SURETE și IZVOADE

(Dorohoiul)

(Studiu istoric și documente)

PUBLICATE

DE

GH. GHIBĂNESCU

PROFESOR,
MEMBRU CORESPONDENT AL ACADEMIEI ROMÂNE,
SENATOR

— VOL. XII —

(Publicațiune făcută supt auspiciile Primăriei com. Dorohoi)

IAȘI

ATELIERELE GRAFICE «LUMINA MOLDOVEI», BULEV. ELISABETA 2

1924

Prețul 50 lei

DOROHOIUL

Studiu și documente

DE

GH. GHIBĂNESCU
PROFESOR,
MEMBRU CORESPONDENT AL ACADEMIEI ROMÂNE,
SENATOR

(Publicațiune făcută supt auspiciile Primăriei com. Dorohoi)

IAȘI

ATELIERELE GRAFICE «LUMINA MOLDOVEI», BULEV. ELISABETA 2

1924

Iubite Domnule Tomaziu,

Iţi închin acest volum, în care am schiţat pe scurt naşterea târgului Dorohoiului, creşterea acestui târg în viaţa politică şi economică a ţării de sus, legată de trecutul acestui oraş.

Prin graba ce ai pus de a sprijini apariţia acestui volum, ai dat putinţă să rădici oraşului dumitale cel mai frumos monument, care va trăi, va creşte, va spori prin noi cercetări cu caracter istoric şi arheologic.

De la studiul arheologic a lui Odobescu, care a legat activitatea lui de arheolog prin studierea a două judeţe de la un capăt la altul al ţării: Romanaţii şi Dorohoiul, *mai mulţi alţii au cercetat trecutul Dorohoiului, atât locali cât şi străini.*

V. A. Ureche, avea în de aproape dragoste oraşul D-voastră. Gh. Burghelea şi-a legat şi el numele de o activitate culturală, care cinsteşte şi persoana şi oraşul Dorohoiului. Pr. Ciocoiu a dat la iveală frumoase cercetări asupra judeţului şi târgului Dorohoiului, iar păr. Furtună este un emul al multor cercetători, ce s'au inspirat de la comorile sufleteşti ale poporului. Pr. Dubău este un pasionat scotocitor al trecutului din partea de nord al judeţului şi el ne duce cu mintea la Filipescu Dubău, autorul Dicţionarul Geografic *al jud. Dorohoiului.*

In aşa frumoasă tovărăşie, lucrarea mea vine la timp şi uneşte în o prietenească colaborare de muncă cinstită şi modestă pe toţi acei ce au închinat târgului Dorohoiului cel mai ales rod al sufletului lor!

Târg de vamă în partea de sus a Moldovei, în drumul spre Hotin şi Cameniţa-Podoliei, în pragul secl. al XV-a, Stefan Vodă cel Mare, leagă viaţa acestui târg de mănăstirea zădită de el către sfârşitul acestui veac. Din secl. XVI—XVIII-a, toată viaţa politică şi administrativă a ţării de sus a fost legată de oraşul Dorohoi, centru de viaţă al vornicilor mari de ţara de sus.

Răşluirile de teritorii suferite de ţara Moldovei în secl. XVIII—XIX prin răpirea Bucovinei şi luarea Basarabiei au produs rane

adânci în corpul județului Dorohoiului. Fruntariile sale au suferit schimbări mari spre apus, nord și sud.

Intregirea Moldovei în hotarele sale cele vechi ale lui Stefan Vodă cel Mare a dat prilej Dorohoiului să-și recapete vechea sa splendoare, și să slujească ca punct de legătură între moldovenii înstrăinați din raiaoa Hotinului *și între cei din* Cordun.

In această nouă chemare de politică culturală națională, Dorohoiul este menit să devină centru de radiare a noi energii de neam în partea cea mai expusă a țării și neamului nostru. Dorohoiul trebuie să pilduiască superioritatea noastră etnică asupra elementelor slave de tot soiul ce ne copleșesc în colțul de nord al țării noastre.

D-ta, D-le Tomaziu, care închei frumos șiraoa celor sortiți la conducerea intereselor comunei orașului Dorohoi, vei fi o verigă luminoasă în lanțul de alți primari, ce vor avea cinstea să diriguiască municipalitatea Dorohoiului și vei sluji de pildă frumoasă pentru ceilalți.

Incheiu cu urarea să ajungi să-ți îndeplinești tot programul întru săvârșirca îmbunătățirilor materiale și morale ale orașului D-tale.

Prieten devotat

Gh. Ghibănescu

Iași, 1924 Martie 20.

LISTA

De primarii Comunei Urbane Dorohoi, cari au funcţionat cu începere de la anul 1851

No. curent	Numele şi Pronumele	Funcţiunea	Anii
1	Mihalachi Ştefanovici	Efor	1851—1854
2	Banul Mihalachi Manolachi	President Efor	1855
3	Manolachi Capşa	„	1856
4	Comisul Ioan Gherghel şi	în locul de President	1857
5	Stolnicul Mihail Ştefanovici		
6	Nobilul G. Ciornei	Efor Presed.	1858
7	Manolachi Mavrodin	„ „	1859
8	Gheorghe Mavrodin	„ „	1860—1861
9	Mihail Ştefanovici	„ „	1862
10	Maiorul Budişteanu	President	1863
11	Aga Iancu Atanasiu	„	1864
12	D. Emanoil Gavril	Primar	1865
13	Manoil Gavril	„	1866
14	Iancu Anastasiu	„	1867
15	Alecu Radu	„	1868—1870
16	Ion Tăutu	„	1871—1872
17	Alecu Scolar	„	1873—1876
18	Iordache Burghele	„	1877—1878
19	V. Calcântraur	„	1979
20	Ioan Panaitiu	„	1880
21	Iorgu Misihănescu	„	1881—1883
22	Vasile Calcântraur	„	1884—1886
23	Iancu Dimitriu	„	1887—1888
24	Ioan Panaitiu	„	1889—1892
25	Vasile Calcântraur	„	1893—1894
26	Iorgu Cernovodeanu	„	1895
27	Neculai Mihail	„	1896
28	Gh. Giurgiuveanu	Vice-Preşedinte	1897—1899

No. curent	Numele şi Pronumele	Funcţiunea	A n i i
29	G. G. Burghele	Primar	1897—1899
30	Ion Coroi	,,	1900—1901
31	Gh. Marcu	,,	1902—1905
32	Onisfor Gherghel	,,	1906
33	Gh. Marcu	,,	1907—1910
34	Romulus Bălănescu	,,	1911—1912
35	Const. Andrei	,,	1913
36	G. G. Burghele	,,	1914—1915
37	Ştefan Scriban	,,	1916
38	Const. Cuparencu	Preşedinte	1917
39	Const. Prasa	,,	1918
40	Colonel I. Dimitriu	,,	19 9
41	Gh. Florescu	,,	1919
42	Gh. Timuş	,,	1920
43	D. Coroi	,,	1921
44	Jean Gorgos	,,	1921
45	Ernest Canano	,,	1922
46	C. Cuparencu	,,	1922
47	G G Tomaziu	,,	1922

Gh. Ghibănescu

autorul „Surcelelor” şi „Ispisoacelor”

No. curent	Numele şi Pronumele	Funcţionea	Anii
29	G. G. Burghele	Primar	1897—1899
30	Ion Coroi	"	[illegible]—1901
31	Gh. Marcu	"	[illegible]—1905
32	Onisfor Gherghel	"	1906
33	Gh. Marcu	"	1907—1910
34	Romulus Bălănescu	"	1911—1912
35	Const. Andrei	"	1913
36	G. G. Burghele	"	1914—1915
37	Ştefan Scriban	"	1916
38	[illegible]	[illegible]	1917
39	[illegible]		1918
40	[illegible]	"	19 9
41	[illegible]	"	1919
42	[illegible]	"	1920
43	D. Coroi	"	1921
44	Jean Gorges	"	1921
45	Ernest Canano	"	1922
46	C. Cuparencu	"	1922
47	G G Tomaziu	"	1922

Gh. Ghibănescu

autorul „Suretelor" și „Ispisoacelor"

SURETE ȘI IZVOADE XII

(Studiu şi documente Dorohoiene)

Schiţă istorică despre Dorohoi.

§ 1. *Inceputurile.* Nu e uşor de a spune precis *când* şi *în ce* împrejurări s'a început viaţa în târgul Dorohoiului. Pare însă că începuturile acestui târg cad înainte de descălecatul Moldovei, întru cât şi la Dorohoi, ca şi în multe alte târguri de la noi din ţară, viaţa s'a legat cu mult înaite de venirea descălecătorului Bogdan.

E de ajuns a pomeni câteva târguri ca: Suceava, Baia, Hârlău, Bacău, Tecuci, Bârlad, Vaslui, Iaşi, *Dorohoi*, pentru a vedea că în toate aceste târguri era un început de viaţă orăşănească, când a venit stăpânirea Voevozilor Moldovei; pe când oraşe ca Roman, Huşi, Botoşani, îşi incep viaţa lor după descălecat.

In lipsă de date istorice, cari să ne spună de începuturile multora din oraşele noastre, noi putem ceti în însăşi tulpina cuvântului felul cum s'a urzit viaţa. Aşa în *Roman,* zis sute de ani *Novograd,* cetim numele Voevodului Roman (1392) care a zidit cea din urmă, şi deci *cea mai nouă cetate*; în *Botoşani,* cetim numele boerului *Botăş,* (1400); în *Huşi* cetim numele boerului *Huşul, Gusul,* o formă rutenizată prin cancelaria paleoslovenicului *Gânscă,* (1495).

§ 2. *Etimologia,* Ce să însemne cuvîntul *Dorohoi?* In tulpina acestui cuvânt noi vedem un radical slav, anume *malorus.* Limbile slave de sud, *bulgara* şi *sârba* nu posedă cuvântul *dorohoi* pentru *drum, cale.* La Bulgari avem pentru noţiunea *cale, drum,* următoarele cuvinte: *drum,* (gr. δρόμος *pâti, pâteca* (пѫти, пѫтека), de unde româneşte: *Putna, răspântie, potecă.* Iar în Sârbă avem *drum, put, puta* (via), *putnic* (viator).

Deci nici poziţia geografică, nici influenţele culturale sociale şi economice nu ne fac a vedea în numirea topografică a *Dorohoiului* o influenţă slavă de sud.

Tot aşa în l. Polonă avem cuvîntul *droga* pentru le *chemin,* la *route,* la *voie; cale, drum.* Limba Polonă ne dă forma veche slavă a cuvântului *droga*=drum, fără fenomenul *Polnoglasiei,* care e specific graiurilor *velico* ruse şi *malo* ruse: *glas*—golos; *mlac*—mo-locò; *grad*—gorod; *vlas* volos; glav—golova; deci *droga*—doròga.

In l. rusă cuvântul *dorògo,* are şi paronimele sale *dòrogo, dorogòi*=scump, cu accentul pe antepenultimă şi pe ultimă. In rostirea de astăzi a cuvântului *Dorohòi,* cu accentul pe ultimă, am greşi

de am vedea pe slavul *dorogòi*—scump, căci din cele mai vechi timpuri în mintea celor ce se aşezase cu şederea în Dorohoi era ideia că stau la *drumul* mare.

Aşa în 1733 târgoveţii zic: „la *drumul mare*" ce vine de la Dorohoi (pag. 1); *drumul* Verbia ce merge la Dorohoi (pag. 44); „căci fiind târgoveţi birnici şi petrecători din părinţi şi strămoşii lor la acel loc *în drumul mare*" (pg. 63).

Deci *Dorohòi, Dorogòi* însamnă *drum*, la drum mare.

§ 3. *Originile.* Târgul Dorohoiului îşi datoreşte originile sale legăturilor comerciale, ce s'au stabilit între ţara Moldovei şi oraşele din Podolia şi Polonia. Negustorii, cari îşi făceau comerţul lor în spre ţara Moldovei, ş'au ales în drumul lor pe valea Jijiei locul râdicat şi încunjurat cu apele ozerului, formate din apele Jijiei şi afluenţilor săi, ca cel mai bine aşezat, mai bine apărat pentru a-şi încredinţa localnicilor avutul lor; şi după aproape două veacuri şi mai bine de la aşezarea unei vieţi de târg, marele Ştefan Vodă l-a fixat târgul prin zidirea mănăstirii sale cu hramul Sf. Nicolae cătră 1495.

Negustorii cari îşi făceau comerţul lor în spre Dorohoi erau *maloruşi*, din părţile Podoliei; ei grăiau multe cuvinte cu *polnoglasie*, dintre cari şi *dorògo*.

Polnoglasia e un fenomen fonetic specific limbilor slave de nord. Ea se produce în cazurile când grupul *ăr* şi *ăl* este precedat şi urmat de o consoană; în slava bisericească, în serbă şi cehă este egal cu *ra, la*; în polonă cu *ro, lo,* iar în rusă cu *oro. olo.* Dr. Vondrac, în a sa Kirchen—Slavische Chrestomathie, Göttingen 1910 zice: „4. Polnoglasia *(tolot, toròt)* nu se găseşte *încă* în textul Evangheliei lui Ostromir, de cât de două ori în cuvintele **новѣгородѣ** şi **володимира**, şi o dată în Calendar **перегънжвъ**. (pg. 137).

De sigur că cei ce au copiat în 1056 evangheliarul pentru Ostromir au păstrat textul paleoslovenic al originalului, aşa cum se fixase de traducătorii din suta IX şi X după Hristos. Când a fost pus însă să scrie în text numele de *Novogorod* şi *Volodimir,* le-au scris în polnoglasie, aşa cum se rostiau de contemporanii lui Ostromir în secol XI, când de sigur că alunecarea spre polnoglasie era un fapt împlinit.

Nu greşim dacă socotim secl. XII ca începutul polnoglasiei, şi deci nu putem pune o dată anterioară acestui secul începuturilor vieţei Dorohoiului.

§ 4. *Comerţul de cai şi epe cu Polonia şi Podolia.* Cătră începutul secul XII se pun temeiurile oraşului *Kameniţa* din Podolia. Ars de Tatari prin 1240 oraşul se prefăcu, se împodobi, şi Catedrala poartă inscripţia din *1361*, având hramul Sf. Petru şi Pavel.

Cameniţa a jucat un mare rol în viaţa politică şi economică a Moldovei. Oraş de margină, dinspre Hotin, boerii Moldoveni nu arare ori îşi găsiră loc de refugiu în zidurile acestui oraş însemnat,

încunjurat de toate părţile de apă, *ca o potcoavă.* Cronicile ţării vorbesc mult de Cameniţa, iar domnii Moldovii încă din secol. XIV-a au depus jurământul de fidelitate către regii Poloniei în Cameniţa. Aşa în 1404 Aug. Alexandru Vodă cel Bun depune jurământul de fidelitate „ꙋ камѣнници“ (Ulianiţki 15). Tot la Cameniţa „въ камѣнници“ se întăresc scrisorile de închinare ale lui Alexandru cel Bun în 1407 (Ulianiţki 16).

In Cameniţa avem o veche biserică moldovenească din secol. XVII-a, semn de legătură strânsă între viaţa religioasă a noastră cu mulţi din refugiaţii noştri boeri ce trăiau în Cameniţa, depărtare 22 km. de Hotin. Deci în acest oraş al Podoliei se exteriorizase multă viaţă românească.

Câtă vreme regiunile Podoliei au fost prădate şi arse de neamurile turco-mongole, a fost greu să se aşeze o viaţă stabilă comercială în regiunea Galiţiei şi a Podoliei. Marii industriaşi din Ungaria, Silesia, Polonia şi chiar din oraşele Hanseaticei nu se puteau expune rizicului de a-şi trimite mărfurile lor, ca să cadă în mânule tâlharilor. Numai după ce viaţa s'a normalizat au putut trece şi prin văile rîurilor noastre negustori *cu* şi *după* mărfuri de ale noastre, cum ar reeşi din diploma Bârlădeană din 1134, zice d. N. Iorga (Doc. V. 596).

In tractatul comercial a lui Alexandru cel Bun din 1407, dat în Suceava (Arh. ist. I. 1, 131), cetim următoarele :.... iară exportându-se cai sau *epe* spre Cameniţa în Podolia se va plăti *în Dorohoi* vama Siretiului, iar în Hotin vama Cernăuţului. Aceasta este vama pentru cai şi *epe*“ [1]).

Deci vama Dorohoiului era de 2 groşi pentru *cal* sau *iapă.* După 35 de ani, Ştefan Vodă reînoeşte în 1460 aceleaşi dispoziţiuni vamale: „iar cine va duce cai sau *epe* la Kameniţa, ceia ce are să dea la Siret aceia va da la Dorohoi то имет дати оу дорогоунѣ), iar ceia ce era să dea la Cernăuţi aceia va da la Hotin. Aceiaşi este vama *pentru epe* ca şi pe cai“ (також ест мыто ѿт кобыл ꙗко и ѿт кони). (I. Bogdan, Doc. lui Ştefan cel Mare II, 274).

§ 5. *Cobâlele.* In Moldova se pomeneşte astăzi numai de un sat *Cobâla,* în judeţul Dorohoi, cotuna Şendricenilor (M. Frunzescu, Dicţionar topografic 1877).

Mai este o Cobâlă în Basarabia, jud. Soroca, despre care am scris şi o monografie în prefaţa vol. IX de Surete şi Izvoade.

---

[1]) In acelaşi tratat cetim taxele vamale ce se plătiau la Siret şi Cernăuţi : „Scoţind vite din ţară la Liov, se va plăti la Suceava un groş de o vită mare, pentru 10 porci, 10 oi, 100 veaveriţe ; iar 6 grosi se vor plăti de cal sau *iapă* ; In Siret 2 grosi. Ducând vita în Tartar a se va plăti de toată vita în Suceava 4 groşi, în *Iaşi* 2 groşi, in Tighina 2 groşi.

.. In Galiţia liber este a se exporta caii moldoveneşti cei în valoare de 3 grivine ; liberi sînt şi caii ungureşti, plătindu-se la locul cumpărăturii de tot calul 4 groşi, In Suceava *2 groşi.*

In documentele secl. XV însă noi găsim ştiri de mai multe *Cobâle*, şi anume:

In 6944 (1436). Mai 4, se pomeneşte de o *Cobâlca* pe Ichel, în loc pustiu, pe care Ilie Vodă o dă lui Dima Uranie şi fratelui său Petre, ca şi *Peresecina* din vârf până la gură şi câte sate vor putea să-şi facă să le fie lor drept uric (Uricar III, 109).

In 6945 Sept. 9 (1436). Iliaş Vodă dărueşte satul Selevestrenii ѹ кобылє „în Cobâle" lui Stan Mesehnă.

In 6975 Oct. 2 (1466) Stefan Vodă întăreşte lui Luca Cauteş, ginerele lui Babeş cum şi femeii sale Luna şi fratelui ei Ivaşco, feciorii lui Stan Babeş răscumpărarea ce au făcut cu 280 zloţi în Cobâlia de sus, de la Albul biv spatar (Ion Bogdan, Doc. lui Stefan Vodă I. 122; Surete IV. 81; Surete XIII. 16).

Pentru această Cobâlă de sus se aduc de proprietarul ei Gh. Cuciuc în 1838 nu mai puţin de 5 documente între 6975—7168.

In 6978 Iulie 18 (1470). Stefan Vodă întăreşte comisului Barsă şi fratelui său Şişman dania ce li-o face Ana sora Dobrului logofăt în satele Кобльчини şi Вилосовци на Днистри la Hotin (satele Cobâlceni şi Bealosăuţi), sate pe care Ana le cumpărase de la Neamţ Ghidu, fiul Anei.

In 6980 April 25 (1472) Ştefan Vodă dă mânăstirei Putna satul Ostriţa pe Prut, cumpărat de la pan Tabuci din Cobâle пан Табѹч ѿт кобылєх şi de la fraţii săi Pojar şi Nastasia.

Probabil că acest Tabuci din Cobâle, e Dorohoian ca şi Stan Babici, pe partea de jos a satului Cobâla.

In 6989 Febr. 1 (1481). Ştefan Vodă cumpără cu 200 zloţi tătărăşti un sat în Cobâla „ѹ кобылє" anume Selivestrii, îmbe judeciile „ѡба кѹти", de la nepotul lui Dragoş Viteazul şi-l dă Mariei Lolcă schimb pentru Borileşti şi Drăgoteşti, pe care le dă mânăstirii Tazlăul.

In 6990 April 15 (1482) Ştefan Vodă întăreşte lui Cozma Uricariul cumpărătura ce a făcut cu 560 zloţi în satul Cobâle de la Nistru „кобылıа на днистри" de la Steful Spinean şi femeia lui Tetea, fata Camilei.

In 7002 Mart 11 (1494) se vorbeşte de o jumătate sat la Cobâla anume Cărneştii „половина село на кобълєх нанимѣ кръннцıи" pe care Mihail şi Ghiţul o cumpără cu 80 zloţi. Pe vremea lui Iliaş şi Ştefan, când erau ei în pace „коли били ѹ мирѹ" se vorbeşte că acel sat a fost a lui Bonciac al Stanei.

Tot în 7002 Mart 11 (1494) se vorbeşte de acelaş sat „ѹ кобълєх" anume supt moghilă „под Могилѹ" unde a fost Ioan Ulmeanu „ѹ вєрєсти" pe care Toma îl cumpără cu 110 zloţi tătărăşti de la Bonciac.

In 7036 Mart 4 (1528). Petru Vodă Rareş dă lui Roman Hamza a patra parte din Piticeni pe Cobâle „ѹ кобылєх" partea din jos, la Bacău, cumpărate cu 320 zloţi tătărăşti de la Sima vist. încă supt Ştefăniţă Vodă (Uricar XVIII. 104).

In 7056 Mart 23 (1548) Lupu Berheci cumpără cu 500 zloţi două părţi din jumătate de sat din Piticeni pe Cobâla „на ковъле“ unde a fost curtea strămoşului lor Petrică Pitic, iar acum se numeşte Piticenii (Uricar XVIII 136).

Găsim dar în secl XV-a patru regiuni numite Cobâla: ковылє, ковылєх, ковылїѧ, ковълєх, ковылєхъ, regiuni vaste, în care puteau să-şi facă sate, fiind locul pustiu; de oarece pentru a patra parte din jumătatea din jos din Piticenii de pe Cobâla s'au plătit 320 zloţi; deci toată moşia făcea atunci 2560 zloţi!

Faţă cu aceste forme variate, Ion Bogdan se întreabă: nu înţeleg de ce acestor localităţi li s'a dat numele ѹ ковылє „la Iapa sau ‚la Iepe“? ѹ ковылє e locativul singular (ковылѣ din ковыла) sau e nominativul plural? De sigur aici avem a face cu casus generalis, unde înţelesul locativului predomină cu sufixul X.

Şi Ion Bogdan închee nota cu această reflexie: „se numiau astfel probabil locurile unde se creşteau hergheliile de cai, ce erau cu mult mai numeroase în acel secl XV-a ca azi“. sl. ковыла *iapă*.

Dacă de la localităţi trecem la numele vechilor stăpâni ai acestor locuri cu herghelii mari de cai şi epe, prindem aceste nume: *Petrică Pitic* la Bacău, *Stan Babici* la Dorohoi, *Cămilă* la Nistru, *Bonciac Stan* la Movilă.

Toate aceste localităţi, numite *Cobâle*, erau moşii întinse pe o vale întreagă, pustie de sate, bună de păşuni, şi numele şi l'au luat *nu după proprietari*. ci după *întrebuinţarea* pământului.

De ce atâtea Cobâle în spre *Bacău*, în spre *Cernăuţi*, în spre *Dorohoi*, în spre *Soroca*? Tratatul comercial a lui Alexandru cel Bun ne dă explicarea: articulul care era mai căutat la export în regiunea Cernăuţi şi Hotin, deci spre Galiţia şi Podolia, erau cai şi *epele* moldoveneşti.

Marii boeri în secl. XIV şi XV, se îndeletniceau cu prăsila epelor în regiunile mai aproape de frontieră şi de vamă. Dorohoiul căzând pe drumul Hotinului, ce ducea la Kameniţa, s'a desvoltat aici pe moşiile lui Stan Babici acele întinse herghelii de *epe* de prasilă, care îşi aveau un singur debuşeu, la Kameniţa. Şi atunci nenumăraţi negustori şi argaţi maloruşi au fost venit prin ţară pe la noi şi au numit locurile cu nume slave, iar *trahtul* lor cel mare fiind din Cobâle prin *Dorohoiu*, au dat numele localităţii, după *trahtul* cel mare de care şi căruţe cu herghelii, ce treceau spre frontieră, cum în jos s'au numit *Putne* toate aceste *trahturi* comerciale.

Epele moldoveneşti căpătase atâta nume în ţările vecine, că numai aşa se explică de ce în tratatul de închinare al Moldovei la Turci se prevede între alte şi *40 epe fătătoare* (Let. III² 552) ca dare de pescheş, pe lângă şoimii proprii Carpaţilor, din care urmau a se da ca pescheş tot 40 pean.

Dacă Kameniţa a început a trăi viaţa sa către 1200, sau ceva mai înainte; apoi şi *Cobâla de la Dorohoi* ca şi însuşi Doro-

hoiul au început a se urzi pe la 1300, dacă nu cu ceva mai înainte, de oare ce pe aceste locuri era *tract* însemnat în 1407.

Mai toate aceste regiuni vin la cel puţin 100 kilometri departe de frontieră, căci de ar fi fost aşezate *Cobâlele*—hergheliile de epe—chiar pe fruntarii, s'ar fi putut ataca herghelia şi furturile de cai ar fi fost destul de dese.

Regiunea Cobâla din Dorohoi era prielnic de a se ţine herghelii de epe, lăsate în libertate. In vale ozerul Dorohoiului, mare şi larg sluji drept adăpătoare, dealurile văgăunoase ascundeau ochiului duşman şi hain că acolo ar putea fi herghelii; în sfîrşit terenul era cel mai prielnic având pe lângă ozer cele mai bune păşune de dealuri păduroase.

La ce servea acest mare transport de epe spre Galiţia şi Podolia? Probabil că transporturile fiind făcute cu caravane de cai, trebuia nenumăraţilor negustori *nenumăraţi cai şi epe* ca să poată face faţă negoţului lor. Şi atunci cărăuşii maloruşi, venind în ţară după cumpărături de cai şi epe, au dat nume slave atât locului, unde se creşteau epele „ȣ кобылє" cât şi şleahului celui mare ce ducea la Hotin şi Cameniţa numindu-l *Dorohoi*—дорога, cu sufixul străvechiu *Oniu*: дорогȣнскаго дорогонıо, care a devenit *oiu* prin vocalizarea lui *n* medial, fenomen cunoscut în fonetica românească.

§ 6. *Dorohoiul în secl XV.* Cronicarul Ureche ne spune în Letopiseţul său că Alexandru cel Bun a întocmit boeriile în ţară, şi că el a împărţit vorniciile mari în două: *una* pentru ţara de jos, făcându-l şi *vornic Bârladului*, şi *alta* pentru ţara de sus făcându-l şi *vornic* Dorohoiului: „vornic mare din ţara de sus, giudecător tuturor din ţară cine are strâmbătăţi şi globnic de morţi şi de şugubini ce să fac în partea lui şi *vornic Dorohoiului*", (Let. I, 138).

Cele ce spune Ureche nu corespund adevărului, căci vornicia s'a bifurcat nu în secl XV-a, ci în al XVI, după Lăpuşneanu. Aşa ne spun documentele interne. Era însă în obiceiul cancelariei vechi domneşti de a se da nume unor mari boeri după oraşe şi *ţinuturi*, fără să le spună natura serviciilor publice, ce îndeplineau faţă de domn şi ţară.

Iată o listă de mari boeri, ce se determinau cu particula *ot* în felul următor: Şandru *ot Neamţ*, Şarbea *ot Vaslui*, Bârlea *ot Hârlău*, Jurj *ot Şomuz*, Vlad *ot Siret*, Negru *ot Bârlad*, Hodco *ot Ţeaţin*, Lazar *ot Tutova*, şi iarăşi *Dragoş ot Dorohoi*. Fost-au aceşti vechi boeri simpli latifundiari din loc, ori înalţi demnitari ai domnului, întru cât mai ales în ceia ce priveşte pe *Mihail ot Dorohoi* îl vedem că ocupă primul loc în listă şi era zis *pan*.

Eu cred că în organizarea târgurilor noastre *cu ocoale*, aceşti mari boeri *proprietari teritoriali din loc*, îndeplineau şi servicii de stat, ce nu le putem fixa astăzi, lipsindu-ne arătările documentare. Unii din ei şi-au legat numele lor de anumite sate: *Şerbea*—Şerbeşti, *Hotco*—Hotceni--Hoceni, *Bârlea*--Bârleşti, *Negru*—Negreşti, etc.

Deci din ecoul unor asemenea vechi stări de lucruri, cronicarul Ureche scrie pe la 1645 că Alexandru cel Bun a organizat la Dorohoi o vornicie a ţării de sus, cu atribuţii administrative şi judecătoreşti, de şi vornicia mare de ţara de sus apare cătră 1566.

Dorohoiul fiind un centru vamal încă din 1407, s'a organizat aici o viaţă *fiscală*, de care n'avem ştiri precise ; dar nu putem trece cu vederea că acel *Mihail Dorohoianul*, care apare şi cu porecla de *Şăul* sau *nevolnicul*, fiind *stângaciu*, să fi fost şi cel dintâiu boer cu însărcinări fiscale din partea domnului, de oare ce el apare răzleţ în documente între 6915 şi 6942 (1407-1434), aproape deci toată domnia lui Alexandrul cel Bun.

Iată ştirile despre dânsul : Mihail *Dorohoianul* în 6915 (Ul. 16), 6916 (Arh. ist. 1.1. 132) 6919 Mihail Şăul (Cronica Romanului I, 103) Mihail Nevolnicul (Surete şi Izvoade I 195), 6922 ocupă cap de listă (T. Codrescu I, 49) 6927 (Arh. ist. 1.1. 110), 6928 (Venelin 61), 6929 (Ul. 26), 6930 (Ul. 27) 6931 (Surete I, 22). 6932 (Surete I, 15) 6933 (Acad. Rom. peceţi 144) 6935 (Arhiva XXV, 176 ; Anal Acad. XXXV 131) 6936 (Uricar XVIII 1 : Iorga Doc. V 393, Arh. ist. 1.1. 121 ; Uricar II 249 ; Ispisoace şi zapise 1.1. 3 ; Surete V. 110) ; 6937 (Arh. ist. 1.1. 122) 6938 (Iorga Doc. VI 413) 6939 (Arh. ist. 1.1. 122) ; 6941 supt Iliaş Vodă (Ul. 34 . Uricar XVIII 49 ; Ispisoace 1. 1. 6), 6942 (Ul. 42 Uricar XVIII 4).

Două zeci şi şepte de ani acest Mihail ot Dorohoi boer fruntaş în divan şi-a îndeplinit însărcinarea sa fiscală la Dorohoi, aşa că-l putem numi cu drept cuvânt întemeetorul vieţii de stat în Dorohoi.

Tot în secl. XV-a se pomeneşte de un alt mare boer *ot Dorohoi* : *Şandru*, *Şăndrică*, *Şandricin* „vechiul stăpân, care şi-a legat numele de satul *Şendriceni*", în vecinătatea Dorohoiului, şi despre care sat avem toate actele cu începere din secl. al XV-a.

Şandru ot Dorohoi în 6961 supt Alexăndrel Vodă (Ulianiţki 81, Uricar XVIII, 22 ; Iorga Doc. V. 394 ; Arh. ist. 1. 1. 103, 142).

Şăndrică ot Dorohoi în 6963 supt Pătru Vodă Aaron (Ul. 41, R. Roseti, Cronica Bohotinului 45).

Şăndrică Tolocico în 6964 supt Petru Vodă (Hurmuzachi app II, 669, Ul. 87) 6966 supt Ştefan Vodă (Cr. Rom. I. 119 ; Ion Bogdan Doc. lui Ştefan Vodă I 9) 6973 (Iorga Doc. VI 73).

Şandru ot Dorohoi 6972 (Ul. 104); 6985 (Cr. Bohotinului 46).

Deci între 1455-1477, adică alţi *douăzeci şi doi* ani un alt boer de samă din marea familie a lui *Tolocico* îşi leagă numele de însărcinările de stat în Dorohoi, iar *Şăndricenii* e satul format de urmaşii lui *Şăndrică Tolocico*.

Iată ştiri de înaintaşii şi urmaşii acestui *Şăndrică* Tolocico (Arh. ist. I. 1 157).

Vlad (Tolocico) supt Alexandru cel Bun

|

Şăndrică Tolocico

Purece spătar	Ivaşco, Tolocico	Oliuşca,	Ivanco, Tolocico jitnicer	Vasilisa =Copaciu
			|	|
			Danciu, Petriman	Mihailaş Copaciu

Cel întâiu oraş, care şi-a desvoltat *vornicia*, a fost Suceava capitala ţării. Documentele secl XV-a pomenesc de acel *Oană vornic* de Suceava. Din această vornicie s'a dezvoltat apoi portăria de Suceava, care s'a unit cu hătmănia după 1590.

Cu aceste ştiri puţine despre Dorohoi ajungem la anii când marele Voevod Ştefan zideşte în 1495 ctitoria bisericii cu hramul Sf. Nicolae pe coama dealului, împrejmuit de jur în jur de apele ozerului Jijiei. Inscripţia sună astfel:

влагочстивыи й хрстолюбнвыи. Іѡ Стефан воевод. бжіею матію | Господар земли молдавскои. снь Богдана воеводыї. съѕда | сьи храмь. въ имѧ. иже въ стыхь ѡца нашего архіерарха и чю | дотворца. николаа. и съвръшисѧ. влто. зг. мсца ѡвтоврі | ні а господства его. лѣто. л. и. девѣто текѫщее.

„Blagocestivul şi de Hristos iubitoriul, Io Ştefan Voevod cu mila lui Dumnezău domn ţării Moldaviei, fiul lui Bogdan Voevod a zidit acest hram în numele marelui Ierarh şi făcător de minuni Nicolae; şi s'a sfârşit în anul de la zidirea lumii 7003 luna lui Octombrie în 15 zile, iar al domniei sale al 39-a an curgător".

§ 7. *Dorohoiul în veacul XVI.* In secl. XVI viaţa municipală a început să se dezvolte în târgul Dorohoiului. Toată moşia târgului fiind domnească, ca a tuturor celorlalte târguri din ţară, Domnia a avut interesul să sporească numărul aşezărilor de case şi dugheni în preajma bisericei domneşti, de şi locul fiind îngust, aproape o *peninsulă*, nu putea cuprinde multe case şi dughene. Toţi locuitorii târgoveţi căpătase de la domnie hrisov de aşezare şi drituri de folosinţă la vatră de casă, imaş pentru vite şi fânaţe pentru alişverişul lor.

Pentru înlesnirea târgoveţilor cu cele de hrană, cum şi pentru buna îngrijire a uliţilor, fiind toate drumuri săpate, a podurilor şi altele s'au dat târgului un *ocol*, adică dreptul ca pe o rază de câţiva chilometri din jur în jur toate aşezările de sate, de selişte, de câşle şi odăi, să slujască târgului la angarale şi alte havalele. Din cuprinsul acestor *ocoale* puteau trage foloase diferiţi slujbaşi, în cap cu vornicul de Dorohoi, ca gloabe judecăţi, şi administraţie.

Ştiri documentare de ocolul Dorohoiului avem ceva mai târzii, in secl. al XVII; dar cum despre multe alte oraşe şi târguri avem ştiri documentare din acest veac şi chiar din al XV-a, deducem că şi târgul Dorohoiului îşi avea ocolul său, care cuprindea sate nu numai din ţinutul Dorohoiului, ci şi din cel al Hârlăului cum erau *Şăndricenii*.

Tot în acest ocol mai întrau satele *Cobâla*, *Măgura*, *Păscarii*

şi *Buhaiul* care îşi aveau *vornicii* şi *vătămanii* lor, ca acel *Andreica* vataman la Cobâla, *Onciul* vataman la Măgura, *Buţurca* vataman la Păscari, *Vasile* vătăman la Buhaiul (N. Iorga Doc. V. 532).

Aşa în 7089 Febr. 20 (1581) Iancu Vodă Sasul întăreşte mănăstirii din Greci satele Onchiteştii la Soroca, Necoreştii pe Cracău la Neamţ şi Siliştcanii pe Başău, *atârnător de ocolul Ştefăneştilor*. „Cu mila lui Dumnezău Iѡ Iancul Voevod am miluit a noastră rugă mănăstirea din Greci, unde iaste hramul arhiereului şi de minuni făcătorul Nicolae, cu un sat pe Başău, anume *Silişcanii* şi cu loc de moară în Başău, care... au fost al nostru drept domnesc ascultător *de ocolul Ştefăneştilor...*" (Surete ms. XIV. 317).

Ocoalele tărgurilor n'aveau în vedere împărţirea administrativă sau fiscală a ţinuturilor (derjave), sau judecătorească a judeţelor (voloste şi judeţ), ci una municipală şi economică.

Ca dovadă aducem textul ispisocului domnesc a lui Petru Vodă Schiopul din 7099 April 30 (1591) ce vorbeşte de Broşteni. „Noi Petru Voevod... această adevarată slugă a noastră credincioasă *Stamate stolnicul* a slujit noao,.. ne-am miluit înşine şi am dat şi l'am miluit pre dînsul cu un sat... anume *Broştenii în ţinutul Dorohoiului*, care a fost al nostru drept domnesc, ascultător de ocolul Ştefăneştilor (прислушно къ ѡкол щефънещим), Surete ms. XIII. 772.

Deci şi la Dorohoi ca şi la Ştefăneşti satele, care intrau în raza ocolului lor, puteau să fie din alt judeţ, dar sarcinile le făceau tîrgului în a căruia ocol intrau. Aşa din cele 2 sate ascultătoare de ocolul Stefăneştilor, Broştenii intrau în Dorohoi, iar Selicicanii în Hîrlău.

Tot în secl XVI-a, şi tîrgul Huşii îşi avea ocolul său, care se întindea chiar peste Prut, cum spune ispisocul lui Iancu Sasul din 7090 (1582) „care această bucată de loc de fînaţ de *peste Prut despre răsărit*, fiind dreaptă a noastră domnească *şi supt ascultarea ocolului tîrgului Huşii*.

Cum să ne explicăm faptul curios, că Gheorghe *Reicherstorf*, autorul cunoscutei Chorografii a Moldovei din 1541. (Tesaur de monumente istorice III. 125) nu pomeneşte nimic de Dorohoi? In adevăr iată ce zice vorbind de oraşe; acum să însemnăm şi anume câteva cetăţi şi oraşe mai alese: Ele sunt: Swczowa, Chotjna, Nempczs, Romaniwijwar, Bahloijazwar, Waslo, Zorwca et Orhei; item Huztwaros, Tartharos, Barlat ac Romanwasar, et plaereque alia oppida et castella, (idem 138).

Eu cred că Dorohoiul în 1541 era o ruină, ca şi Şendricenii din apropiere, în urma năvalii şi prăpădului, ce au făcut Tatarii în 1510, căci iată ce zice Cronicarul Ureche: „în anul 7018 Bet Gherei Sultan, feciorul Hanului, fără de veste cu mulţime de Tatari pe trei locuri au întrat în ţară şi au pradat *de la Orhei până la Dorohoi*, şi apoi pe Prut în sus „(Let. I [2], 183).

Iar mai jos scrie. „Aşijderea pe la 7021 (1513), acelaşi Bet Gherei, ficiorul Hanului au întrat din nou în Moldova de au prădat

toată ţara până *la Iaşi* şi au ars tîrgul Iaşii şi ţinutul Cărligăturii şi au ajuns şi pînă la *Dorohoi*... iar Bogdan trimeţind pe *Corpaciu* i d. *Arbure*, hatmanul cu oaste i-au bătut şi au perit de ai noştri 700, iar 300 au scăpat în 25 August, Joi, anul 7021" (Let 1 [2],184).

Mai bine deci de 30 ani Dorohoiul nu s'a rădicat ca tîrg, fiind scrum şi cenuşe, pe cînd Şendricenii sat învecinat au ramas pustiit 100 de ani. De aceia Reicherstorf nu-l pomeneşte ca tîrg.

§ 8. *Dorohoiul şi dregătoriile sale.*

In Dorohoi găsim în acest veac următoarele categorii de slujbaşi:

a) *Şoltuzul* cu 12 *pârgari*, adică primarele cu 12 consilieri comunali (germ. *Schultheiss* und *Bürger*; magh. *Porgar*-pârgari. Numai tîrgul Bârladului posedă multe acte emanate dela şoltuzii oraşului. Celelalte tîrguri păstrează puţine acte municipale; între acestea e şi Dorohoiul; şi chiar de s'ar fi păstrat o bucată de vreme, a fost o împrejurare tristă şi escepţională, care a adus instrăinarea şi perderea tuturor actelor vechi ale Dorohoiului.

In părţile Dorohoiului începuse a se introduce şi termenul leşesc *voiut* (pol. *wójut*, maire, juge), pentru a arăta pe şoltuz. Aşa în 7144 Sept. 14 (1635) supt Vasile Lupu vorbindu-se de un act din acest an, prezentat într'un proces din 1796 de către pitarul Ion Gherghel, se zice că actul era iscălit de Borăleanul *uricar*, Ioan *şoltuzul de Dorohoi*, cu 12 pârgari şi de Miron biv *voiut*, Grozav biv *voiut* şi Stefan *starostele*, Vlasan Staroste, Aici biv *voiut* este biv *şoltuz*.

b. *Vătag* de Dorohoi, o slujbă mai mult militară poliţienească, din care apoi a eşit vel *căpitanul* de Dorohoi. Atribuţiile vatagului şi ale vel căpitanului le cetim în actul din 1775 Sept. 9 adus mai sus la pagina 65.

Vătaf, *vătaş* (mirus *vataga*, bande de voleurs, capitaine de brigants, praefectus pastoribus; rus *vataga*, pêcheurs, pol *wataga*, compagnie, bande, camarades, ceh *vatajka* capitaine de Cosaques), surveillant, intendant, préposé, huissier.

c. *Diregătorul* de Dorohoii—Botica—cu atribuţiuni neprecise, dar din cari a trebuit să iasă mai apoi *ispravnicul*, căci a *direge* şi a *isprăvi* cuprind în sine rostul atribuţiilor ocazionale şi trecătoare, ce le indeplinea cineva, ca mai apoi să rămîe statornice, dacă natura serviciului cerea aceasta. De unde mai înainte pentru zidit o casă, pentru dres un pod, pentru privighiat ceva, se rînduia cîte un *ispravnic*, care îşi scria numele şi pe lespedea de piatră a bisericii, pentru *dusul la bun capăt* al trebilor unui judeţ, ca judecată, ca finanţe, ca administraţie, deci ca să le *isprăvească*, slujbaşul însărcinat ca ispravnic a fost un slujbaş permanent, ca apoi să se rînduiască cîte *doi* ispravnici, mai ales în jumătatea a doua a secol. XVIII-a.

Iată o însărcinare dată ispravnicului de Dorohoi, în 1742: „Ne pofteşte Măriia Sa Paşa ce au mers la Hotin pentru nişte *ogari* ca săi trimetem de aici, deci să cauţi să cerci şi unde vei

afla 2 ogari buni frumoşi săi iai şi săi trimeţi la Hotin la capichihae, însă ogarii unde să vor găsi săi iei după poroncă, iar nu fără bani, ce săi plăteşti cu bani, căci nu voim a să face jav" (N. Iorga, Doc VI. 282).

d. *Ureadnic* de Dorohoi, Vasile *ureadnic* Dorohoiului дорогоюскаго, der Beamte, slujbaş, dela adv. урадко gut, ordentlich diriginer ; serb, уредник leiter, rector, administrator ; sinonim cu управитель урядник, (comendat).

Din cele spuse de Episc. Melhisedec în Cronica Huşilor reiese că *ureadnicul*, aproape identic cu *diregătorul*, era un slujbaş domnesc, nu municipal, care aducea la îndeplinire *isprăvia*, ordinile domneşti, ca podvoade (cărături), cai de olac, cai de jold, şi toate celelalte angării; apoi tot el aduna şi încasa *gloabele*, *camăna*, *feriia* şi altele (Ep. Melhisedec Cronica Huşilor 34). De şi fiecare taxă îşi avea încasatorii săi : *podvodari*, *joldunari olăcari*, *besmănari*, *dăbilari*, *deseatnici*, *gorştinari*, *cămănari globnici*, *deşugubinari*, *vinărici*, *pogonari*, *zlotaşi*, etc. cel care îi privighia şi-i controla era *ureadnicul*, *diregătorul*, *ispravnicul*.

e. *Vornicul de Dorohoi* îşi avea începutul după Ureche, de pe vremea lui Alexandru cel Bun. Probabil că cei doi mari boeri : *Mihail şi Şăndrică Tolocico*, cari au vornicit la Dorohoi 55 de ani în plin secol al XV-a, îşi aveau atribuţiile lor întinse în tot *ocolul* Dorohoiului, unde puteau globi pe oameni de deşugubină, dar nu de acele gloabe, care cădeau în atribuţia stăpânului moşiei, cum cetim că a fost silit Mihai Vodă Racoviţă în 7233 Iulie 10 (1725) să oprească pe *Vornicii de Dorohoi* de a globi pe sătenii de Prelipca, care aparţineau Hărlăului şi nu *ascultau de ocolul Dorohoiului*, de orice alte dabile ce se cuvin stăpânului moşiei—era spătarul Stroici—afară de şugubine şi morţi ce s'au întîmplat „*căci şi mai înainte* vreame n'au fost obiceiu să se amestece vornicii prin sate la alte gloabe, fără numai şugubinile şi morţi.... la acele au avut ei treabă" (N. Iorga Doc. V. 535).

Iată ce cetim despre aceste atribuţiuni ale vornicului de Dorohoi, către 1740: „vornicului Iordachi Ruset" omului pe care îl va pune vornic la tîrg la Dorohoi să fie volnic a păzi diregătoria sa şi a apăra pe oameni despre unii şi alţii să nu-i supere ; însă de la tărgoveţi alt nemică să nu ia, fără numai *gloabele obicinuite* şi *vitele de pripas* ori ce fel s'ar afla la tîrgoveţi. Iar vel căpitan de Dorohoi să nu se amestece acolo la tîrgoveţi, nici la gloabe nici la vite de pripas. (Din Condica lui C. Mavrordat Vodă, Iorga Doc. VI, 223).

E locul a pune aici faţă în faţă şi veniturile vorniciei celei mari a ţării de sus, tot după aceiaşi condică a lui C. Vodă Mavrocordat (Idem 228) : „şi să aibă a căuta venitul vorniciei din ţara de sus, pe obiceiu şi să ia de fată mare ughi 12 şugubină, şi doi galbeni ciobotele feciorilor, şi ori unde ar afla şugubină sau morţi de om, ori în tîrgu domnesc, ori în ce sat să ia venitul (idem 273).

Dar vorbind de vornicul de Dorohoi implicit ne ducem cu mintea la vornicia ţării de sus, cu reşedinţa în Dorohoi.

§ 9. *Vornicia ţării de sus.* Gr. Ureche cronicarul greşeşte, cînd afirmă că Alexandru cel Bun a înfiinţat cele 2 vornicii: de ţara de jos (Barladul) şi de ţara de sus (Dorohoiul). Vornicia e mai veche la noi în ţară ca domnia lui Alexandru cel Bun.

Primul vornic amintit în uricile domneşti, este *Vlad,* care îl găsim ca vornic între 6900—6930, adică între 1392 şi 1422. In lungă această vornicie a lui Vlad, apar şi alţi vornici întermitenţi: *Duma, Negru* şi *Oană,* cari par a fi mai mult vornici de Suceava, cum se intitulează adresa *Oană,* alias *Ioan.*

Al *doiie vornic* e dat *Cupcici* între 6930—6943, adică intre 1422—1435, variind cu alţi vornici: *Jurj, Dan* şi *Cristea,* iarăşi, cred, vornici de Suceava, cari find se vede mai personali se schimbau o dată cu schimbările domnilor şi situaţiile politice.

In lunga dar domnie de 32 ani ai lui Alexandru Vodă s'au perindat la vornicie *doi* vornici: *Vlad* şi *Cupcici.*

Al *treile vornic* e dat *Petre Hudici,* care schimbă adesa cu *Duma Braevici,* al *patrulea* vornic, cu Sima al *cincilea* vornic între anii 6944—6965, adică între 1436—1457, anul incepător de domnie a lui Stefan cel Mare. Desele frământări la domnie între fraţi, veri şi nepoţi, toţi urmaşi ai bunului Alexandru Vodă au adus acele dese schimbări de *mari* vornici.

Marele Stefan Vodă a schimbat în cei 48 ani de domnie a sa în Moldova următorii 6 vornici: *Goian* (6965—6971), *Crasneş* (6972—6979), *Bode* (6979—6984), *Hrană* (6986—6993), *Dragoş Boul* (6994——6998), *Boldur* (6999—7014).

Urmează dar că într'o sută de ani politica internă a ţării Moldovei a chemat la vornicie,—cea întâi boerie în erarhia boerilor de divan— *11 vornici,* cari au reprezentat toate luptele interne dintre diferiţii domni, ce se duşmăniau de moarte între dînşii, căci în acest al XV-a veac nu logofeţia era prima boerie în divan, ci vornicia.

Cu secol. al XVI-a se schimbă situaţia boerilor de divan şi anume logofătul ia pasul faţă de vornic; şi de unde logofătul era şeful suprem *numai* al cancelariei, fără a trece prin filiera erarhică a boerilor divanişti, cu urmaşii lui Tăutul logofătul, erarchia boerilor cuprinde în cercul său şi logofeţia; dânsa reprezentând cea mai înaltă treaptă în divanul domnesc, cum a rămas apoi în tot cursul vremilor.

Vornicii ocupă capul listei boerilor de divan şi în secol. al XVI-a, dar nu vornicul era pezidentul divanului, ci logofătul.

Intre Bogdan Vodă (1504) şi Alexandru Vodă Lăpuşneanul în a doua domnie (1564) găsim aceşti 11 vornici: *Jurj* (7014), *Dragoş Boul* (7016—7023); *Petre* (7024—7031), *Hrană* (7032—7036), *Grozav* (7037), *Efrem Hurul* 7038—7048), *Borce* (7050—7056), cu revenire de 2 ori, *Gavril* (7057—7060), *Ioan Nădăbaico* (7061—7063), *Ioan Moţoc* (7066—7069) şi *Spancioc* (7071).

Unii din aceşti vornici reprezintau politica măreaţă şi tradiţio-

nală a lui Ştefan Vodă, ca *Dragoş Boul* şi *Hrană ;* şi era o categorie întreagă de boieri bătrâni, cari au condamnat toată politica lui Ştefănuţă Vodă, între care *Arbureştii* şi *Găneştii*, vechi părcălabi de cetăţi şi portari de Suceava, şi-au găsit moartea în această ciocnire politică pasională. Iar frământările sângeroase între urmaşii lui Petru Vodă Rareş, mai ales luptele urmate de omor între Despot Vodă, Lăpuşneanu Vodă şi Tomşa Vodă au făcut clasice persoanele lui *Moţoc* vornicul şi a lui *Spancioc* vornicul.

Am dat aicea o listă complectă de vornici, pentru a dovedi că aserţiunea lui Grigore Ureche Cronicarul e departe de adevăr. In zbuciumata şi tiranica domnie a Lăpuşneanului—din a doua domnie—a lipsit divanul 4 ani în şir. Nici un act de divan nu se găseşte în fiinţă, ceia ce arătă că Domnul a domnit în tiranie.

Cu venirea în scaun a tânărului Bogdan Alexandrovici—se simţi nevoia unei organizări interne.

In acest timp pare că s'a împărţit ţara în judeţe. s'a dat ţărei o nouă administraţie, şi pentru un mai amănunţit control s'a bifurcat vornicia ţării în *două* boerii *:* vornicia ţării de jos cu reşedinţa în *Bârlad*, şi vornicia ţării de sus cu reşedinţa în *Dorohoi.*

Aceasta s'a întâmplat *în 1568*. De atunci dar apar în documentele interne *cei doi vornici*: *dolneai zemli* i *gorneai (vişneai) zemli :* vornicii ţării de jos şi ai ţării de sus.

1. *Cràciun* 7076, 7077, 7078, 7079 este cel dintăi vornic, care are supt a sa administraţie ţara de sus, supt domnia lui Bogdan Alexandrovici. Coleg la vornicia ţării de jos a fost *Ionaşco Zbiarea*, cel tăiat de Ioan Vodă cel cumplit în ziua de Paşti (Let. 1² 224, 436).
2. *Păcurar* 7080, 7081, supt Ioan Vodă cel Cumplit, şi înlocuite apoi cu
3. *Ioan Grumeza* 7082 supt acelaşi Voevod. Amândoi aceştia au avut de coleg la vornicia ţării de jos pe *Dumbravă.*
4. *Bilăe* 7083, 7084, 7085, 7086, 7087 supt Petru Vodă Şchiopul, în a căruia politică se declarase partizan odată cu *Cozma Murgul* şi cu *Slăvilă* hatmanul (Let. 1², 227, 229, 462). Coleg la vornicia ţării de jos a avut pe *Cozma Murgul.*
5. *Slăvilă* 7087, 7088 a înlocuit pentru puţin timp pe Bilăe, trecând de la hătmănie.
6. *Jurăscul* 7088, 7089, 7090 supt domnia lui *Iancu Vodă Sasul*, având la vornicia ţării pe jos pe *Condrea Bucium.*
7. *Vartic* 7091 supt Pătru Vodă Schiopul, având coleg la vornicia ţării de jos pe *Condrea Bucium*, care trece la politica lui Pătru Vodă.
8. *Eremiia Moghilă* 7092, 7093, 7094, 7095, 7096, 7097, 7098, supt Pătru Vodă Şchiopul, coleg având la vornicia ţări de jos pe *Condrea Bucium* în 7092 şi pe *Vartic* în anii următori.
9. *Andrei* 7099, supt Pătru Vodă Şchiopul, având coleg la vornicia ţării de jos pe *Eremia Moghilă.*

10 *Ioan* 7100 supt Aron Vodă, având coleg la vornicia țării de jos pe *Condrea Bucium*, căruia mai apoi i se tae capul odată cu Bărlădean logofătul și cu Paos vornicul (Let. 1², 240, 476).

11. *Toma* 7101, 7102, 7103 supt Aron Vodă, având coleg la vornicia țări de jos pe *Moțoc* în 7101, 7102 și apoi pe *Gheorghe* în 7103.

12. *Gligorcea Cracunovici* 7104, 7105, 7106, 7107 supt Eremia Moghilă Vodă, întru cât supt efemera domnie a lui Ștefan Vodă nelucrând divanul n'avem liste de boeri. Coleg la vornicia țării de jos a avut pe *Nestor Ureache.*

13. *Cristea Ghenovici* 7108, 7109, 7110, 7111, 7112, 7113, 7114, 7115, 7116 supt Eremia Moghilă Vodă, având coleg tot pe *Nestor Ureache* la vornicia țării de jos.

14. *Pătrașco* 7117, 7118, 7119 supt Costandin Vodă Moghilă, având coleg tot pe *Nestor Ureache,* la vornicia țării de jos, acesta fiind atunci toată țara și divanul.

15. *Gavril Mârza* 7120, 7121, 7122, 7123 supt Ștefan Vodă Tomșa, de și domnia agitată a acestuia și luptele interne cu partizanii Movileștilor a făcut ca divanul să nu lucreze și să ne lipsască cărțile domnești cu listele de boeri. Coleg la vornicia țării de jos a avut pe *Ursul* (Vartic?)

16. *Nicoară Prăjescul* 7124, 7125, 7126, 7127, 7128 supt Radu Mihnea și Gașpar Grațian, coleg având la vornicia țării de jos pe *Dumitru Goia* și pe *Coste Băcioc.*

17. *Gorjan* 7129 supt Alexandru Iliaș, coleg cu *Ionașco Gheanghea* la vornicia țării de jos.

18. *Nicoară Prăjescul* (a 2-a oară) 7130 Mart supt Ștefan Vodă Tomșa, coleg cu *Ionașco Gheanghea,* în locul căruia apoi trece.

19. *Dumitrașco Ștefan Ceaur* 7130 April 7131 supt Ștefan Vodă Tomșa, coleg având la vornicia țării de jos pe *Ionașco Ghenghea.*

20. *Nicoară Prăjescul* 7132, 7133, 7134 (a treia oară) supt Radu Vodă Mihnea, coleg având la vornicia țării de jos pe *Ionașco Gheanghea.*

21. *Lupul* 7135 supt Miron Barnovschi Moghilă Vodă, coleg cu *Ionașco Gheanghea.*

22. *Gavrilaș (Mateiaș ?)* 7136, 7137, supt Miron Barnovschi Vodă, coleg tot cu *Ionașco Gheanghea* la vornicia țării de jos.

23. *Lupul* 7138 (a doua oară) supt Alexandru Vodă Coconul, 7139 supt Moise Vodă Moghilă, coleg cu *Lupul Prăjescul* la vornicia țării de jos.

24. *Ionesco Cujbă* 7140, 7141 supt Alexandru Vodă Iliaș, coleg având în vornicia țării de jos pe *Lupul* (Coci *Vasile*).

25. *Ionașco Cehan (Racoviță)* 7141, 7142 supt Moisă Vodă Movilă, coleg cu *Vasile Lupul* (Coci), care în April ajunge domn.

26. *Pătraşco Başotă* 7142 Mart, supt Moisă Movilă, coleg cu *Ionaşco Cehan Racoviţă* vornic ţării de jos.
27. *Dumtraşco Şoldan* 7142 April 7143, 7144, 7145 supt Vasile Vodă Lupul, coleg la vornicia ţării de jos având pe *Savin Prăjescul.*
28. *Toader Petriceaico* 71461, 7147, 7148, 7149, 7150, 7151, 7152, supt Vasile Vodă Lupu având coleg la vornicia ţării de jos, pe *Dumitraşco Soldan* între 7146—7148, pe *Toderaşco* în 7149-7151 şi pe *Gligore Ureache* în 7152.
29. *Toma Cantacuzino* 7153, 7154, 7155, 7156, 7157, 7158, 7159, 7160, 7161 supt Vasile Vodă Lupu, având coleg la vornicia ţării de jos pe *Grigoraşco Ureche* între 7153—7155 Mart, şi apoi pe *Gheorghe Ghica,* viitorul domn între 7155 April şi 7161, când Vodă Lupu se retrage din scaun.
30. *Eustratie Dabija* 7162, 7163, 7164, 7165 supt Gh. Stefan Vodă, 7166-7167, supt Gheorghe Ghica Vodă ; având colegi la vornicia ţării de de jos pe *Stefan Boul* între 7162,—7165 supt Gh. Stefan Vodă şi pe *Ilie Şeptelici* între 7166, 7167 supt Gheorghe Ghica Vodă.
31. *Ioan Prăjescu,* 7168, 7169 supt Stefan Vodă Lupu ; coleg având la vornicia ţării de jos pe *Toma Cantauzino,* revenit în boerie cu ruda sa, domnul.
32. *Ilie Şeptelici.* 7170, 7171 supt Eustratie Dabija Vodă, coleg având la vornicia ţărei de jos pe *Toma Cantacuzino.*
33. *Solomon Bârlădeanu* 7172, 7173 supt Eustratie Dabija Vodă coleg la vornicia ţării de jos cu *Toma Cantacuzino.*
34. *Vasile* (*Costache*) 7174, supt Gh. Duca Vodă, 7175, 7176 supt Ilias Alexandru Vodă, având coleg la vornicia ţării de jos pe *Solomon Bârlădeanul* sub Duca Vodă şi pe *Miron Costin* sub Ilia Vodă.
35. *Grigore Hăbăşescul* 7177, 7178, 7179 supt Duca Vodă având coleg în vornicia ţării de jos pe *Miron Costin.*
36. *Gheorghe Catargiu* 7180 supt Duca Vodă, coleg cu *Miron Costin.*
37. *Ionaşcu Balşe,* 7181 supt Stefan Vodă Petriceaicu, 7183, 7183 supt Dumitraşcu Vodă Cantacuzino, având coleg la vornicia ţărei de jos pe *Gligorascu Gehorghe* supt Petriceaicu Vodă şi pe *Miron Costin* supt D. Cantacuzino Vodă.
38. *Gligoraşcu Gheanghe* 7184 supt Antonie Rusit Vodă, 7185, 7186 7187, 7188, 7189, 7190, 7191, sup Gheorghe Duca Vodă, având colegi la vornicia ţării de jos pe *Ilie Sturza* supt Ruset Vodă şi pe *Gavril Costachi* supt Duca Vodă.
39. *Alexandru Ramadi.* 7192 supt Dumitraşco Cantacuzin Vodă având coleg pe *Gavril Costachi* la vornicia ţării de jos.
40. *Ioniţă Racoviţă* 7193, 7194, 7195, supt Constantin Vodă Cantemir, având coleg la vorniciea ţărei de jos pe *Gavril Costachi.*

41. *Ioniţă Balşe* 7196, 7197, 7198 supt Costachi Vodă Cantemir, având coleg la vornicia ţării de jos pe *Vasile Costachi.*
42. *Velicico Costin* 7199, 7200 supt Costantin Vodă Cantemir, având coleg pe *Vasile Costachi* la vornicia ţării de jos.
43. *Neculai Donici* 7201 supt Cost. Duca Vodă, la vornicia ţării de jos fiind tot *Vasile Costachi.*
44. *Dumitraşcu Mitre Apostol* 7202, 7203, supt C. Duca Vodă, 7204, 7205, 7206, 7207, 7208 supt Antioh Vodă Cantemir, având la vornicia ţării de jos tot pe *Vasile Costachi.*
45. *Pavăl Ciocârlan*, 7209, 7210, 7211 supt C. Duca Vodă, având la vornicia ţării de jos pe *D. Mitre Apostol* în 7209, pe *Iordachi Ruset* în 7210 şi 7211.
46. *Lupul Bogdan* 7212, 7213 supt Mihai Vodă Racoviţă, având coleg la vornicia ţării de jos pe *Iordachi Ruset.*
47. *Neculai Costin* 7214, 7215 supt Antioh Vodă Cantemir, având coleg la vornicia ţării de jos tot pe *Iordachi Ruset.*
48. *Lupu Costachi* 7215 supt Antioh Vodă Cantemir, *Neculai Costin* fiind trecut ca vornic ţării de jos.
49. *Manolachi Ruset* 7216, 7217, supt Mihail Vodă Racoviţă, la vornicia ţării de jos fiind trecut *Lupul Costachi.*
50. *Ion Sturza* 7218, supt Neculai Vodă Mavrocordat, 7219 supt Dumitraşco Vodă Cantemir, având colegi la vornicia ţării de jos pe *Neculai Costin* în 7218 şi pe *Iordachi Ruset* şi *Lupu Costachi* în 7219, din cauza războiului de la Stănileşti.
51. *Ilie Catargiul* 7220, 7221, 7222, 7223, supt Neculai Vodă Mavrocordat, având colegi la vornicia ţării de jos pe *Gavril Miclescu* în 7220, şi pe *Lupul Costachi* în 7221—7223.
52. *Ion Sturze* 7224, 7225, 7226, 7227, 7228, 7229, 7230, 7231 supt Mihai Vodă Racoviţă, având colegi la vornicia ţării de jos pe *Lupul Costachi* şi apoi pe *Darie Donici.*
53. *Stefan Roset* 7232, 7233, 7234 supt Mihai Vodă Racoviţă, la vornicia ţării de jos fiind *Darie Donici.*
54. *Gavril Miclescu* 7235, 7236, 7237, 7238, 7239 iarna supt Grigore Ghica Vodă bătrânul, având coleg la vornicia ţării de jos tot pe *Darie Donici*, ce trece apoi vel logofăt.
55. *Costachi Roset* 7240, 7241, supt Grigore Ghica Vodă, vornic mare al ţării de jos fiind *Ion Paladi.*
56. *Iordachi Cantacuzino Deleanul* 7241, supt Cost. Vodă Neculai Mavrocordat, la vornicia ţării de jos fiind *Sandul Sturza.*
57. *Constantin Roset* 7242, 7243, supt Grigorie Ghica Vodă, la vornicia ţării de jos tiind trecut *Iordachi Cantacuzino Deleanul.*
58. *Ioan Neculce* 7244, 7245, 7246, 7247, 4248 supt Grigore Vodă Ghica, la vornicia ţării de jos fiind *Iordachi Cantacuzino* apoi înaintat *Cost. Roset.*

59. *Iordachi Roset Cilibiul* 7249, 7250 supt Gr. Ghica Vodă şi C. Neculai Vodă Mavrocordat, la vornicia ţării de jos fiind *C. Roset*, apoi *Costachi Razul.*
60. *Radu Racoviţă* 7251, 7252 supt Ion Nec. Mavrocordat Vodă, la vornicia ţării de jos fiind *C. Razul* apoi *Iordachi Cantacuzino Deleanul.*
61. *Manolachi Costachi* 7253, 7254, 7255, supt Ioan Neculai Mavrocordat Vodă.
62. *Radu Racoviţă* reia vornicia ţării de sus supt Grigore Ghica în 7255, 7256 şi 7257, supt Cost. Vodă Mavrocordat, coleg la vornicia ţării de jos fiind *C. Razul.*
63. *Ioan Bogdan* 7258, 7259, 7260, supt C. Mihai Cehan Racoviţă Vodă şi 7261, 7262, 6263 supt Matei Ghica Vodă coleg având pe *C. Razul* şi pe *Radu Racoviţă.*
64. *Mihalachi Sturza* 7264 supt Matei Ghica Vodă, la vornicia ţării de jos fiind *Man. Costachi.*
65. *Iordachi Balşe* 7264, 7265 supt Mihai Cehan Racoviţă Vodă, la vornicia ţării de jos fiind tot *Manolachi Costachi.*
66. *Vasile Roset* 7265, 7266 supt Scarlat Grigore Ghica Vodă, la vornicia ţării de jos fiind *Manolachi Costachi* şi apoi *Lupul Balşe.*
67. *Dumitraşco Paladi* 7267, 7268, 7269, 7270 supt Ioan Teodor Calimach Vodă, la vornicia ţării de jos fiind *Lupul Balşe* apoi *Andronachi.*
68. *Lupul Balşe* 1763 supt Gr. Calimah Vodă, la vornicia ţării de jos fiind *Mihail Sturza.*
69. *Ioan Sturza* 1764, supt Gr. Alexandru Ghica Vodă, la vornicia ţării de jos fiind *Ioniţă Paladi.*
70. *Ianachi Costandachi* 1765, 1766, supt Gr. A. Ghica Vodă şi 1767, 1768 supt Grigore Calimah Vodă, la vornicia ţării de jos fiind *Ioniţă Paladi* şi apoi *Lupul Balşe.*
71. *Ilie Costachi* e ultimul vornic al ţării de sus, care ocupă acest loc în divanul Cnejiei Moldovei supt ocupaţia Rusască între 1769—1774, şi apoi 1775, 1776 supt Grigore Alex. Ghica Vodă decapitatul.

Vornicia se împătreşte cu domnia lui Cost. D. Muruz Vodă cu începere de la 1778, când găsim în divan 4 vornici: *Dum. Sturza, Ştefan Sturza, Ioan Cantacuzino şi Lupul Costachi* aşa că se pierde raţiunea de a fi al vorniciei ţării de sus, cu reşedinţa în Dorohoi, şi vornicia se multiplică după raţiuni de stat, pentru o mai bună administraţie a intereselor publice.

Deci vornicia ţării de sus, cu centrul politic în Dorohoi a ţinut 210 ani de la 1568—1778.

§ 10. Cislatarii din 1591. Nu putem trece cu vederea peste *Catastihul de cisla de ţerani de la toate ţinuturi şi curtiani şi vătaji şi neamuri şi popi* făcut în 1591 Fevruarie 20 supt Petru

Şchiopul, întru cât avem date de populaţiunea ţării în genere, cum şi a *Dorohoiului*. (Hurmuzachi XI, 219 de N. Iorga).

In acest an Moldova cuprindea 22 judeţe, nu 24 ca în 1566, întru cât *Belgradul* şi *Tighina* încetase în mod definitiv a mai fi socotite ca regiuni moldoveneşti, ele fiind incorporate la Bugeacul tătărăsc, iar în Moldova dispăruse Adjudul ca judeţ şi se formase judeţul *Bărlad*, din desvoltarea administrativă a ocolului *Barladului*.

Ţinuturile în 1591—7099 fevr. 20—erau : Soroca, Hotin, Iaşi, Fălciu, Orhei, Neamţul, Tecuci, Vaslui, *Bărlad*, Covurlui, *Tutova*, Dorohoi, Chigheaciul, Suceava, Hrălău, Lăpuşna, Cernăuţi, Roman, Totruş, Bacău, Cărligătura şi Putna.

Toată ţara Moldovei avea în 1591 Fevr. această populaţie pusă la *cislă :*

„Sisle ţerăi ai 7099 Fevr. 20“

36543	oameni, cari plătesc birul ţăr ănesc.
4948	curteni
1417	popi cari plătesc birul popesc.'
626	vataş „vătămani, căpităniile *militare* şi *administrative* ale satelor
3020	nemiş, „neamuri, boeri de ţară (mazili)“.
46554	sau în suflete aproape *300000 locuitori.*

Pentru Dorohoi—oraş şi ţinut—vine această populaţie :

1306	istov ţărani
204	săraci
24	vătaşi
124	curteani
50	neamişi
121	popi
1829	peste tot, ceia ce ar da o populaţie de suflete aproape *zece mii.*

Tot în Hurmuzachi (XI, 227) avem socoteala *gorştinei* de oi din toată Moldova, tot în *1591 Mai 22* cu lista cumpărătorilor gelepi, iar pentru Dorohoi revine aceasta :

τςηνῦτος τωρωχώη a găsit ci slagorştinei 3011 oi cu câte 37 de aspri noi, şi fac aspri *111.400.* Şi ie-a luat Teodor Speriliotis—ὁ Σπεριλιώτης—şi Iusuf ceauşul—τςαούχης.

„Incă a găsit şi de la o casă din ţinut 1310 oi cu câte 50 de aspri noi, fac aspri 65.500. Şi le-au luat gelepii—ἡ τςελέπιδες—după cum se arată numele lor în alt catastih. Şi socoteala de mai sus e exactă“.

Deci Dorohoiul a dat pentru groştina de oi, cumpărate de neguţitorii turci—Gelepii—un total de *4321* oi, care reprezintau în aspri—*banii vechi—176.900 aspri.* Dacă 120 aspri făceau un leu vechiu, urma că ţinutul Dorohoiului dădea din gorştină *1474 lei.*

Pentru a ne da sama de valoarea economică şi deci fiscală a ţinutului Dorohoiului, îl vom pune în faţă cu cele 4 judeţe vecine :

Hotinul la Nord-Est, Hârlăul la sud, Cernăuţii la Nord-Vest, şi Suceava la Apus:

	ţarani de istov	săraci	vataşi	curteni	nemişi	popi	TOTAL
Hotin	1916	232	41	77	122	95	2483
Cernăuţi	1095	68	41	17	66	69	1356
Suceava	4000	568	34	181	61	220	5064
Hârlău	1055	240 fără ocoale 355 ocol Botoşani 56 ocol Şipotele	14	109	34	81	1944
Dorohoi	1306	204	24	124	50	121	1829
	9372	1723	154	508	333	586	12676

§ 11. *Dorohoiul în sec. XVII-a.* Târgul Dorohoiului n'are astăzi actele sale vechi de proprietate asupra moşii târgului. Ele au fost cândva. Probabil că Ştefan Vodă cel Mare, zidind mănăstirea sa în ostrovul ozerului Dorohoiului către 1495, a înzestrat târgul cu o moşie, ca şi pe alte târguri : Bârladul, Vasluiul, Huşii, Târgul-Frumos, etc. Iar în secl. al XVIII-a hârtiile au fost furate prin înşelăciune, şi s'au pierdut.—vom vedea cum.

De sigur însă că cu desvoltarea vorniciei ţării de sus, cu sediul în Dorohoi, viaţa economică a Dorohoiului a sporit, şi din jarişte în care a fost în secl. al XVI târgul, a sporit în suta a 17-a ca şi în satele din jur cum sânt *Şendricenii.* Aşezămintele au fost aceleaşi ; în plus s'a înfiinţat *vel căpitănia* de Dorohoi, despre care actele secl. al XVIII-a vorbesc ca de ceva existent la Dorohoi, pusă supt ordinele vel vornicului de ţara de sus.

In regestele de acte aduse de proprietarii moşieri vecini cu moşia Dorohoiului în păra din 1838 avem peste 50 acte din secl. al XVII-a ce vorbesc de satele din împrejurimile Dorohoiului: *Popeni, Şendricenii, Miclăuşani, Fărceni, Prelipca, Cobâla, Dumeni, Lozăni, Verbiia, Broscăuţi, Saucenita* ; în toate aceste acte se vorbesc de oameni din Dorohoi, de slujbaşi din Dorohoi, de evenimente petrecute în preajma Dorohoiului. Şoltuzii, vatajii, vatamanii, ureadnicii, *voiaţii,* diregători, parcalabi, curteni, popi, căpitani, trec in pomelnic ca marturi ori faptaşi în diferitele împrejurări.

§ 12. *Vel căpitănia de Dorohoi.* Slujba căpităniei a fost la început de natură militară, şi corespundea termenului de *sutaş,* adică mai mare peste o sută de soldaţi. Din însărcinarea militară, căpitănia a devenit o slujbă administrativă, unind în persoana sa puterea executivă cu cea judecătorească. Când în 1775 Sept. 9 Vodă

Gr. A. Ghica rândueşte vel căpitan la Dorohoi pe *Proca Roman*, în cartea de numire îi enumeră atribuţiunile : 1) să odihnească pre toţi locuitorii acelei margini despre toată supărarea şi strâmbătatea. 2) ascultau de vel căpitan toţi locuitorii de prin sate cum şi vornicii lor, el fiind organul administrativ, care avea a aduce la cunoştinţa satelor ordinile domneşti. 3) Putea să certe pe toţi acei cari nu ascultau de ordinile lui, şi la nevoe să le dea pedeapsă cu grea urgie, după avizul domniei. 4) Era prima instanţă judecătorească, şi numai acei ce nu se vor odihni cu judecata lui vor putea veni să se judece la divan, ca instanţa de apel. 5) Vel căpitănia avea anumite venituri, fixate după obiceiul vechiu. 6) In special vel căpitanul de Dorohoi îşi întindea atribuţiunile sale şi asupra ţinutului Hârlăului, şi ispravnicul de Hârlău n'avea voe de a se amesteca la veniturile ce i se cuveniau de drept vel căpitanului de Dorohoi în tot cuprinsul ţinutului Hârlăului, venituri provenite din gloabe şi alte amenzi penale.

In condica lui C. Mavrocordat (N. Iorga Doc. VI.) avem foarte multe ordine administrative, dintre care unele privesc pe *vel căpitan de Dorohoi*.

In aceste porunci cetim natura atribuţiunilor vel căpităniei :

1). La Cotnari ungurul Dumitru Păuleţ ia în căsătorie pe o fată de Moldovan. De dragul fetei, mirele se duce cu nănaşu-său — era ortodox — la tatăl său, la D. Păuleţ, îl ia de barbă şi-l sileşte să se boteze. Aflând de această siluire, prefectul de Iaşi Manzis se jălueşte lui Vodă ; Vodă rândueşte pe vel căpitan de Dorohoi *să le ia sama* şi să înştiinţeze pe Măria sa, trimiţind pe împricinaţi la divan. (N. Iorga Doc. VI. 213).

2). La Dracşani ocolul Botoşenilor se omorîse 2 jidani şi un rus. Domnia află de la alţii acest fapt, despre care vel căpitanul de Dorohoi—era Iliaş—nu înştiinţase domnia la vreme. Ce fel de diregători sunteţi şi ce grije purtaţi de nu miaţi înştiinţat, ci am avut ştiinţă de la alţii, zice Vodă (pg. 222).

3). Acelaşi Iliaş e rânduit boer hotarnic la Popăuţ (pg. 231).

4). Turcii din raiaoa Hotinului făcând dese năvăliri şi prădăciuni în ţinutul Dorohoiului, domnia dădea în sama vel căpitanului de margină să păzască trecerea ; de aceia numai cu ravaş domnesc se putea trece. Aşa Ceauşul paşei de Hotin ca să poată urmări nişte Turci ai săi capătă pitac de la domnie că are slobozenie a merge la vornicul de Botoşani, ca şi la vel căpitanul de Dorohoi, să poată urmări pe Turcii cei răi (pg. 283).

5). Locuitorii din raiaoa Hotinului mulţi impinşi de nevoi treceau Prutul şi se aşezau prin satele din ţinutul Dorohoiului, în zelul seu, îi opria şi le făcea tot felul de şicane ca să nu se aşeze pe teritoriul judeţului său. Vel căpitanul îi silia pe aceşti oameni să tae lemne, să are ţarinile şi să cosască fân. In caz că unii din aceştia veneau şi se aşezau de istov, domnia dă ordin că pe unii

ca aceştia să-i lese să se aşeze şi atunci să ne faci ştire la care vei avea răspuns. (pg. 295).

6). O samă de 20 liude slujitori şi oameni străini venise din raia să se aşeze pe margină pentru pază. In neştirea lor ei începuse a tăia din păduri lemne de foc şi a-şi face pari. Vel căpitan ştind poruncile anterioare, înştiinţază pe Vodă că din vechi asemenea drituri n'au avut, şi de aceia *sfătueşte pe Vodă să le facă opreală*, căci aduc mari stricăciuni satelor. Ei s'au retras în raia. Acuma aflând ei de mila domnească că le dă pământ au cerut să vie îndărăpt. La aceasta vel căpitan răspunde că n'are nimic a se amesteca, *numai zic să aibă cevaş vreame de răsuflare* (pg 306).

7). In 1740 la darea peclonului steagului, se rânduise la un loc să dea cu ţinutul Hârlăului şi ocolul Botoşanilor. Cum vel căpitan de Dorohoi avea supt a sa rânduială ţin. Hârlăului, orândui 2 feciori de căpitan să împlinească satul Socrujăni a lui Buzilă. Făcându-se neorânduеli, vel căpitanul dispune să nu se mai schimbe nimeni cu cisla, ci „ori cine trebue să-şi aibă cisla la satul lui". (No. 663. N. Iorga Doc. VI, 308).

8). Iliaş vel căpitan de Dorohoi, neputând scrie starea ţinutui se roagă domniei să-l lese pe după Sf. Gheorghe (No. 1068 pg. 355).

9). Dările din judeţul Dorohoi strîngându-se cu greu, din cauza indolenţei slujbaşilor zlotaşi, se dă ordin vel căpitanului de Dorohoi—Iliaş—„şi acum mai mult a urni pricina ca aceasta că nu puteţi scoate banii, nu vom mai îngădui domnia mea, de vreme ce de pe la alte ţinuturi acum fac istovul, ce să puneţi toată nevoinţa asupra slujbei" (No. 940 pg. 341).

10). Pentru lefile Ienicerilor de la Bender neajungând sfertul al 7-a se cer bani cu dobândă de 10 la pungă. In acest scop se face cunoscut vel căpitanului de Dorohoi că ţinutul Dorohoiului şi ţinutul Hărlăului cu ocolul Botoşanilor a fost pus la dare de ajutorinţă de 1000 lei. (No. 1042 pg. 351).

11). Pentru încărcatul şi transportul agârlâcului lui Samsongi hanu Hotinului, se dă ordin vel căpitanului de Dorohoi să ia 71 cară din satele de lângă olatul Hotinului No. 1077 (pg. 356).

12). Se întâmplase din cauza schimbului regimului fiscal, cu fixarea şferturilor că mulţi săteni birnici şi chiar răzeşi să fugă din ţinutul Dorohoiului în raiaoa Hotinului. Pentru înlăturarea lipsurilor provenite din aceasta se dau noi ordine vel căpitanului de Dorohoi în care cetim printre altele şi acestea: „pentru pământurile acelor oameni ceau fugit în raè, bine ai făcut de ai socotit să le dai la alţi oameni să le samene, mai ales acelor ce au venit acum în ţinut; cât despre călugării cari îşi au acolo moşiile, e bine ca să ia dela noii veniţi aceiaşi dejmă care o luau de la cei fugiţi în raia" (N. 1078 pg. 356).

13). Tot vel căpitan de Dorohoi e însărcinat „ca pentru o

samă de oameni de pe la sate, ce sau lasat a nu plăti sfertul al 2-a şi sau făcut că sunt fugiţi, din nou săi cerci, şi să le iai banii peceţilor, şi să le mai iai şi îndestulare pentru osteneala zlotaşilor" (N. 1114 pg. 361).

§ 13) *Moşia târgului Dorohoi.* Târgul Dorohoiului n'are documentele vechi de proprietate, aşa cum cred că i-au fost hărăzite de Ştefan Vodă cel Mare, ctitorul Sf. Neculai domnesc şi întocmitorul tuturor aşezămintelor zise muncipale, cu orânduirea zestrei târgurilor, cu stabilirea moşiilor dăruite spre hrana târgoveţilor şi cu aşezarea ocoalelor. Luând ca pildă *Bârladul*, care păstrează uricul în original; luând ca pildă *Vasluiul*, care îl păstrează în suret, luând ca pildă *Huşii*, cari l'au avut până cătră 1800, cum atestă Episc. Melhisedec, luând ca pildă *Crasnoe târg* care are amintire de asemenea uric ; nu greşim când zicem că şi Dorohoiul şi-a avut uricul său tot de la Ştefan Vodă cel Mare.

Acest Voevod a fost înzestrat târgul Dorohoiului cu o moşie destul de întinsă, din sus în jos, dar mai ales spre Nord-Vest, unde era înlesnit a se întinde cu donaţiunea din loc gospod, aici venind ozerul, care era o bogăţie naturală a locului şi prielnic crescătorilor de cai şi epe—*cobâle.* Dacă am lua ca normă că raza unor asemenea moşii donative târgurilor era de circa 10 kilometri, moşia Dorohoiului se întindea în formă circulară din jur în jur până la hotarele moşiilor mărginite şi despre care vorbesc vechile documente.

Abia se întemeiase moşia, şi domnii ulteriori lui Ştefan Vodă se grăbesc a face donaţiuni din moşia târgului boerilor proprietari din împrejurimi.

Aşa în 1522 Iunie 1 (7030), Ştefăniţă Vodă milueşte pe sluga sa Şendrici, cum şi pe Vasutca şi pe Neacşa, fetele lui Sima, frate cu Şendrici, cu satul Şiişeul de jos şi cu o *bucată de pământ rămasă din hotarul târgului Dorohoiului*: (Acad. Rom. LII 34). Voiu avea ocazie în volumul, ce voiu consacra moşiei Şendricenilor, să lămurim latura moşiei târgului Dorohoiului despre Şendriceni.

Caminarul C. Mille, hotarnicul rânduit în 1850 astfel delimitează moşia târgului Dorohoiul despre Şendriceni :

„din colţul despre miazănoapte a locului numit Strahova linie „dreaptă la vale spre miază noapte peste o vălcea şi la deal pe „podiş peste obârşia unei văiugi şi peste dealul Ţiganului până la „poalele acelui deal, iar de acolo linie cam chezişă în spre apus „peste trei craci de pârâu în colţul moşiei Pâscarii, unde stă şi „moşia târgului cu colţul din sus" (pg. 60).

Toată tradiţia târgoviţelor de Dorohoi—mulţi puţini câţi erau, şi erau foarte puţini şi rari în locul îngust al vetrei târgului—spune că locul dat de Vodă (Ştefan cel Mare) a fost pentru hrana târgoveţilor (pg. 30, 35). Aceşti târgoveţi fiind trăitori din moşi strămoşi la *drum mare,* sau mai lămurit *petrecători* la drum mare, li

s'a dat pământ de hrană lor şi vitelor lor din locul domnesc, şi cu dreptul ca din fânul ce li va prisosi să vânză.

Târgul Dorohoiului arzând în 1510 din năvălirile Tătărăşti, s'a reclădit cu greu; aşa că în tot decursul secl XVI-a viaţa sa a fost precară şi abia după Lăpuşneanu, organizându-se vornicia ţării de sus, cu reşedinţa în Dorohoi, târgul a început a spori prin crearea câtorva elemente de stat şi muncipale inerente unui oraş reşedinţă de vornicie mare. Mai toate instituţiile administrative ce privesc comuna şi statul apar mai temeinic în suta XVII-a; dar din acest secul încep şi răşluirile din trupul moşiei târgului.

Târgoveţii atestă că moşia Trestiana, ce vine la răsărit de moşia târgului Dorohoiu, şi are ca hotar despărţitor apa Jijiei, şi-a mărit întinderea cu părţi răşluite din târgul moşiei Dorohoiului (p. 21). Tot acei târgoveţi atestă că şi moşia Broscăuţii, ce vine spre sud-est de Dorohoi tot prin râşluire şi-a fost mărit trupul, luând sau dându-i-se danii din moşia târgului (p. 20). Când se vor cunoaşte *toate* actele Broscăuţilor sau ale Trestianei, atunci se va şti dacă a fost vorba de râşluire, ori de ştirbire prin danie de părţi din trupul moşiei târgului, cum obìşnuiau să facă domnii pe sama târgurilor, şi cum cetim cu vatra moşiilor din jurul Huşilor ori a Vasluiului, şi cum cred că s'a petrecut şi la Dorohoi, dacă în mintea urmaşilor târgoveţi, dania şi mila domnilor a fost socotită ca râşluire cu vicleşug de proprietarii moşiilor. Dar nu numai Şendricenii, Trestiana, şi Broscăuţii au fost mărite cu părţi din trupul moşiei târgului Dorohoiului, ci dania s'a întins şi asupra Dumenilor (p. 22, 64).

Din cele ce se ştiu asupra daniilor din moşiile târgurilor domneşti, sistemul acesta a fost în floare în sec. XVIII-a, după ce se isprăvise cu dania de moşii rurale. Daniile de la Dorohoiu verifică acest fapt istoric. Isprăvindu-se şi aceste donaţiuni din moşiile târgurilor, a început a se da ranguri onorifice de boerie, lucru ce va fi practicat în sec. al XVIII către sfârşit.

In 1720 se iscă proces între târgoveţii de Dorohoiu şi proprietarul Cobălei, spătarul *Stroici*, că ar fi râşluit o parte din hotarul moşiei târgului. Se rândueşte în cercetare pe D. Macri ban, pe Andrei şoltuzul de Dorohoi, pe Ciomârtan Grigore, pe clucerul Albotă Sandul pe cei doi Gafencu uricari, Dumitraş şi Miron, pe Toader diaconul, pe Guşte Gheorghe din Dorohoi, pe T. Buleandră pe Vornicul Ilie şi Durac cu 12 oameni şezători în Dorohoi, în total 23 de oameni, din care iscălesc 20. Se cer acte; n'au nici unii, nici alţii *„şi n'au avut nici despre vreo parte ispisoace să le arăte din semne în semne“* (p. 61). Se recurge la dovada prin *brazda în cap*; şi se aleg 6 oameni bătrâni, cari au jurat în biserică şi au *mers cu brazda în cap* pe unde au ştiut că a mers hotarul „stâlpul din culmea dealului.... la vale spre apus pe din sus de fântâna putredă... de acolo printr'o poeniţă... şi în jos pe

pârâul Cobâlei până în hotarul Şendricenilor... fântâna Strahovei în deal... până în poiana Cobâlei".

Cobâla vine în laturea dinspre *sud-vest* a Dorohoiului.

Cobâla e moşie veche, şi anterioară aşezării târgoveţilor în Dorohoi. Cel mai vechiu document adus asupra Cobâlei este din 6975 oct. 2 (1466). Aici îşi făcuse aşezare de casă *Babiş*, ai căruia urmaşi, Stan Babiş, fiu, Ivaşcu Babiş şi Luna cu bărbatul ei Luca Cauteş nepoţi, răscumpără moşia de la spătarul Albul.

Moşia a mers din neam în neam până la Gociul diacul şi sora lui Agafia, măritată după Ştefan Brăescul, când în 1636 Iulie 30 îşi împart Cobâla în două. Dar Gociul ademenit de cumnatul său Gavril Brăescul, dă danie partea sa din Cobâla lui Dumitraşcu Brăescul, postelnicul, în 7165 Noemb. 4 (1656), şi Gh. Ştefan Vodă întăreşte dania în Mart 12, acelaş an (1657).

Gavril Brăescul apucase a schimba cu Ionaşcu Ţira, dându-i acestuia jumătatea sa din Cobâla pentru jumătate sat Balcovăţul la Hotin; dar în 1660 Ghenar 29 (7168), Dumitraşcu Brăescul post. schimbă cu Ionaşcu Ţira dându-i partea sa jumătate din Vlădeni la Turia şi-şi ia pe sama sa jumătate din Cobâla, fostă a fratelui său; şi din acel timp—1660 Ghenar—Dumitraşcu Brăescul post. rămâne proprietar pe toată Cobâla; în 1666 April 5 (7174) el îşi ia hotarnic pe Alex. Haciul vornic de poartă şi-i alege Cobâla,

De la Dumitraşcu Brăescul post, Cobâla trece la fiul său Stroici Brăescul spatarul; iar de la acesta la fiul său Dumitraşcu Stroici postelnicul, care capătă în 1738 Aug. 1 întărire domnească de la Gr. Ghica Vodă pe toată Cobâla şi Prelipca (pg. 41). Dumitraşcu Stroici Brăescul e strămoşul Stroieştilor de astăzi.

Iată de ce moşia Dorohoiului n'a putut avea stămtorare şi râşluiri despre Cobâla, fiindcă era proprietate însădită din vechi şi cu hotare bine definite, şi cu stăpânirea legată din neam în neam.

In latura dinspre *răsărit* vine Trestiana, care se desparte de Dorohoiu prin apa Jijiei. Şi zice hotarnica: „apa Jijiei să fie hotar despărţitor între moşia Trestiania a domniţei Elenii. A. Balş visterniceasa şi moşia târgului Dorohoi, din piatra ce desparte Trestiania de Broscăuţi şi în sus cu cursul apei până la moşia Păscarii" (pg. 59) Pare că Trestiania a căpătat danie o parte din trupul moşiei târgului Dorohoi în 7255.

Dec. 11 (1746) de la Ioan Neculai Mavrocordat, de şi asupra acestui ispisoc s'a adus bănuiala de plastografie (pg. 18).

Dar Cobâla îşi are o nouă latură în istoricul ei. In partea de jos, fiind mai mult pădure de tei (лип, липка) i s'a dat numele şi de *Teiuş*, care în gura maloruşilor, cari au botezat satul *Cobâla* după *iepe*, i-au zis Cobâlei de jos „la Teiuş)=при липка, de aici *Prelipca* „Teiuşor". Această diferenţiare de nume i s'a dat încă din suta a XVI-a. In 1631 Aug. 26 (7139) stăpân în Prelipca,

alias Cobâla de jos, era Prodan, căruia Moise Vodă Moghilă i-o dă din drept loc domnesc, căci îi fusese slugă bătrână şi credincioasă. In 27 Aug. acelaş an, Borâleanul uricarul şi Gorgul din Dorohoi sânt rânduiţi să o hotărnicească. După alipire i se dă carte de stăpânire în 1623 Aug. 2 de acelaş domn Moise Moghilă. De la Prodan moşia trece prin danie la Grigore Ureache spatarul cel mare în 1638 Iunie 27, iar în 1639 Inuie 27 i se întareşte stăpânirea lui Gr. Ureche spatarul asupra Prelipcăi.

De la Gr. Ureche moşia Prelipcăi trece la fiul său Neculai Ureche şi jupânesei lui Safta.

In 1651 Mai 16 moşia trece la fii lor Dumitraşco parcalab şi Paraschiva fata lor, şi aici se zice că Prodan a dat'o danie Urecheştilor.

Paraschiva Ureche se mărită în 1651, spre toamnă, cu Dumitraşco Brăescul postelnicul şi Vodă Gheorghe Ştefan îi întăreşte stăpânirea în 1657 Sept. 22.

Cele 2 Cobâle, *de sus* de supt codru, şi de jos *la Teiu* —Prelipca—au fost unite în mâna Stroiceştilor de la 1655 până după 1738, când iar se despart, căci în 1838 peste Cobâla de sus era stăpân Gh. Cuciuc, sudet rosienesc, iar peste Cobâla de jos — Prelipca — era stăpân Iancu Stroici şi Iancul Ghiţescul banul (pg. 15).

Numele de *Trestiana* ne-ar duce cu mintea la tulpina *trestie*, planta care creşte la iaz, la baltă; şi în adevăr in Trestiana cetim rădăcina sl. тръсть malorusă трïсьта groser. Koth, Sumpf, heleşteu, baltă. Aici Jijia fiind vărsată în ozerul cel mare, era cel mai propriu loc de *trestiuş* în balta ozerului Dorohoiului. Din cele mai vechi timpuri deci hotarul moşiei spre răsărit era heleşteul cu trestii şi papură al ozerului Jijiei, şi la acest loc i s'a dat porecla tot ruteană de *Trestiana*. Azi Trestiana e unită cu Dorohoiul, mai ales după ce Jijia şi-a fixat malurile în cursul apei sale; şi deci a fost lesne ca în măsură ce apele Jijiei se cuprindeau în matca lor, moşia Trestianei dincolo de ozerul Jijiei, să cuprindă o mare parte din trupul moşiei Dorohoiului. Domnul Ion Vodă Mavrocordat întărind stăpânirea înaintaşilor lui A. Balş visternicul pe toată Trestiana din apa Jijiei îi cedase şi o parte din trupul moşiei Dorohoiului, cuprinsă cu apele ozerului; aceasta în 1746.

In latura despre *Sud-est* vin Broscăuţii, cari în 1838 erau ai postelnicului C. Plaghino, vestitul boer care provoacă un proces mare de lămurirea hotarelor despre moşiile învecinate Broscăuţilor şi acest proces a format atâtea dosare, din care cel dat de noi supt Nr. II, a fost şi motivul acestei publicaţiuni de documente, întru cât în el cetim cele mai multe ştiri despre Dorohoi şi împrejurimi.

Broscăuţii cuprindeau în ei *trei* trupuri de moşii, *Lozănii*, *Trebujăni* şi *Broscăuţii*, şi proprietarul Broscăuţilor de la 1838 nu

voia a le uni pe toate într'un singur trup de moşie,—ci le lua ca trei moşii alăturate, contrar arătărilor documentare. Cele trei numiri de moşiii sânt numai trei coturi ale unei şi aceleiaşi moşii, întru cât în hotarnica Broscăuţilor din 1668 Aug. 27 (7176), se arată că Broscăuţii se mărginesc la meazănoapte cu târgul *Dorohoiului*, iar la miazăzi cu moşia *Verbia*, şi deci nu avea în cuprinsul lor celelalte două denumiri topografice.

Broscăuţii ne duc la *Broască*, după cum Lozenii ne duc la *loz*ia (sl. лозà), iar Trăbujeni ne duce la sl. бoз, бузина, *soc*, deci toate aceste denumiri ne duc la vechile mlaştini, cari strângeau în ele *broaştele* creşteau pe maluri *lozii* şi *soci* mulţi, şi, deci s'a putut numi multe coturi de pe moşie : *la lozii*, *la soci* de acolo *Lozeni*, *Trăbujeni*, dar toate ţineau de Broscăuţi.

Broscăuţii n'au acte, căci zice proprietarul lor în 1838 „iar scrisorile Broscăuţilor s'au răsărit din învechitele vremi" (pg. 10); totuşi iată ce cetim despre Broscăuţi.

In 1735 April 12 (7243). Cost. Nicolae Mavrocordat întăreşte vornicului Sandul Sturza stăpânire pe satul Broscăuţi, cu hlizele sale Lozenii şi Trăbujeni, căpătat prin cesiune de la mânăstirea Suceviţei. Aceasta în 7243, Ghenar 15 (1735).

Toi în acel an şi cu acelaş hrisov, Ghica Vodă sporeşte moşia Broscăuţii cu o parte de pământ din trupul târgului Dorohoi, aşa că cu această danie se îngustează moşia lăsată târgoveţilor spre hrană.

Călugării de la Suceviţa—căpătase această moşie de la Aniţa soţia lui Pavel Rugină comis. Cum însă Pavăl Rugină fugise din ţară, din cauza politicei duse contra lui Grigore Ghica bătrânul, care —potrivit timpului— ia şi confiscă pe sama domniei moşia Broscăuţii. Aceasta în 1730 Mart. 2 (7238).

In politica duşmănoasă a lui Gr. Ghica bătrânul contra domniei lui Mihalache Racoviţă— cea de a treia — satul Broscăuţi a avut de îndurat mai multe. Domnia îl luase pe seama sa, dar şi familia Rugina izbutise să-şi ţină pentru sine satul Broscăuţii.

Aniţa soţia comisului Pavăl Rugină, era fata lui Ionăşcuţă Nacul şi a soţiei sale Măriuţa. La măritatul ei cu Pavăl Rugină i s'a făcut dotă satul Broscăuţi, în schimbul satului Goeşti de la Cârligătura, ce-l căpătase danie de la mătuşa ei Aniţa Urecheoaea, fata Drăguţaşcului, şi soră cu mama ei Măriuţa, şi care neavând copii din trupul ei a înfiat pe nepoata sa Aniţa, fata surorisa Măriuţei, Aceste fapte se petrec în 1714 Febr. 18 (7222), căci tot atunci Necuiai Vodă Mavrocordat întăreşte vânzarea Goeştilor.

Ionăşcuţă Nacul dă satul Broscăuţi danie Episcopului de Rădăuţi Calistru ; dar după moartea lui dania se strică, domnia revine asupra confiscării şi Aniţa Ruginoae îşi reia moşia Broscăuţilor pentru sine,

In 1838 arbitrul Lascarache Mihalache spatar pentru a curma

procesul dintre Broscăuţi şi târgul Dorohoiului închee ca hotarul să meargă „din Jijia veche, din podul Holovcăi, drept spre apus peste apa Jijiei la piatra din piscul lui Beldiman, şi tot pe culme până la sfârşitul acestui deal“ (pg. 59).

După acest mic escurs asupra tuturor moşiilor megieşite cu Dorohoiul, rămânem cu convingerea că din toate părţile, afară de latura Cobâlei moşia târgului Dorohoiului a fost îngustată prin danie, începând încă din 1522.

§. 14. *Pierderea documentelor Dorohoiului.* Umbla vorba că Episcopul Dosoftei al Rădăuţilor ar fi văzut însemnate undeva toate moşiile, cari intrau în trupul moşiei târgului Dorohoiului. Acea listă de moşii s'ar fi fost păstrat în notiţele scrise în slavoneşte pe o Evanghelie veche slavonească, scrisă pe pergament, în 7009 Aug. 15 (1501) din ordinul marelui Voevod Ştefan, pentru biserica sa domnească cu hramul Sf. Neculai din Dorohoi. Fiind pricina de hotare între Dorohoi şi megieşitele moşii, Dosoftei Episcopul dă o carte de blăstăm in 1760 Febr. 20 (7268), pentru aflarea unui vad de moară ce ar fi fost a mânăstirii, şi ca dovadă se cerea să se aducă de faţă la divan Evanghelia slavonă de la Sf. Neculai. Parohul bisericei Sf. Neculai, arhimandritul Ierotei Lemnic, primeşte cartea de blestăm şi ia cu sine Evanghelia învinuită „făcându-i-se cuvincioasa cercetare s'a găsit scrisă toată pe pergament în limba sârbească încă la anii 7009 Aug. 15, având şi dedicaţii în numele fericitului întru slăvita pomenire domn Ştefan Vodă, anume pentru biserica domnească din târgul Dorohoiului, *iar însemnările văzute de Episcopul Dosoftei nu s-au găsit astăzi, pentru că multe feţe sânt tăiate şi dosite din trupul Evangheliei*“. (pg. 21).

Dar arătările Episcopului Dosoftei din 1760 corespondeau unui real adevăr. Târgoveţii de Dorohoi aveau în mână vechile hrisoave domneşti de miluire, după care ei îşi ţineau in tihnită stăpânire moşia târgului spre hrana lor şi a vitelor lor cu păşune în deajuns, ba şi cu dreptul de a vinde fânul din prisos.

Se întâmplă într'o zi că starostele breslei negustorilor văzind că hrisoavele îi sânt de tot rupte şi ferfeneţite, se hotărăşte a se duce la divan şi a-şi înoi dresele, Boer mare în divan era şi Alistarh Hrisoscoleu vistierul. Acesta văzând că e chip de a-i sfeterisi documentele, pune la cale şi „*fiind boer mare şi cu stare la acea vreme au umblat după acel târgoveţ şi cu mijloace i-au luat dresele locului de a mână*“ (pg. 62).

In ce scop? Acelaşi boer Alistarh Hrisoscoleu vistiernic căpătase danie de la Ion Vodă Neculai Mavrocordat un hrisov de danie pe *tot locul târgului Dorohoiului, cât loc a fost domnesc şi dat târgoveţilor până la acea vreme de la alţi domni*“.

Pe baza acelui hrisov de miluire începuse a dijmui pe târgogoveţi şi a le lua de a zece ca la toate celelalte moşii. Dar ei

s'au sculat ca un singur om şi au plecat cu jalbă la divanul domnului Grigori Vodă Ghica, care judecând pricina a dat târgoveţilor alt hrisov înpotriva hrisovului lui Ion Vodă, hotărând ca târgoveţii să trăiască în pace despre vistierul Alistarh şi nime să nu-i supere cu nemica nici cu *boeresc*, nici cu *bezmăn de casă*, nici cu *dejmă. din ţarină din fânaţe*, sau dintraltă ceva".

Se uitase însă a se aplica măsura lucrului judecat, ca adică să se ia hrisovul de miluire a lui Ion Vodă şi să-l rumpă, pentru a nu mai avea ascultare la vre-un divan. Vistierul îşi luă hrisovul la sine; îl păstră pentru zile mai bune şi aşteptă. Prilejul i se ivi în curând, răşluind de la târgoveţi vechile hrisoave ale târgului, şi *„de atunci şi până acum—era în 1764—nezicând nimica, şi acel hrisov de danie ţinându-l de nu l'a mai ivit până acum"*.

Fiul său, Iordache Hirisoscoleu agă, deschide din nou procesul în 1764; şi în 2 Noembre Grigore Alex. Ghica Vodă judecă şi dă hotărârea următoare:

a) Toţi târgoveţii de Dorohoi să trăiască în pace despre aga Iordache Hrisoscoleu.

b) Dejmă din ţarină, sau din fânaţe sau din prisacă cu stupi să nu se supere mai mult.

c) Bezmen de casă sau din grădini să nu ia nimărui nemică.

d) Volnici să fie a se hrăni pe locul târgului, unde le-a fi voia.

e) Să-şi pască dobitoacele după cum s'au hrănit dintru început.

f) Au a da dejma de a zece din păne, adică numai pentru grâu.

g) Fânul cel vor face mai mult de cât pentru hrana dobitoacelor,, pentru alijverişul lor vor plăti dejmă după obicei.

Acest proces isprăvit, târgoveţ i şi'au dus traiul lor mulţumit că Vodă le-a dat dreptate a se hrăni pe moşia târgului, şi a-şi face alişverişul lor din fânul ce le prisosia.

După doi ani—în 1766—şoltuzul de Dorohoi—Vasile Durăscul —e chemat să aleagă hotarul Dorohoiului despre Dumeni, care întrase la hotărâtura făcută de Calistru arhimandrit în hotarul târgului Dorohoi, şi anume în bucata ce fuse dată miluire logofătului Sandul Sturza de la Cost. Mih. Cehan Racoviţa Voevod şi alipită către Broscăuţi.

Punctul de atingere cu moşia târgului era «o piatră veche din malul Jijiei lângă iazul Holovcăi". (pg 64).

§ 15. *Biserica Sfântul Gheorghe din Herţa.* Târgul Herţei aparţinea din vechi ţinutului Cernăuţului. Cu răşluirea Bucovinei, guvernul de la Iaşi a rotunzit *ocolul* Herţei cu cele peste 20 sate, selişte şi câşle ce rămâneau dincoace de fruntaria nouă a Bucovinei—,Cordunul—şi l'a prefăcut în ţinut, cu reşedinţa în Herţa.

Ţinutul cuprindea următoarele sate: *Fundul Herţei, Movila, Pilipăuţii. Oroftiana, Molniţa, Streanga, Sinihău, Godineşti,*

Mamornița, Lucovițele, Novoselița, Budele, Beceștii, Mogoșeștii, Fundoaea (Holban), *Culicenii, Tarnauca, Probotești, Țînteni, Hreanca.* In toate aceste sate erau în 1803 uumai 1771 de locuitori birnici, deci o populațiune de circa 8855 suflete; iar în 1820 trăiau 1891 birnici, și deci o populație de circa *9455 suflete.*

Târgușorul Herța număra în 1803, numai 507 birnici deci o populație de circa 2536 suflete, diu care jidovii numărau 300 birnici, *sau 1500 suflete* sau 58 % **jidovi** iar în 1820 Herța avea 543 birnici, și deci 2615 suflete, din care evrei birnici 339, sau *1695 suflele* sau 64 % **jidovi.** Numărul acesta era sporit prin jidovii de la țară, cari în 1803 erau 24, iar în 1820 erau 62.

Ținutul Herța mai numără [1]: 49 (49) preuți, 7 (13) diaconi, 6 (18) postelnici, 44 (78) slujitori isprăvnicești, 4 (11) rupte de ale visteriei, 10 ruptași, 2 mazili.

Târgușorul vechiu al Herței a crescut pe domeniul moșiei Țînteni a răzășilor, cari din vechi erau în legături de pământ cu boerii Herța din secl. XVI-a.

Aici și-a făcut viața *Ilie Holban* pitarul pe moșia tatălui său Teodor Holban armaș, fericitul tată a 6 băeți: *Vasile, Toader, Ilie, Andrei, Gheorghe* și *Ștefan* și o fată: *Maranda* măritată cu V. Morțun în 1770 „atunci când s'a luat de la mâna Turcilor ținutul Hotinului la vremea Muscalilor" (pag. 67).

Holbăneștii sânt de fapt *Dămian,* urmași ai lui Vasile Damian *treti* logofătul și scriitorul de cronici pentru marele logofăt Tudosie Dubău.

Dintre feciorii lui Ilie Holban, unul din ei *Gheorghe Holban* „s'a dus de la mine de acasă făr de voia mea și mergând la Țarigrad s'a însurat și a murit de ciumă" (pag. 68). Dar cum sângele apă nu se face și tatăl tot tată „fiindu-mi milă i-am făcut și lui parte pentru sufletul lui" „și i-am făcut o sfântă biserică la târgul Herța. cu care biserică am cheltuit 1500 lei" (pag. 68).

Tatăl în dorul lui de a fi precis și drept față de copiii săi, le face socoteală de partea lui Gheorghe, ca să nu fie învinuit că l'a părtinit, sau că le-a rășluit dreptul lor. Bătrânul tată arată că fiul său Gheorghe a avut lăsați la el spre păstrare 180 lei; partea lui fiiască i s'a venit 200 lei „de la casa mea, după cum am dat și celorlalți fii ai mei partea" iar 1120 „le-am pus de la mine la această sfântă biserică" (pag. 68).

Gheorghe Holban se dusese de mult la Țarigrad, căci, zice Ilie Holban tatăl său—el este acela care a venit de la Țarigrad cu *știrea* despre numirea ca domn a lui Teodor Calimah Vodă, sau cum se spunea în limba timpului „a venit de la Țarigrad cu *mujdeaoa* [1]) lui Calimah Vodă". Pentru aceasta tatăl său i-a dat *2 cai,* întru cât era obiceiu în țară ca să se dea cal de olac.

---

1) Parantezele arată cifrele din statistica de la 1820. (pg. 708).

Acestea s'au petrecut în vara anului 1758 când s'a urcat în scaun Ion Teodor Vodă Calimah.

Ilie Holban pitarul îşi face testamentul său în 1785 August 14. După 9 ani vine de la Ţarigrad Elenco Holban, fata răposatului Gheorghe Holban, fost *baş capuoglan*, şi-şi cere de la unchii săi, *fraţii tatăni-meu"*. Vasile, Teodor şi Andrei Holban să-i dea şi ei parte dreaptă din averea tatălui său; „*acum* dar viind şi eu aicea am apucat pe unchii mei, ca să-mi dea partea de avere tatălui meu". Tustrei unchii îi spun că dânsa n'are nici o parte, căci „din partea ei s'a cheltuit cu biserica Sft. Gheorghe din Herţa".

Am văzut că bătrânul Ilie Holban pitarul cheltuise 1500 lei cu zidirea bisericei, dintre cari numai 380 lei erau ai lui Gheorghe Holban. Atunci pioasa Elenco Holban se hotărăşte să închine biserica Sf. Gheorghe din Herţa, bisericii Sfântului Ioan Botezătoriul de la Kuruceşmea de la Ţarigrad, unde a fost îngropat tatăl său, mort de ciumă (pg. 69).

Iată însăşi vorbele Elencăi Holban: „răposat tatăl meu depărtându-se de aicia la patria sa, la Ţarigrad, unde căsătorindu-se a petrecut până la sfârşitul vieţii sale: apoi părintele său, răposat Ilie Holban pitar, înştiinţându-se că fiul său—adică tatăl meu—s'a săvârşit, a ales din partea sa de moştenire a tătânimeu şi a zidit o biserică durată în târgul Herţa, pe moşia răzăşască, unde se cinsteşte şi să prăznueşte hramul sfântului mare mucenic şi purtător de biruinţă Gheorghie (pag. 69).

O dată afierosirea făcută, Elenco Holban se duce la Iaşi, la Vodă Mihai C. Suţu Vodă, şi capătă hrisov de întăritură pentru acest dar. In 28 Iulie 1794, Mihai C. Vodă Suţul dă hrisov de întăritură afierosirii, după ce marele logofăt de ţara de jos Ion Canta cercetase trăinicia afierosirii şi dacă lucrul afierosit este drept al donatoarei. In dovedirea acestor drituri se produc următoarele acte: diata lui Ilie Holban din 1785 Avg. 14; dania de afierosire a Elencăi din 1794 Iunie 17; scrisoarea răzeşilor Ţinteni din 1794 Iuni 24 de pe moşia Ţinteni, *ce acum se numeşte Herţa*, că dăruiesc bisericei Sf. Gheorghe din Herţa, locul pentru ţintirim, care va cuprinde din talpa bisericii *câte 30 stânjeni de fieşte care parte* (ceia ce face circa 2000 mp.); Zapisele de dăruire către bis. Sf. Gheorghe a mai multor case: una pe locul lui Iordachi Ghica; altă casă dată de Nastasia Hândăgiasa, tot pe locul lui Iordachi Ghica; o dugheană pe roate făcută de biserică; *o casă de şcoală lângă biserică*, făcută tot din banii bisericii; scrisoarea lui Neculai

1) *muşdea*, *mujdea* nouvelle, în mrom. *muşdea* însamnă răsplata pentru oştire: ex. tr'oară, tr'oară li lo mujdea=repede, repede l'a înştiinţat (St. Mihaileanu Dicţionar M-român Buc. 1901).

starostele de cibotari din Herţa prin care dau bisericii venitul breslei lor.

După preambulul hrisoavelor sale de danie ar urma că cel mai curat gând creştinesc îl anima pe Ţărigrădeanul Voevod, în daniile sale. In adevăr în aceiaşi zi, 28 Iulie când Vodă Suţul întărea aferosirea Elencăi Holban către biserica Sf. Ioan de la Kuruceşmea, milui biserica Sf. Gheorghe din Herţa cu 400 lei pe an din banii răsurilor ţiganilor gospod: «hotărâm prin acest al nostru domnesc hrisov ca pe tot anul să aibă a lua câte 400 lei din adunarea banii răsurilor ce se strâng la 4 dăjdii a ţiganilor gospod, câte 5 parele de leu, cari bani să-i ia de la nazirul ţiganilor gospod de doao ori pe an, adică câte 200 lei la Sf. Gheorghe şi 200 lei la Sfântul Dimitrie" (pg. 72) Ba ce e mai mult; el începuse a milui biserica încă de la 1 Iulie cu mortasipia târgului Focşani, dându-i câte 24 bani de toată vita mare (pg. 72).

Milele şi daniile lui Vodă Suţul curg într'un mod uimitor în cursul anului 1794. Aşa la 30 Iulie îi face danie câte 20 lei pe lună din vama cea mare gospod, care să-i fie pentru făclii, lumânări de ceară, untdelemn şi tămâe; această milă o va lua la fiecare capăt de lună, din trei în trei luni, iar din vama Ocnei va lua pe an câte 150 lei la ziua hramului 23 April, în ziua de Sf. Gheorghe; îi mai dă 20 liude posluşnici, slobozi de orice dare către domnie. Tot el mai inzestrase biserica cu odăjdiile preuţeşti şi alte trebuincioase bisericii (pg. 75); la 2 August dă milă mortisipia târgului Tuzăra din ţinutul Orheiului, tot câte 24 bani de toată vita mare (pg. 73); la 5 August dă dania mortasip târgului Foleşti sau Kelearsă din ţinutul Iaşi. din partea Băsărabeană iarăşi câte 24 bani de toată vita mare (pg. 74); La 28 Sept. îi face danie 20 sălaşe de ţigani rudari, din drepţi ţigani domneşti; la 28 Oct. rândueşte o epitropie asupra bisericei in persoana lui *Andrei Holban* stolnic, unchiul donatorii Elenco Holban şi a hatmanului C. Ghica. Această epitropie avea să îngrijască de buna administrare a tuturor fondurilor bisericii provenind din dugheni, din ocnă, din ţigani şi din mortasipiile târgurilor; iar câţi bani vor mai prisosi să aibă a-i trimite la proestosul svintei mănăstiri de la Kuruceşmea pe tot anul de două ori ca să se folosească şi acest sfânt şi Dumnezeesc locaş din domneştile noastre mile (pg. 77).

Dar milele merg sporind şi în anul 1795. La 7 Ghenar 1795 i se afierofeşte mortasipia târgului Fălticeni, tot câte 24 bani de toată vita mare; la 17 Ghenar i se dă mortasipia târgului Dorohoi, tot câte 24 bani de toată vita mare; la 5 April i se dă mortasipia târgului Stroeşti tot câte 24 bani de toată vita mare; la 8 April i se dă mortasipia târgului Chişinăului tot câte 24 bani de toată vita mare (pg. 79).

§ 16. *Vatra târgului Dorohoiului se dărueşte bis. Sf. Gheorghe din Herţa.* La 14 April Vodă Suţu în dorul său de a spori

veniturile bisericei Sf. Gheorghe din Herţa crede că pe lângă mortasipia târgului Dorohoi, câte 24 bani de vita mare să-i mai dea şi tot venitul din vatra târgului Dorohoiului, cât e loc domnesc; „iată că-i afierosim şi vatra târgului, ce iaste dreaptă a noastră domnească" urmând „a-şi lua venit după rânduiala ce să urmează şi la alte târguri, ce sânt date altora de alţi luminaţi domni.

Iată care erau veniturile, ce urma să le strângă de la toţi cei ce şedeau cu locuinţele şi dughenile pe vatra târgului Dorohoiului:

1) Câte 2 bani de toată vadra de vin.

2) Câte 1 ban de toată vadra de rachiu.

3) Dohotul ce se va vinde va fi numai al bisericii.

4) 80 de parale, se va plăti de orice gospodar, pe toată uşa ce va fi la uliţă.

5) Un leu se va lua de la tot gospodarul, ce va şedea la mahala.

6) Biserica va lua aceste venituri numai în bani, nu şi în lucru.

7) Femeile sărace şi fără feciori nu vor da nimica.

8) Scaunele de carne vor plăti ca la alte târguri.

9) Un stup se va lua de sămânţă la fiecare 50 de stupi.

11) Nu se va lua nimica din vânzarea peştelui, a pânei şi a lumânărilor.

Iată un întreg lanţ de venituri, ce legau pentru deapururea târgul Dorohoiului de soarta bisericii Sf. Gheorghe din târgul Herţei.

In ce scop milostivul Voevod M. C. Suţu se grăbia a înzestra biserica Sf. Gheorghe din Herţa cu atâtea mile? Să fi fost dragostea sa de ctitora donatoare Elenco Holban? Poate! Să fi fost faptul că afierosirea bisericii Sf. Gheorghe s'a făcut către biserica Sf. Ion din Kuruceşmea, pentru că acolo s'a fost îngropat Gheorghe Holban baş-capuoglan, tatăl donatoarei Elenco? Poate!

Dar faptul real stă în altă parte: Vodă Suţu, de pe când era simplu grec Ţarigrădean, zidise cu a sa cheltuială biserica Sf. Ioan de la Kuruceşmea, cum ne spune unul din epitropii donatori, Gheorghi Ghica vel logofăt, care în 18 Ghenar 1795, văzând atâtea mile domneşti către biserica Sf. Gheorghe din Herţa, mai ales că se hotărâse a o face de piatră şi a-i mări cuprinsul, îi dărueşte tot locul pe care e zidită biserica şi cu locul ţintirimului „dau danie acestei sfinte biserici din târgul Herţa—care este durată de răposatul Ilie Holban pe moşia mea târgul Herţei—tot locul pe care este binaoa bisericii cu ţintirimul cât va fi trebuinţă pentru trebuinţa îngropării morţilor" (pg. 79). Logofătul Ghica zice în actul său de danie că *biserica Sf. Ioan de la Kuruceşmea este a înălţimei sale Mihail Costantin Suţul Voevod*".

Iată de ce milostivul domn se grăbeşte a încheia seria milelor sale cu o donaţie mare, dar nedreaptă, lipsind de dreptul său de proprietate pe vechii stăpâni ai moşiei Vârful Câmpului.

In 21 April 1795 Vodă Suţul afieroseşte bisericei Sf. Gheorghe din Herţa toată moşia *Vârful Câmpului* de la ţinutul Sucevei „fiind moşie dreaptă a noastră domnească, dar fiind cuprinsă de răzeşii împrejuraşi nu aducea domniei mele nici o dobândă“ (pg. 81).

Iar în 25 April acelaşi an pentru a înlesni ctitorilor bisericei Sf. Gheorghe să stea judecăţilor la divan cu un s i n g u r hrisov general de miluire, nu cu desaga de documente, dă ca nici un alt domn, un hrisov general, rezumând în el nu mai puţin de 16 hrisoave de miluire, dintre care scoate mortasipia târgului Foleştii sau Kelearsă din ţinutul Iaşilor, partea de peste Prut.

In timp de 9 luni de zile milele lui Mihai Suţu Vodă au curs gârlă pe sama bisericei Sf. Gheorghe din Herţa, încheind cu o vădită samavolnicie cu donaţia moşiei Vârful Câmpului, care nu era domnească, ci era a stolnicului *Ioan Cheşcu*, cum s'a dovedit din pâra, ce a pornit deposedatul stolnic la divanul domnesc încă de la 12 Dec. 1795 şi întărită din nou în sama stolnicului I. Cheşcu în 1798 Aug. 10 de către Alexandru Ion Vodă Calimach (pg. 95).

Lămurirea acestor mile escesive şi acestui fapt samavolnicesc ne o dă Alex. C. Muruz Vodă în hrisovul său de danie din 1804 Mai 15, când închină biserica Sf. Gheorghe din Herţa mânăstirii Sf. Spiridon din Iaşi, împreună cu toate veniturile sale, din care şi acela ce-l încasa de pe vatra târgului Dorohoiului.

§ 17. *Intinderea moşiei târgului Dorohoiului.* Când în 7243 April 12 (1735). Sandul Sturza vornicul căpătă danie de la C. Nec. Mavrocordat Voevod o parte din moşia târgului Dorohoiului şi o alipi către trupul moşiei sale Broscăuţii (pg. 10, 30), rânduiţii hotarnici—C. Silion medelnicerul, Izmană biv vel şatrar, Miron Gafenco uricar şi V. Dărăscul şoltuz de Dorohoi (p. 22) se silesc a măsura atât partea dăruită către Broscăuţi cât şi restul rămas târgoveţilor spre hrană.

In 1735 toată moşia târgului Dorohoiului avea *122 odgoane latul şi 281 odgoane lungul.*

Aceiaşi hotarnici ne arată că odgonul era de 30 stânjeni; ar reeşi deci că moşia târgului Dorhoiului avea în 1735 nu mai puţin de *3660 stânjeni latul şi 8430 stânjeni lungul.*

Dacă stânjenul ar fi avut 8 palme *gospod,* 0,27 m. reducând la palme şi deci indirect la metri, ar reeşi această întindere; Latul 122 odgoane sau 3660 stânjeni sau 29280 palme sau 7905 m. 60. Lungul 281 ogoane sau 8430 stânjeni sau 67440 palme sau 18208.80, m. deci suprafaţa moşiei târgului Dorohoiului aşa întreagă cum era la 1735 ar fi cuprins 14395 Ha. 1489 m. p.

Din această mare şi întinsă suprafaţă, având în lat 8 chilometri şi în lung 18 chilometri. Vodă C. Nec. Mavrocordat dărueşte boerului său Sandului Sturza vornic o mare întindere în aceaste măsuri :

latul 72 odgoane sau 2160 stânjeni sau 17280 palme sau 4665.60 m.
lungul 101 odgoane sau 3030 stânjeni sau 24240, palme sau 6544.80 m.; deci în hectare 3053 Ha. 5418 m. p.

Deci după 1735 moşia lăsată târgoveţilor spre hrană s'ar fi redus la 11341 Ha. 6071 m. p.

Aceasta ar fi fost măsura, dacă palma ar fi fost cea domnească de *0.27 m. lungime*. Cum însă se bănuiră de boerii rânduiţi hotarnici în 1838 că ar fi fost *palmă de om de mijloc*, adecă *de 0,25 m.*, şi cum semnele între care urma să se măsoare lăţimea locului moşiei târgului Dorohoiului erau de mult fixate pe teren prin *semne afiionice*: *moviliţa de peste Zahorna* şi *moviliţele despre Păscari*, măsurându-se distanţa dintre aceste 2 semne au eşit 1500 stânjeni în 50 odgoane, sau *3000 m.*

Iată măsurile moşiei târgului după hotarnica din 1838:
latul 50 odgoane sau 1500 stânjeni sau 3000 m.
lungul 180 odgoane sau 5400 stânjeni sau 10800 m.

Deci suprafaţa moşiei târgului Dorohoiului în 1838 era de 3240 Ha. Ce distanţă este dar între 11341 Ha. cât cuprindea moşia târgului în 1735, şi cât era acum în 1838—tocmai după 100 ani—abia 3240 Ha! S'au răşluit dar despre Trestiana şi alte laturi —cu toate semnele afiionice—nu mai puţin de 8000 m!. Când şi cum? documentele tac, dar jurnalul comisiei din 1838 e plin de asemenea bănueli că s'ar fi răpit loc mare despre Trestiana (pg. 21) despre Trăbujeni şi Lozeni, (pg. 13) despre Popeni, despre Miclăuşăni şi Fărceni (pg. 32).

Pentru toate aceste mari răşluiri s'au deposedat târgoveţii nu numai de pământ, dar şi de acte, cum sună jurnalul: „ale căror documenturi li s'au răpit cu vicleşug de către cei dintăi stăpânitori ai Trestianei“ (pg. 21).

§ 18 *Vatra târgului Dorohoiului se dărueşte măn. Sf. Spiridon din Iaşi.* Un neguţitor arman Hagi Bogoz Apiczade, adică Hagi Bogoz fiul lui Apic—Agicoglu—împrumutase pe Mihai C. Suţu Vodă cu 3000 lei în 1 Oct. 1801. Neavând cu ce-i plăti, Vodă a vândut biserica Sf. Gheorghe din Herţa pentru aceşti 3000 lei, ca una ce era metoh afierosit bisericei Sf. Ion Botezătorul de la Kuruceşme din Ţarigrad—*ctitoria sa*. Bis. Sf. Gheorghe era destul de bogată, cum însă dobânzile sporiau datoria, vărul lui Hagi Bogoz Apiczade, un oare care Ovanez Apiczade face jalbă către domn, că fiind rânduit epitrop averii vărului său încă din 23 Sept. 1802 el cere în vânzare la soltan—mezat biserica Sf. Gheorghe din Herţa, cu toate averile sale pentru plata datoriilor vărului său Bogoz. In actul de împrumut adeveresc şi beizadelele Suţului:

Domnul primeşte jalba, dar mirat de singularitatea ei, rândueşte veliţii boerii să cerceteze *adânc*. Boerii fac istoricul ctitoriei

bisericii Sf. Gheorghe din Herţa; cum ea a ajuns metoh bisericei Sf. Ioan de la Kuruceşme; care i-au fost milele hărăzite; şi află că mortasipia târgului Focşani pe nedrept a fost dată milă bisericei Sf. Gheorghe din Herţa, în 1794 Iulie 1, grăbindu-se a face o nedreptate cu patru săptămâni înainte de a întări afierosirea Elencâi Holban, către biserica Sf. Ioan de la Kuruceşmea, de oarece mortasipia târgului Focşani fusese dată încă din 1784 Septemvre 20—deci cu 10 mai înainte—danie şi miluire de către Alex. C. Mavrocordat Vodă fiicei sale, luminatei domniţe Ralu Mavrocordat; şi cum după dreptate şi după lege hrisoavele cele mai vechi sânt mai tari de cât cele mai nouă, miluirea lui Mihai Vodă Suţul este nulă şi neavenită.

Să se vânză la soltan-mezat o biserică, era lucru neobişnuit! Marii boeri divanişti „cu întregime luând sama" „şi cu căzută râvnă" „şi cu cuviincioasă sprijinire" „negăsind a fi nici după lege" „nici după plăcerea lui Dumnezeu" „şi mai vârtos nepravoslavnic" „şi fără cuviinţă" „şi urât" „a se vinde lăcaşul lui D-zeu în ivală" „strigându-se prin oraş", „şi preţuindu-se" „(făcându-se aceasta şi o pildă ră cătră alţii)" „lucru hulit de către oameni" „vrednic de toată judecare „împiedică vânzarea. Atunci Vodă face cuviincioasă înştiinţare că de va voi cineva „sau boeri, sau din mănăstiri, sau din biserici" să ia asupră-şi această biserică a Herţei. Vodă Muruz hotărâse încă din 1803 Decembrie ca biserica Herţei cu toate ale ei venituri să rămâe pe sama bisericii Sf. Dimitrie dela Kuruceşmea.

Iată însă că se ivesc noi datornici. Un anume Evstatie Pencovici Petre, supus austriecesc, care şi el cere parte în veniturile bisericei din Herţa, întru cât avea de luat 20000 lei datorie dela Mihail Vodă Suţul, şi care în nevoia sa de bani încredinţase chiar acestui P. Pencovici toate dresăle bisăricii. Atunci biserica Sf. Dimitru de la Kuruceşma neputând plăti singură ea şi acei 20000 lei datorie, dezistă de a lua asupră-şi biserica Herţei.

Intre timp se ivesc şi alte încurcături. Scoala obştească din Ţarigrad, mergând rău, se hotărî de către soborul patriarhiei să se mute la Kuruceşmea, *fiind sat prea chibzuit pentru învăţătură*, din Fanarul Ţarigradului. Urma să se zidească şcoală şi să se chibzuiască dascalii. Cum însă şcoala n'avea alt venit de cât cel hărăzit de C. Muruz Vodă—aceasta cătră 1780—în moşia Hotărnicenii, de peste Prut—şi cum acel venit era mic şi neîndestulător pentru zidire de local şi îndrumare de dascali, s'a scris lui Vodă A. C. Muruz, şi fraţilor săi beizadele, ca să ia asupră-le toate cheltuelile. Muruzeştii toţi: beizadelele Dimitrie şi Panaiotachi; Vodă Alexandru Muruz cu fiul său Constandin plătesc banii rânduiţi şi iau asupră-le moşia Hotărnicenii cu toate veniturile sale.

Dar o parte din venitul moşiei Hotărniceni—apoi ţinut aparte cu capitala Leova şi ascultător de ispravnicul de Fălciu—fusese hărăzit şi la mânăstirea Sfântului Spiridon în scopul de a se face

spital *din nou în mânăstire*. Costandin Muruz n'apucase a face nici una nici alta. Fii săi însă în dragostea şi respectul de cuvântul dat al tatălui lor iau asupră-le toate sarcinile. Alexandru Vodă Muruz zideşte „cu a sa cheltuială" în această mânăstire a Sf. Spiridon o casă pentru bolnavi", iar celelalte beizadele rădică sarcinele şcoalei de la Kuruşumea, şi plătesc toate datoriile către Apicoglu şi Pencovici, şi anume beizade Dimitrie Muruz a plătit 2 părţi din 5 (adică 12000 lei); beizadea Panaiotache a plătit 1 parte din 5 (adică 6000 lei), iar beizadea Constandin Muruz fiul lui Alexandru Vodă Muruz plăteşte 2 părţi din 5 (adică 12000 lei); şi aşa s'a isprăvit datoria către cei doi creditori, luându-se de la ei chitanţă de izbrănire.

Şi aşa biserica Herţii fiind plătită de datoriile ce apăsau asupra ei de 30000 lei se trecu metoh închinat mănăstirii Sf. Spiridon din Iaşi cu toate acareturile şi veniturile sale, după cum se înşiră în hrisovul de danie la pag. 93—94.

Dela 1804 toată administraţia veniturilor moşiei târgului Dorohoiului se face de Epitropia Casei Ospitalelor Sf. Spiridon. E greu a spune acum ştiri mai nouă din arhiva Sf. Spiridon, căci este neorânduită după întâmplările din vremea războiului.

Epitropia a administrat neturburat până la 1851, când s'a înfiinţat Eforia urbii târgului Dorohoiului. Incasarea veniturilor fiind în conflict, Epitropia a căutat să se scape de toate veniturile moşiei târgului Dorohoiului şi după multe şi trăgănate corespondenţe în 1885 se cade la învoială a se răscumpăra vatra târgului cu toate veniturile sale aferente către Epitropie, de către Primăria Comunei Dorohoiului cu infima sumă de 7000 lei.

Iată principalele dispoziţiuni din actul transacţional încheiat între primarele de după vremuri al Dorohoiului—*I. Dimitriu* şi Epitropia Sf. Spiridon—*A. Liteanu* şi *Vas. Gheorghian.*

Art. 1. Epitropia Casei Ospitalelor Sf. Spiridon din Iaşi renunţă la toate drepturile şi pretenţiunile sale contra Primăriei comunei Dorohoiul şi contra târgoveţilor şi cedează comunei acelui târg toate drepturile sale asupra oraşului şi vatra târgului cu drepturile de bezmăn, de taxe, de dijmă şi altele, după documentele de dănuire ce le posedă.

. . . .

Art. 3. Comuna Urbei Dorohoi a plătit şi Epitropia Generală a Casei Ospitalelor Sfântului Spiridon declară că a primit ca compensare pentru drepturile de mai sus citate o dată pentru totdeauna suma de 7000 adică şapte mii lei.

Iaşi, 8 Ianuarie 1924.

Gh. Ghibănescu

TÂLCUIREA NUMERELOR

1. piatră piste Jâjâe la vadul Holovcăi.
2. piatră în piscul dealului Beldiman.
3. vie Curteştilor pe locul târgului.
4. piatră colţ Cobâlei şi Prelipcăi în coasta Broscăuţilor.
5. Culmea dealului.
6. piatră lângă drumul Botoşănilor aproape de mormintili jîdoveşti.
7. piatră în Holmu dispărţitoari moşiei târgului de locul Strahovii.
8. sărături.
9. iezătură.
10. piscu pe hotarul Şăndricenilor şi a Strahovii.
11. Colţ Şăndricenilor şi a Strahovei în coasta târgului.
12. punctul de sub dealul Ţiganului.
13. Colţ moşii târgului şi a Păscarilor în margine Şăndricenilor.
14. Colţul de sus a moşiei târgului şi a Trestienii în apa Jâjîei despre holaru Păscari.
15. punctul până unde urmează socotinţa de a se prelungi linia de la No. 4 spre apus.
16. Vălcè.

„ Planul de faţă aprobarisindusă întru cât să atinge megieşii între moşia târgului Dorohoiu şi intre moşia Cobâla, sau găsit potrivit cu starea locului în stăpânirea de astăzi, de aceia să adivereşte. 850 Avgust 18.
sardari Dumitru Kiriazi hotarnic
moşâi Cobâla

„ Planul de faţă după aprobaţia ce i sau făcut găsândusă în totul potrivit cu starea locului să adivereşte.
1850 Avg. 18.
C. Mile caminar, hotarnic moşiei târgului.

„ Măsurat şi însemnat întocmai cu stare locului de către supt iscălitul Inginer de ţinutul Dorohoiului 1850.
sărdar A. Mavrodin.

Foto-Zinc. LUMEA

1500 stânjăni

SURETE ȘI IZVOADE XII

(Documente Dorohoiene)

I. *7246 Avg 1 (1738) Iași.* Grigorie Ghica Vodă întăreşte postelnicului Dumitraşco Stroici moşiile sale Prelipca şi Cobăla.

Іѡ *Grigorie Ghica Voevod, bojieiu milostieiu gospodaru zemlia Moldavscoi.*

Iată au venit înainte domniei meale şi a tuturor boiarilor noştri a mari şi a mici, boiarul nostru *Dumitraşco Stroici biv postelnic, fičorul lui Stroici Spătariul, nepotul lui Dumitraşco Vistiarnicul,* şi ni au arătat dresă pre moşiia *Prilipca* satu întregu la ţănutul Hărlăului, care moşie le iaste lor şi hotarâtă de *Vasilie Haču vornicul de poartă* la veleatul 7174 April 5 (1666), precum *văzum* şi mărturie scriindu că din poronca răpousatului Duca Vodă bătrânul au mers la Prelipca moşiia lui Dumitraşco Vistiiarnicul având pricină de către Saucenițā, moşiia lui *Gavril Brăescul,* şi au strânsu mulţi oameni înpreğur, cari au ştiut aceli locuri precum liau îmblat hotarăle şi dacă au indireptat acei oameni hotarile sau şi învoit cu Dumitraşco Visternicul, Gavril Brăescul pentru o bucată de loc čau fostu asuprită cu nişte stâlpi de piatră dată spre Saucenițā, di câtăva vreame în desine sau învoit şi au împărţito în doaî şi sau tocmit să ţie Prelipca până în capul iazului, *čau fostu iazul popii lui Firica čau şăzutu* în *Prelipca,* şi din capul iazului dispre Prelipca, pre părău în *drumul Verbii,* până în capul hotarului şa Saucenițîi să ţie iar până în capul iazului popii lui Firica şi hăleşteu să le ţie dumnialor frăţeşte, iar din ğos de iazu să fie a Saucenițănilor, şi din matca hăleşteului mergi hotarul printre loză la coada hăleşteului, şi sau pus stâlpu de piiatră în piscu în mezu la mijlocul pământurilor, cari pământuri sau împărţit în doaî. şi dintracela stâlpu sau pus alt stâlpu *la drumul cel mare ci vini di la Dorohoiu,* şi iar iaste la mijlocul pământurilor, şi de la acela stâlpu sau pus altu stâlpu între drumuri la spini, şi altu stâlpu sau pus în piscu diasupra *hăleşteului lui Romaşco* şi hăleşteul lui Romaşco iaste în partea lui Dumitraşco vist. iar altul din ğos de acela iaste a lui Gavril Brăescul ; şi din stâlpul ce iaste diasupra hăleştenilor piste *hăleşteul ce la ţânut Cozma,* dreptu în drumu la capetele ogoarălor Saucenițîi dispre sălişte Prelipcii dreptu în muche dialului în piscu, sau mai pus un sămnu, şi di la acela sămnu tot pe muche dialului în dreptul locului peste spinii cei mari, sau pus stâlpu în vârful dialului, şi dintracela stâlpu la vale, pe din

ğos *de pomătul popii lui Timuşu* şi... până la *ostrăpisoc* şi de la *ostrăpisoc*, tot grindul, pe unde au ţinut de vacu amândoî satili pintru o poiană çe iaste în codru, ce se chiamă *Prestae* aşa au mărturisit toţi oamenii cei bătrânî cum au fostu de *Dobrinăuţi şau plătit Sauceninţii o moarte de omu*, şi ţânu ei de mult vacu acel locu şi sau lăsatu să fie tot lor şi sau închiiatu hotarul de către Saucenița.

Aşiĭdere dămu şi întărimu boiarului nostru de mai sus numit lui *Dumitraşco Stroiciu* post şi cu *sălişte Cobăle satu întregu alăture cu Prelipca* tot la ţânutul Hărlăului, precum niau arătatu şi diresă şi iar le iaste lor şi hotărâtă de răposatul *Dumitru Macrei biv vel ban* la veleatul 7228 Mai 20 (1720) precum văzum şi mărturie scriindu că din porunca domnii sale lui Mihai Vodă *au mersu la târgul Dorohoiului, jăluind târgoveţii că le împresoară Stroiciu spătariul o bucată di locu din hotarul târgului către hotarul Cobăle*, şi mergând acolo, au strânsu oameni buni megieşi din sus şi din ğos, anume Dumitraşco Gafenco uricariul şi Albotă Clucer şi Toader Buliandră, ispravnicul vlădicăi lui Calistru şi *Duracu şi Ilie vornicii de Dorohoiu* şi cu toţi târgoveţii şi Toader Diaconul din Broscăuţi. incepânduse hotarul Cobâlei dintrun stâlp de piatră ce iaste pe costeşă di către hotarul târgului Dorohoiu deasupra Trebujenilor, purcegând hotarul Cobâlei în spre apus ; de aice *merge hotarul Cobâlei alăture cu a Dorohoiului* şi dându pricină Stroiciu spătar, cum mergi hotarul Cobâlei pe un locu, iar târgoveţii au dat samă că iaste pe altu *locu*, şi neavându nici despre o parte ispisoace să le aräte din sămne in sămne hotarele, nici altă dovadă, am socotit şi leam zis lăsavor să giure oameni bătrâni, şi *să meargă cu brazda în capu pe unde mărgu hotarele*, şi au primit Stroiciu spatar să giure Dorohoenii. Deci au socotitu şi au alesu *şasă oameni bătrâni di târgu di Dorohoi*, anume *Ştefan Dăriescul*, şi *Costandin Sirnenco*, şi *Gheorghiţă Guţco* şi *Pătraşcu* şi *Andrieş Leşcenco* şi au giurat aceşti oameni în bisărică, şi *au purces cu brazda în capu* şau pus un stâlp de piatră in culme dialului, de acolo au purces la vale totu înspre apus, pe din sus *de fântâna Putredii* şau pus un stâlpu de piatră întrun dâmbu şi la capul *iazului lui Melenciucu*, din sus de acolo printr'o poeniţă din luncă pe din ğos *de o fântână şi în ğos pe pârâul Cobălei*, până în hotarul *Şăndricenilor*, şi din *fantâna Strahovei* la dialu alăture cu hotarul Şendricenilor până în *poiana Cobâlei*.

Aşa au aflat hotarul Cobâlei *despre Dorohoiu* şi despre *Şăndriceni*. Deci şi Domnia mea dacă am văzut aceli mărturii încredinţate acelor boiari hotarnici, am datu şi de la domnie mea şi am întărit boiarului nostru mai sus numitului *Dumitraşco Stroiciu post.* pe aceste moşii mai sus numite *Prelipca* şi *Cobăla* ca să fie lui şi de la domnie me dreaptă ocină si moşii şi uricu şi întăritură cu

tot venitul neclătită neruşeită stătătoriu în veci; şi altul nimea să nu să mai amestece peste acasta carte a domniei miele.

„Ias lt. 7245 August 1.

locul pecetii gospod. în tuş roş.

Sturza. vel logofăt.

procitoh vtori (al doile) logofăt.

„Simion Keşco uricariu am scris.

„Divanul apelativ. Copia aciasta posläduinduse cu orighinalul din cuvânt în cuvânt şi găsinduse întocmai să adevereşte de către divan spre a se da epitropiei averilor mănăstirii Sf. Spiridon potrivit cererei ce au făcut prin adresa cu No. 713.

Leon A. Bran, Iancu Silion. (l. p. divanului)

posteduit şef, Scorpan.

Secţia III. No. 5228- 1847, Iunie 19 zile.

II. *1838 Dec. 18 (Dorohoi).* **Jurnal de alegerea trupului moşiei Dorohoiului despre toate megieşiţele moşii.** Anul una mie opt sute trei zeci şi opt, luna Dechemvrie în optsprezăci zile.

Comisia întrupată în târgul Dorohoiu spre a cerceta localnic prigonirile de hotară următoare între moşiile megieşite cu *Broscăuţi* şi *cu pământul dăruit din locul acestuiaş târg*, afară de mărginirea moşiei *Dumenii*, unde pricinile să găsesc îngrădite prin luminatul hrisov a prea înălţatului nostru domnului stăpânitoriu, precum la rându să va arăta, luând în cea cu amănuntul observaţie numărul de *şapte delle*, ce înfiinţează pretenţiile de impresurare şi anume cu No. 707, 713. 462, 1281, 327 cu osăbit loc a dellii supt No. 707, precum şi dellile supt No. 2000, şi 84, din cari această din urmă sau priimit de la judecătoria ţinutului Eşi pe temeiul dezlegării sfatului ocârmuitoriu, precum iarăşi la rând să va arăta; şi după o stăruitoare cercetare a numerarisitelor delli dezvălinduşă că iale înfiinţează un singur *profăs*, potrivit cu temeiurile cuprinsă în rezoluţiia din 26 Mart anului curgătoriu însemnată pe *docladul* cu No. 139 ce să găseşte la începutul dellii obşteşti; după a căreia rezoluţie înţălesul pomenitile mai sus *şapte delli*, urmează a sluji numai ca suplimenturi în culegerea acelor mai neapărate obiecturi, comisia pe temeiul jurnalelor ce au încheiat la întrunirea ei, şi anume;

a) Din zăci Octomvrie supt No. 320 aflată la fila 368 a dellii obşteşti.

b) Din 27 Octomvrie supt No. 362 de la fila 450; şi

c) Din zăci Noemvri supt No. 382 aflătoriu la fila 482, au îndepiinit astăzi lucrările ce iau fost încredinţate, lămurind prin

acestu de faţă jurnal toate împrejurările în osăbire cu treptăluiria în următoarele cinci secţii.

I. *Plinirea formelor* către acei ce nu sau înfăţişat la comisie în urma chemărilor făcute.

II. *Acturile adeveritoare* pentru acei ce au venit la comisie şi au înfăţişat documenturi întăi după o simplă împărtăşire şi alte poftoriri, iar apoi după închizăşluire pe carte de blestem.

III. *Ingrădirea cercetării* în cât să atinge de trupul moşiei Dumenii după dezlegările date întru această de ocârmuire.

IV. *Titlurile doveditoare* fondosului moşiilor aflătoare în gâlcevire.

V. *Pretenţiile feţilor* împricinate în osăbire pentru fieştecare din acestea moşii şi glăsuirea documentelor cu potrivită înţelegere după starea locului, dovedindu adevărata aplecaţie a glăsuirei lor şi dezvălindu fiinţa adevărului precum să arată mai gios pe rând.

I. In privirea formelor legiuite prin aşezământ, mai întăi făcândusă cuvenitele chemări feţilor înpricinate, nau urmat a veni la comisie nici arbitrii nici vechili de la aceste trei moşii:

A) Din partea epitropiei pământescului spital pentru moşiia târgului Dorohoiu, căriia epitropii în urmă mai trăgând corespondenţii de care să găsăşti vrăstată della acestei cercetări, şi după deslegările date de către înalta ocârmuire, mai scriindusă şi la zăci a trecutei luni Octombre supt No. 325 ca pe temeiul punerilor la cale s sfatului ocârmuitoriu ce sânt înalt intărite şi împărtite prin circulara marii logofeţii a dreptăţii supt No. 7366 aflătoare la fila 361 a dellii, să binevoiască a trimite până în termen de zăci zile, atât pe vechil cu documenturile, cât şi din boerii arbitri pe dmlui *Aga Alecu Sturza* sau dumnialui *spătariul Vasili Veisa,* ori dumnialui *Comisul Iordachie Theodorul,* după acturile ce să văd la filele 295 şi 314 a dellii din care, actul din urmă au urmat pe temeiul cererii chiar a Epitropiei cuprinsă în adresul ei cu No. 234 către divanul respectiv a ţării de sus, sau priimit la 19 Octomvrie *podpiscă* din canţeleriia epitropiei, ce să vede la fila 411 a dellii, iară vreo lucrare după aceia nici până astăzi nu sau văzut, în cât comisia potrivit dezlegărilor împărtăşite prin pomenita mai sus ţirculară cu No. 7366 sau găsit datoare a limpezi împrejurările de hotar după pritenţiile megieşilor lăsând la competenţiia instanţiilor giudecătoreşti a rosti dacă Epitropiia în urma tânguirilor ce au pornit încă de la 26 August 1832, după della cu No. 462, mai poate avea dreptate a înnainta proţăsul de care Epitropia sau ferit astăzi împotrivă de atâtea stăruinţe cu care au fost îndemnată.

B) Din partea moşiei *Trestiana* şi a locului numitu *Strahova* după pritenţiia pornită de *Măriia sa Ecaterina Sturza doamnă*, pentru care la 15 Ghenari 1834 sau înfiinţat della supt No. 1282, şi la care rânduit fiind vechil dumnialui *Căminariul Gherasim Hăncul* au înfăţoşat la comisie cu opis iscălit de el documenturile

ce sau fost încredinţat cum să vede la fila 200 a dellii ; însă după ce aciastă moşie au trecut la stăpânirea dumisale *visternicului Alecu Balş* carile au şi înoit aceiaşi reclamaţie prin protestul din 1 Octomvre, aflător la fila 415 a dellii ; comisia sau îndreptat cătră dumnialui visternicul prin adresul din 10 Octomvre supt No. 324 alăturândui lămurită prescriere de pricină şi poftindul ca săşi triimeată vechil, după cum să vede pe faţa a doua din fila 380 ; pentru care împărtăşire sau priimit mai întâi *podpisca sărdarului Alecu Chinezul* din 14 Octomvre alăturată supt No. 408 a dellii, şi apoi adresul acelueş Chinez din 17 Octomvre arătătoriu, că dumnialui *visternicul Balş* ar fi dus la moşia sa *Agudul* ; dar apoi de şi în podpisca întâi nu să arată o asămănea împrejurare totuş călătoriul boeriu au avut îndestulă vreme a să înştiinţa de chemare şi a veni sau a triimite vechil formalnic la comisie, ce nu sau putut stavili pentru încredinţările arătate prin rezoluţia pusă pe *otnoşănia* giudecătoriei de Dorohoiu, alăturată la fila 428 a aceiaş delle, în cât şi în privirea pornitelor reclamaţii din partea moşiei *Trestiana* rămâne iarăş la cunoştiinţa ramului giudecătoresc a să arăta dacă della cu No. 1282, poate a să mai lănţui prin cercetări de care astăzi proprietarul acei moşii Trestiiana, cu diadinsul sau ferit şi

C) Din partea epitropiei sfântului mormânt în privirea *monăstiri Bârnova* pentru *ezărul cel mare*, şi pentru locul numit *Păscarii* ale cărora stare şi documenturi să găsăscu cu înclinare cătră limpezirea hotarelor de la moşiile împricinate, despre care pornind jalobă epitropiia pomenitei mor` şi înfiinţândusă doai delle supt No. 1416 şi 270, de şi vechilul rânduit de cătră dînsa dumnialui *pitar Vasilii Voicovici* au dat la comisie documenturile ce i sau încredinţat pe lângă opisul şi cererea sa iscălite la 23 a trecutei luni April şi alăturate la filele 203 şi 204 a dellii până după întrunirea mădulărilor comisiei la 10 a trecutei lunii. Octomvrie, împărtăşîndusă din nou epitropiei cuvenita ştiinţă prin adresul cu No. 341 sau priimit *podpisca* din 15 Octomvrie ce să vede la fila 410 din aceiaşi delă, iară urmare cu venirea vechilului nu sau văzut ; pe lângă care nu sau înfăţoşat la comisie.

1) dumnialui *hatmanul Anastasia Baştă* părtaş în moşia *Popenii*.

2) Vechilul dmsale *visternicului Nicolai Roznovanul* pentru moşiia *Mdgura* sau *Ibăneşti*.

3) dumneei *Smaranda Codreanul* părtaşă în moşiia *Şăndricenii* cu giumătatea din sus şi cu mărginire *în ezăr*. Cărora de sau şi scris de către comisie cu îndestulă poftorire după dovezile aflătoare în dellă, dară aşa precum neunirea acelor feţă nau pricinuit, împedecarea lucrărilor de la starea locului apoi sau şi lăsat a să arata împrejurările despre fieştecare la rândul unde vor face parte.

II. Aşijderea în privirea formelor după a căror legiuire au urmat a veni la comisie feţele chemate să însămnuiază mai gos anume persoanele în fiinţa căror comisia au îndeplinit cercetarea de la starea locului.

1) dumnialui *postelnicul Costachi Plaghino* din partea căruia de au şi urmat rânduire de vechil pe dmlui *medelnicerul Costi Vasilin* după *vechilimeaoa* ce se vede alăturată în copie legalizată la fila 120 a delii, însă potrivit cu înscrisul dumisali răspunzătoriu la adresul comisiei cu No. 364 şi anume acest din urmă la fila 461, iară acela dintăiu la fila 562 au rămas a înfăţoşa însuşi dreptăţile pritenţiei pentru despresurare moşiilor stăpânite de dumnialui.

2) dumnialui *Gheorghii Gracalie*

3) dumnialui *banul Grigoraş Stroescul*

4) dumnialui *Căminarul Manolachi Gavriil* pentru moşia *Miclăuşenii* după înscrisurile lor aflătoare la filele 124 şi 125 a dellii.

5) dumniaei *vornicasa Plohira Demake* pentru moşiia *Fărcenii*, care cucoană de sau şi fost apărat de infăţoşare supt cuvânt a nu să învinovăţi după vreme având cerşută rânduire de epitropie asupra nevrâsnicilor sale fiice, ale cărora sunt moşiile *Fărcenii* şi *Corlătenii*, după cum mai pe largu cuprinde înscrisul dumisale aflătoriu la fila 110 a delii ; însă pe temeiul dezlegării ce i sau făcut prin adresul cu No. 169 de la fila 114 au urmat cu înfăţoşarea după înscrisul dumisale, ce se vede la fila 130 aducând şi dovezile după cum să va arăta la rând.

6) dumnialui *Costachi Dasiadi* vechil pentru moşia *Verbia* şi *Văculeştii* după vechilimeaoa înfăţişată pe lângă înscrisul său, ce să vădu la file'e 148 şi 152 a dellii.

7) dumnialui *spătarul Costachi Dimitriul-Arbore.*

8) dumnialui *banul Ion Ghiţăscul*, şi 9) dumnialui Ostavnoiu rosienesc *Căpitan Arbure*, pentru moşiia *Saucenița* după înscrisul aflătoriu la fila 260.

10) Iarăşi, d. *banul Ion Ghiţăscul* şi 11) d. *Iancul Stroici* pentru moşia *Prilipca*, după înscrisul de la fila 208.

12) d. *Gheorghe Cuciuc* pentru moşia *Cobâla*, după înscrisul ce să vede la fila 432.

13) d. *banul Costachi Gherghil* şi 14) d. comisul *Ion Gherghil* pentru moşiia *Şăndricenii*, după înscrisurile aflătoare la filele 136 şi 140.

15) d. *Dimitrii Vârgolici*, 16) d. stolnic *Theodor Mavrodin*, 17) d. *Căminarul Mihail Mironescu* şi 18) d. *stolnicul Manolachi Mavrodin* veçhil din partea orfanilor săi fraţi ; toţi aceşti pentru moşia *Popenii* după înscrisul ce să vede la fila 162 a dellii obşteşti.

19) dumneaei *pomeşnita Zoiţa Potlog* partaşă în moşia *Lozna* după înscrisul său aflătoriu la filla 554; şi în sfârşit.

20) Prea cuvioşiia sa Ioan arhimandritul *Ierotheiu Lemnic epitropul bisăricei domneşti din acest târg Dorohoiu*, după înscrisul său de la fila 448 a acieş delle obşteşti. Peste tot *doaî zeci înşi* afară de propietariul moşii Dumenii, căruia nici chemarea nu i sau făcut, ca pentru proces curmat după cele arătate mai sus. De la care feţe comisiia au primiit în cercetarea sa *235 documenturi* după limpezirea de mai ğos.

24 di la vechilul dsale post. C. Plagino, după doaî opisă aflătoare la filele 119 şi 458 din dellă.

23 de la proprietarii moşiei Miclăuşănii după doaî opisă aratate la filele 126 şi 399.

18 de la dumneeai vorniciasa Plohira Demache, pentru moşiia Fărcenii după doaî opise de la filele 131 şi 1402.

11 de la vechilul dumisale *căminarului Spiridon Andreiu Pavlu* pentru moşiile Verbiia şi Văculeştii, după doaî opise aflătoare la filele 249 şi 488.

26 de la proprietarul moşiei Saucenița după doaî opisă aflate de la filele 261 şi 468.

40 de la proprietarii moşiei Prelipca, după doaî opisă alăturati de la filele 209 şi 501.

19 de la Gh. Claciuc pentru moşiia Cobâla după un opis aflător la fila 433.

9 de la dumneiai pomeşnița Zoița Potlog, pentru moşiia Lozna după opisul aflător la fila 555.

2 de la d. banul C. Gherghil, pentru moşiia Şendricenii, după un opis alăturat la fila 137.

9 de la vechilul epitropiei sfintei mânăstirii Bârnova pentru ezărul cel mare şi *locul numit Pascarii*, după un opis lipit la fila 204.

3 de la d. *Caminariul Gherasim Hâncul* pentru moşiia *Irestiiana* şi *locul numit Strahova*, după un opis aflătoriu la fila 200.

47 de la proprietarii moşiei Popenii, după doaî opisă ce au dat însuşi ei, şi după un opis triimis de giudecătoriia ținutului Dorohoiu, pentru documenturile ce au fostu răsărite *la un Vasile Stârcea*, precum să găsăscu alăturate la filele 163, 442, şi 446 a dellii obşteşti.

2 de la d. *Dimirie Curt.* pentru o *vie cunoscută pe locul târgului Dorohoiu*, după care de şi urmiază osebită dellă a giudecătoriei ținutului Dorohoiu cu No. 7 înjghebată după pritenția pornită tot din partea dumisale post. C. Plaghino, însă precum din întinderea acestei vii *să înființază dovadă de stăpânirea târgului* de a cărui împresurare epitropia pământescului spital sau tânguit la anii 1833 de când sau înființat şi della cu No. 462, precum sau arătat mai sus; apoi comisiia spre limpezirea adevărului sau împrumutat glăsuire

acelor documenturi a viei, ale cărora opisul să găseşte alăturat la ţitarisita dellă cu No. 7; şi însfârşit
2 de la preacuviosia sa *arhimandritul Lemnic, epitrop bisericei domneşti din acest târg Dorohoiul*, carile sau îndemnat a stărui pentru dreptăţile târgului, după ce au văzut lăsare epitropiei pământescului spital, după cum să vede în scrisul său din 27 Octomvre alăturată la fila 448 a dellii obşteşti.
235 adică *doaî sute trei zăci şi cinci documenturi peste tot şi osăbit şasă sprezăci hărţi topograficeşti* afară de acea obştească ce sau alcătuit acum de dumnialui *Gheametiul Karl Ozvat* trecut fiindu în rându documenturilor. d. post. C. Plaghino după opisul ci să vede la fila 119 a dellii obşteşti, ale căror documenturi înfăţişare la comisie sau făcut după următoarele împrejurări:

a) La 30 a trecutei luni Maiu când această comisie găsindusă în lucrările de la starea locului au avut priimite în cercetarea sa *110 documenturi*, după lista lipită la fila 322 a delli, prilejindusă împăciuirile din partea epitropiei pământescului spital, şi altele ce să cuprind *în docladul* din aceiaş zi cu No. 236 aflătoriu la fila 330 sau fost depozitarisit acele documenturi supt peceţiile feţilor împricinate şi *după a lor înscris cerere în păstrarea giudecătoriei ţinutale* mai înainte adică de a să fi primiit carte de blăstăm de la înalt preasfinţitul chiriiach al ţării pentru netăgăduirea documenturilor.

b) După primirea cărţii de blăstăm trimesă la 21 Iunie pe lângă *predpisania* respectivului divan a ţării de sus cu No. 409 aflătoriu la fila 302 şi după aceloraşi documenturi despecetluirea urmată la 10 Octomvre supt adiverirea chiar a pecetluitorilor, cum să vedi la fila 378 a dellii împărtăşindule cuprinderea cărţii de blăstăm sau îndemnat *a pridastlivisi cu al doile rând de opisă al doile rând de documenturi*; în sfârşit

c) în privirea nătăgăduirii documenturilor urmând cerire din partea dmsale *post. C. Plaghino* asupra dmsale *caminariul Spiridon Andreiu Pavlu* după adresul ce au dat comisiei precum să vede la fila 412 şi care sau îndestulat cu răspunsul primiit de la vechilul dmsale caminariul, cum să găseşte la fila 487, pe lângă care au înfăţişat şi documenturile cerute de d. post. Plaghino, iar din partea tuturor celorlalţi proprietari urmând iarăş reclamaţie asupra d. postelnicului *pentru neînfăţoşarea condicei de scrisorile Broscăuţilor şi cu osăbire pentru dosirea unei hotarnice din anii 7274 Iunie*, despre care să va arăta la rândul său, împrejurare ce este anume comanduită comisiei de către divanul respectiv a ţării de sus prin a sa *predpisanie* supt No. 4810 alăturaţi la fila 336 a dellii, nu sau dovedit aşteptata îndestulare, pentru că dumnealui post. prin răspunsul ce să vede alăturat la fila 564 a aceiaş delli au încredinţat că nu are asăminea condică, în cât pe singură lista documenturilor, ce să arată mai sus au mărginit comisiia toate

lucrările cercetării sale în fondos, lăsîndu iarăş la deslegarea pravilelor prin canalul judecăţii a să hotări de poate fi neclin ită înfăţoşare de alte documenturi în urma înfăţoşării ce sau făcut fieştecăruia din propietari pentru înrîurire cărţii de blestăm privitoare către acei ce ar tăgădui cu veghetă voe înfăţişare documenturilor sale.

III. In privirea acestor documenturi către fondosul protăsului supus în cercetarea de la starea locului, comisia mai înainte de a lămuri a' lor fiinţă şi mai înainte de a face vreo aplicaţie a glăsuirii cuprinsă în ele cu sămnurile şi măsurile de pe faţa pămîntului, luîndu povod atît din rezoluţie pusă pe *docladul* cu No. 139 ce să găsăşti la începutul *Dellii* obşteşti, cît şi din acturile aflătoare în Della cu No. 327 ce slujăşti de suplement către Della obştiască, pe de o parte sau lămurit că luminatul hrisov a Prea Inălţatului nostru domn din 23 Septemvre 1835 cu No. 113 şi 527 ce sau dat la mîna dumisale *postelnicului Plaghino*, cuprinde în scris doaî prinţipale condiţii şi anume:

a) Intărirea hotărîrei ce să întinde pe atîtai numai pe cît şi moşia *Dumenii* (pentru că în faptă documenturile celorlante megieşite cu dumnialui postelnicul moşii nu sau văzut şi nici sau cercetat pînă astăzi).

b) Intemeerea acestii întărituri ce să razimă pe *figodichia* proprietariului Dumenilor carile nau urmat a să înfăţişa la giudecată nici după publicaţiile întinsă prin gazetă pentru *hodul* ce sau dat dellilor desfiinţatului departament a pricinilor străine la întroducerea aşăzămăntului organic, şi nici după anume chiemări ce i sau făcut, precum să arată pe larg în jurnalul divanului respectiv a ţării de sus din 1 Mart anului 1834 alăturat la fila 2 a delii suplimentate cu No. 327 şi care jurnal să găsăşte înalt întărit întru toată a lui întindere prin ţitarisitul mai sus luminatul hrisovu, carile tocmai din acestea împregiurări sau răzîmat pe *anaforaoa* nu a divanului domnesc, ci a marii logofeţii a dreptăţii din 3 Sept. 1835 cu No. 4901, iar pe de altă parte comisiia sau lămurit că cercetarea în fondos a moşiilor megieşite cu dumnialui post. Plaghino *afară de Dumeni* este cu atât mai mult dezlegată şi supusă cursului giudecătorescu, cu cât stălpirea din 4 Aug. anului 1834, acea prevestitoare peste coaştele moşiei Dumenii şi din sus şi din gos săvârşită de dum post. *Manolachi Drăghici* sau descuviinţat şi sau desfiinţat cu lucrul prin o din nou anume rânduită comisie, după dovezile arătate mai gios ci să află în orighinaluri lipite la della suplimentală cu No. 327, în număr de 7.

. . . .

Din cari toate acestea sau prelămurit mai sus neîndoelnic să dovedeşte că şi înainte şi în urma luminatului hrisovu ce sau dat la mâna d. post. Plaghino au rămas a să face prin cercetare

*

cursului giudecătorescu, limpezirea sămnelor de hotară, şi nu să pot socoti astăzi supt acea îngăduire pe care o propune dumnialui post. prin răspunsul din 11 a trecutii luni Noemvre, alăturate la fila 562 «a delii» obşteşti.

IV. Pe asemenea temeiuri comisiia păşind cătră cercetarea fondosului a tuturor moşiilor înpricinate, *afară de Dumeni*, mai întăi lămureşte titlurile doveditoare fiinţei fieştecării în deosebi după treptăluirea de mai gios:

1) Pentru moşia *Broscăuţii* a dum. post. *Plaghino* cătră care acest boer mai cere întrupare de alte doaî moşii anume *Trebujănii* şi *Lozănii*, nu mijlocescu urice rostitoare că ar fi în faptă *trii* moşii arătate, din pricină că *scrisorile Broscăuţilor sau răsărit din învechită vreame*, şi cererea ds. post. să întemeiază astăzi pe acturi de a megieşitelor cu Broscăuţii locuri, din cari unile pomenescu de Broscăuţi, Lozeni şi Trebujăni cu înţălegere ca de nişte moşii întregi, precum o aşa coprindere are şi *ispisocul de danie pentru pământul dezlipit din locul târgului Dorohoi la anii 7243 April 12*. Dară apoi comisia viindu la înţălegere că pravilićasca putere a unui act este numai aceia ce razimă pe înfiinţata dovadă a unui adevăr neclintit, iar nu pe împrumutată povestire lipsită de dovezi, nu sau putut îndestula cu propunerea d. post. Plaghino, având de vie pilduire chiar moşiia Prelipca, megieşită cu Broscăuţii, care de şi după scrisori este o singură moşie, însă de învechită vreme atât prin obićnuita poreclire a obştiei, cât şi prin tablile finansului este cunoscută supt numire de doaî sate în osebire, adică *Prelipca* şi *Horlăcenii*, mai urmând asăminia cazuri şi pentru *Trestiana cu Stahov*, precum şi pentru *Brăeşti* cu *Busuoceni*, a cărora închipuire să vede arătată pe hartă, căci dacă ar fi îndestul rostirea ispisocului de danie, prin care la anii 7243, Apr. 12 domnul C. Nicolae Vvod, pomeneşte că sau lipit locul dăruit cătră hotarul *Broscăuţilor* şi a *Lozănilor* şi a *Trăbujenilor*, satele date *Vornicului Sandul Sturza...*, apoi cu acelaş cuvânt şi pe temeiul altui mult mai învechit ispisoc a domnului Iliiaş Alexandru Vv. din anii 7176 Aug. 27... precum şi alte câteva cu asămine cuprindere; ar trebui a să înţălege că Lozenii şi cu Trebujănii, sânt numai coturi de a Broscăuţilor, pentru că acel ispisoc duce pe Verbiia alăturea cu Broscăuţii, iar nu cu vreuna din selıştele cerute astăzi de d. postelnicul şi că *dacă Broscăuţii din sus să mărginescu cu tărgul Dorohoiu*, iară din gios cu Verbiia, apoi de sine să înţelege că în mijloc nau putut fi şi alte moşii întrupate, precum, d-lui post. Plaghino propune; cu toate acestea potrivit cu *prinţipium* arătat mai sus pentru legiuita putere a acturilor, comisiia au căutat a descoperi adevarata fiinţă cuvenită moşiilor d. post. Plaghino, nu din scrisori inderecte, care nu sunt pe Broscăuţi, ce din chiar dovezile Broscăuţilor înfiinţate pe ştiinţa şi pe mărturisirea învechiţilor proprietari acei moşii, la care comisiia au dezvălit următoarele:

a) „Că învechitul proprietar a Broscăuţilor au fost Ionăşcuţă „Nacul prin cumpărătură dinpreună cu giupăneasa lui Măriuţa, sora „Aniţei, fetei Drăguţăscului, mătuşa Iriniei giupăneasa lui Ioan Ma-„nuil, iar neavând Aniţa Urichioaia fiŏori dintru sine, au luat fată de su-„flet pe Aniţa fata lui Ionaşco Nacul şi a surorii sale Măricuţii „de o au crescut şi siau dat pomană un sat în Cârligătura anume „Goeştii, care sat lau vândut Ionaşco Nacul, iară dacă sau căsă-„torit fiicăsa Aniţa după Pavăl Rugină iau dat Ionăşcuţă Nacul „satul Broscăuţii în locul satului Goeştii ce sau vândut", după cum pe largu să arată în ispisocul domnului Nec. Alesandru Vv. din 7222 Fevr. 18..., din care lămurit să înţălege că Aniţa Ruginoae nau avut mai mult de cum sângur satu Broscăuţii.

b) Că după ce Aniţa Ruginoaea au pribegit din ţară cu bărbatul ei comisul Pavăl Rugină, rămâind satul Broscăuţii iarăşi pe sama înzăstrătorului Ionăşcuţă Nacul, şi el la moartea sa dăruindul episcopului de Rădăuţi Calistru cu giudecata domnului numit mai sus, sau stricat acea dăruire, lăsândusă îndreptată Aniţăi Ruginoae a despozarisi cu satul ei Broscăuţii.

c). Că după aceasta Aniţa Ruginoae în faptă au dezpozarisit dăruindul mânăstirii Suceviţa, care danie deşi nu se vede astăzi, însă mijloceşte zapisul săborului acei monăstiri din 7243, Ghenar 15... prin care zapis să zice cum Aniţa Ruginoae au dăruit pomenitei monăstiri satul Broscăuţi, cu Lozănii şi cu Trebujănii ce sânt întrun hotar, şi călugării au făcut ţesaţie vornicului Sandului Sturza acea danie a Ruginoaei, pentru că au acoperit el Sturza nişte trapezarii şi chilii din mânăstire şi pentru că luândusă pe sama domniei satul Broscăuţi sau fostu dăruit tot pomenitului boieriu vornicul Sandul Sturza, din care se înţelege lămurit că dacă până la pribegirea Aniţei Ruginoaei şi după aceia până la moartea înzăstrătoruiui Ionăşcuţă Nacul, ce au dăruit episcopului de Rădăuţi Calistru, nau fostu cunoscută fiinţa mai mult de o moşie Broscăuţii; apoi cu adăugitele numiri de Lozăni şi Trebujăni nu să poate astăzi întări socotinţa că Broscăuţii, Lozănii şi Trebujenii ar fi trei deosăbite moşii.

d). Că spre ačastă mai slujeşte de dovadă însuşi actul din anii 7238 Mart 2, înfăţoşat tot de vechilul d, post. Plaghino... prin cari dmlui Grigore Ghica vodă luînd pe sama domnii moşiile Aniţei Ruginoaei pentru cuvântul pribegirei ei, le pomeneşte în următoarele cuvinte: „şi moşiile Ruginoaei acestia findu Broscăuţii sat întreg şi Lozănii şi Trebujănii". Dupe cari apoi în privirea vornicului Sandul Sturza adaoge pomenitul domn: „am dat şi am întărit cu acest sat Broscăuţii cu moşii ce sânt acole şi Lozănii şi Trebujănii", poftorind în urmă iarăşi" ca să fie dmsale acest sat Broscăuţii cu morile de acolo şi Lozănii şi Trebujănii" ziceri după a căror neschimosită înţălegere nu să poate socoti că Lozănii şi Trebujănii ar fi moşii întregi în osăbire una de alta şi în osăbire iarăşi de Broscăuţi, pentru că în faptă nici să arată să fi avut Ruginoaea mai mult de cum satul Broscăuţii.

e), Că moşia Broscăuţii trecută fiind de la vânzătorii ei cătră Ionăşcuţă Nacul prin cumpărătură — şi de la acesta cătră comisui Pavăl Rugină prin zăstre — apoi luândo iarăşi Ionăşcuţă Nacul cu dritul rudirii — şi de la dânsul trecând cătră Episcopul de Rădâuţi Calistru cu dănuiri,—şi după aceste dândusă lui Ioan Neaniul spătar cu giudecată,— şi apoi luîndusă pe sama domniei — deci dăruindusă vornicului Sandul Sturza — iar de la acesta trecând moştenitorii săi până la anii 1819, când sau vândut prin mezat moşia Broscăuţi — nu se vede pornită macar o singură jalbă din partea a vreunui din proprietarii înşiraţi mai sus şi în trăgănarea vremei piste 150 ani cu cerere de a se da fiinţă de trupuri întregi Lozănilor şi Tribujănilor, de câte ori au urmat tânguiri pentru împresurarea Lozănilor şi a Tribujănilor, de atâtea ori sau pomenit şi de Broscăuţi, ca de un obiect principal de care au fostu nerăzleţite numitele celelalte doaî. Şi în sfârşit.

f). Că însuşi zapisul vânzării din anii 1819 Mart 21... cuprinde o dezlegată rostire, adecă pentru o moşie anume Broscăuţii şi cu alte sileşte ce se numesc Lozăni şi Tribujăni *i parte de loc dăruit din moşie târgului Dorohoi,* în cât după impregiurările şi temeiurile arătate mai sus, comisia nu s'au putut uni cu pretenţia d. post. Plaghino, ca săi dezbată atâta pământ cât ar fi de trebuinţă pentru întruparea a trei moşii întregi: Broscăuţii, Lozăni şi Tribujăni, afară de locul dănuit.

Asupra acestor dumnealui post Plaghino au întâmpinat înfăţoşând următoarele doaî acturi.

1). Un zapis din anii 7201 Maì 30... prin care zapis arată nepoţii. Gociului că au vândut lui Hrumuz gialebul a lor dreaptă otcină şi moşie un sat anume Lozăni ce sânt în ţinutul Dorohoiului cu tot hotarul lor, şi cu vad de moară întrapa Jijia, *care este ales despre hotarul Broscăuţilor până în drumul Suscăi* şi celelalte.

2) Cartea domnului Mihai Racoviţă Vv. din anii 7234 Mai 29... prin care rândueşte hotarnici pe Stroici spătarul, Sandul Albotă clucerul şi pe Dumitru Gafencul uricariul, ca să aleagă tot hotarul acei sălişti Lozăni, despre alte hotară dând şi martorii ; cerând d. post. pe temeiul acestor doaî acturi a să cunoaşte măcar Lozănii de un osăbit trup ; dară însă după luare aminte ce au făcut comisiia formalităţilor acestor documenturi, ia au descoperit următoarele împregiurări :

a) Că zapisul de la No. 1 nu să găseşte întărit cu nici un act din partea ocârmuirii spre a rămânea ferit de toată îndoiala, şi nici măcar lucrare în curgere de 33 ani nau avut după cum să lamureşte din însuşi cartea d-lui Mihai Răcoviţă Vv. aratată mai sus.

b) Că actul de la No. 2 nu numai că nici el na avut lucrare pentru că alegerea rânduiţilor nu se vede nici până astăzi, dar încă la începutul rândului al patrulea să găseşte întocmite cu înghesuire printre rânduri şi cu altă cernială, adecă unde au fostu scris *care*

este din hotarul Broscăuţilor, sau prefăcut *care este ales despre hotarul Broscăuţilor*...... şi dar de către comisie să lasă ca prin canalul giudecăţii să se hotărască praveliceşte dacă aceste documenturi pot să aibă neclevetitul haractir după împregiurările arătate.

Cu toate acestea pentru că Comisia au avut în vedere un ispisoc de la domnul Gheorghe Ştefan Vv. din anii 7165 Mart 12, trecut la No. 3 a opisului înfăţişat de proprietarul moşiei Cobălii, prin care să pomeneşte de Gociul diacul de Lozăni, mai urmând şi alte documenturi cu aceeaşi cuprinderi ce se va arăta la rândul lor; apoi îndoiala ce nu poate mijloci, este în atâta numai că au fostu Lozănii şi că sau stăpânit de Gociul nefiind însă această îndestul a să înţăiege că Lozănii au fostu sat întreg şi osăbit în a sa fiinţă, căci precum prescrisele doaî documenturi de la No 1 şi 2 mărgineşte pe Lozăni între Broscăuţi şi între drumul Sascăi, iar drumul Sascăi să găsăşte neîndoelnic acolo unde este şi vadul Sascăi, la ţărmurile Jijiei adică în pravăţul movilei Sascăi; apoi de ar fi şi fostu Lozănii vreodinioară trup osăbit de moşie trebue a să înţălege că tot de cătră d. post. să stăpâneşte astăzi întru unire cu Broscăuţii, pentru că aşa au stăpânit şi Aniţa Ruginoae şi aşa luândusă pe sama domniei la anii 7238 Mart 2 de către domnul Grigore Ghica Vv. tot aşa sau dăruit vornicului Sandul Sturza, în cât nu rămâne de cum a să lămuri despre mărginirea adevăratelor hotără a Broscăuţilor cu Lozănii şi Trebujănii, precum să va arăta la secţia V din acest jurnal.

2. Pentru *pământul dezlipit din locul târgului Dorohoi* şi lipit cătră Broscăuţi, Lozăni, şi Trebujănii a d. post. Costache Plaghino, mijlocescu următoarele urice:

a) *7243 April 12*. Zapisul domnului C. Nicolae Vv... prin care pomenitul domn au dat şi au miluit pe vornicul Sandul Sturza cu o bucată de loc îngrădită în măsuri şi în semne fireşti, şi

b) *7244 August 12*. Ispisocul domnului Grigorie Ghica Vv.. întăritură celui de mai sus şi cu întocmaî cuprindere; pe lângă care mai urmează şi alte documenturi atingătoare de acest loc. Insă acelia cuprinzând lanţuri de proţesuri pentru hotară, sau lăsat a să arăta la secţia V, unde sau regularisit limpezirea a acestui feliu de documenturi.

3. Pentru *moşia Miclăuşeni* a dumisale *banului Grigorie Stroescul, Caminarul Manolachie Gavril*, şi *Gheorghie Cracalie*, mijlocescu iarăşi următoarele acte:

a). *7134 Ghenar 7*. Ispisoc de la domnul Radul Vv. întăritură altui mai vechiu, ce au fostu miluire lui *Nicolae Visternicul* cu un sat anume *Miclăuşeni*. In ţinutul Dorohoiului, care sat au fost a Bălicăi hatmanului şi

b). 7139 Mart 23. Ispisoc de la domnul Moisei Moghilă Vodă întăritură satelor Căcăcenii şi Miclăuşenii din care acest din urmă satu au fostu a Balicăi hatmanului.

c). 7150 Mart 25. Cartea Divanului cu 21 iscălituri şi peceţi a *veliţilor* boiari din acea vreame, prin care se întăreşte vânzarea ce au făcut *Mărica vorniceasă* pre satul Miclăuşăni şi pre hotarele pre unde au ţinut Balica hatmanul lui Gavril hatmanul suitarul dumisale căminarului Manolachi Gavril.

d). *7150 April 6.* Ispisoc dela Vasile Vv. întăritură vânzării de mai sus pre acealeaşi hotară. pe unde au ţinut Balica hatmanul.

e) 7165 Avg. 8. Ispisoc de la Gheorghe Stefan Vv. prin' care întăreşte Hăbăşeşt lor satul Miclăuşănii ce au fost întăritură de Vasile Vv. *fratelui său* Gavril Vornicul:

f) *7174 April 21.* Ispisoc de la Duca Vv. pentru giudecata urmată la acea vreame, după care sau întărit satul Miclăuşănii *în stăpânirea lui Miron Costin.*

...Toate aceste documenturi sânt trecute în Opisul dat de proprietara Miclăuşenilor *vorniceasa Demake.*

4. Pentru moşia *Vârcenii* a nevrăsnecelor fiice răposatului vornic Neculai Dimachi, din partea cărora comisiia au strâmtorat pe dumneaei *vorniceasa Plohira Demachi*, ca să le aperi dreptăţile în lipsa epitropiei ce nau apucat încă a să înfiinţa, urmează iarăşi dovezile de mai gios :

a) *7134 April 30.* Suret de pe ispisocul domnului Miron Bârnovschi Vv. de miluirea sfintei monastiri Dragomirna cu un sat ce se numeşte *Fărcenii* la ţinutul Dorohoiului, şi cu vadu vechiu de moară pe râul Jijiei. *care sat au fost a Balicăi hatmanului*, a căruia ispisoc orighinalul se găseşte de K. K. direcţia a averilor clirosului din Bocovina.

b) *7139 Sept. 2.* Iarăşi suret de pe ispisocul Domnului Moisei Movilă Vv. întăritoriu celui de mai sus.

c) *7176 Avg. 27.* Carte de giudecată de la mitropolitul ţării şi tot divanul veliţilor boeri, prin care să dă satul *Fărcenii* în stăpânirea *vornicului Miron Costin.*

d) *7224 Iunie 20.* Ispisoc de la Mihai Racoviţă Vv. prin care dă moşiile *Căcăcenii* şi *Fărcenii* lui *Pantele Frangole pentru datoriia ce au avut la Miron Costin.*

e) *7238 Iunie* 11. Carte domnească de la Grigore Ghica Vv. pentru hotărâtul moşiilor *Căcăcenii şi Fărcenii.*

f) *7238 Iunie 14.* Carte de blăstăm de la Antonie mitropolitul Sucevei pentru netăgăduirea hotarâlor de către cei ce vor şti a moşiilor Căcăcenii şi Fărcenii.

g). *1764 Iune 30.* Cartea de giudecctă de la Mitropolitul ţării şi divanul veliţilor boeri, întărit şi de domnul Alexandru Ghica Vv. prin care să dă moşia Fărcenii în stăpânirea banului Iordache Hrisoscoleul, pre cum toate aceste documenturi să găsesc trecute în opisul dumisale vornicesii Plohira Demachi.

h). 1779 *Mai 4.* Invoiala lui Ilie Cracalie pentru împresurarea ce au făcut moşia Fărceni cu moşia sa Miclăuşenii.

5) Pentru moşia *Verbiia* a casii răposatului *căminar Nicolae*, fratele dumisale *căminarului Spiridon Andrei Pavlo*, de care să şi epitropiseşti pomenita casă, mijlocescu următoarele urice:

a) *7091 25.* Copie scoasă din condica de la sfânta Mitropolie adeverită de spătarul Costandin logofăt mitropoliei — fiind clucer — de giudecata ce a fost între Gheorghie Episcopul de Rădăuţi cu ai săi fraţi şi surori, ficiori lui Ioan Movilă marele logofăt, şi între călugării dela mănăstirea Voroneţului prin care sau dat dreptate lui Gheorghie Episcopul, de au răscumpărat moşiia *Verbiia* cu *ezerul anume Trosna* şi cu 4 mori în Jijia şi lau afierosit la mănăstire Suceviţa, precum sau văzut din hotarnica Verbiei făcută la anii 1806 Iulie 7 de banul Ioan Vărnav, vornicul Ioan Tăutu (fiind paharnic) Ioan Keşcul stolnic şi spătarul Ştefan Gherghel (fiind jitnicer)...

b) Ispisoc *fără veleat* de la Pătru Vv. întăritor giudecăţii de mai sus şi dându-i moşiia Verbiia Episcopului de Rădăuţi Gheorghie şi fraţilor săi şi altor neamuri,...

c) *7176 Avgust 27.* Ispisoc de la domnul Iliiaş Alexandru Vv. pe moşia Verbiia, arărând şi sămnile hotară despărţitoare de către Broscăuţi...

d) *7254 Mai 1.* Cartea d-lui Costandin Cehan Racoviţă Vv. întăritoare şi lămuritoare semnelor cuprinse în ispisocul de mai sus, care... pe lângă mai urmează şi alte dovezi ce se vor lămuri la rândul lor.

6. Pentru moşiia *Sauceniţa* a dmsale *spatariului Costandin Dimitriul Arbure* cu alţi partaşi nu sau văzut urice de a dreptul întăritoare acestei moşii, lămurindu-să din o carte a dumisale Grigore Ghica Vv. de la anii 7239 Iulie 12 că *scrisorile moşiei Sauceniţa sânt răsărite.* Cu toate acestea că Sauceniţa iaste moşie întreagă să dovedeşte prin înpărţala ce din vechiu au curs între proprietarii acestei moşii, precum la rând să va arăta, pe lângă care dmlui spat. Costandin Arbure în urma stăruinţilor comisiei au înfăţişat *14 hotarnice* şi alte îndestule cărţi domneşti, iarăşi de hotărât din cari unele nau apucat a să pune în lucrare.

7. Pentru moşia *Prelipca* a dumisale banului *Ioan Ghiţăscul* şi dumnialui Iancul Stroici, de şi să lămureşte că din o prea învechită vreme că au fost unită cu moşia *Cobâla*, şi în urmă răzleţindusă au mai păstrat numirea *Cobâla de gios* . . . . însă că sau ales în urmă moşia cu totul osăbită supt nume de Prelipca şi cu însuşirile câte după legea ţării, haracterisăscu un sat întregu să dovedeşte din următoarele acturi,

a) *7139 August 26.* Ispisoc de la domnul Moisei Movîlă Vv. prin care au miluit cu o sileşte de sat anume *Prilipca ce este de ocolul Dorohoiului* pe sluga sa *Prodan pentru că iau fostu slugă bătrână şi la slujit cu dreptate.*

b) *7139 Avgust 27.* Cartea aceluiaşi domn către *Boroliannu uricariul şi Gorgul din Dorohoiu*, poroncitoare că să miargă şi să aleagă satul Prelipca pe hotarăle cele bătrâne.

c) *7141 Agust 2*. Carte de stăpânire tot de la Moisei Movilă Vv. dată slugii sale lui Prodan spre aceia ca să fie tare şi puternic aşi ţine şi aşi apăra a lui otcină şi moşie seliştea Prelipca de la ţinutul Dorohoiului.

d) *7146 Iunie 27*. Carte de stăpânire a domnului Vasilie Vv. dată lui *Urèche spatarul cel mare* spre apărarea hotarului satului Prelipca.

e) *7147 Iuniu 27*. Carte aceluiaşi domn Vasilie Vv. întăritoare stăpânirii lui *Ureche spătarul cel mare* spre siliştea Prilipca.

• f) *7159 Mai 16*. Zapis de la *Nicolai Ureche* şi *giupâneasa lui Safta*, adiverit de, marturi prin cari dăruesc o silişte anume Prelipca ce este la ţinutul Hăr·ăului cu locuri de heleştee întracel hotar, şi cu locuri de moară, *fiului lor lui Dumitraşcu parcalabul şi fiicei lor Paraschivei*, pe care săleşte o au avut şi ei pomană de la Prodan sluga lor, de lau comăndat şi lau grijit cum iaste obiceiul lumei.

g). *7160 Săpt 22*. Ispisoc de la domnul Gheorghe Ştefan Vv. întăritură lui *Dumitraşco postelnicul şi a giupânesei sale Paraschivei* daniia de mai sus pe o sălişte de sat anume *Prelipca* ce iaste la ţinutul Hărlăului, cu locuri de hăleşteu şi de mori întracel hotar.

h). *7246 August 1*, Ispisoc de la domnul Grigore Ghica Vv prin care întăreşte lui Dumitraşco Stroici postelnicul doaî sate în osàbire una de alta anume Prelipca şi Cobâla.

8. Pentru moşiia *Cobâla* a dumisale *Gheorghie Cuciuc* aşijderea mijlocesc următoarele urice:

c). *6975 Octomvre 2. Ispisocul de la fericitul întru slăvita pomenire domnul Ştefan Vv. întăritoriu satului Cobâliia de sus unde au fost casa lui Babiş pe răscumpărarea Lucăi Cavtăş şi soţiei sale Lunii şi fratilui ei Ivaşco, feciorii lui Stan Babiş, de la Albul spatariul, care ispisoc să vedí şi cu peceţile atât a Mitropolituiui Teoctist cât şi cu unele din a veliţilor boeri.*

b) *7142 Iulie 30*. Ispisoc de la domnul Vasilie Vv. întăritoriu Agafiei giupânesei lui Ştefan Brăescul şi Gociului Diiacul a lor driaptă otcină şi cumpărătură, „din ispisoc de la Moiseiu Moghilă Vv. o sâleşte anume *Cobăla supt pădure* în ţinutul Hârlăului.

c). *7165 Noembre 4*. Zapisul lui Gavril Brăescul, prin care arată că având giumătate sat de Cobăla, moşie ce iaste în ţinutul Hărlăului, şi giumătate au fost a Gociului din Lozăni iar Gociul au dăruit giumătatea sa lui Dumitraşco postelnicul ; deci sau învoit ca să aibă a stăpâni în giumătate, fără a mai stârni pricină pentru că aşa sau aşăzat ei în de ei.

d). *7165 Mart 12*. Ispisoc de la domnul Gheorghie Ştefan Vv. întăritură lui Dumitraşco postelnicul pe giumătate de sat de Cobâla de la ţinutul Hârlăului între Şăndriceni şi între Sauceniţa ce iau dăruit lui Gociul ot Lozăni, din care să lămureşte că Prelipca sau numit Cobâla de gios.

e). *7168 Ghenarie 29.* Zapis de la Ionaşcu Ţăra prin care arată cum sau tocmit şi au facut schimbătură cu Dumitraşco Visternicul luând de la acesta giumătate de sat de Vlădeni la Turlia, şi dândui giumătate sat de Cobăla ce iaste la ţinutul Hârlăului carile lau ţinut cumnatul său Gavril Bräescul, şi au făcut schimbătură cu pomenitul mai sus Ionaşco Ţăra, pentru altă giumătate sat anume Balcovatul la ţinutul Hotinului, şi cu aceasta sau întregit moşia Cobăla.

9. In privirea moşiei *Lozna* a dumilorsale *pomeşniţa Zoiţa Potlog* şi rosienescul *maior Hristiian Şmit*, pentru ale căriia moşii înfăţişare de documenturi, de şi comisiia din *povodul* răspunsului ce au primit de la dumneei Zoiţa Potlog,... întrând cu raportul său către domnescul divan... au mijlocit pornire din Eşi a pomenitei cucoane şi triimiterei documenturilor acei moşii Lozna asupra căruia raport au priimit *predpisaniia* aceluеş domnesc divan... în cuprindere că sau pus în lucrare cererea comisiei; însă aşa precum pre de o parte opisul însoţit către numerarisita predpisanie să găseşte cu o prescriere cu totul prescurtată pentru nişte ispisoace de la arhierei, alte ispoace de la egumeni, şi alte ispisoace de la alţi părinţi călugări, despre care comisiia au venit în nedumerire a le putea alege şi a le mai cere, iar pe de altă parte văzândusă că dumneei Zoiţa Potlog au şi înfăţişat câte documenturi au avut precum să găsescu trecute în opis... au căutat din acestea a să încredinţa pentru fiinţa moşiei Lozna, la care sau lămurit din o carte de judecată a divanului urmată la 1 Dech. 1835... ce mărturiseşte moşia Lozna sat întreg pe care temeiu şi comisia astăzi întru asămine au cunoscut.

10. Pentru moşiia *Şăndricenii*, a dumilorsale *banului Costachi Gherghil, comisul Ioan Gherghil* şi *comisul Vasile Bosie*, părtaşi în giumătate din gios, iar casa răposatului *spătar Enachi Gherghel*, cu stăpânire în giumătate din sus, mărginunduse în ezăr nu sau văzut uricele înfiinţătoare acestui sat, din pricina neînfăţoşării dumisale *Smaranda Codrianul*, după împregiurările arătate mai gios:

a) La cea întăi deschidere a Comisiei scriindusă ca să vie cu toate documentele... numita Cucoană, întrând cu jalobă către marea logofeţie arătătoare că toate hărtiile sale să găsesc pecetluite, sau priimit opisul acelui departament... în cuprindere că aşa precum sau rănduit anume comisie spre catagrafiare hărtiilor răposatului Gherghil, apoi să se urnească lucrarea de aicea până când să va săvârşi aceasta şi să vor încredinţa documenturile feţii cuvenite, şi

b. După al doile deschidere a Comisiei... i sau pus în vedere pomenitei Cucoane că au avut îndestulă vreame a să îngriji despre catagrafiarea documenturilor şi după urmare să le înfăţoşeze Comisiei prin vechil... dar însă şi la această chemare nau fost următoare, de şi au dat cuvenita *podpiscă*... Cu toate acestea

din înfăţişatele doaă acturi de către d. banul Costachi Gherghil şi anume:

1. *7129 Noem. 18.* Ispisoc hotarnic de la domnul Alexandru Vv. arătătoriu hotarilor moşiei Şăndricenii.

2. *7224 Dechemvre 9.* Asemenea ispisoc de la Domnul Neculai Vv... Comisiia sau încredinţat că moşiia Şăndricenii au fost din învechime precum şi astăzi sat întregu.

11. Pentru siliştea *Păscarii* şi *Ezărul cel mare* a sfintei mănăstiri *Bârnova* de şi mijlocescu documenturile date la Comisie, precum sau arătat la rândul scrisorilor priimite, însă nestăruind vechilul epitropiei sfântului mormânt... sau lăsat acest loc necercetat în puterea lui, mai vârtos că după deslegarea primită la Comisie din partea giudecătoriei acestui ţinut Dorohoiul... sau zmult din localnica cercetare dellă... opritoare de a să mai priimi pe la tribunale jalobe de înpresurare. Inprumutândusă Comisia din glăsuirea documenturilor priimite de la vechilul sfântului mormânt, numai în atâta cât au fostu de trebuinţă a să *limpezi marginile hotarului din sus a moşiei târgului Dorohoiu* care după vreme sau dăruit...

12. Aşijderea pentru moşiea *Trestiiana*, cu toate că d-lui *vist. Alecu Balş*, cunoscut acum de proprietariu acestui pământ nau urmat a veni... însă despre fiinţa acestui loc cu acela numit *Strahova* slujăşte de dovadă ispisocul de danie de la domnul Ioan Nicolae Vv. din anii 7255 Dek. 11. Infăţoşat la Comisie de d-lui *caminarul Gherasim Hâncul* în copie adiverită de giudecătoriia ţinutului Eşii la 24 Dek. 1836... cu adăugită clevetire că ţitarisitul mai sus *ispisoc ar fi plastograf* după cum să va lămuri...

13. Pentru moşiia *Popenii* ce să stăpâneşte cu părtăşie adică giumătatea din sus de către d. *hatmanul Anastasie Baştă*, iar giumătate din gios de către d-lor *căminariul Mihail Mironescul, stolnic T. Mavrodin* şi *sărdariul D. Vărgolici*, pe lângă carii mai au împărtăşire şi orfanii Mavrodineşti ale cărora vechil este d. *stol. Manolachi Mavrodin* după împrejurările prescrisă în jaloba dată respectivului divan a ţării de sus ce sau recomenduit giudecătoriei acestui ţinut Dorohoiu... mijlocescu următoarele urice:

a) *7101 Mart 12.* Zapis de la *Lupul Domca* din satul Popenii ţinutul Dorohoiu, prin care arată că uricul unei părţi ce o au avut el în pomenitul satu care este la valea Ibănesei, punândul zălog pentru *trei dabili* lui *Gheorghie Parcalabul de Hotin*, şi neavând cu ce plăti nici el, nici neamurile lui, au lăsat ace parte numitului mai sus Gheorghe părcalabul.

b) *7106 Febr. 25.* Ispisoc de la domnul Ieremia Movilă Vv. scris în Suciavă de Pepelea, în cuprindere cum au dat şi au întărit lui *Dumitru portariul din Suceava* o parte de moşie din satul Popenii ţinutul Dorohoiului, din ispisoc ce au avut de la Aron Vv. de danie de la soacrăsa Maria Pristescoaia deosebit de alţi copii şi nepoţi, şi ispisoc ce au avut Maria Pristescoaia pe acea

parte de moşie de la Pătru Vv. de cumpărătură de la fraţii lui Potovschie, arătând şi sămnele despărţitoare acei părţi.

c) *7149 Febr.* Scrisoare de la Isac Stârcea şi giupaneasa lui Mariia, prin care au dat şi au lăsat fiiului lor lui Grigoraşco dreptate şi împuternicire *ca să chieme şi să strângă pe toţi vecinii anume arătaţi ce au fostu la Popeni şi sau fostu răsipiţi unii în ţara Ungurească, iar alţii aicia în ţară, şi adunândui la urma lor să fie la Grigoraş.*

d) *7158 April 14.* Carte Domnului Vasile Vv. poroncitoare lui Toader Gherman ca să miargă şi să aliagă hotarul Popenilor o bucată de loc ce sau împresurat din cât au ţinut Balica hatmanul şi în urmă au cuprinso călugării de la Suceviţă cu hotarul Măgurii sau Ibăneştii, arătând şi semnele ce se vor lămuri la rândul lor.

e) *7172 Mai 9.* Cartea domnului Evstratie Dabija Vv. de giudecata ce au urmat între *Mariia giupăneasa lui Ioan Stârcea fata Harmanthei, şi fata ei Tofana, şi gineresău Ioan Muntianul* cu Gheorghe Stârcea pentru giumătate de sat de Popeni ce este la ţinutul Dorohoiului pe Ibăneasa, de care sau văzut şi dreasă din zilele lui Stefan Vv. dândui dreptate lui Gheorghe Stârcea pe giumătate din Popeni partea din gios cum şi de ar eşi vânzătoare sau schimbătoare giumătate din sus să aibă tot Gheorghie Stârcea a să protimisi, fiind el rudă mai de aproape.

f) *7175 Fevr. 9.* Carte de stăpânire de la domnul Ilieş Alexandru Vv. dată *giupănesei lui Stârcea Vornicul* spre aceaia ca să fie tare şi puternică a ţine şi a opri partea de otcină din Popeni ce au fostu a Mariei giupăneasa lui *Isac Stârcea*, care au fost dat zestre lui Macri, iar *Macri* au făcut schimbătură cu *Vasile Stârcea vornic.*

g) *7176 Septemvre 4.* Cartea de soroc de la acelaşi domnu, Ilieş Alexandru Vv. dată la mâna lui Gheorghe Stârcea, pentru ca să chieme la giudecată pre Măriia giupăneasa lui Isac Stârcea şi pe Constantin Macri, şi pe giupăneasa lui Toader părcălăbul pentru o giumătate de sat de Popeni, ce au fost răscumpărat Gheorghie Stârcea.

h) *7176. Sept. 27.* Carte de stăpânire tot de la domnul Ilieş Alexandru Vv. dată lui Miron Stârcea şi Andronic Pârvul şi altor feciori a lui Vasile Stârce, pe giumătate de sat de Popeni din ţinutul Dorohoiului, care otcină au fost a lui Isac Stârceu, şi *să o ţie cu vecini* şi cu heleşteul, şi cu tot venitul ce este pe acea giumătate de sat şi cu moară. Precum toate aceste mai sus aratate documenturi... sau luat de la un Vasile Stârce la care sau găsit rărăsite.

i) *7176 Iunie 10.* Cartea aceluiaş domn Ilieş Alexandru Vv. de pâra şi giudecata ce au avut Miron Stârcea, şi vărul său Andronic Pârvul şi nepoţii lor, feciorii lui Vasile Stârce şi Ionaşco, toţi nepoţi lui Isac Stârcea, împărţitorul celor de mai sus, *iar I-*

sac Stârcea cu faptele lui cele răle ce au fost umblat de au fost jăcuit pe Gavrilaşco ce au fost logofăt şi iau fost luat multă avuţie, de o au pitrecut în casa lui, el au dat lui Gavrilaşco logofătul giumătate de sat de *Onutul* de sus ce este la ţinutut Cernăuţilor *cu vecini* şi cu mori, şi cu tot venitul, neavând el nici o treabă, pentru care *sau giudecat cu legea ţării* şi sau dat în stăpânirea nepoţilor lui Isac Stârce, pomeniţi mai sus giumătate de sat de Popeni, partia din gios, ce este în ţinutul Dorohoiului cu heleştae şi cu moară şi *cu vecinii,* ce vor fi pe acea parte din gios cu tot venitul.

k) *7178 Mai 10.* Ispisoc de la domnul Duca Vodă cel bătrân scris în Eş de Andrei Mihul şi întăritoriu actului de mai sus.

l) *7224 Mai 14.* ispisoc de la domnul Mihai Racoviţă Vv. scris în Eş de Vasile Neagul pentru pâra ce au urmat între *Vasile Stârcea postelnicul fecior lui Ioan Stârcea, nepot lui Vasile Stârcea cel bătrân din Şărbăneşti,* şi între Constantin Pârvul ce au fost şătrariu mare pentru giumătate de sat de Popeni de la ţânutul Dorohoiului de pe Ibăneasa partea din gios. Scriind cum Maria giupăneasa lui Isac Stârcea au lăsat tot satul Popeni dănuire lui Vasile Stârcea din Şărbăneşti ca să o grijască în viaţă şi după viaţă; apoi cu giudecata domnului numit mai sus, şi pe temeiul ispisoacelor ce sau văzut la mâna impricinaţilor, sau ales, şi sau hotărât cum să se urmează atât cu giumătate de sat de Popeni parte din sus, cât şi cu giumătate parte din gios, mărginindusă părtaşilor fieştecăruia cât i sau cuvenit. Deci cu toate că mijlocesc şi alte îndestule documenturi pe moşia Popenii, însă comisia încredinţându-să de înfiinţata întregime acestei moşii, pe temeiul uricilor prescrisă mai sus au lăsat celelante a să arata în secţia V unde sau regularisit limpezire hotarelor pe temeiul dovezilor adunate; şi în sfârşit

14. Pentru pământul ce au rămas până astăzi în stăpânirea târgului Dorohoiu supt numire *locul pentru hrană târgoveţilor,* de la care propinaţiile să adună parte de către Epitropii pământeştii monastiri a Sfântului Spiridon din Eşi, în folosul făcătoriului de bine institut a obştescului ospital, iar parte în agiutoriul cheltuelilor bisăricii tot din acest târgu cu hramul sfântului Ierarh Niculai *ce sau zidit de către fericitul întru slăvita pomenire domn Stefan Vv.* neînfăţoşândusă nici boeriu arbitru, nici vechil din partea aceia Epitropii după împregiurările arătate la litera A. Secţia I din acestu jurnalu nu sau putut dobândi alte lămuriri de cum acestea arătate mai gios.

1. Că moşie târgului să găsăşte în aceieşi categorie, precum Trestiana şi pământul lipit către Broscăuţi, apărândusă de glăsuirea ispisoacelor ce mijlocescu pentru arătatele mai sus doaă locuri pe *temeiu că dăinuirile Trestienii şi a Broscăuţilor nu sânt alta de cât răşluiri din însuşi trupul moşiei târgului.*

2. Că *învechitele documenturi înfiinţătoare moşiei târgului*

să găsăscu perdute, după cum să lămureşte din o carte de blăstăm din anii 7268 Fevr. 20, dată de Dosothei Episcopul Rădăuţilor pentru acei ce ar tăinui un vadu de moară a pomenitei bisărici şi alte afierosiri sfântului jârtfelnic, cum şi moşii de care numitul Episcop sau lămurit din însămnările păstrate în o Evanghelie şi pentru care Epitropul de acum a bisericei domneşti prea cuvioşia sa arhimandritul Ierotheu Lemnie, au înştiinţat pe Comisie prin adresul său din 27 Octomvre. . aducând în orighinal atât carte de blăstăm a Episcopului Dosoftei cât şi Evanghelia căria făcândusă cuviincioasa cercetare sau găsit scrisă toată pe pergament în limba sârbiască încă la anii 7009 Aug. 15 având şi dedicaţia în numele fericitului întru slăvita pomenire domnu Stefan Vv. anume pentru biserica domnească din târgul Dorohoiu, iar însămnările văzute de Episcopul Dosoftei nu sau găsit astăzi pentru că multe feţe sânt tăete şi dosăte din trupul Evangheliei, în cât nici o lămurire nu sau putut dobândi, şi mai ales după neînfăţoşare a nescaiva documenturi ce poate să vor fi păstrând la Epitropia pământescului ospital..

Pe lângă acestea tot în privirea moşiei târgului Dorohoiu giudecătoria ţinutală au îndreptat la Comisie adresul boerilor statorniciţi cu lăcuinţa în Dorohoiu, fiind din 25 Maiu 1838, prin care au propus a fi cunoscuţi dumnealor de proprietari moşiei târgului pe temeiul că pământescul ospital nui este hărăzit fondosul, ce numai *propinăţiile* mărginite în cinci articule. Deci cât în privirea insuşimilor de proprietă, aşa precum aceia înfiinţază dritul realnic, în care comisiia nu este competentă a să pogorâ cu cercetarea de la faţa locului rămâne aşi căuta dumnialor pretindatorii prin canalul giudecătorescu ; iar cât pentru titlurile adiveritoare fondosului moşiei din care s'ar putea înţelege întinderea acestui loc, Comisia îndemnândusă a le cere dovezi, de care însuşi prin înscrisul dlorsale ţitarisit mai sns, arată că liar avea, au priimit o copie adiverită de giudecătoriia ţin. Dorohoiu la 3 Iulie 1835, supt No. 2519 de pe hrisovul domnului Grigorie Alex. Ghica Vv. din anii 1764 Noemvrie 2 *prin care să dă dreptate târgoveţilor de Dorohoiu a să apăra despre asupririle stăpânitorilor din Trestiiana şi a rămâne întemeiaţi pe învechitele lor privileghii, ale căror documenturi sau răpit cu vicleşug de către cei dintăi stăpănitori ai Trestiianei*; pe lângă cari au arătat tot aceşti boeri şi alte dovezi lămuritoare în cât să întinde dreptatea pământescului ospital, însă şi actul întăiu şi acelea din urmă atingândusă de drituri realnice... sau lăsat a să dezbate prin cursul giudecăţii după a pravililor dezlegare şi hotărire ; tot supt aciastă regulă lăsândusă şi al doile cerire a târgoveţilor după rezoluţiia însămnată pe ea...

V. După ce Comisiia au prelămurit în secţiile de mai sus toate măsurile privitoare în formă către înfăţişarea părţilor înpricinate, şi în fondos către adiverirea titlurilor pentru moşiile supusă

cercetării, ia au păşit a însămna pretenţiile şi alături a lor aplicaţie pe temeiul documenturilor precum să arată mai gios, adecă :

Pretenţiia dsale post Costachi Plaghino *de aşi întregi pământul dănuit din locul târgului Dorohoial* prin sămne fireşti si pe întinderea măsurilor de stănjini domneşti, atât în lung cât şi în lat, după următoarele ponturi.

a) Despre *Trestiiana* pe la puncturile : 1) *Movila Găunoasă*, 2) *Valea Bilaucăi* şi 3) *drumul mare ce vine de la Ibăneşti.*

b) Despre moşiia *Popenii* pe la puncturile : 4) *o fântână* închipuită de d-lui post. Manolachi Drăghici că ar fi *Putreda* ; 5) *Piatra înfundătoare Dumenilor* la colţul din sus ce sau pus după stălpirea tot a dumisale Drăghici din anii 1834.

c) Despre moşiia *Miclăuşenii* puncturile : 6) *Capul iazului*, unde sau făcut colţul din gios a Dumenilor după aceiaşi stălpire din anii 1834, 7) locul unde d-lui post. Plaghino întăreşte a fi *balta Sacă* în fundul *văii Muşchloaci*, iar

d) Despre moşiia *Fărcenii* pe la puncturile : 8) *o movilă* pe care d-lui post. Plaghino arată că ar fi acea numită deasupra *Carasului* după hotărnicia Miclăuşănilor ; 9) *iazul Carasului*. 10. *Râtul Jijiei* închipuit de d-lui post. Plaghino, până la care tot d-lui post. crede că sau pogorât din învechime iazul Carasului Sprijinindusă întru aceasta de următoarele dovezi.

a) *7243 April 12.* Ispisocul de la domnul Cost. Nicolae Vv. scris în Eşi de d. logofăt Constantiniţă, *prin care sau dăruit vornicului Sandul Sturzăı, o bucată de pamânt din locul târgului Dorohoiu*, după alegerea ce au făcut medelnicer C. Silion, *Ioan Goroveiu vel căpitau de Dorohoiu* şi Miron Gafenco uricarul cu alţi târgoveţi.

b) *7253 Dechemvre 14.* Mărturie hotarnică de la C. Silion med. Izmană biv vel şatrar, Miron Gafenco uricarul şi *Vasile Dărăscul biv şoltuz ot Dorohoiu*, cari hotărând satul Broscăuţii arată şi pentru *pământul dăruit din locul târgului Dorohoiu* câ sar fi măsurat cu stânjăn gospod.

c) *1834 Aug. 4.* Jurnalui de lucrări şi descoperirile făcute prin d-lui post. Manolachi Drăghici, sărdar Ion Cocotă şi *gheometrul Ioan Haubiţ...*

d) 1765 *Oct. 14.* Cartea dvmnului Alexandru Ghica Vv. prin care au rânduit hotarnici pe T. Isăcescul biv vel şatrar, V. Crâstea biv vel şatrar, i Stefan Tabără vornic de poartă ca să *hotărască locul dăruit şi anume despre Dumeni*, pentru că paharnicul Donici neodihnindusă cu hotărârea vornicului Tabără au fost luat alţi hotarnici, cari neavând în vedere ispisosul de danie ce arată sămnele au făcut împresurare spătarului C. Sturza.

e) *1765 Dec. 1.* Mărturia hotarnică de la arătaţii mai sus Ştefan Tabără vornic de poartă, *Ilie Buznea*, Vasile Cristea şatrar şi *Vasile Dărăscul biv şoltuz de Dorohoiu* cu alţi marturi, cari

arată că din poronca Domnului A. Ghica Vv. au mers de au hotărât pământul dăruit anume despre Dumeni.

f) *1795 April 20.* Cartea de la d. Mihai Costantin Suţul Vv. prin care rândueşte pe *banul Costantin Vârnav*, ca mergând la locul de pricină despre Dumeni să scoată pietrile puse de treti logofăt Ioniţă Uricarul, şi să *intregiască pământul dăruit* după semnele cuprinsă prin hrisovul de danie a domnului Costantin Nicolae Vv. *în lungime până la Fântâna putredă*, iar în lăţime să urmeze anume după o hotarnică ce este din anii 1765 Dech. 1 de la Stefan Tabără.

g) *1795 Iunie 10.* Mărturia hotarnică de la banul C. Vârnav de lucrarea ce au făcut... în privirea cărora pretenţii şi a documenturilor înfăţoşate de d-lui post. Plaghino, comisia întrunită în cea mai pătrunzătoare cercetare au descoperit următoarele:

1) că de la anii 7243 de când sau făcut dănuirea locului lipit cătră Broscăuţi, după hrisovul d-lui Cost. Nicolae Vv. şi până la anii 1834 când sau apucat de stâlpire d-lui post Drăghici de sau şi lănţuit necurmatele proţesuri între stăpânitorii Broscăuţilor şi a Dumenilor, din cari sau prilejit un şir de hotărnicii şi hotărâturi: însă în toată curgerea vremei de 99 ani nu au urmat măcar odată nici rostită jalobă din partea stăpânitorilor de Broscăuţi nici poroncă din partea ocârmuirii de a se întrupa locul dănuit în măsurătoare de stânjeni, năzuind apurure şi pritenţiile proprietarilor şi hotărârile giudecăţilor cătră singura înfiinţarea sămnelor pomenite prin dăruitorul hrisov; şi din aşa împregiurare nemulţămindusă d-lui post. Plaghino nici cu lucrarea *asessorului* giudecătoriei ţin. Dorohoiu, comisul Dumitrie Balica sau prilejit dobândirea jurnalului dmisale post. Drăghici, de carele să vor arăta la rând nepotrivirea cu toată amănunţimea, căci de şi giudecata din anii 1795 Mart 24 pomeneşte că spat. C. Balş să stăpânească pământul dănuit, cum scrie hrisovul în stânjăni, însă tot acea giudecată au încuviinţat mărginirea sămnelor cuprinsă în hrisovul din 7249 April 12, iar apoi prin cartea d-lui M. C. Suţul Vv. din acelaş an April 20 prin care au rânduit pe banul C. Vârnav ca să stâlpească la faţa locului după cuprinderea ţitarisaitei mai sus giudecaţi; nu să pomeneşte nimica de măsuri, ce numai de semne cu următoarele cuvinte: „Drept aceia dar scriu dumitale, luând „cartea domniei mele să mergi d-ta la starea locului, unde de „faţă să fie vechilul d-sale stolnicului cu scrisorile Dumenilor, „cum şi vechilul d-sale spătarului, adunând d-ta şi lăcuitori de „prin sate, şi întâiu să cercetezi d-ta semnele ce să arată prin „hrisovul de danie a răposatului domn C. Nicolae Vv., ce zice că „merge din sămnu în sămnu lungul acei bucăţi de loc şi câte pie„tre vei afla scoase din locul lor după cum grăeşte hrisovul să „le pui d-ta iarăşi la locul lor, şi din Fântâna putredă în gios vei „urma d-ta după o hotărnicie ce este la d-lui spătar din leat 1765 „Dec. 1."

2) Că tot în această curgere a vremei de 99 ani, şi după aceleaşi urmate prigoniri, nu sau ivit măcar o dată gâlceavire pentru Fântâna putredă că ar fi la un loc şi nu la altul, ce deapururea de cătră toţi megieşii precum şi de către hotarnic au fost cunoscută una şi aceiaşi fântână numită Putreda.

3) Ca după aceleaşi temeiuri *afiloмce* sau păstrat mărturisirea pentru *drumul Ibăneştilor ce merge la Căcăceni* pentru *iazul Carasui* şi pentru *râtul Jijiei*; iară

4) Că dacă fântâna de la No. 4 scociorâtă la 1834 de către d-lui post. Draghici ar fi avut cândva fiinţă cunoscută şi ar fi purtat numire *de Putreda*, atunce negreşit în curgere unui întreg veac nar fi uitat stăpânitorii Dumenilor a o cere de hotar macar o singură dată în şirul a atâteor hotărâturi ce au mijlocit între Popeni şi Dumeni pentru a să folosi cu o mare bucată de loc, adecă până la liniia ce să vede însămnată pe hartă în N. 4 şi 11, şi în acelaşi cuvânt nici stapânitorii Trestianei cari atât din învechime cât şi astăzi să găsescu în prigonire de proţăs cu stăpânitorii Popenilor după della trimeasă de judecătoriia ţinutului Eşii... nu sar fi sfiit nici ei a cere aceeaş fântână de la No. 4. pentru a să folosi cu o mare parte de locu, adică până la linia ce se vede însămnată pe hartă cu N. 4 şi 12., *mai ales când mijloacele ţivile au atârnat apururi în prinţa celor întăi*, pentru că razeşii de Popeni nu sau putut măsura cu Alestarhu Hrisoscoleul marele visternic, cu Nicolae Roznovanul marile logofăt, şi cu Ioan Sturza Voevodul ţării. Cu toate acestea comisia nemărginindusă în singură înţelegere pe care au statornicit omului giudecata firească, şi lăsând pentru sămnele propuse de d. post. Plaghino întregit haracterul ce i se iartă de iuridica prezumţie, ia sau întors a lămuri împregiurările mai întâiu din însăşi documenturile înfăţişate de d. post. Plaghino, şi apoi din celea ale megieşilor după cum se arată mai gios anume:

9. După ispisocul de miluire din anii 7243 April 12 de la domnul C. Neculai Vv, trebue a să înţelege fără nicio îndoială, că *drumul mare ce vine de la Ibăneşti şi fântâna Putredă* înfiinţază un singur punct, ce să dovideşte din agutorul resiproc (sic) a pomenitelor doaî semne, adecă drumul pe fântână şi fântâna pe drum, unde să mărgineşte pământul dănuit prin următoarele ziceri „de „acolo drept înainte la o movilă ce să chiamă găunoasă (Nr. 1) şi „de acolo tot înainte la drumul ce vine de la Ibăneşti la o fân„tână ce să chiamă *Putrida*", ziceri cari afară de firescul lor înţeles, mai sânt încungurate şi de următoarele *haracteristice*:

a). Că în originalul ispisoc de la un sămn până la altul sămn, este făcută depărtarea perioadelor cu puncturi roşii; deci zicerea „*ce vine de la Ibăneşti la o fântână ce să chiamă Putrida*, găsindusă unită între doaî puncturi roşii, nu lasă înţelegere că aiurea ar fi fostu drumul şi aiurea fântâna; în vreme când de la drumul

(No 4) propus de d. post. Plaghino mijloceşte o întindere de *254* stânjeni domneşti.

b). Că în cât merge hotarul până la movila găunoasă (No. 1) dăinuitorul ispisoc pomeneşte cuvântul *drept*, iar dela movila găunoasă lasă acestu cuvântu, scriind de acolo tot înainte până să zice *dreptu*, în vremea când pretenţia dum. post. Plaghino de la movila găunoasă (No. 1) până la fântâna (No. 4) să abate în sus mai mult de cum şi dacă ar cuvânta ispisocu fiecare *drept* după cum pe hartă anume să arată; afară de aceia că ar avea să treacă şi peste o altă movilă cu 46 stânjeni mai înainte de movila găunoasă (No. 1).

După hotarnica din 7253 Dekem 14 de la med C. Silion, şatrarul Izmană şi alţii cari hotărând moşiile răposatului vel logofăt Sandul Sturza, anume Broscăuţii, Trebujănii şi Lozănii arată acei hotarnici şi despre locul dănuit că sar fi măsurat cu stânjen de optu palme domneşti să descopere că redactivul acestei hotărnice au scăpat din vedere a regularisi şi următoarele nepotriviri:

a) Idiotizmul limbei româneşti în cuvinte, cum şi haractima scrisului în slove, ce fac o înfiinţată dovadă că redactorul hotarnicei nau fostu moldovanu.

b) Insuşimele lucrărilor cuvenite unei hotărâturi, căci pomeniţii hotarnici scriu, cum din porunca domnului Ioan Ion Nicolae Vv. au fostu rânduiţi a hotărî satul *Verbie* moşia sfintei monastiri Suceviţă, precum şi moşiile d-sale Sandului Sturzăi vel logofăt anume *Broscăuţii*, *Trebujănii* şi *Lozănii*, în vreme când nu este pildă ca cu o singură poroncă să să fi hotărât moşii a deosebiţi proprietari, *pentru că aceleaşi* porunci *trebuind a rămâne în mâna proprietarilor spre a se număra în rândul documentelor sale*, ar mijloci nedumerire la care au dat pomeniţii hotarnici acea poroncă de hotărât, adecă la mânăstirea Suceviţa pentru apărarea Verbiei, sau la Sandul Sturza pentru apărare Broscăuţilor; cu toate că astăzi pretenderisita poruncă nu să iveşte nici de la dum. post. C. Plaghino, nici de la dmlui D. Caminar Spiridon Andrea Pavlu, la care se păstrează documenturile moşiei Verbiia.

c). Rostirile ce trebue să aibă neclevetită aplicaţie la starea locului, în privirea cărora să desvălescu următoarele nepotriviri:

1). Că pomeniţii hotarnici arată cum Dumitraşco Stroici stăpânitorul Cobâlei au pus pricină zicând că intră hotarul Cobâlei în hotarul Broscăuţilor, în vreme când Stroici nu putea să pricinuiască de cum că intră hotarul Broscăuţilor în hotarul Cobâlei.

2-a). Că pomeniţii hotarnici în despărţire Broscăuţilor de către târgul Dorohoiu arată că în piscul cel nalt ce este în culmea dealului spre apus însămnat pe hartă cu *No. 13* ar fi găsit faţă piatră hotar vechiu, în vremea când comisia cercetând 234 documenturi nau găsit nici cum pomenire măcar că sar fi pus vreo dată piatră hotar în acel pisc.

3-a). Că de la pomenitul pisc (No. 13) apucând spre amează

zi prin capul Cobâlei, arată hotarnicii că au trecut peste o vâlcea numită *Balcinul* şi tot înainte spre amiazăzi, apoi *peste drumul mare ce vine de la Botoşani* şi în urmă peste Obârşiia pe la capul Prelipcii, iar la starea locului o asămenea *marşerută* nici cum nu să aplicarisăşte, pentru că de se va socoti Balcinul la No. 14, atunci neîndeplinită rămâne trecirea peste al doile obârşie prin capul Prelipcei, iar de să va socoti Balcinul la No. 15, unde d. post. socoteşte că au fost siliştea Trebujanilor, atunce lipsind cu totul al doile obârşie rămâne şi drumul Botoşanilor nu din gios, ci din sus de Balcin, şi

4-a). Că ajutorul ce chiamă aceşti hotarnici de la întinderea moşiilor *Verbiia* şi *Căcăcenii*, nu numai că nici de cum nu să uneşte cu pravăţul sămnelor prescrisă de dânşii, dar încă să găseşte împrotrivitori scoposlui lor după cum lămurit să vedi pe hartă, şi

d). Forma din lăuntru şi dinafară cuvenită unui act, de care pomenita hotarnică să găseşte lipsită după însemnările de mai gios:

1-a). Că ea scrisă fiindu pe o filă nerătezată, din neştiinţa comisiei împregiurare îşi are lipită o mai noaî filă rătezată şi de schimbată calită a hârtiei.

2-a). Că iscăliţii hotarnici Med. C. Silion, Izmană biv vel şatrar, şi Miron Gafenco uricariul, să vădu iscăliţi cu aceiaşi mână ce au scris şi hotarnica, pentru că de şi iscălitura medelniceriului C. Silion, comisia nau avut prilej a o vedea fiind că d. post. Plaghino nau înfăţoşat mărturiia pe a căror temeiu sau făcut hrisovul de danie, unde ei să găsăscu iscăliţi; iară pe acei doi din urmă şi anume Izmană biv vel şatrar, şi Miron Gafenco uricariul iau găsit iscăliţi în alte mărturii întărite fiind cu acturi domneşti, care să află în asămănare şi cu o întreagă nepotrivire, precum şi pentru *Vasile Dărăscul biv şoltuz ot Dorohoiu* nu mai puţină îndoială urmiază de prilegitele necuviinţe, de vreme ce acel Dărăscul să găseşte iscălit cu acelaşi condeiu şi cernială, carile au scris numele lui şi a altor marturi în hotarnica din 1 Dechemvri 1765 de la Ştefan Tabără vornic de poartă, şi

3-a). Că in ce chip asupra pomenitei hotarnice, nu să vede poruncă de rânduire hotarnicilor, aşa nu să vede asupra ei nici întăritură din partea ocârmuirii, pentru care pricină nici lucrarea nu au putut avea până astăzi în trăgănarea vremii de *94 ani*, în cât o aşa hotarnică clevetită cu metehnile prescrisă mai sus, comisia nau putut să o priimască de agiutor către făntăna de la No. 4, dacă supt închipuirea că lungimea pământului dăruit sar fi măsurat în stănjăn domnescu, pentru că o asămeni rostire doi din aceiaşi hotarnici nau însămnato în mărturiie, şi întăi iar când adecă *au făcut deslipirea din locul Târgului*, pe care sau întemeiat ispisocul dănuirii, şi de aceia nu sau încuviinţat vreo dată condiţia stănjănului domnesc, nici prin al doilea hrisov de la domnul Gr. Ghica Vv. din anii 7244 Aug. 12, nici prin giudecăţile urmate în

vechime, nici prin însăşi giudecata desfiinţatului departament a pricinilor străine din 23 Dec. 1831.... nici prin jurnalul divanului apelativ din 1 Mart 1834, şi nici prin luminatul hrisov a prea înnălţatului domn din 23 Săpt. 1835...

— 3. — După jurnalul din 4 Avgust 1834 cuprinzător lucrărilor dumisale *Postelnicului Manolache Drăghici*, care prin ispitirea măsurii de stânjăn domnescu sau întâlnit cu fântâna de la No. 4, şi au cunoscuto *Putreda*, când tot o dată răzămat pe doaă struncinate sofisme, *întâiu* ca fiind danie domnească au trebuit să fie şi stănjănul domnescu, ca cum ar fi vroit a zice că moşiia Mihăişănii din însuşi numirea ei trebue să rămâe încă; şi al *doilea* că valea de la No. 4 numindusă Putreda, ca cum ar fi vroit a zice că în Popeni nu pot fi alte tagme de cât *popi*, nici în Broscăuţi alte fiinţe de cât *broaşte*; şi pe temeiul arătatelor doaă ispisoace sau apucat cu de adinsul de stâlpiri şi fără sfiială au răşluit moşiile proprietarilor nejudecate. Comisia înţelege că în privirea acestor.... şi câte să vor arăta în punctul al 7-a din secţia V. sânt pre îndestule a măsura greutatea lucrărilor dmsali Drăghici, şi nui rămâne de cum mai întâi a însămna că din o mărturie hotarnică a banului C. Vărnav pe moşiia Vărcenii din 1779 Iulie 15..... şi dovedeşte că *valea Bilauca sau numit şi Putreda*: şi al doile pentru măsurătoare stănjănului domnescu a face următoare luare aminte, că adică d-lui Drăghici nau avut a să povăţui de altă hotărâre de cum a desfiinţatului departament al pricinilor străine, pre care răzămândusă jurnalul din 1 Mart 1834 a divanului apelativ; iau poruncit ca acea hotărâre so aducă întru împlinire. Iar hotărîrea pomenitului departament nu numai că nemică nu glăsueşte de stănjăn domnescu, dar mai vârtos nici cum nu să întemeiază pe măsuri, năzuind anume la sămnile hrisovului dănuitoriu după pilda tuturor acturilor ce mijlocescu în acias ă pricină, şi pe care leau avut în vedere la ceretarea proţăsului, căci deşi prin un period rezonarisăşte de măsuri, însă hotărârea sa o au mărginit rostită prin următoarele cuvinte: „pentru aceasta sau hotărât ca d. post. C. Piaghino săşi aibă stăpânirea neclintită şi cu toată deplinătatea întocmai pe sămnele hrisovului domnului C. Nicolae Vv. şi a hotarnicei din anii 1765 Dek. 1. dândusă dmsale post. după a giudecăţii hotărâre şi aciastă carte a departamentului". Iar apoi de vreme ce şi hotarnica pomenită mai sus din 1 Dek. 1765 nu cuvintează de măsuri, ce numai de sămne, precum să va arata la rând, comisia nu poate astăzi socoti ca lucrarea dsale Drăghici cuprinsă în jurnalul din 4 August 1834 sar putea numi aducere întru împlinire a hotărârei desfiinţatului departament, ce mai vârtos aducerea proprietarilor la învăluire şi a comisiei de astăzi la obosire pentru că lucrarea dsale Drăghici arbitrală şi neporuncită să găseşte protivnică hotărârei pe care ocârmuirea iau trimes ca să o aducă întru întocmai înplinire după cele arătate în secţia III din acest jurnal.

— 4. — După hotarnica din anii 1765 Dechemv. 1 de la Stefan

Tabără vornic de poartă, Ilie Buznea, Vasâle Çrâstea biv vel şatrariu şi marturi Vasile Dărăscul biv şoltuz ot Dorohoiu cu alţii, comisiia de şi nau avut trebuinţă a o cerceta fiind mărginitoare Dumenilor de cătră locul dăruit stăpânitorilor de Broscăuţi, însă pe de o parte văzândusă că dumnialui post. Plaghino o au dat spre a dovedi prin ia fântâna Putredă că ar fi la No. 4 iar pe de altă parte urmând obştească reclamaţie din partea proprietarilor megieşi cu d. post cerând ca să scoată o altă hotarnică tot de la acest hotarnic din anii 7274 Iunie, după cum să arată împrejurările cu lămuriri... comisia... au încuviinţat a limpezi adevărata înţelegere a pomenitei hotarnice întru aceia numai ce să atinge de Trestiana, de Popeni şi de Miclăuşăni, precum să arată mai gios, anume:

a) Hotarnica lui Tabără din anii 1765 Dechemv. 1, glăsueşte acestea „şi dmlui spatar C. Sturza să aibă a stăpâni din fântâna „Putreda şi tot drumul ce vine de la Ibăneşti şi merge la Căcă„ceni după hotarnica veche", apoi de şi la fântâna (No. 4) nu să văd acum nici cum, şi nici au putut fi, pentru că răspântina ce să vede prin *jidovini* adânci... de sar şi închipui că au umblat drumul mare, pe lângă fântâna cu No. 4... drumul pe acolo nar fi nici cum acel ce merge la Căcăceni... pentru că umblarea acelui drum este la *podul lui Stamate* pe ţărmura stângă a Jijiei, avânduşi răspântina sa deasupra bahnei ce să trage din valea Bilaucăi (No. 16)... de la care punct un drum să îndreaptează cătră podul lui Stamate... şi altul cătră satul Căcăcenii pe deasupra văii Muşchioaei... în a căruia obârşie nu au fost baltă sacă iar pentru această baltă să va lămuri... că este unit cu drumul şi dâmbul cari în fundul Muschioaii nici cum nu se găsesc.

b) Tot hotarnicul Tabără mai cuvintează: „şi fiind şi d-lui *pah. Darie Donici* faţă niau răspuns că nare nici o dovadă a trece peste fântâna Putredă şi piste valea Bilauca".

Din care acestea Comisiia s'au lămurit că *fântăna Putredă nu poate fi aiurea de cum în albiia văii Bilauca...* unde este şi drumul ce vine de la Ibăneşti şi merge la Căcăceni, şi unde aceste sămne drumul şi făntăna le cere unite ispisocul de miluire din 7243 April 12... iar că făntăna Putredă este acea de lângă No. 16, nu lângă No. 4, mijlocescu următoarele dovezi:

1. Pacinica stăpânire de un întreg veac, în cari proprietarilor Trestienii şt Dumenilor şi a însuşi Broscăuţilor nici prin minte nu liau trecut a năzui vreodată la fântăna de la 4 cunoscând apururea şi mărturisind de afilonică fântăna Putredă de lângă No. 16... iar cât de împresurarea moşiilor sale numeşte împresurătoare numai pe moşiile *Trestiiana, Dumenii, Miclăuşenii, Fărcenii, Verbiia Saucenița, şi Prilipca Cobăla,* iar de Popeni nici o pomenire nau făcut ca de o moşie asupra căriia însuşi dumnialui au cunoscut că nu are cuvânt ai pricinui învăluire.

2. Din scrisorile moşiei Popenii.. să mărturisăşte învechita

îngiumătăţire a moşiei Popenii... Comisiia sau mărginit a ţitarisi aceiaşi carte de stăpânire de la domnul Ilieş Alexandru Vv. din anii 7176 Săpt. 27.. prin care sau întărit stăpânirea lui Miron Stârcea şi Andronic Pârvul pe giumătate de Popeni din ţinut. Dorohoiului ce au fost otcina lui Isac Stârcea şi să o ţie cu vecini şi cu hăleşteul şi cu tot venitul ce este pre acea giumătate de sat şi cu moară..

3. Despărţirea hotarului Popenilor despre Dumeni este statornicită cu ispisocul lui Vasile Vv. care ispisoc de şi nu să găseşte astăzi faţă, însă lau avut în vedere hotarnicii din anii 7268 Noem. 7, precum în urmă şi domnul Grigorie Ioan Vv. la anii 7269 Iunie.. Deci cu toate că pomenitele mai sus doaă acturi s'au prihănit cu giudecata din anii 1795 Mart 24 şi a căriia orighinalul Comisiia să îndoeşte că d. post. îl va înfăţoşa, însă de sar şi ivi iarăşl el ar sluji în privire numai locului de danie lipit de Broscăuţi iar pentru hotarul dintre Dumeni şi Popeni acturile de mai sus au rămas nevătămate, dovedindusă aceasta cu negâlcevita stăpânire urmată şi până astăzi. Aşa dar sămnele cuprinsă în Ispisocul hotarnic al domnului Vasile Vv. din anii 7158 Febr. 10 (1650), fiind acestea : capul iazului Şipotenilor (No 11)—Piscul din sus de lac (No. 23)—lacul (No. 24).— Vălceaoa (No 25).— Piatra de lângă moghila mare (No. 26)—altă movilă în hotarul Popenilor (27)—mijlocul unei văi (No. 28)—capul unui pisc (No. 29) drumul văei ce merge la Ibăneşti (30)—stânca de piatră din sus de fântâna Putredă (No. 16).

Apoi din toate acestea să dovedeşte că şi drumul mare şi fântâna Putredă... trebue a să mărturisi... la No. 16 mai spre apus de drumul cel nou acela ce merge la podul lui Stamati.. Iar lucrarea Domsale căminari Mihail Gherghel asesorul giudecătoriei acestui ţinut Dorohoiul,—prin care arată că sar fi dovedit fântâna Putedră acea de la No. 4, nu poate avea temeiu pentru următoarele împregiurări :

a)... Jaloba Dumisale post. Plaghino în cuprinderea cu fântâna dovedită Putreda s'ar fi astupat de proprietarul moşiei Popenii.

b) că dmlui Drăghici post... au hotărât localnică cercetare despre astuparea sau destuparea fântânii Putreda.

c) Că... deadreptul s'a răzămat lucrarea pe arătarea a opt marturi din satul Broscăuţii, cari... zic următoarele : „mărturisescu în frica lui Dumnezeu după adevărată ştiinţă ce avem că pomenitele comisii (din anii 1834) după cercetările şi cercările ce au făcut atuncea au dovedit a fi fântâna Putreda chiar acea la care am fost astăzi".

d) Că mărturia altor trei lăcuitori din Popeni... nu slujeşte spre alta de cum a dovedi silnic ta lucrare în casa dsale post Plaghino.

—5.—In privirea mărturiei din anii 1796 Iunie 10 de la *Constantin Vărnav biv vel ban...* Comisiia au însămnat că această măr-

turie sau urzit de cătră acelaşi redactor carele sau îndeletnicit şi cu alcătuirea hotarniciei medeln. C Sălion cu veleat 7253 Dek. 14 (vezi punctul 2) şi că adevarata mărturie *a banului C. Vărnav* de sar ivi astăzi în locul acestei ce sau umbrit până acum, negreşit ar lipsi din mijloc înpleticirile şi sar curma îndoelile ce au născut pretenţiile d-sale post. Plaghino. Acest adevăr să lămureşte prin următoarile temeiuri:

a) Că banul C. Vărnav ca un cunoscătoriu rânduelilor ţării nau putut trage asuprăşi mai multe însuşimi cu stâlpirea ce au făcut, de cum numai în cât sau fost încredinţat prin poronca d. Mih. Suţul Vv. din 20 April 1795.,. Zicerea de *balta sacă* necuprinsă în hotarnica lui Tabără... nu să pot crede făptuiri de a banului C. Vărnav.

b) Că purcezând de la *movila găunoasă* cătră *fântâna Putredă*, cuvântul adăogit *„şi tot înainte can sus"* este o iscodire... cari zicere de moldoveni nu poate fi.

c) Că după ce banul C. Vărnav nu arată că a măsurat nici cu ce fel de stânjen.,. Zicerea „unde să împlineşte măsura stânjenilor pomenite în hrisovul de danie" este... un Silikizmos în idiotizmul limbii, căci redactorul nau scris măcar *stânjenilor pomeniţi*, ci *stânjenilor pomenite»*.

d) Că această mărturie... îşi are lipită al doile filă şi este scrisă cu mai multe feliuri de cernele, din cari să înţelege că redactorul acestor doaă hârtii au fost monoton, şi în zădar sau trudit a tăinui meşteşugirea cu prefacerea unora din slove.

e) Că chiar de ar fi adevărată iscălitura d-sale banului C. Vârnav, iarăşi nar putea păstra o lucrătoare putere fiind eşită din înţelesul documentărilor şi din porunca domnului ce lau rânduit a face stâlpire.

— 6.—In obiectul măsurilor *locului dănuit*, care măsură au protejat complicaţiile proţăsului şi lupta d-sale post. Plaghino cu megieşii săi, Comisiia de şi sar fi scutit de îndeletnicirea acestui obiect pe temeiu că unde mijlocescu semne fixate, acolo nu poate fi protimisită condiţiia măsurilor, înţălegândusă că celei întâiu sânt nesupusă strămutării, iar celea de al doilea nici să arată prin ispisocul dănuirii pre la ce locuri sau făcut, lăsând a să zice că în toată sistema adevărului matematicescu nu să cuprinde *prinţipium* a chema măsurile pe semne iar nu sămnele pe măsuri, şi că în măsurătoarea ogdonului nu să poate păstra acurateţa scutită de îndoeli: Pricina pentru care şi giudecăţile lănţuite au năzuit apururea la sămne, iar nu la măsuri, însă pentru că stăruinţa dumisale postelnicului Plaghino au fostu şi este ca să i să întregească locul dănuit în măsurătoare de stânjeni, comisiia spre a dezlega şi această clauză, nau lăsat fără îndestulare pe pretendatorul boeriu şi întru aciasta sau povăţuit de următoarele temeiuri.

Intâiu. Luândusă aminte glăsuirea hrisovului dănuitor vornicului Sandului Sturzăi din anii 7243 April 12 (1735) în carele să

zice că alegătorii hotarnici *împreună cu târgoveţii din Dorohoiu* măsurând *tot hotarul târgului în lung şi în curmeziş cu odgon de 30 stânjăni şi stânjenul de opt palme şi afară de 180 de odgoane lungul şi 50 odgoane latul ce au lăsat de hrana târgoveţilor, alesau şi dumisale vornicului o bucată de locu de cătră hotarul satului d-sale, care măsurând tot cu acel odgon, sau aflat 101 odgoane lungul şi 72 odgoane latul, şi de unde sau dezlipit această parte de loc dumisale vornicului de cătră hotarul târgului sau pus samne* iar sămnele sânt acestea.

a. Stâlpul de la vadul numit moara Holojcăi (No. 31).
b. Movila de piste Zahorna de la curmături (No. 32).
c. Movila Găunoasă (No. 1).
d. Drumul de la fântâna Putredă (No. 16).

Al doilea. Luândusă iarăşi aminte plăsmuire hrisovului de miluire *Alistarh Hrisoscoiu* din anii 7255 Dek. 11, în carele să zice că au dăruit „şi din ceia parte de Jijiea din hotarul d-sale „Iordache Sturza, biv vel logofăt, şi în alte hotară a satelor din „ţinutul Dorohoiului ce să megieşescu cu locul domnescu», iară sămnile sânt acestea:

a. Locul unde trece Jijiea (33).
b. Piatra din dial, hotarul Păscarilor (34).
c. Valea Hluboca (35).
d. Movila din zarea dialului, unde sau făcut stâlpu vechiu de probă (36).

Deci comisiia asupra acestor ziceri şi sămne vroind a face aplicaţie pe faţa pământului, şi din alte cercetări neputând dovedi cu ce feliu de palmă anume au măsurat hotărnicii din 7243, pentru că cea mai mică deosebire în o palmă aduce o însămnătoare deosebire în mii de stânjăni şi după îndestul cercări la sfârşit am găsit măsura *de una mie cinci sute stânjeni în cincizăci odgoane curmezişul locului ce au fost lasat pentru hrana târgoveţilor,* îndeplinindusă cu desăvârşire numai între singure doaă *afilonice* puncturi şi anume într'o moviliţă din curmătură de peste Zahorna (32) pe care o pomineşte hrisovul din 7243 April 12, înfăţoşat de dlui post Plaghino, şi între morile din zarea dialului dispre hotarul Păscăriilor (acum Şăndricenii), pomenită prin hrisovul din 7255 Dec. 11, înfăţoşat de vechilul moşiei Trestiana. Asupra căriia măsuri nu poate mijloci nici o îndoială, *întăiu,* pentru că parte din movila (36) este statornicită şi cu alte mai învechite ispisoace de la domnul Alexandru Ilieş Vv. din anii 7120 Noembrie 18 şi de la domnul Neculai Alexandru Vv. din anii 7224 Dech. 9... cum şi prin ispisocul hotarnic de la domnul Vasilie Vv. din anii 7150 April 4.... şi *al doilea* pentru că măsurătoare pe aşa direcţie înlesnindusă prin opcina ce să întinde pe deasupra Jijiei, închizlăşte ferirea despre toată greşala provenită de la cotituri şi dar aciasă măsură mărginită între arătatele mai sus doaă sămne, ce sânt adiverite şi cu acturi comisiia împărţinduo în 1500 stân-

jăni supt formă de scară geometricească, o însămnează pe acest de faţă jurnal împreună cu palma înfiinţată din arătata măsură spre a sluji de aplicaţie şi la celelalte măsuri cuprinsă în dănuntoriul hrisov din 7143 April 12.

a) *masstabu de 1500 stânjeni* : = 0.13 m.
b) Jumătate palmă a scării de mai sus — 0.125 m.
c) Jumătate palmă proastă — 0.12 m.
d) Jumătate palmă domniască — 0.135.

După înfiinţarea acestii geometriceşti scări. comisiia spre neştirbirea lucrărilor sale, au găsit de neapărat a lămuri măsurile cuprinse în ţitarisitul hrisov după următoare treptaluire.

5400 stânjeni (180 odgoane), lungimea totală a locului domnesc, însă :

3030 stânjeni (101 odgoane) partea din lungimea târgului ce merge alături cu pământul dăruit Broscăuţilor, adecă de la vadul Holovca, spre răsărit până la drumul şi fântâna Putredă în linie dreaptă, pentru că hotarnicii din 7243 nau măsurat pe cotituri.

2370 (79 odgoane) partea din lungimea târgului de la acelaşi vad a Holovcăi, spre apus până la hotarul Cobâlei, afară de un sul ce înaintează până la fântâna Strahovei (38) şi care nici încape a să pune la măsură, fără eşitul din trupul târgului, p.ecum să îndrepteazâ capătul alăturea cu Şăndricenii.

5400 stânjini sau 180 odgoane, cu palma însămnată pe acest jurnal — *de 0.25 m.* — şi care este mai mare *de cum* proasta potrivindusă cu învechitul obiceiu al pământului, precum să adiverează şi din o carte a domnului Matei Ghica Vv. din anii 7262 Mai 31... prin care pomenitul domn au facut dezlipire în o pricină de alegerea hotarelor, scriind stărostiei de Cernăuţi că *stânjănul este cu palmă de om de mijloc,* deci făcândusă ispitire pe hartă am găsit întocmai 3030 stânjeni pe linie dreaptă.. cum şi alţi 2370 stânjăni pe asămine linie. Asămenea pentru curmeziş, după ce sau măsurat 1500 stânjeni în 50 odgoane lăsate spre hrana târgoveţilor prin dănuitoriul hrisov precum sau aratat între sămnile fireşti... apoi cu acelaş pravăţ pe aceiaşi culme şi cu acelaşi stânjen măsurândusă în gios dmsle post. Plaghino de la Moviliţa... suma de 2160 stânjeni cuprinşi în hrisovul de miluire sau împlinit întocmai şi pe deplin la punctul însămnat... *în vadul Sac de la valea Suhaia,* unde acastă măsură să întâlneşte şi cu glăsuirea învechitelor documenturi ce sunt pe moşia Verbiia... iar apoi năzuinţele dsale post. Plaghino de aşi avea tot această lăţime şi la capătul despre răsărit cu răşluirea Trestieni... a Popenilor... Miclăuşenilor... şi a Fărcenilor... Comisia crede că giudecata numai a unci iar putea încuviinţa această cerere, cînd sar putea îndestula şi locul târgului cu lăţime de 1500 stânjeni la capătul despre apus unde este fântâna Strahovei şi când dlui post va putea dovedi că şi coasta din gios a locului dăruit au fost în deopotrivă lungime cu coasta din sus, adică atunci când cu măsura

3030 stânjeni începătoriu de la valea Suhăei... şi spre răsărit, n'ar mai rămânea fiinţa Dumenilor, cum nici figură locului dăruit, afară de aceaia că dacă ispi ocul de miluire din anii 7243 April 12 nu cuprinde maî mult de cum doaî măsuri, una în lung şi alta în curmeziş, apoi nici d-lui post. Plaghino nu poate dobândi astăzi mai mult de cum iarăşi doaî măsuri de care să şi găseşte îndestulat cu toată depiinătatea pe temeiurile prescrisă mai sus.

— 7 — După ce sau lămurit temeiurile ce dovedesc neîndoelnic fântâna Putreda în albia văii Bilauca... unde este şi *drumul mare* ce vine de la Ibăneşti şi merge la Căcăceni, până la care loc trebue a să margini stăpânirea dmsale post. C. Plaghino despre Trestiana şi Popeni, întorcând şi clinul... pe care la anii 1835 a desfiinţatei stăpiri cu de la sine păş rea dsale post. lau împresurat de al doilea înpotriva jurnalului comisiei desfiinţătoare lucrărilor dsale Drăghici, ce este din 13 Săpt. 1834... Comisiia sa întors a lămuri marginea din gios a pământului dăruit Broscăuţilor în cât să megieşeşte cu Miclăuşenii şi Fărcenii, la care proprietarii acestor moşii au înfăţişat o mărturie hotarnică din anii 7266 Noemv. 16 de la spătarul Iordachi Canta, pentru întinderea moşii Miclăuşenii... care hotarnică sprijinită şi pe alte dovezi cuvintează că sau făcut pe temeiul altei hotarnice cu 94 ani mai veche (adică din anii 7172). şi din a căriia cuprindere să dezvălescu următoarele:

a) Că *fântâna Putreda* netăgăduită este în albia văii Bilauca.... de unde să desparte drumul cătră Căcăceni, trecând valea Bilauca spre am azăzi.. şi înaintând până în satul Căcăcenii.

b) Că locul cât se întinde întracestu drum şi Valea Bilauca sau stăpânit din vechime de cătră Miclăuşăni, după cum aceasta să dovedeşte,. şi din însuşi mărturie hotarnică a vornicului de poartă Ştefan Tabără din anii 1765 Dek. 1... în care să zice că răvaşul pah. Donici arătător că nu are dovezi a trece peste valea Bilauca, sau dat în mâna lui Ilie Cracalie stăpânitorul Miclăuşenilor, iar nu în mâna spătarului C. Sturza stăpânitorul locului lipit de Broscăuţi...

c) Că împrejurările atingătoare de împlinirea dejmei de la lăcuitorii Dumenilor cuprinsă în raportul vornicilor de Botoşani din 18 August 1798... nu sau făcut pentru mai înapoiata vreme, de cum a stăpirii lui Ioniţă Ursoianul 3 logfăt adecă de la 26 Săpt. 1793, când pomenitul Ursoianul a dat locul în stăpânirea Dumenilor, din care să înţelege că până la anii 1793 tot Miclăuşenii au stăpânit partea din acel loc cu întinderea pe Valea Bilauca în sus.. Cu toate acestea Comisiia nau putut lua de povăţuire această hotarnică... pe de o parte pentru schimbarea ce să face Miclăuşenilor în întinderea pe valea Bilauca... şi pe de altă parte pentru că stăpânitorii Miclăuşenilor au ajuns a perde din forma dreptăţile ce ar fi putut avea în fondos... din care să dezvălesc următoarele:

1) Că pentru acest loc... sau înfiinţat numerarisita della (No. 2000) în giudecătoriia ţinutului Botoşanii, de a căriia *formă* sau găsit moşiile împricinate Miclăuşenii şi Dumenii.

2) Că la 20 April 1834... proprietarii Miclăuşenilor... au intrat cu jalobă de protestaţie la mare logofeţie a dreptăţii.. să să opriască hotărârea dată până când dlui post. C. Plaghino să va giudeca cu ei.

3) ...Că... logofeţiia cea mare .. au recomănduit toată lucrarea la giudecătoriia de Botoşani...

4) Că giudecătoria de Botoşani... au încredinţat acest obiect asesorlui ei sardarului Ioan Cocotă, ce au fost comendăruit la faţa locului şi recomenduit a uni acest proţăs cu lucrările de la starea locului... şi au terminarisit pe d-lor proprietarii moşiilor Broscăuţi, Miclăuşănii şi Dumenii ca săşi pregătească dovezile spre a le înfăţişa la localnica comisie.

5) că... pe temeiul ispisocului de miluire a dlui Cost. Nicolae Vodă din 7243 April 12... care zice... *„iar pe din gios să hotărăşte cu Miclăuşenii şi cu Fărcenii"*... dumnialui post. Drăghici *dosând* toată lucrarea de la starea locului sau apucat cu sârguinţă de stâlpire şi apoi... au răspuns gidecătoriei de Botoşani că... sau îndestulat, dândusă sfârşit în despărţirea dintre Broscăuţi şi Miclăuşăni...

Comisiia au cunoscut că nici ia şi nici oricare instanţe nu mai poate fi competente a lămuri în fondos pricinile ce nu priveştesc peste marginile moşiei Dumenii... cu unită socotinţă au încuviinţat ca din piatra No. 6 unde sau hotărât a fi colţul Dumenilor după luminatul hrisov... din 1835 Sept. 23... să să tragă linie dreaptă în Vadul Săc din valea Suhaei... după hrisovul de miluire din anii 7243 April 12, şi unde înpreună cu această să îndeplinesc şi toate semnele i măsurile altor învechite documenturi cu limpezirea hotarelor dintre Broscăuţi şi Verbiia.

— 8 — Cu toate acestea mai înainte de a să lămuri mărginirea hotarelor moşii Broscăuţii despre Verbiia, comisiia sau văzut datoare a deslega împrejurările unei *ţesaţie* care la 1834 supt formă de învoială au urmat între d. post. C. Plaghino şi căminarul Manolache Gavril... în cât după acest fel de împrejurări schimbatele hârtii între d. post. C. Plaghino şi căminar Man. Gavril sînt departe de haracterul cuvenit unei învoeli. Aşijderea în priviirea înscrisului din 6 Aug. 1834, prin care iscălitul căminar Man. Gavril arată că au rămas mulţămit cu stălpirea făcută de d. post. Drăghici... să dezvăleşte că înscrisul nau rămas neprihănit.

— 9 — Actul prinţipal ce desparte moşiia *Verbiia* de către *Broscăuţi* este ispisocul hotarnic a domnului Iliiaş Alexandru Vv. din anii 7176 Aug. 26 scris în Eş de Stratulat Rugină cu o dezvălire a sămnelor şi cu o rostire a înţelesului din acele mai rare între documenturile de asămine fire, şi îndoiala propusă de d. post. Plaghino în aplicaţia acestui ispisoc cu stare locului nu poate proveni de cum de la multă râvnă pentru aflarea adevărului, precum să arată mai gios:

A. Dezlegarea pentru mărginirea Verbiei de Broscăuţi să cu-

prinde în chiar glăsuirea acestui ispisoc... ce rosteşte următoarele semne:

a) drumul Văculeştilor ce merge la fântâna răce—b) movila cu stâlpul vlădicăi Gheorghe — c) drumul Sauceniţilor — d) Pământurile Broscăuţilor unde să împreună cu pământurile Verbiei — e) Piscul Hlibocăi Ruscăi — f) Valea Hlubocăi — g) movila Sascăi — h) Vadul Sascăi în ţărmurile Jijiei — i) Râtul Jijiei — k) mijlocul râtului — l) vadul săc din Suhaia — m) iazul Carasului....

Comisiia după amănunta cercetare ce au făcut tuturor sămnelor de la starea locului în fiinţa atât a dsale post. Plaghino cât şi a dsale gheometrului Karl Ozvat, pre care lau îndemnat a face hărţii îndreptările cuvenite... au descoperit următoarele:

1) ... movila (No. 47) atât cu numele ce poartă astăzi, cât şi cu pietrele aflate pe dânsa, dar şi cu stăpânirea vremii de 171 ani să dovedeşte *afilonică* şi netăgăduită că este movila Vlădicăi lui Gheorghe.

2) ... piscul (No. 49) să dovedeşte atât cu piatra hotar ce şi până astăzi au rămas întregită, cât şi cu învechitul drum ce trece pe lângă dânsa pe la *Jidovini* (No. 61, 62).

3) Movila Sascăi este netăgăduit acea de la No. 51 unde şi piiatra hotar este astăzi faţă, şi de unde stăpânirea Verbiei n'au fost hărăţită, pentru că din nămoiul documenturilor cercetate, comisiia nau dezvălt vreo gălcevire la acestu semn Movila Sascăi.

4). Vadul Sascăi (No. 52) să adiverează atât cu pravăţul Movilei Sascăi... cât şi *jidovina* a drumului pogorâtor cătri vad, dar nu mai puţin şi cu însăşi glăsuirea ispisocului hotarnic a domnului Ilieş Alexandru Vv... arată că au mers tot dreptu...

5) Că *Râtul Jijiei* şi *Vadul săc*... să găsesc căzute supt următoarele 2 necuviinţe a) pentru că de la Movilile din curmătură ce este hotar *pământului lăsat spre hrana târgoveţilor* (No. 32) făcândusă măsurătoare curmezişului pe locul dănuit.. cu împrumutată închipuire că acolo ar fi mijlocul satului, în loc de a să mărgini această măsură în 2160 sânjăni cuveniţi d-sale post. după hrisovul de miluire din ani 7243 April 12, ia cuprinde soma de 2780 stănjeni, adică *un prisos de 620 stănjeni* mai mulţi după stânjănul şi palma ce sau aprobarisit cu starea locului şi sau însămnat pe jurnalul de faţă potrivit cu rezoluţia divanului respectivu a ţării de sus din 14 Dekmv. 1834; şi b) Pentru că dacă sămnile cuprinsă în ispisocul domnului Iliiaş Alexandru Vodă din anii 7176 Avg. 26 ar fi aceliaşi propusă de d. post. C. Plaghino (No. 10,60,9) atuncia ţitarisitul ispisoc nar fi stălpitoru moşiei Verbia. ci mai vârtos Broscăuţilor, fiind că de la No. 10 ar merge în sus mărginind pe *Broscăuţi şi Fărcenii*. Dar apoi o aşa socotinţă nu poate avea loc, întâiu pentrucă actul domnului Ilieş Alexandru Vv. cuvintează rostit că aceasta stâlpire sau făcut moşiei Verbiei, după cerirea egumenului şi a tot săborul de la sfânta mănăstire Suceviţei, şi al doilea că astăzi nu să poate crede cum

că părinţii acelui săbor au avut grija a hotărî Broscăuţii, moşia străină de ei, şi de aceasta nici să găseşte pomenitul document în altă mână de cum a stăpânitoriului Verbiei.

B. Deslegarea a doaî pentru mărginirea Verbiei de cătră Broscăuţi să cuprinde în doaî acturi, şi anume:

1) 7258 Maiu 10. Cartea domnului M. C. Cehan Racoviţă Vv. întăritoare giudecăţii urmate între stăpânitorii Verbiei şi ai moşiei Fărcenii; (atunce cu numire tot de Miclăuşeni), pentru o moară din apa Jijiei despre care pomenitul domnu au rânduit localnică cercetare cu trădarea morii in stăpânirea părţii câştigătoare.

2) 7258 Mai 31. Raportul rânduitului boeriu Ioan Iamandi biv vel jăgnicer de lucrarea ce au facut... deci prin cea dintâiu ţitarisindusă din cuvânt în cuvânt toată cuprinderea ispisocului de la Ilieş Alexandru Vv. din anii 7176 Aug. 26 pe care sau razimat giudecata din acea vreme, spre încheere şi rezultat să citesc următoarele ziceri: „iată dară după sămnile acestui mai sus ispisoc, „dumnialui vel logofăt într'acest chip liau curmat cu alegerea d-sale „să mergeţi Dv. acolo la iazul Carasului şi să priviţi cu ochii „starea locului, şi din iazul Carasului să purcedeţi in gios cum „merge prăvalul apii Valea Suhăi tot în gios alăturea cu Miclău„şănii până unde dă în Jijiea, şi cât loc este între Jijiea şi între „Suhaia sau hotărât săl stăpânească mănăstirea Suceviţei, şi de va „rămâne moara ceau făcuto *Nicolai Costin jăgnicerul* în năuntru „acestui locu, vor stăpânio călugării de Suceviţa, iar de va rămâne „afară, adică din gios de unde cade valea Suhai în Jijia. nau triabă „călugării, şi va stăpâni moara *Miron Mutul*... şi celelalte". Iar prin cel al doilea actu dovedirea de la starea locului să lămureşte prin următoarele ziceri: „Şi moara ce au fost făcut răposatul *Nicolai Costin jăgnicerul* nu este în lăuntrul între Jijiia şi între Suhaia, ce au fostu făcută afară în ţărmura Jijiei pe hotarul Miclăuşănilor din gios de gura văii Suhai" şi celelalte. Aşa dar din glăsuirea acestor două acturi, comisiia sau încredinţat despre următoarele obiecturi:

a) Că iazul Carasului este pe albia văii Suhaei, în care ispisocul domnului Ilieş Alexandru Vv. au făcut colţul din sus a moşiei Verbiia la vadul Săcu... de unde au apucat drept pe vale până în iazul Carasului... şi de la care iaz a Carasului prin giudecata din anii 7254 sau hotărât a urma stăpânirea tot pe aceiaşi vale a Suhăi până în gura ei unde cade în Jâjia...

b) Cu locul dintre Jijiea şi dintre Suhaia.. nul poate dobândi d. post. C. Plaghino... pentru că tot acestaş locu să găsăşte întărit în stăpânirea moşiei Verbia, întâiu cu ispisocul din anii 7176 Avg. 26, şi apoi cu giudecata din 7258...

C. Deslegarea a treia în mărginirea Verbiei de către Broscăuţi să cuprinde iarăşi cu osebite doaî mărturii:

c) 7265 Noemvre 10. înştiinţarea lui *Alexandru Neculce biv vel clucer* urmată cătră domnul de atunci, pentru cercetarea ce au

făcut hotarălor Verbiei, prin care între altele să cuprinde că râtul Jijiei este *acolo pe unde sau abătut Jijia în matca Zahornei...* ziceri din care cu toată deplinătatea să dovedeşte că nu din g os de gura Zahornei. ce din sus de gura Zahornei sau găsit ş să găseşte râtul Jijiei... şi pe temeiul acestei înştiinţări sau dat cartea divanului de stăpânire în mâna egumenului de Suceviţa, din 28 Ghenar 1774...

2) Altă înştiinţare fără vileat Sept. 23 de la *Andrei Balş spatarul* şi Gheorghie *Gafencu medelnicer* urmată catră mare logofeţie pentru cercetarea hotarului Verbiei ce sau făcut din porunca Căimăcamiei în care să arătă că măsurând Verbia în curmezişi, pe trei locuri cu odgon de 30 st. sau găsit aceste măsuri :

a) 1800 st. în 60 odgoane capătul despre câmpu.

b) 1800 st. în 60 odgoane mijlocul şi

c) 2185 st. în 71 jum. odgoane la siliştea despre Jijia.

Deci Comisiia văzind că, nu să face pomenire de stânjăn domnescu, sau întorsu a face ispitire cu însuşi scara măsurilor ce sau însemnat pe acest jurnalu, cu care sau găsit întocmai 1800 st. măsura întâia de la colţul Verbiei din sus statornicit cu ispisocul domnului Ilieş Alexandru Vv. din anii 7176 Avg. 26 şi... colţul Verbiei din go statornicit cu hotarnica moşiei Căcăcenii din anii 7238 Iuli 6. . Aşisderea sau găsit pe deplin 1800 st. prin mijlocul Verbiei... unde este piatra din piscul Hlibocăi Ruscăi şi până la.. movila Gunoasa, despărţitoarea Verbiei de Căcăceni... şi în sfârşit măsura a treia la săliştie despre Jijia sau găsit iarăşi întocmai de la piatra mărginitoare Verbiei de către Căcăceni după hotarnica din 7238 Iuli 6... şi până la *vadul Săcu* din valea Sahăi, unde să împlinescu şi sumele cuprinsă prin ispisocul domnului Ilieş Alexandru Vv. din 7176 Avg. 26, şi unde cu acelaşi stânjăn să împlinescu —2160 stânjăni cuvenţi dsale post. Plaghino, după hrisovul de miluire din 7243 April 12... în cât pe aceste temeiuri... Comisiia încheе că nici lăcuitorilor din Broscăuţi... nu li să poate da credinţă înpotrivă de atâtea acturi înformăluite după legia ţării, şi dsale post. Plaghino nu i se poate da dreptate ca să păşească de la punctul însamnat pe harta cu No 39 unde cu unită cuvântare şi cu întreagă putere îl mărginescu *toate* dovezile, *toate* semnele, *toate* măsurele, şi *toate* acturile atât a miegieşilor cât şi a însuşi dumisale.

—10—Intru mărginirea moşiei *Broscăuţii* cu *Lozănii* şi *Trebujănii* de către moşiile *Saucenița*, *Prilipca* şi *Gobâla*, comisiia au luat în vedere două delle, una din 1832 Iuli 15 a fostului supus Rosienesc Gheorghie Ciciuc, şi alta din 1834 Ghenar 15 a mării sale Ecaterina Sturza Doamnă.

Deci cât pentru aciasta din urmă dellă, de vreme ce proprietarul de acum a Trestienii cu locul numit Strahova, d. *vist. Alecu Balş* nau urmat a veni la starea locului nici vechil aşi trimite... comisiia au lăsat această dellă necercetată. Aşijderea şi

della întâia au rămas în nelucrare pentru neînfăţişarea documenturilor moşiei Şândricenii din partea dmsa'e Smaranda Codrianul... Iar ţitarisita mai sus de lă... după pretenţia dmsale post. C. Plaghino, carile sau înfăţişat cu dovezile čau avut. comisiia au luato de pravăţ spre a sluji de supliment cătră della obştiască a lucrărilor de la starea locului... de şi nici reclamaţiia dsale post. Plaghino din 19 Sept. 1828, nici cea din 19 Dekmv. 1832 nu cuprinde rostită pritenţia, mărginindusă în următoarele ziceri: „încă la luna Sept. 1827 am dat jalobă cătră cinstitul Consulat arătând că moşiia mea de la ţinutul Dorohoiului, anume *Broscăuţii* cu siliştele ei *Lozănii*, *Trebujănii* şi *locul din târgul Dorohoiului* pătimesc mare împresurare despre megieşitele moşii de prin prejur anume *Trestiana*, *Dumenii*, *Miclăuşănii*, *Fărcenii*, *Verbiia*, *Saucenița Prilipca şi Cobâla*", fără a se lămuri pe unde... Comisiia au primit de pravăţ acea de acum arătare pe faţa locului a d. post. Plaghino... dar apoi fiind că toată aceasta pritenţie d. post. C. Plaghino au sprijinito cu hotarnica închipuită ca din partea med. *C Silion*, şătrariul Izmană, Miron Gafencul uricariul şi Vasile Dărăescul cu velet din 7253 Dekm 14. Comisiia au venit la înţălegere că împreună cu prihănirea documentului crivetit, să prihănescu şi pritenţiile răzămate pe dânsul... Comisiia sau întorsu cu cercetarea sa cătră acturile megieşitelor cu Broscăuţii moşii, din a cărora glăsuire sau dezvălit următoarele:

I. Că moşiia Broscăuţii cu partea de sus despre târgul Dorohoiului nu sau mărgit cu siliştea Cobâla, ce cu o altă parte de loc fără altă întindere de cum lăţimea Cobâlii şi fără altă numire de scrisori de cum *daniia lui Stefan Vv Tomşa* care să lămureşte cu dovezile de mai ğos.

a) Cu ispisocul domnului Vasilie Vodă din anii 7142 Iulie 30... în care zicând că au întărit Agafiei giupânesei lui Ştefan Brăescul şi Gočului diiacul a lor driaptă otcină şi cumpărătură din ispisoc de la Moisiu Movilă Vv. o sălişte anume Cobâla în ţinutul Hârlăului, o arată anume că ace sălişte *este supt pădure*, adică nu la câmpu.

b) Cu zapisul Gočului diiacul din Lojăni fără vileat.., prin care au lămurit lui Dumitraş postelnicul ğumătate de săliştea Cobâla cei în ţinutul Hârlăului între Şendriceni şi între Prelipca, ce iau fostu driaptă cumpărătură de la ğupâneasa Todosiia hătmăniasa lui Nicoriţa Hatmanul, cu care zicere *între Şăndriceni şi Prelipca*... pe de o parte să adiverează cuvântarea ispisocului mai sus numit, că săliştea Cobâla este *supt pădure* pentru că în faptă... spre câmpu nu să mărgineşte mai mult Cobâla cu Şândricenii ci cu *locul târgului Dorohoiu*; iar pe de altă parte să lămureşte că daniia lui Stefan Vvd Tomşa este însuşi capul de acum a Cobâlii despre câmp, pe care iarăşi au dăruit Gociul diiacul tot lui Dumitras postelnicul, prin următoarele ziceri: ,,aşişderea şi o parte „de locu ce miau fostu mie danie şi miluire de la răposatul Ştefan

«Vv. Tomşa iar întraceiaş hotar la câmpu, care nu are amestecu «în cumpărătură ce am cumpărat no cu Stefan Brăescul Cobâla, «ce miau fostu mie dreaptă miluire, osebit toată şi aĉastă parte «după moartea mea iarăşi să fie dumisale otcină neclătită, iar pe «aĉastâ parte, aşa am socotitu până voiu fi eu viu să mă hrănescu „eu pe dânsa» şi celelalte. Asupra cariia danii de şi nu sau văzut deadireptul întăritură domnească, însă indoială despre legiuita ei fiinţă nu poate mijloci.

1. Pentru că sau făcut în ştiinţa divanului ţării, adiverită fiind de aceşti boeri *Ştefan Boul* vornicul cel mare a ţării de gios, *Dabija* vornicul ţării de sus, *Ilie Şăptelici* postelnicul cel mare, *Coste Moţoc* slugerul cel mare, *Ioniţă Prăjescul* visternicul. *Nicolae Buhuş* logofăt al treilea. *Gavrilaş Braescut, Toderaş Prăjescul* clucer al doilea, *Ieremiia Cărnul* portariul de Suĉava, *Dumitraş Drăguţăscul* părcălab Sucevei, *Rugină* vornic, *Macri* parcalabu şi alţii.

2. Pentru învoita primire a stăpânitorilor de Cobâla, Prilipca şi Sauceniţa carii de sar fi găsît străini cu ştiinţa pentru locul dărnuit de Ştefan Vvd Tomşa Goĉului şi de Gociul lui Dumitraş postelnicului, negreşit nar fi îngăduit acea dănuire, cu a căriia fiinţă scurtândusă Cobâla, de sâne trage cătră aceiaşi scurtare atât pre Prelipca, pentru că din vechime au fostu un trup cu Cobâla, cât şi pe Sauceniţa a căriia hotarul sau început apururea de la un loc cu Prelipca, după cum la rând să va arăta. Dar însă nu numai că din partea stăpânitorilor de la moşiile arătate mai sus vreo pricinuire nau urmat, ce încă din potrivă că au cunoscut şi au înbucătăţit daniia lui Stefan Vvd Tomşa prin următoarele făptuiri, adecă Dumitraş postelnicul primind de lucrătoriu zapisul Goĉului de lămurire, iar stăpânitoriul Sauceniţii şi a ğumătate de Cobâla *Gavrilaş Brăescul* iscălind în zapisul Gociului înpreună cu ceilalţi boeri arătaţi mai sus, şi încă ce este mai mult că în urmă amândoi aceştia adică Dumitraş postelnicul şi Gavrilaş Brăescul cu adăogirea ce au făcut pe zapisul Goĉului au sfinţit toată cuprinderea lui prin următoarele ziceri: „Insă aşa niam învoit de bună voia me cu dlui Gavrilaş Brăescul «pentru acia «parte ce scrie Goĉul că este daniia de la Stefan Vvd. Tomşa „cum după moartea Goĉului să ţinem frăţeşte să nu să despartă „de Cobâla, şi eu Dumitraşcu postelnicul eu sângur cu mâna «mea am scris".

c) Cu cartea de hotărât a dlui Evstratie Dabija Vvd din anii 7173 Avg. 15 poronceitoare lui Andriian părcălabul de Suciava ca să miargă şi să aliagă hotarul Cobâlei de cătră Broscăuţi, unde puind stâlpi să facă şi mărturie, cătră care apoi adaoge următoarele: „iar de va fi niscai zapisă la Broscăuţi să „le fie dat anume vreo bucată de loc Cobâlei şi vor şti „şi megieşii că au ţinut până acuma Broscăuţii să ţie şi acum, iar de „nu va spune în zapis să ia din hotarul Cobâlii, să nu să ames-

„tece Broscăuţii la hotarul Cobâlii, şi fân şi pâine ce să va „afla pe hotarul Cobâlii a Broscănţilor făcut în silă tot săl daţi „pe mâna lui Dumltraşcu visternicul". Ziceri ce dovedesc cum acest domn întru ştiinţă că au iscălit mărturia în zapisul Goćului mai înainte de a domni, nau uitat după domnirea sa la rănduirea hotarnicului Andriian ai poronci rostit că în hotărâtura dispre Broscăuţi să vază de nu mijlocescu . niscaiva zap să la Broscăuţi să le fie dat anum vro bucată de loc Cobâlii".

II. S u dezvălit că moşiia Broscăuţi în parte despre apus despre moşiia Sauceniţa din vechime nu sau putut mărgini cu movila Vlădicăi Gheorghie... având dreptate a să pogorâ în pâråul Săcu, cum spre aceiasta mijlocescu următoarele d cumenturi:

a) *7246 ... 1.* Ispisocul domnului Grigorie Ghica Vvd (bătrânul) întăritoriu lui Dumitraşco Stroici postelnicului pe moşiile Prelipca şi Cobâla în care scrie următoarele: „cum ace moşie Prelipca să găsăşte hotărâtă de Vasâle Stărce vornic de poartă la veleat 7174 april 6, precum am văzut în mărturie scriind că din porunca răposatului Duca Vvd bătrânul au mers la Prilipca moşiia lui Dumitraşco visternicul având pricină de către Sauceniţa moşiia lui Gavril Brăescul, şi au strâns mulţi oameni împregiuraşi cari au ştiut acele locuri precum liau umblat hotarăle, şi dacă au îndreptat acei oameni hotarâle sau şi învoit cu Dumitraşco visternicul Gavril Brăescul, pentru o bucată de loc ce au fostu asuprită cu nişte stâlpi de piiatră dată spre Sauceniţa de câtăva vreame, în desine sau învoit şi au înpărţit în doaâ şi sau tocmit să ţie Prelipca până în capul iazului ce au fostu iazul popii lui Finic ce au şăzut în Prelipca, şi din capul Iazului pre pârău în drumul Verbiei până în capul hotarului... şi Sauceniţăi să ţie iară până în capul iazului popi lui Finic, şi heleşteul săl ţie dumnelor frăţeşte iară din gos de iaz să fie a Sauceniţănilor şi din matca heleşteului merge hotarul printre lozii la coada heleşteului şi sau pus stâlpu de piiatră în piscu în miezi, ce acum lipsăşte, la mijlocul pământurilor, care pământuri sau împărţit în doaâ şi dintracel stâlp sau pus alt stâlp la *drumul cel mare ce vine de la Dorohoiu,* acum lipsăşte... şi aşa înainte cuvântând hotarnica Stârcei până în capul hotarului din opcina Siretului... iar pentru moşiia Cobâla să fie următoarele: »Aşijderea dăm şi întărim boerului nostru de mai sus numitului lui Dumitraşco Stroici postelnicul, şi cu seliştea Cobâla sat întreg alăturea cu Prelipca tot ţinutul Hârlăului precum niau arătat şi dresă, şi iar le este lor şi hotărâtă de răposatul Dimitrie Macri biv vel ban la veliatul 7228 Mai 30, precum am văzut şi mărturiia scriind că din porunca mării sale lui Mihai Vodă au mers la târgu Dorohoiu".

După care povestind ţitarisitul ispisoc împregiurările urmate asupra hotărâtului lămureşte sămnele cuprinsă prin hotarnică după chipul de mai gios; şi au priimit Stroici spătarul să giure Dorohoenii şi au ales şasă oameni bătrâni din târg din Dorohoiu, a-

nume: Ştefan Dărăescul, Constantin Sirneţco, Gheorghiţă Guţco, Patraşcu, şi Andries Lişcencu şi au giurat aceşti oameni în bisărică şi *au purces cu brazda în cap* şi au pus un stâlpu de piatră în culmea dealului, de acolo au purces la vale, tot în spre apus pe din sus de fântăna Putredii, şi au pus un stâlp de piatră întron dâmbu de la capul iazului lui Melenciuc din sus, de acolo pintro poeniţă din luncă pe din gos de o fântână şi în gios pe părăul Cobâlii până în hotarul Şândricenilor şi din fântăna Strahovei la deal, alăturea cu hotarul Şândricenilor până în poiana Cobâlii; aşa au aflat hotarul Cobâlii despre Dorohoiu şi despre Şândriceni". Cu care tot odată sau văzut de cătră comisie şi orighinalnica hotarnică din anii 7228 Mai 30 de la Dimitrie Macri biv vel ban, Albotă clucer, Dumitraş Gafencu uricariul, Miron Gafencu uricarul, Grigoraş Ciomărtan şi *Iftode şoltuzul ot Dorohoiu cu 12 oameni ot Dorohoiu* însoţită şi cu arătata carte de întăritură acestii hotarnice de la domnul Grigorie Ghica Vvd din anii 7235 Iuni 23.

b) *7240 Dekemv. 10.* Mărturiia hotarnică de la Sandul Albotă clucer, *Ioan Izmană vel căpitan de Dorohoiu*, Hâncul căpitan şi alţii, iscălită fiind şi de însuşi stăpânitorii moşiilor Sauceniţa şi Prelipca, scriind cum din porunca domniei au mers de au hotărât moşiia Sauceniţa, şi că strângând boeri megieşi de prin prejur şi alţi oameni bătrâni, alesau hotarul Sauceniţei despre moşiia Prilipca pe sămnile cuprinsă în hotarnica vornicului de poartă Vasile Stârcea din anii 7134 August 5... mărginind aceşti hotarnici moşiile Sauceniţa şi Prelipca iarăşi în capul iazului popei lui Finic prin următoarele ziceri: „şi neavând nici despre o parte dovadă cu scrisori, care este heleşteul popei lui Finic, aflatau „dumnalui Dumitraşcu Stroici postelnicul un om vechiu a dumisale „anume Andrei Horlaci din sat din Prelipca, şi au rădicat el cu „sufletul lui dinaintea noastră şi a mulţi oameni bunii megiaşi, şi „neam dus la acel heleşteu carele sau aflat ezut de Grigoraş gi„nerile lui Gheorghiţă Goroveiu portariul, cum acel heleşteu este „a popii lui Finic, şi scrie în mărturiia Stârcii vornicul, cum în„voindusă Dumitraşcu visternicul cu Gavril Brăescul sau dat acel „heleşteu cum săl ţie amândoi frăţeşte; dar şi acum neavând „Gherghiţă Goroveiu nici o scrisoare de dovadă iarăşi sau învoit „cu Dumitraşcu Stroici posr. ca să ţie acel hălăşteu frăţeşte, cum „au ţinut şi părinţii din voia dumilorsale; şi din matca acelui hă„leşteu purcede hotarul în sus părăului pin nişte lozii ce sânt la „coada acelui hălăşteu la un stâlpu de piatră veche ce este în „piscu întro *măgă* la mijlocul pământurilor, care sânt acele pă„mânturi împărţite în două şi dintracel stâlpu la alt stâlpu iar ce „sau aflat vechiu la *drumul cel mare ce vine de la Dorohoiu*, care „este la mijlocul pământurilor". şi de care drum pomeneşte uricul domnului Eustatie Dabija Vvd. din anii 7173 Aug. 15... şi aşa înainte cuvântând până în capul hotarului din *opcina* Siretului.

Deci singure aceste doaî acturi păstrate unul la mâna stăpânitorilor de Prelipca şi altul la mâna stăpânitorilor de Sauceniţa, prin care să zice că din *iazul popii lui Finic* să încep hotarăle acestor doaî moşii, comisiia liau socotit prea îndestule pentru a nu mai împovăra înţălăsul cu prescrierea şi a altor lămuriri căci din acestea acturi să dovedeşte neîndoelnic:

1) Că moşiile Prelipca şi Sauceniţa sau mărginit din vechime cu capetele în capul iazului popii lui Finic... fără să păşască mai mult spre răsărit.

2-a) Că pentru aăstă mărginire au urmat neclevetite învoeli între stăpânitorii moşiilor Sauceniţa şi Prelipca, întâiu la anii 7174 April 6 când au hotărât vornicul de poartă Vasile Stârce şi al doiiea la anii 7240 Dekmv. 10, când au hotărât clucerul Albotă, şi cei împreună cu el hotarnici.

3-a) Că întinderea acestor moşii cu ispisocul domnului Grigore Ghica Vvd. din anii 7246 Aug. 1 întărită fiind numai până în capul iazului numit a popii lui Finic de unde după hotarnica vornicului Stârce din an i 7174 April 5 şi după hotarnica clucerului Albotă din anii 7240 Dekemv. 10, trebue să să îndrepte capul Sauceniţei în gos până în drumul Verbiei... acel pomenit prin ispisocul domnului Ilieş Alexandru Vvd, hotărâtoriu moşiei Verbiei; apoi după alt ispisoc hotarnic a domnului Ioan Nicolae Vvd. din anii 7255 Dekemv. 11 hotărâtoriu moşiei Trestiiana cu locul numit Strahova care în copie adeverită... sau văzut de comisie la opisul dat de d. căminar Gherasim Hâncul... trebue iarăşi a să îndrepta capul moşiei Prelipca pe acelaş pravăţ în sus de la capul iazului popei lui Finic... până la colţul din sus a moşiei Cobâla, unde să *împreună cu Dorohoiu* ca la un punct statornicit cu ispisocul arătat mai sus, înţălegândusă că de la aăstă linie spre apus şi în cât este lăţimea Cobâlei să întinde locul daniei lui Ştefan Vvd. Tomşa până unde sau pus hotarul Cobâlei de cătră banul Dimitrìe Macri la anii 7228 Mai 30, cum scrie hotarnica sa, Iar apoi,

III. In potriva acestor documenturi şi a desvălirilor aplicarisite, atât cu a lor cuprindere, cât şi în semnele de la starea locului, comisiia au întâmpinat câteva documenturi ce să desleagă prin însuşi a lor fiinţă, şi din care acele mai de samă sunt următoarele:

A. O hotarnică de la Andriian părcălabul cu velet 7177 Octv. 26, urmată după porunca domnului Eustratie Dabija Vvd. din anii 7173 Octomv. 15... în următoarea cuprindere: „facem ştire măriei tale după porunca măriei tale am mersu la o moşie a dumisale vist. Dumitraşco şi a fraţinăso lui Ionaşco Cobâla a lui Dumitraşco şi Broscăuţii a lui Ionaşco, şi *până în hotarul Dorohoiului* anume Vasile Holungă din târgul Dorohoiu de acolo, Ilişcenco de acolo şi Grigorie Ioan şi oameni mulţi şi liau socotit, deci pentru o bucată de locu a lui Ionaşco zice căi a Broscăuţilor şi a Trebujănilor şi oamenii ce mai sus scrie, şi nici unul nau mărturisit fără un popă

a lui şi un vecin a acestui tot în partea lui Dumitraşco, nu numai scrisu ci mărturisăscu oamenii, şi sau învoit şi au luat acea bucată de loc înapoi fiind de Cobâla. şi purcede hotarul Cobâlii dintron *stâlp de piatră ce este în dial despre târgul Dorohoiului*, alăturea cu Trebujănii şi cu Broscăuţii tot hotarul Cobâlii tot la vale şi sau pus un stâlp de piatra în vale, de acolo până în ezuţul din sus, iară ezuţul din sus în partea lui Dumitraşco, de la ezuţ drept peste un grindu, peste un părăuţ şi am pus stâlpu de piatră drept în grindul dialului; de acolo tot drept pe costişă până în cele două moviliţi din gios, şi am pus stâlpu de piatră între moviliţe şi trece hotarul Cobâlii peste un drum ce vine la pădure şi merge la câmpu până în drumul Verbiei de să împreună cu Prelipca. Hotarul Prelipcăi ţine pe *dumtrumul* (sic) Verbiei până în Verbiia şi sau încheiat hotarul"... dar însă de şi forma acestei hotarnice, rostirile acestui hotarnic şi neînţelegerea lămuririlor ce au vroit a face la starea locului şi de care au fost poruncit, ar fi îndestule a trage trage prihănire înpotriva legiuitei puteri cuvenite unui act, totuşi comisiia sar fi îndoit încă dacă nu ar fi avut în vedere următorele nepotriviri:

1) Ca hotarnicul Andriian a făcut această hotărâtură cu *patru* anii după rânduirea sa de către domnul Dabija, carele iau fost poruncit ca şi producturile luate în sâlă să le întoarcă stăpânitorilor Cobâlei.

2. Că hotarnicul Andrian pogoară colţul din jos a Cobâlei.... cuprinzând cu totul capul Prelipcăi, neadevărul ce să dovedeşte *întâiu* cu starea locului.

3). Că hotarnicul Andriian pogorâ capul din gios a Prilipcăi până la hotarul Verbiei, neadevărul *al doilea* ce să dovedeşte cu prăvăţul a tot trupul Prilipcii...., precum vine de la Codru.

4). Că hotarnicu Andriian mărturiseşte că au fost fraţi Dumitraş Visternicul stăpânul Cobâlii cu Ionaşcu stăpânitorul Broscăuţilor, neadevărul *al treilea* ce se dovedeşte cu ispisocul domnului Neculai Alexandru Vvd. din anii 7222 Fev. 18.. prin care să arată că învechitul proprietariu al Broscăuţilor au fost Ionaşcu Nanul iar nu Ionaşcu Stroici.

5). Că hotarnicul Andriian prin mărturisirea sa arată cum fraţii Dumitraşcu şi Ionaşcu sau învoit, neadevărul *al patrulea*, ce să dovedeşte atât cu neiscălirea morţilor în hotarnica lui Andriian, cât şi cu al doile poruncă de la Duca Vodă sc isă în Botoşani la anii 7177 Iuni 23 (adecă cu 9 luni după hotarnica sa), prin care domnul Duca Vvd. au rânduit pe acestaşi Andriian împreună cu Rugină şatrariul şi Grigoraşco Gherman ce au fost vornic ca să meargă şi să hotărască satul Cobâla despre Broscăuţi, dovedindusă din aceasta că nici învoială au urmat, nici hotăritura lui Andriian nau avut pravilicească fiinţă, mai vârtos când în mărturisirea sa nu se vede iscălit nici un martur sau megieşi, de care el povesteşte că au fost la hotărât, şi nu numai că nu se vede

întărită această hotarnică cu un act după vreme, dar încă să găseşte prihănită cu porunca domnului Duca Vvd....

B). Ispisocul domnului Alexandru Ilieş Vodă din ani 7176 Aug. 27... de şi zice că Verbiia merge alăturea cu Saucenița până unde se împreună pământurile, însă asupra acestei ziceri mijlocesc aceliaşi temeiuri, cu cari sau întimpinat pe d. post. Piaghino la propunerea ce au făcut a i să întrupa trei moşii în osăbire Broscăuții, Lozănii şi Trebuzănii, supt cuvânt că ispisocul de miluiri din anii 7243 April 12, zice că acest loc sau lipit către hotarul satelor Broscăuți, Lozănii şi Trebujănii pe lângă care laturalnica povestire a ispisocului Verbiei nu poate covârşi acea în fondos rostire a documenturilor ce cu învoirea proprietarilor sau făcut pentru mărginirea moşiilor Saucenița şi Prelipca.

C). Hotarnica din anii 7253 Mai 12 de la Vasile Macri ispravnic Ioan Baştă şi Ionu Vărnav căpitan, scrisă de *Gavril Gherghel vel căpitan*.... cu care pomeniții hotarnici prin semnile ce sau închipuit pe hartă.... au urcat pe Saucenița până în movila Vlădicăi Gheorghe, însă şi această hotarnică să găseşte împotrivitoare zicerilor sale, întăi pentru că ei hotarnicii sau întemeiat pe un suret lui Nicolae Bisericanul din 7203 fără a fi arătat de pe ce uric şi de la cine au fost orighinalul acelui suret, cu care au călcat capul moşiei Verbiea în partea învechitului ispisoc de la domnul Ilieş Alexandru Vvd. din anii 7176 Aug. 27. Şi al *doilea* pentru că ei de şi zic că au urmat întocmai după acel suret a Bisăricanului.... însă... fără.. nici o cercetare au urcat moşiea Saucenița la movila Vlădicăi lui Gheorghie, adică au călcat orighinalul domnului Ilieş Alexandru Vvd şi cu făptuirea lor au calcat suretul Bisăricanului.

D). Copiia mărturiei de judecată şi întăritura de la vornicul Mihalachi Sturza din anii 7268 Oct. 4.... de şi cu a sa cuprindere mărgineşte moşiile Saucenița şi Prilipca până în cea de acum stăpânire, *din drumul Verbiei ce merge la Dorohoiu*, însă această hotarnică să găseşte prihănită de însuşi a ei cuprindere, *întăi* că Vornicul M. Sturza întemeindusă pe hotarnica vornicului de poartă Stărce din 7174 April 5.... şi luând de pravăț însuşi semnele acelui învechit hotarnic, au păşit în urmă de la iazul popii lui Finic.... şi spre răsărit fără să arăte pe ce temeiuri, şi al *doile* că măsurând capetele moşiilor Saucenița şi Prelipca în somă de 72 odgoane care câte 28 stânjăni unul alcătuesc suma de 2044 stânjeni, adică din movila Vlădicăi Gheorghe.... până la colțul Cobălii, *despre târgul Dorohoiu*.... cuvântează tot acest hotarnic următoarele: „iar de va zice vreodată Stroici că a lui a fost doaă sate, şi eu liam făcut *unul* cât şi Saucenița, să nu i să crează căci eu moşia lui Cobâla nu am măsurat-o ci am măsurat numai Prelipca cu Saucenița“, ziceri pe care măsura dovedeşte neadevărate, căci vornicul Mihalachi mai ales au măsurat şi Cobâla pentru ca între arătatele doaî puncturi (47—80) să împlinesc 2044 stânjeni, şi pentru ca însuşi Vornicul Mihalachi iarăşi cuvântează că au mă-

surat *până în hotarul târgului Dorohoiu*, apoi atât această hotarnică cât şi celia de mai sus împreună cu câte alte să găsesc mai noaî, fiind nepotrivite şi protivnice învechitelor hotarnice, *una* de la vornicul de poartă Vasile Stârce, trecută în ispisocul domnului Grigorie Ghica Vvd, împreună cu hotarnica banului Macri, şi *alta* de la clucerul Albotă şi ceilanţi împreună cu dânsul hotarnici, precum la rând sau arătat, ale cărora nestrămutări este priimită cu însuşi învoirea stăpânitorilor de la moşiile Saucenița şi Prelipca, şi pe lângă acestea mijlocind şi o altă hotarnică pe moşia Broscăuţi cu Lozănii şi Trebujănii de la vornicul de poartă Stefan Tabâră din anii 7274 Iunie Comisiia au lăsat acest obiect în dezlegarea instanţiilor giudecătoreşti, către care urmează a să îndrepta... iar apoi împregiurările atingătoare de hotarnica vornicului de poartă Stefan Tabâră din anii 7274 Iunie (iar după stilul nou 1766) pentru a cărie dosire urmând obştească reclamaţie din partea tuturor megieşilor cu dumnealui post Plaghino, sau recomenduit acest obiect prin predpisaniia respectivului divan apelativ... comis a de datorie au socotit a lămuri împrejurările acestei hotarnici pe cât au fost cu putinţă a sa dezvăli din alte dovezi precum să arată mai jos.

a). Că la stăpânitorii moşiei Broscăuţi sau găsit mai multe hotarnice de la vornicul de poartă Stefan Tabără, cari sau ivit după trebuinţa vremii, să dovedeşte cu cartea domnului Grigorie Alex. Ghica Vvd. din anii 1764 Oct. 29.... prin care pomenitul domn rânduind hotarnici ca să hotărască moşiile Prelipca şi Cobâla a post Ilie Stroici cuvântează următoarele : 1) că în trecutele zile trimeţind dmlui spatar hotarnicu pe Stefan Tabără vornic de poartă şi pe Vasile Crăstea mazil şi au hotărât moşia, „dmsale Broscăuţi“ şi celelalte, dovadă că înainte de anul 1764 au hotărât vornicul Tabără moşia Broscăuţi cu Vasile Gaşte mazil *hotărătura întâi.*

b) Că iarăşi au mai hotărât Tabără locul dănuit dispre moşiia Dumenii înainte de 1765 Oct. 14 să dovideşte cu altă carte aceluеş domn Grig. Alex. Ghica Vvd din veletul arătat mai sus... prin care pomenitul domn între alţi hotarnici rânduind şi pe însuşi Ştefan Tabără ca să hotărască locul dăinuit cuvintează următoarele : „dar vreodată ivindusă paharnicul Donici cu hotărătura vornicului Tabără au luat hotarnic pe dnealui Ilie Costachi biv vornic“ şi celelalte... hotărâtura a doaî.

c) Că în urmarea poruncii de mai sus hotărând Stefan Tabără acelaşi loc a miluirii dinpreună cu Ilie Buznea şi Vasile Crâstea după ce sau făcut şătrariu, să-şi vede astăzi hotarnica sa cu velet 1765 Dekmv 1... *hotărâtura a trei.*

d) Că hotarnica din anii 7274 Iunie, reclamarisită astăzi de megieşii dsale post. Plaghino.. *hotărâtura a patra*, au avut nu numai fiinţa, dar şi lucrare, să dovideşte din aceia că vechii câţi

după vreme sau găsit la Broscăuţi au înfăţoşato în copii întărită de apururi, când au fost întrebar. de hotară, şi cu dânsa numai au apărat marginile pământului stăpânit de Broscăuţi, pentru că singură aćastă hotarnică este încunguratoare atât locului stăpânit de Broscăuţi, precum mărturisăscu cei ce au văzuto şi o au cetit, adecă

1. Trete logofăt Ioniţe Ursuianul au cetit şi au prescris această hotarnică la anii 1792 Dekembr 30, după suretul trecut la No. 8, din opisul dat de stăpânitorii de Miclăuşani.

2) banul C. Varnav asăminea au cetit această hotarnică după încredinţare ce face prin altă mărturie de cercetarea unei pricini urmată între Verbiia şi Miclăuşani la 2 Iuni 1795, precum sau văzut în o copie adeverită de forum K. Kr. Bucovina la 15 Mart 1809.

3) banul Ioan Vărnav şi Vornicul Ioan Tăutul fiind paharnic, asijderea au cetit această hotarnică la 12 Iunie 1806 arătând că au luato de la vatavul de Broscăuţi, întărită fiind de către divanul veliţilor boeri la 27 August 1792... în a căria glăsuire se pomineşte atât de piatra dintre doaă moviliţe cât şi de balta sacă.. pe care aceste semne comisia pomeneşte acum, pecum că tot acum după rând au lămurit celea despre hotarnica lui Ştefan Tabără... după a căriia cuprindere unită cu pravăţul semnilor banului D. Macri din 7228 Mai 30, întărită cu ispisocul domnului Gr. Ghica Vvd. din 7246 Avg. 1, mărginândusă în colţul de sus a moşiei Cobăla.. urmiază a face despărţire moşiei Broscăuţi *de către târgul Dorohoi la vale şi pe muche până într'o piatră ce să chiamă Beldimanul, ce este în piscul (31), şi de acolo tot la vale piste şăş la Jijia la vadul Holofcăi (31) unde zice vornicul Tabără că sau închiet tot hotarul*, rămânând scutită şi viia de pe locu domnescu şi pentru care mijloceşte cartea domnului Scarlat Alex. Calimah Vv. din 1816 Săpt. 12 înfăţoşată de d-l D. Curt spre a se apăra de pretenţia d. post, Plaghino... carile la 17 August 1836 au pornit jalbă la giudecătoria ţin. Dorohoi... când d-lui post. au năzuit la sămnele prihănitei mărturii ce sau făcut ca din partea med. C. Sălion, şi care împreună cu mărturia făcută ca din partea banului C. Varnav, avizarisindusă de comisie, sau înapoiat de la pos. Plaghino ; tot în acest chip urmărindusă şi către d-lui Gheorghii Cucu cu hotarnica de la Andrianu parcalabul, înapoindui şi toate celelalte documenturi fieşte căruia din propietari.

(ss) prezidentul giudecătorescului tribunal şi cavaler,
Aga Asachi

— Teodor Silion spatar arbitrul d. post. C. Plaghino.

— C. Lipan spatar cu osebită socotinţă numai în aceii ce să atinge de capitile moşiilor Cobăli, Prilipca şi Sauceniţa despre Broscăuţi, care socotinţă se va alătura în starea ce li sau dat la comisie către acest jurnal.

— Ilie Gherghel comis întru tot ce să atinge de însărcinarea me după dreptatea îngăduită prin ofiţiea respectivului divan din 2 Noemvre (No. 7321) adecă lămurirea hotarului Verbiia înpreună unit prin lucrare.

(ss) Costache Bobeica

INSĂMNARE

Arătătoare sămnelor şi altor lămuriri cuprinsi în jurnalul de faţă, ce sau înfiinţat de cătră comisia localnică cercetătoare hotarălor de la moşiile megieşite cu Broscăuţii şi alt pământ a d. post. C. Plaghino.

1. Movila găunoasă, 2. valea Bilauca 3. drumul mare ce vine de la Ibăneşti, 4. o fântână închipuită de post. Draghici că ar fi *Putredă*. 5. Piatra înfundătoare Dumenilor la colţul din sus. 6. capul iazului unde sau făcut colţul de gios Dumenilor, 7. Balta sacă, 8. Movila Carasului, 9. Iazul Carasului, 10. Râtul Jijiei, 11. Colţul din gios a Popenilor din capul iazului Şipotenilor, 12, *drumul Ibăneştilor*, 13. *Piscul cel înalt din culmea dealului deasupra dealului*, 14. Obârşia văii Săcului ce trece pe la drumul mare, unde sânt şi trei ezături mici. 15. Siliştea Trebujănilor, 16. răspântie drumului mare ce vine de la Ibăneşti, de unde se desparte unul cătră Căcăceni, iar altul cătri Podul lui Stamate, 17-21. *drumul ce vine de la Ibăneşti şi merge la podul lui Stamati*, 22. Heleşteul din apa Ibănesei, ce este pe giumătate din gios a Popenilor, 23. Piscul din sus de lac întru despărţirea Dumenilor de către Popeni, 24. Lacul din gios de pisc, 25. Vâlceaoa ce să trage din Dumeni cătră Popeni, 26. Piatra de lângă movila mare întru despărţirea Dumenilor de cătră Popeni, 27. Movila Popenilor, 28. Matca ce desparte Dumenii de catre Popeni, 29. Capul unui pisc între 2 valcele ce se scurg de pe Popeni, 30. *Drumul nou ce merge la Ibăneşti*, 31. Moara Holovcăi, 32. Moviliţa din curmături de peste valea Zahorna, 33. Locul unde trece Jăjia ispisocul dănuitor moşiei Trestiana, 34. Piatra din dealul Păscariul, 35. Valea Hlubocă, 36. Piatra veche în movila din zarea dealului. 27. dâmbul *unde să înplineşte măsura lungimei locului domnesc după ispisocul din 7243 April 12 de la d. Constantin Nicolae Vvd.* 38. fântâna Strahovei 39. punctul din valea Suhăi *unde să împlineşte măsura lăţimei pământului dănuit Broscăuţilor*, 40. Locul ce trece peste valea Bilaucăi drumul Ibăneştilor ce merge la Căcăceni, 41. drumul nou de la movila găunoasă, 42. Balta sacă, 42-44. clinul Miclăuşănilor, 45. movila deasupra iazului Carasul, pomenită prin hotarnica Miclăuşanilor din 16 Maiu 7266, 46. Colţu

Verbiei în drumul Văculeştilor ce merge la fântâna rece, 47. Movila vlădicăi Georghe, 48. drumul Sauceniţilor 49. Piscul Hliibocăi, 50. Valea Hlubocăi, 51. Movila Sascăi, 52. Vadul Sascăi la Jâjia, 53. Râtul Jijiei, 54. Mijlocul râtului, 55. Movila Vlădicăi Gheorghe ce-a propusă de post. Plaghino, 56. Piscul Hlobocăi Ruscăi, 57. Valea Hlobocăi în coada ezărului Trosna, 58. Piciorul dealului ce să trage de la movila Sascăi, 59. Cotitura Jijiei unde să înpreună toate gârlil din gura pîrăului Suhaei, 60. Matca Suhăi din jos de iazul Carasului, 61-62. *jidovinile* drumului vechiu, 63. jidovina drumului de la Vadul Sasca. 64. Matca Jijiei vechi de pe şăsul Verbiei, 65. gura văii Suhăi, 66. gura văii Zahorna, 67-70. *Matca veche a Zahornei, pe unde curge astăzi Jijia.* 71 gura văii Zahorna, unde intră în valea Suhaia, 72. Colţul Verbiei din gios despre Căcăceni, în valea Brăiasca din sus de drumul Pietrosului 73. movila găunoasă dintre Verbiia şi Căcăceni 74. marginea Seliştei, 75. Piscul de la iazul popii lui Finic, 76. drumul Verbiei din părăul sec, 77. Capul iazului popii lui Finic, 78. Cotitura iazului tij. 79. Margina moşiei Cobâla, despre târgul Dorohoiu, din drumul mare ce merge la Botoşani 80. Piatra din hotarnica lui Andriian părcălabul 81. valea seliştei Broscăuţilor, 82. Ezuţul vechiu din fundul acelei văi 83. Grindul din hotarnica lui Andrian, 84. obârşia părăuţului din selişiea Broscăuţi, 85. al doilea grind. tij. 86. 2 moviliţă hotar, 87. drumul Verbiei, unde să întâlneşte cu alt drum ce merge în Broscăuţi, 88. Coada heleştuului popii lui Finic, 89. miezul de pisc, 90. *drumul mare a Dorohoiului ce merge la Botoşani*, 91. piatra din piscul Beldiman, 92. via D. Curt făcută pe loc domnesc, 93. Doaă moviliţi ale lui Tabără hotarnic dispre valea Bilaucăi, 94. hotarul Prelipcăi despre iazul cel mare, 95. siliştea Văculeştilor, 96. moviliţa din capul din sus a dumbrăvii. 97. vălceaoa ce curge pe supt dumbravă, 98 drumul Broscăuţilor spre pădure, 99 movila mare, 100. Glodul din costişă, 101, ezătura heleşteului Săcu, 102. Vălceaoa la iazul Cobălaia, 103. dialul mic, 107. a doua vălce pomenită prin suretul lui Neculai Bisăricanul, 105. Siliştea Lozeni propusă de post. Plaghino, 106. Seliştea Verbiia, 107. clinul moşiei Verbiia, 108. Curmătura pâraului Braiasa, 109. locul unde a pus piatră ban D. Macri.

protocolist C. Bobeica

Obs. Copia acestui jurnal este poslăduită de judecătoria ţin. Dorohoiu şi se adevereşte cu No. 1837 în 18 Mart 1839. de membrii presudstfei: Florescu Comis, M. Mavrodin stol. şi Cristea, reghistrator V. Gafencu.

Pecetea are această exergă: Prinţipatul Moldovei giudecătoria ţinutului Dorohoiu 1834 marca ţării pe 2 delfini.

Jurnalul cuprinde în copie poslăduită 62 file din care 2 albe. In ale mele Surete şi Izvoade ms Vol. II am copiat acelaşi jurnal,

încă de prin 1904 după altă copie identică cu aceasta, avînd însă în plus 2 acte vechi (7165 Noem. şi Martie) ce le voiu da mai jos privind tot Dorohoiul şi 2 socotinţe; una a lui Petru Asachi agă din 1838 şi alta a lui C. Lipan spatar tot din 1838.

III. *1838 Decembrie 19.* (*Saucenița*) **Socotinţa spatarului C. Lipan pentru întinderea moşiilor Cobăla, Prelipca şi Sauceniţa** ale post. C. Plaghino.

Socotință, asupra înţelegerii dumilorsali mai sus iscăliţi, dmlui *aga Petrachi Asachi,* prezidentul giudecătoriei ţinutului Dorohoiului şi a dumnialui spatar *Toderaș Silion,* arbitru a dumisale post. C. Plaghino, pentru moşiile *Cobăla, Prelipca* şi *Saucenița,* că nu ar putea avea întinderea lor în lungime precum să urmează stăpânirea păr acum, ci numai păr în părăul Săcului şi *în sus spre târgul Dorohoiului,* după linia însemnată pe hartă, la care a dumilorsale înţelegere neputândumă uni, datoriu mă găsesc a da răspuns şi dovadă la toate zisele dumilorsale, pe cari sau întemeiat înţelegerea cuprinsă prin acest jurnal şi deci urmiază precum în gios să arată.

1) *a. Ziceri prin jurnal* „din povodul zapisului Gociului diiacu din Lozăni prin care au dăruit lui Dumitraşco Postelnicul giumătate din săliştea Cobăla precum şi din alte documenturi, pe care la rândul lor să vor arăta, Dumnialor zic că *Cobăla nu se hotărăște cu Broscăuții, ci cu alt loc dăruit Gociului de Ștefan Vodă Tomșa*".

b. Ințălegerea mea din documenturi : „ Eu însă din cele cuprinsă prin pomenitul zapis, unde se zice: iar mai mărturisăscu cu voia mea în ce chip mam socotit pentru o prisacă, ce am eu pe acel loc, păr la moarte me să o ţiu eu, iar după moartea me iarăşi să fie a dumilorsale; aşijderea şi o parte de l c ce miau fostu mie danie şi miluire de la răpousatul domn Ștefan Vodă Tomşa, iarăşi întracel hotar la câmpu nu are amestic în cumpărătura ce am cumpărat noi cu Ștefan Brăescul în Cobăla, căci miau fost mie dreaptă miluire; osăbit toată această parte după moartea mea să fie iarăşi dumisale ocină neclătită; iar pe aceasta parte aşa am socotit că pără voiu fi viu să mă hrănesc eu pe dânsa".

Din cuprinderea acestui zapis eu înţăleg că au putut să aibă Gociul acea bucată de loc danie de la Ștefan Vodă Tomşa, dar nu loc străin din cuprinsul hotarului Cobălei, *ci chiar din acela hotar,* pentru că însuşi Gociul nu numai că nul numeşte străin de Cobâla, ci mai ales zice: „iarăşi întru acest hotar" (adecă al Cobâlii) la câmpu; iar apoi nu mai puţin această înţelegere că adică Gociul tot ce au dăruit lui Dumitraşco postelnicul şi în viaţă şi după viaţa sa sau mărginit în giumătate de Cobâla. Se lămu-

reşte şi mai pe largu din ispisocul lui Gheorghe Ştefan Vodă din leat 7165 Mart 12 prin care întăreşte dania Gociului cuprinsă prin zapisul mai sus arătat, şi chiar cu rostirea aceasta începută din rândul întâiu al ispisocului: „iară au venit înaintea noastră şi înaintea alor noştri boiari a mari şi a mici sluga noastră Gociul diac de Lozăni de a lui bună voe de nimeni silit nici asuprit, şi au dăruit a sa dreaptă danie şi cumpărătură giumătate de sat Cobâla ce iaste în ţinutul Hârlăului, între Săndriceni şi între Sauceniţa cu tot venitul, el au dat şi au dăruit boiariului nostru lui Dumitraşco marelui postelnic pentru sufletul lui şi al neamului său, ca săi fie lui veşnică pomenire".

Aşa dar înţelegândusă precum şi scriu aceste doao documenturi nu cred cămi mai rămâne a se tălmăci în alt chip de cât că locul acel de prisacă şi partea acea de loc oprită de Gociul pentru vieţuirea sa sânt precum am mai zis pre acea giumătate de Cobâla, iar nu alt loc străin, care nici a avut vreun alt nume şi nici de la 7165 (1657), de când întăreşte Gheorghe Ştefan Vodă dănuire Gociului, iar acum in curgire de 182 ani nu sau găsit nimene ca să zică că Cobâla sar fi lungind cu un loc de alt nume (care nume nici sar fi ştiut nici să ştii) sau că Cobâla nu să hotărăşte cu Broscăuţii precum să zice.

2) *a. Ziceri prin jurnal*: „că nui îndoială despre facerea zapisului Gociului prin ştire divanului, pentru că iaste un zapis iscălit de mulţi boeri marturi".

b) Inţelegerea mea din documenturi: „Către această zicere să vede că dumnialor au năzuit, scăpând din vedere ispisocul lui Gh. Ştefan Vodă, cu care arăt mai sus, că se întăreşte zapisul Gociului, căci întralt chip nar fi fost siliţi să zică aceasta, de vreame ce însuşi marturii iscăliţi nici zic căi iscălită de divan, nici măcar căs nişte divanişti".

3) *a Ziceri prin jurnal*: „Pentru învoita priimire a stăpânitorilor de Cobâla, Prelipca şi Sauceniţa, care de nu ar fi ştiut de loc dănuit Gociului şi de Gociul lui Dumitraşco postelnicul, nar fi îngăduit ace dănuire cu a cărui fiinţă scurtândusă Cobâla, de la sine trage către acea scurtare şi pe Prelipca şi pe Sauceniţa".

b) Inţelegerea mea din documenturi: „Stăpânitorii numitelor moşii ştiind aceia ce să înţelege şi acum din zapisul Gociului şi din ispisocul întăritor în acelui zapis că Cobâla nu să lungeşte păr în Broscăuţi, precum merge Prelipca şi Sauceniţa cu vreun alt loc străin, ci numai cu a sa fiinţă şi spre dovada acesteiziceri slujind destul învechitele documenturi ce sânt mai de o samă cu ispisocul lui Gheorghe Ştefan Vodă întăritor daniei Gociului, care duce marginea din gios a Sauceniţei în capătul Broscăuţilor păr unde şi astăzi se urmează stăpânire şi care documenturi se vor arăta la locul lor, apoi nu a fost trebuinţa a şi o primi şi a nu cunoaşte de bun locul dănuit Gociului.

4) *a. Ziceri prin jurnal*: „Că cartea domnului Evstratie Da-

bija Vodă către Andrian părcălabul de Suceavă ca să aleagă hotarul Cobâlei despre Broscăuţi, sar dovedi cum acest domn întru ştiinţă că ar fi iscălit ca martur în zapisul Gociului mai înainte de a domni, nau uitat după domniia sa la rânduirea hotarnicului Andrian ai poronci rostul că în hotărătură să vadă de nu mijlocescu nescaiva zapisă să le fie dat anume vreo bucată de loc din Cobâla".

b) Inţălegerea mea din documenturi: „Porunca acestui domn să vede ca şi alte multe porunci domneşti cătră hotarnici, când li sau jălnit cineva că li sau împresurat moşiile, de care fire şi însuşi în documenturile adunate la această comisie sor găsi câteva, şi de aceia nu că pot folosi cu vreo altă înţălegere dintrânsa, iar apoi cu atât mai mult nu îndrăznesc a zice că acel domn şar fi adus aminte când au rânduit pe Andriian hotarnic că el ar fi iscălit de martur în zapisul Gociului, precum nici măcar că Dabija ce iaste iscălit în zapisul Gociului iaste tot acesta care este şi domn pentru că Dabijăşti poate să fi fost mai mulţi; şi osăbit acesta cei domn îl văd *Evstratie*, dar acel din zapisul Gociului se vede un *Isaia* Dabija; şi de vreame ce el prin porunca sa nimica nu pomeneaşte nici de cele ce şar fi adus aminte, nici că el ar fi fost Dabija cel din zapisul Gociului şi cel carei domn; apoi după nişte asăminea împrejurări eu neputându să găsescu aceasta rămân a zice că poronca Dabijăi Vodă este numai o simplă şi obişnuită poruncă de hotarât ca toate celelalte.

5) *a Ziceri prin jurnal*: „Sau desvălit că moşiia Broscăuţii în partea dispre apus dispre moşiia Sauceniţa din învechime nu sau putut mărgini in movila Vlădicăi Gheorghie (N. 47), având dreptate a să pogoră în părăul Săcului (N. 7) cum spre aceasta mijlocesc următoarele documenturi".

a 7246 Avg. 1. Ispisocul domnului Grig. Ghica Vodă întăritoriu lui Dumitraşco Stroici postelnicul pe moşia Prelipca şi Cobăla în care scrie următoarele: „cum că acea moşie să găseşte hotărâtă de Vasile Stârcea la veleat 7174 April 6 precum am văzut mărturiia scriind şi altele.

b) 7240 Dechemvrie 10. Mărturie hotarnică de la Sandul Albotă clucer, şi alţii, iscălită şi de însuşi stăpânitorii de Prelipca şi Sauceniţa din a căror cuprindere sar fi lămurind că moşiile Prelipca şi Sauceniţa nu sar fi întinzând mai mult de cât păn la iazul popii lui Finic".

b) Inţălegerea mea din documenturi: „Lesne mi sau părut de înţeles că moşiile Sauceniţa şi Prelipca nu pot fi mărginite în părăul Săcului, ci trebue să meargă spre răsărit păr în drumul ce vine din capul acestor moşii şi prin capul Broscăuţilor, căci de sar fi şi putut întimpina oare şi care greutate la asămine înţăles din ţitarisitele prin jurnal doao documenturi supt literele *a* şi *b*, adică ispisocul domnului Grigore Ghica Voevod din 7246 Avgust şi mărturiia hotarnică din 7240 Dechemvrie 10 a lui Sandul Albota

clucer, de care sau luat povod zicerea prin jurnal că numai pe la iazul popii lut Finic în părăul Săcului să mărginesc aceste moşii, dar aceasta să lămureşte din următoarele documenturi:

1) Din uricul Văculeştilor scos de Nicolae Bisăricanul, care duce pe Sauceniţa alăture cu Văculeştii spre răsărit, până unde să întâlneşte cu Verbia.

2) Ispisocul domnului Iliiaş Vodă pe Verbia din anii 7176 Avgust 27 care ia pe Sauceniţa, de unde au rămas Văculeştii şi o duce tot alăture cu Verbiia spre răsărit până dincolo de movila Vlădicăi lui Gheorghie, iar de acolo lăsând pe Sauceniţa merge alăture cu Broscăuţii.

3) Copie de pe hotarnica Verbiei din 7253 Dechemvrie 15 de la Andriaş Başotă vtori spatar şi Izmană vel şătrar, prin care asămine arată de mergiria Verbiei alăturea cu Sauceniţa până la movila Vlădicăi Gheorghie, care copie iaste în documenturile Sauceniţei, arătat prin opisul din della obştească.

4) *7253 Mai 22*. Hotarnică pe Sauceniţa de la Vasile Macri, Ioan Başotă şi Ioniţă Vârnav prin care asămine duc pe Sauceniţa cu marginea din gios până la movila Vlădicăii Gheorghie, care hotarnică de şi să catigorisăşte prin jurnal că ar fi întemeiată pe suretul scos de Bisericanul de pe uricul Văculeştilor, care uric împinge către răsărit capătul Verbiei, de unde statorniceşte ispisocul domnului Iliiaş Voevod şi cu aceasta sar anerisi puterea aceştii hotarnici; dar viind la adevăratul înţeles nar fi treaba noastră să dezbatem unde stau Văculeştii sau de unde să începe Verbiia, de vreame ce să veade că ispisocul lui Iliiaş Vodă e pe Sauceniţa alăture cu Verbiia şi o duce departe către răsărit din capătul Văculeştilor rămas dincolo de movila Vlădicăi Gheorghie; şi fiind că trebuinţa noastră este să ştim numai unde stă colţul din gios al Sauceniţei, apoi *filonică* pentru despărţirea Verbiei de Văculeşti este zădarnică; şi de aceia trebue să se pue *vasis* pe această hotarnică, care dusă fiind de ispisocul domnului Iliiaş Vodă alăturea cu Verbiia, nici trece de la movila Vlădicăi până unde cheamă ispisocul pe Sauceniţa, ci arată că au găsit stăpânire Sauceniţei numai până în movila Vlădicăi.

5). *1792 Dechemvrie 30*. Hotarnica Ursoianului pe Sauceniţa cu asemine glăsuire pentru marginea din gios.

6). *1796*. Hotarnica banului Matei Milo şi a stolnicului Ianachi Codrescu, tot pe Sauceniţa.

7). *7273 Mart 1* (1765). Hotarnica medelnicerului Cost. Varnav şi a altor boiari din porunca domnului Ion Grigorie Alexandru Ghica Voevod, au hotărât moşiia Sauceniţa despre Prelipca şi arată prin a sa hotarnică că au văzut şi hotarnica Stărcei vornic de poartă din zilele Ducăi Vodă şi hotarnica lui Ioan Izmană şi Sandul Albotă clucer, după a cărora vedere începe a zice de la rândul al 15 faţa întăia: „care mărturii văzândule şi noi că sânt încredinţate şi iscălite de amândoi răzăşii am mărsu şi noi după

aceste mărturii hotarnice, fiind faţă şi o parte şi alta, fiind şi alţi oameni buni, cari sau întâmplat faţă şi fiind multe pricini între şătrariul Toader şi între postelnicul Ilie Stroici luând câteva pietre hotară ce au fostu puse hotară vechi mai înainte întinzândusă cu stăpânire unul de către altul, am mărsu întâi în capul hotarului la câmpu despre răsărit, cercetând în frica lui Dumnezău după mărturii hotarnice ce au arătat şi o parte şi alta, începândusă hotarul de la câmpu dinspre răsărit, unde să împreună cu capul hotarului Sauceniţăi şi a Prelipcăi în hotarul Broscăuţilor, la un drum ce vine din sus prin capul hotarului am pus doao pietre hotar, o piatră ce desparte Sauceniţa de Prelipca şi o piatră ce sau pus pe lângă acea piatră de sau făcut fundul Sauceniţăi de sau despărîit în capăt cu Broscăuţii; şi de acolo drept spre apus piste o aşezătură de podiş şi în deal unde să vede stâlp de stâlp sau mai pus o piatră şi acolo tot drept spre apus întralt podiş deasupra capului iazului, ce să numeşte iazul popei lui Finic sau pus altă piatră hotar, care acest iaz scrie întramândoao mărturiile hotarnice că sau învoit săl ţie frăţeaşte, şi sau priimit şi hotarul să fie din capul iazului în sus a Prelipcăi, care acest hăleşteu săl ţie frăţeaşte, precum au ţinut şi moşii din vac, şi de acolo purcede hotarul pe malul hăleşteului în susul părăului din Săc în Săc pân în capătul hotarului despre apus".

8). *1797* Hotarnică pe Prelipca de la căminariul Iordachi Crupenschi şi păharnicul Ioan Cristea, care potrivit cu hotarnica din 7273 a medelniarului Cost Vărnav şi alţi boiari ţitarisiţi mai sus lămureşte capătul Prelipcăi şi a Sauceniţăi tot în drumul despărţitor şi astăzi a moşiilor acestora de către Broscăuţi.

Din cuprinderea şi glăsuirea documenturilor mai sus arătate să dezvălescu dovezile următoare.

a). Că pe temeiul hotarnicilor păn la No. 6 (care toate sânt în documenturile Sauceniţăi), marginea din gios a Sauceniţei merge spre răsărit pân la movila Vlădicăi Gheorghie.

b). Că din hotarnica medelnicerului Costandin Vărnav cu alţi boiari din 7273, care iarăşi iaste în documenturile Sauceniţăi, şi din hotarnica căminarului Iordachi Crupenschi din 1797 pe Prelipca, ce iaste în documenturile Prelipcăi, margine pe din sus a Sauceniţăi merge împreună cu Prelipca peste părăul Săcului până în capătul Broscăuţilor, unde urmiază şi astăzi stăpânire.

v) Că hotarnica medelnicerului Vărnav, încredinţază că având în mână boerii hotarnici hotarnica Stârcii şi a lui Albotă au urmat întocmai după a lor cuprindere şi pe temeiul acestor hotarnice au stâlpit cu pietre hotară, pe unde au trebuit, precum acum să arată prin acea hotarnică.

g). Că hotarnica medelnicerului Cost. Vârnav ce iaste din leat 7273 Mart 1, şi hotarnica lui Ştefan Tabără pe Broscăuţi, reclamarisită acum de toţi megieşii Broscăuţilor şi neînfăţoşată de dmlui postelnicul Plaghino, iaste din leat 7274 Iuli, cu paisprezece

luni mai în urmă hotarnica lui Tabără pe Broscăuţii de cât a medelnicerului Cost. Varnav pe Sauceniţa.

d) Că din această împregiurare se crede că dacă cu hotărâtura lui Vârnav nu sar fi urmat după hotarnica Stârcii şi a lui Albota (care să tălmăcesc acum prin jurnal că ar mărgini Sauceniţa şi Prelipca în părăul Săc) fără îndoială face o împresurare Broscăuţilor simţitoare, fiind ca la capătul Sauceniţăi din gios să întinde lungimea din părăul Săc până unde au stâlpit medelnicerіul Vârnav capul hotarului Sauceniţăi despre Broscăuţi, peste 900 stânjăni, apoi o aşa împresurare oare sar fi putut primi de stăpânitoriul Broscăuţilor şi mai ales a să şi statornici cu hotărâtura lui Tabără care numai după 14 luni sau făcut în urma hotărâturii medelnicerului Vârnav.

e) Că nu numai nu sau strămutat hotărâtura medelnicerului Cost. Varnav cu hotărâtura lui Tabără, dar încă sau statornicit fiind într'o glăsuire hotarnica lui Tabăra cu a lui Varnav, despre aceste moşii şi de atunce în curgire de 74 ani se urmează până astăzi nestrămutata stăpânire, pre lângă aceste mai văzândusă şi jaloba ce au priimit comisiia de la dmlor proprietarii de Prelipca care să află la dellă, cuprinzătoari că la dmlui post. Plaghino, proprietarul Broscăuţilor sar fi găsind copie de hotarnica Stârcii încredinţată de vel logofăt şi cu pecetea domnească înfăţoşând spre această dovadă un opis iscălit de dmlui stolnic Mihalachi Mavrodin de documenturile Broscăuţilor ce sau încredinţat dmsale stolnicului de răposatul baron Ioan Crâstea (aflândusă vechil Broscăuţilor), când au râdicat planul Broscăuţilor dmlui stolnic Mavrodin, fiind că dmlui postelnic Plaghino nau vroit să înfăţoşeze nici această copie după cerirea comisiei, zicând şi pentru aceasta că nu o are ca şi pentru altele ce i sau mai cerut, despre care arată jurnalul.

După toate aceste împrejurări socotinţa mea este că dovezile din documenturile păstrate la proprietarii moşiilor Cobâla, Prelipca şi Sauceniţa pentru lungimea acestor moşii cătră Broscăuţi, numai cu alte documenturi mai vechi şi mai puternice sar putea anerisi, iar fără niste asămine documenturi Broscăuţii nu pot a să întinde peste hotarnica lui Tabără care de nu o au şi înfăţoşato dumnealui postelnicul, dar copiile aflate pe la megieşi şi mai ales din copia înfăţoşată de vechilul dumisale căminar Spiridon Pavlu, precum să arată prin jurnal, nu numai că nu au rămas comisiei îndoiala de adevărata cuprinderea ei, dar sau şi slujit cu al ei temeiu la unele din locuri, afară de moşiile Cobăla, Prelipca şi Sauceniţa, precum prin jurnal să arată.

1838 Dechembrie în 19 zile.

C. Lipan spatar

IV. *1838 Decembrie 23.* **Prestavlenia agăi Petru Asachi în chestia jurnalului, cum şi asupra socotinţei spatar C. Lipan.**

„De pe *pristavlenia* dumisale agăi şi cavaler Petru Asachi din 23 Dechemvrie 1838 cu No. 399 urmată cătră *presudstvia* giudecătorescului tribunal a ţinutului Dorohoiu, priimită de acesta în aceiaşi zi supt No. 5992 a registrului de intrare".

Gios iscălitul prezident acestui tribunal, plinind însărcinarea pusă asupra cu săvârşirea localnicei comisii lămuritoare hotarălor de la moşiile megieşite cu Broscăuţii şi alt pământ stăpânit de cătră dumnialui postelnicul Costachi Plaghino, la care am fost comandăruit; cu cinste însoţesc pe lângă aceasta însemnatele mai gios acturi cu explicaţia atingătoare de iale, şi care să cuprind în această de faţă *predstavlenie.*

1). Jurnalul comisiei de toate descoperirile şi lămuririle ce sau cules prin cercetarea de la starea locului şi care unul din boerii arbitri, dumnialui spătariul C. Lipan a iscălit cu o ăbită socotinţă în atâta numai cât să atinge de stăpânirea moşiilor *Saucenifa, Prelipca* şi *Cobâla* despre dumnialui postelnicul Costachi Plaghino.

2). Socotinţa pomenitului mai sus bo riu,... sup iscălitul nu s'ar găsi cu dreptate a face nici cea mai mică pomenire, dacă acest boeriu în calitate de arbitru ar fi urzit o socotinţă întemeiată de-a dreptul pe sarcini şi pe a sa înţelegere apărătoare dreptăţilor, fără a rădica sarcina criticarisirii unora din lucrări, ce se cuprind in jurnalul comisiei.. şi la care dumnialui a bitrul na fost competent, pentru că această dreptate atârnă numai de instanţele giudecătoreşti, dar însă pentru că această socotinţă este în faptă o replică scrisă cu mâna scriitorului, *din Saucenifa,* apoi suptiscălitul fără a mă atinge întru cât de puţin de înţelegerea boerului arbitru, găsesc de datorie a întâmpina acele pe care dumnialui le numeşte *scăpări din vedere şi îndoeli,* adică:

a) Pentru puncturile 1. 2 şi 3 din socotinţa boeriului arbitru, la care dumnialui cheamă spre dovadă cartea domnului Gheorghe Ştefan Vodă din anii 7165 Mart 12, se alăturează însăşi acea carte în copie legalizată prin care se vede că comisia na scăpat din vedere pomenita carte; însă în priivirea daniei domnului Ştefan Vodă Tomşa către Gociul nici cum această carte nu poate avea înrâurire, pentru că le pomeneşte numai de giumătate moşiia Cobâla, pe care Gociul au avuto de o dată şi *dănuire* şi *cumpărătură,* adică *dănuire* de la Nicoriţă ce au fost hatman, iar *cumpărătură* de la giupâneasa acelui Nicoriţă hatman, care după moartea soţului ei, neţinând în samă zapisul dănuirii au luat de la Gociul plata şi iau făcut alt zapis de vânzare; şi pentru aceasta actul domnului Gheorghe Ştefan Voevod numeşte pe acea giumătate de Cobâla că iaste şi dănuire şi cumpărătură, neavând nici o înclinare cu dania domnului Ştefan Vodă Tomşa, cum aceasta să do-

videşte şi cu alăturata învoială a vornicului Gavril Brăescul din 7165 Noembre 4, în cât scăpare din vedere pe care o zice dumnialui boeriul arbitru, *este o goală clevetire pentru jurnalul comisiei.*

b) După punctul 4 la care dumnialui boeriul arbitru se îndoeşte cum iscălitul vornic Dabija din zapisul Gociului este tot acelaş ce în urmă au domnit şi au trimes pe Andrian parcalabul să hotărască Cobâla de către Broscăuţi, socotesc că toată îndoiala, de care dumnialui arbitrul este cuprins, de sine sar fi dezlegat, dacă sar fi îndemnat de *periergh:e* a vedea iscălitura domnului Dabija Vodă, în care se păstrează o asămănare cu iscălitura sa când a fost vornic mare, aşa adică precum să priveşte pe zapisul Gociului, în cât aceasta e un realnic adevăr, carele nu să poate întemeia numai pentru atâta că nu sau apropiat de înţelegerea boeriului arbitru, precum dumnialui însuşi mărturisăşte prin socotinţa sau *replica* ce au dat.

3). Alăturez harta de starea locului închipuită de geometrul ştatului dumnialui *Carl Ozvat*, despre care nu e fără o întreagă mâhniciune, mă găsescu nevoit a împărtăşi presustviei următoarele:

a) Că dacă cinstea unui funcţionar de sine cere o neclevetită urmare, povăţuită de adevăr şi ferită de părtinire, apoi dumnialui Ozvat... în calita de geometrul ştatului nau răspuns nici la haractirul chemărilor sale nici la încrederea guvernului ce lau numărat cătră funcţionarii ştatului, pentru că în loc de a face o hartă întru asămănare cu starea locului, precum adevărul matematic învaţă, dumnialui Ozvat au lăsat multe din puncturi fără a le însemna, iar altele după a sa plăcere leau închipuit pe hartă acolo unde nici odinioară nau avut fiinţă.

b) Că în urma acestor necuviinţi, comisiia dorind a scuti pe d. Ozvat de o comprometaţie deschisă, nau cruţat sfaturile cele mai de cuviinţă pentru întocmirea hărţii, puindui în vedere că afară de prinţipiile moraliceşti ce trebue să încunjure făptuirile unui funcţionar, dumnialui Ozvat... să găseşte chemat cu răspundere cătră divan... însă precum nici un resultat nu sau putut dobîndi de la nătângia domnului Ozvat; apoi comisiia sa găsit nevoită ai cere lămurire înscris...

c) Că în urma acestor cerşite lămuriri, dumnialui Ozvat spre a nu răspunde categoric au făcut îndreptările neapărate supt privigherea cinovnicului comisiei, dar totodată aflând îndemănatică vreame şau ras iscălitura de pe hartă...

d) Că în urma tuturor acestora făptuiri, comisiia stăruind prin însuşi dumnialui post. C. Plaghino al aduce la comisie. Dumnialui Ozvat arătândusă la comisie au încredinţat că peste câteva ceasuri va veni să iscălească, dar însă nu sau mai văzut nici până astăzi, împrejurări după care au rămas harta neiscălită...

4). Cătră aceste alăturez della obştească întrupată în 605 file...

5). Mai alăturez osăbite 6 delle: a) a post. C. Plaghino, No. 327. b) A moşiei Miclăuşănii No. 2000, c) a post. C. Plaghino

contra megieşilor săi No. 707 ; d) *a Epitropiei pământescului ospital pentru despresurarea moşiei târgului Dorohoi No. 462.* e) a moşiei Trestiiana No. 1282. f) a post. C. Plaghino contra lui D. Curt pentru o vie No. 7. Care toate aceste 6 delle urmează a sluji de supliment către della obştească, şi totodată mai am cinstea a însămna următoarele:

a) Că documenturile moşiei Verbiia... sau încredinţat la vechilul dsale căminarului Andrei Spiridon Pavlu. b). Că *trei* documenturi înfăţoşate de căminariul Gherasim Hâncul pentru moşia Trestiiana să alăturează aici, pentrucă stăpânitorul acei moşii dlui vist. Alecu Balş, părăsind della au lăsat şi pomenitele acte, despre care având primită adeverinţa suptiscălitului apoi *nevoe este* a mă siguripsi cu o contra chitanţie.

c). Că 2 documenturi a dsale post. C. Plaghino căzute supt clevetire de *plastografie...*, cum şi alt document a dsale Gh. Cuciuc cu asămine catigorie au apucat a li să înapoi cu avizul ce sau desămnat pe ele.

In cât după aşa împrejurare rămâne a să cere de către locurile compitente o dată cu hotarnica vornicului de poartă Ştefan Tabâră din anii 7274 Iuni. pentru care dumnealui post. C. Plaghino, au dat răspuns că nu o are.

Aga Asachi

prin lucrare, Costachi Bobeica

pentru întocmai, pitar Hristescu.

V. *7165 Noembrie 4 (1656) Iaşi.*— **Gavril Brăescul se învoeşte cu fratele său Dumitraşco (Stroici) post. să ţie pe din două satul Cobâla.**

Adică eu Gavril Brăescul scriu şi mărturisescu cu acest zapis al meu cum având eu giumătate de sat de Cobâla moşie părinţască, ce iaste la ţinutul Hârlăului, iară giumătate au fost a Gociului, diacul de Lozăni. Intraceiaşi Gociul sau sculat şi au dăruit partea lui giumătate de sat din Cobâla dumisale *fratelui nostru lui Dumitraşco postelnicului;* după aceia socotind şi noi *că ne iaste frate*, neam învoit şi neam tocmit întracesta chip să ţinem împreună giumătate de sat să fie dumisale Dumitraşco postelnicul şi giumătate să o ţinem noi. Pentru aceia de acmu înainte nime dintre noi sau dintre oamenii noştri să nu mai aibă a scorni pâră, căci neam tocmit noi în de noi; şi la tocmala noastră au fost dumnealui Ioniţă Prăjescul vistiiarnic şi Toader Postelnicul şi Savin... şi Toa-

der Jora sulgerul şi Cârcul portar, şi mulţi alţi boiari şi feciori de boiari din Curtea mării sale lui Vodă; şi pentru credinţa am şi iscălit, şi eu Constantin Macri am scris ca să să ştie.

u Ias vlet. 7165 Noembri 4

Gavril Brăescul vornic.
Ioniţă Prăjescul vist.;—Toader postelnic, T. Jora sulger, Cârcul portar.

Pentru întocmai cu orighinalul aflătoriu în scrisorile lui Gheorghe Cuciuc, proprietariul moşiei Cobâla.

1838 Noemvre

Aga Asachi.

VI. *7165 Mart 12 (1657) Iaşi.*— **Gh. Stefan Vodă întăreşte Gociului diac de Lozeni stăpânire pe giumătate de Cobâla.**

Io Gheorghie Stefan Voevod, cu mila lui Dumnezeu domn ţării Moldaviei, iată au venit înaintea noastră şi înaintea a lor noştri moldoveneşti boiari a mari şi mici sluga noastră Gociul diiacul ot. Lozăni de a lui bună voe de nimeni silit nici asuprit, şi au dat şi au dăruit a sa dreaptă danie şi cumpărătură giumătate de sat de *Cobâla, ce iaste în ţinutul Hărlăului între Şăndriceni şi între Sauceniţa* cu tot venitul şi el au dat şi au dăruit boiarului nostru lui Dumitraşco marelui postelnic, pentru sufletul lui şi a niamului său ca săi fie lui veşnică pomenire. Iară lui iau fost acea giumătate de sat Cobâla întăiu dreaptă danie şi dănuire de la răposatul Nicoriţă ce au fost hatman; după aceia giupăneasa lui Todosiia hătmăneasa, ea nau vrut săi dăinuiască lui acea giumătate de sat şi au mers şi au cerut ea de la dânsul bani; pentru care făcând tocmală şi aşezare iau dat doao sute de taleri bani gata în mănule giupânesăi Tudosiicăi hătmăneasa, după cum niau arătat noao şi scrisoare de la dânsa şi de la alte neamuri ale ei după tocmală; pentru aceasta săi fie şi de la domniia mea boiarului nostru lui Dumitraşco Postelnicul acea giumătate de sat de Cobâla ce iaste între Şăndriceni şi între Sauceniţa cu tot venitul dreaptă ocină şi danie şi miluire şi uric şi întăritură; aşa să se urmeze; nimene să nu clătească în veaci sau să să amestece. Insumi Domniia mea am poroncit.

scris în Iaşi la anul 7165 msţa Mart 12 zile.

Ionaşco Rusul vel logofăt

(l. p. domneşti)

„Pentru întocmai cu orighinalul aflătoriu între documenturile dumnisale Gheorghe Cuciuc, proprietariul moşiei Cobâla.

1838 Dechemvre 23.

Aga Asachi.

Obs. Toate aceste 4 acte nu se găsesc trecute în copia, ce

se păstrează la Primăria Dorohoiului, eu le-am dat după copia scrisă în 1904 de elevii mei V. D. Aramă şi Oanea Vasile de pe un alt exemplar (Surete ms II. 457—518.

VII *1844 Sept 28 Dorohoi*. **Socotinţa arbitrului Lascarachi Mihalachi spatar în privinţa hotarălor Dorohoiului dinspre Broscăuţii post. C. Plaghino.** (regeste)

In alegerea acestor hotară au fost rânduiţi următorii: D. Ralet agă din partea post C. Plaghino, proprietarul Broscăuţilor; aga Pan. Balş din part a luminării sale domniţa Elena Balş născută Sturza, proprietara Trestienii; aga Ilie Gherghel şi stol. Mihai Mavrodin din partea simpărtaşilor din Popeşti, pitar N. Cristescu din partea Prelipcăi spatar Leon Braun, gheometrul ţin. Botoşani, din partea divanului ca să aprobe planul râdicat de inginerul Ozvat prin cercetare şi aplicare pe teren.

După ce se cercetează actele aduse de părţi (din 7223 Febr. 18 şi 7253 Dec. 14 aduse de post. C. Plaghino) şi Epitropia aduce hotarnica lui St. Tabară din 7274 şi hrisovul de danie din 7255 a lui Ion Neculai Vodă cătră Alistarh Hrisoscoleu; se constată că: „moşiia Trestiana nu are nici un fel de megieşie de la Jijia veche spre apus intre moşia Târgului Dorohoi şi-între moşia Broscăuţii, căci moşiia Trestiana din învechime este mărginită la vadul Holovcăi în Jijia veche fără a trece peste Jijia spre apus ca să să poată megieşi cu târgul Dorohoiului...".

Părerea lui L. Mihalachi este ca hotarul să meargă „din Jijia veche din podul Holovcăi (litera A. No. 31), drept spre apus peste apa Jijiei la piatra din piscul lui Beldiman (Lit. B. No. 91) şi tot pe culme pân la sfârşitul acestui deal".

Cât despre a şti „unde a fost piatra veche" unde să desparte Broscăuţii de Dorohoi şi de Cobâla se vor cerceta ulterior actele acestor moşii.

VIII. *1850 Aug. 18*. **Socotinţa hotarnicului C. Mile caminar în pricina de hotar între târgul Dorohoiului şi Trestiana luminării domniţa Elena Balş.** (regeste)

Se aprobă planul inginerese al moşiei Tărgului Dorohoi râdicat de A. Mavrodin ingineriul ţinutului „Dispărţirea între moşia Târgului şi moşia Trestiiana din învechită vreme a fost apa Jijie. curgătoare astăzi, peste care moşia Trestiana nu s'a fost întins".

Se hotărăşte dar ca „apa Jijiei să fie hotar despărţitor între moşiia Trestiana şi moşia târgului Dorohoiului din dreptul pietrei 1, ce este dispărţitoare Trestienii de Broscăuţi, şi în sus pe apa

lijiei pără la N. 14, unde se întâlnesc amândouă moşiile cu moşiia Păscarii".

IX. *1850 Aug. 20.* **Socotinţa căm. C. Mille hotarnic în privinţa hotarului dintre moşia târgului Dorohoi şi Şendricenii lui Gh. Gherghel** (regeste).

De şi moşia târgului Dorohoiul nu are nici un document mărginilor graniţei despre Şendriceni, s'a luat în samă a se păzi hotarul despărţitor pe linia cum s'a urmat din învechime şi anume: «din colţul despre miazănoapte a locului numit Strahova (N. 11), linie dreaptă la vale spre miazănoapte piste o vâlcea şi la dial pe podiş peste obârşia unei văiugi şi piste dialul Ţiganului păr la poalele acelui dial (N. 12) iar de acolo linie cam cheziş în spre apus peste trei craci de părău până la N. 13 în colţul moşiei Păscarii unde să şi moşia târgului cu colţul din sus».

X. *1850 Aug. 21.* **Socotinţa căm. C. Mille hotarnic în privinţa hotarului dintre moşia târgului Dorohoiului şi dintre Cobâla a post. C. Plaghino.** (regeste)

Hărtiile moşiei Târgului fiind răzleţite s'au cercetat numai actele moşiei Cobâla: hotarnica ban. D. Macri din 7228 Mai 30; hotarnica din 7253 Dec. 14 a Broscăuţilor râdicată de Silion med. şi Izmană şătrar care arată aceste semne: „din piatra ce este în dealul lui Beldiman (N. 2) drept spre apus la vale alăture cu hotarul târgului peste baltă şi la deal la un stâlp de piatră lângă drumul cel mare şi de acolo tot drept spre apus peste obârşie şi la deal în sus tot drept până la piscul cel înalt ce este în culmea dialului spre apus, unde s'au găsit piatră".

Intru cât priveşte însă fixarea pe teren a acestor puncte din hotarnica lui Silion, C. Mille face socotinţă deosebită şi închee astfel „Socotinţa mea este că aşa precum piatra pomenită în hotarnica Cobâlei de asupra Trebujănilor este şi astăzi în fiinţă (N. 4) pără unde Cobâla stă cu capătul de la răsărit, apoi din pomenita piatră să să tragă linie cam cheză păr la N. 15, şi de acolo linie dreaptă la No. 5 în culme dialului, iar de acolo tot înainte pără întro vălce (N 16), care linie vine în pravăţul dâmbului de la capătul iazului lui Melinciuc (N. 9) potrivit hotarnicei Cobâlii".

XI. *7228 Mai 30.* **Hotarnica Cobâlei despre moşia târgului Dorohoiu, râdicat de D. Macri ban.**

Milostive şi luminate Doamne să fii măriia ta sănătos.

Facem ştire mării tale că după poronca Mării tale acest târg Dorohoiul printro jalobă au jăluit măriei tale Târgoveţii de Dorohoi pe *Stroici spatar* pentru o bucată de loc din hotarul târgului cel impresoară cu hotarul Cobâlei, şi noi după prealuminată poroncă Mării tale am strânsu oameni buni şi megiaşi din sus şi din ğos anume : Dumitraş Gafenco uricariul şi Albotă clucerul şi Toader Buleandră ispravnicul sfinţii sale părintelui Vlădică lui Calistrat, *Durac si Ilie vornicii de Dorohoiu* şi cu toţi târgoveţii şi Toader diiaconul de Broscăuţi ; începând hotarul Cobâlei dintrun stâlp de piatră, ce iaste în costişa de către hotarul târgului Dorohoiului, deasupra Trăbujănilor purcegând hotarul Cobâlei spre apus ; de *aici merge hotarul Cobălei alăturea cu al Dorohoiului*. Şi dând pricină Stroici spătar cum merge hotarul Cobâlei pe un loc, iar târgoveţii au dat samă cum că este pe alt loc, şi nau avut nici despre vreo parte ispisoace să le arăte din seamne în seamne hotarul, nici altă dovadă nau avut, noi am socotit şi leam zis lăsavor să giure oameni bătrâni şi *să meargă cu brazda în cap pe unde le mergu hotarăle*; şi au zis şi Stroici spătariul să giure Dorohoenii. Deci am socotit şi am ales şasă oameni bătrâni din târgul Dorohoiului, anume Ştefan Durnescul şi Costandin Şirnenco şi Gheorghe Guţco, şi Pătraşco şi Andrieş. Lişcenco şi au giurat aceşti oameni în bisărică *şi au purces cu brazda în cap* şi au pus un stâlp de piatră în culmea dealului ; de acolo au purces la vale tot spre apus pe din sus de fântâna Putredă şi sau pus un stâlpu de piatră întrun dâmbu, în capul iazului lui Melenciuc ; de acolo printro poeniţă din luncă pe din gios de o fântână şi în gios pe pârâul Cobâlei până în hotarul Şăndricenilor şi din fântâna Strahovei în deal alăture cu hotarul Şăndricenilor până în poiana Cobâlei. Aşa am aflat tot hotarul Cobâlei *despre Dorohoi* şi despre Şăndriceni.

leat 7228 Mai 30

Robul mării tale
Dimitrie Macri biv ban
Gligore Ciomărtan Albotă clucer
Andrei Şoltuz de Dorohoi.
Dumitraş Gafenco uricar, Miron Gafenco uricar.
Gheorghe Guşte ot Dorohoi, Ilie vornic cu 12 oameni din Dorohoiu.

XII. *1764 Noem. 2 Iaşi.* **Gr. A. Ghica Vodă dă hrisov la mâna târgoveţilor de Dorohoi să fie apăraţi despre Iordachi Hrisoscoleu agă.**

Cu mila lui Dumnezău Iω Grigorie Alexandru Ghica Voevod, domnul ţărei Moldovei.

Facem ştire cu acestu hrisovu a domniameale tuturor cui să

cade a şti că sau părât de faţă la divan înnaintea domnii meale şi a tot sfatul nostru toţi oamenii ce sintu lăcuitori în târgu Dorohoiului, cu dumnialui *Iordachi Hrisoscoleu biv vel agă* fiul răpousatului Alistarhu Hrisoscoleu, biv vel visternic jăluind domnii meale toţi târgoveţii de târgu Dorohoiului asupra dmsale agăi lui Iordachi Hrisoscoleu cum că părintele dmsale răpousatul visternic Alistarhu în vreame domniei sale Ioan Vodă Neculai isprăvindusă de la domnia sa Ioan Vodă Neculai un hrisovu de danie *pe tot locul târgului Dorohoiului* câtu loc au fostu dreptu domnescu şi dat târgoveaţilor până la acea vreame, de alţi domni, şi luând visternicul Alistarhu ia mâna sa acel hrisov domnescu de danie, şi după miliia domniisale Ioan Vodă, întinzândusă cu acel hrisov săşi stăpâniască şi să ia dejmă numiţilor târgoveţi din toate, după cum să ia şi de pe la alte moşii, şi numiţii târgoveţi neputând suferi o strâmbătate ca aćasta, au fost muită gălčavă şi pricină, şi viind ei atunce aicea la divanul domnescu, au datu jalobă fericitului întru pomenire răpousatului unchiul domniei mele Grigore Ghica Vodă, şi după jaloba lor cercetândusă pricina aceasta cu divanul domnii sale fiind şi visternicul Alistarhu faţă la acel divan şi cetindusă şi hrisovul domniei sale Ioan Vodă, aşa sau găsitu cu tot sfatul divanului că strâmbătate li sau făcut târgoveţilor de Dorohoiu cu daniia ce au făcut Ioan Vodă, şi domniia sa răpousatul Grigore Vodă după cercetare şi hotărârea divanului vrând ca săi odihnească cu dreptatea lor, au datu târgoveţilor altu hrisovu în potriva hrisovului domnii sale Ioan Vodă Neculai, hotărând ca să trăiască târgoveţii în pace şi în apărare de cătră visternicul Alistarhu să nui supere nici o dată cu nemica *nici cu boerescu* sau uu *bezmănu de casă*, nici cu *dejma din ţarină* sau *din fânaţe* sau *dintraltă ceva* fără decât numai din păine mare să dea o parte de dejmă. Care hr sov li sar fi întărit şi de la alţi domni mai dincoace, şi aşa au trăit nesupăraţi cu nemica.

Dar la vreame după aceia viind un târgovăţ dintre dânşii aice la divan, ca să înoiască acele cărţi pentru locul târgului şi visternicul Alistarhu tot având acel hrisov de danie a domnului Ioan Vodă la mână nădăjduind că va stăpâni vrodată cu dânsul, şi fiind boiar mari şi cu stare la acea vreame au umblatu după acel târgoveţu şi cu mijloace iau luat dresăle locului de a mână, şi de atuncea şi până acmu nezicând nemică, şi acel hrisov de danie ţiindule de nu lau mai ivitu până acmu, acum sau sculat fiiul răposatului visternicului Alistarhu, dumlui aga Iordachi şi ştiindui că cărţile le sau luatu de amână şi nau cu ce să răspunză, iar să întinde ca să stăpâniască locul târgului Dorohoiului şi nu numai că liau luat dejmă din toate, ci liau strămutat locul de nu au unde îşi paşte dobitoacele, ce încă unora leau luat şi bezmănul de prisacă; şi la aciasta de iznoavă acum cu toţii viindu diau dat jalobă domnii meale, cerşinduşi dreptate, arătând căci

fiind târgoveţi birnici şi petrecători din părinţii şi strămoşii lor la acel *loc în drum mare*, şi acum fiind trăitori pe moşie boeriască nu pot suferi şi le este cu mare supărare, ca din pricină ca acesta pot a să şi răsipi. Am poroncit domnie me de sau scos şi la divan înaintea domnii meale, fiind şi aga Iordachi de faţă. Şi stând însumi domnie mea dimpreună cu tot sfatul domnii meale, de am cercetat pricina aceasta am întrebat pe dmlui aga Iordachi ce are să răspunză şi mai dijmuitau pe târgoveţi vreodată sau că li ia bezmăn de casă de când era acel hrisov de danie; dumnealui altu cuvântu de răspundere nau avut, făr de cât neau arătat hrisovul dumisale Ioan Vodă, cel de dania locului întru care arată şi semnile pe unde sau hotărât, şi zicându pentru, că nu liau luat dejmă şi bezmăn de casă, ei ar fi avut tocmală cu părintele dmsale dii aducea podvoadă şi pentru aceaia le învoia. Dar târgoveţii cu toţii au încredinţatu cu sufletul lor înaintea domnii meale, cum că ei podvoade pentru această pricină nu iau adus, nici sau supărat până acum având dresă domneşti de apărare la mâna lor fără de cât întro vreame când trăia visternicul Alistarhu pentru altă facere de bine ce liau făcut fiind visternic mare au adus o bute de vin iar cu alta nu să ştie săi fi făcut vreo slujbă pentru această pricină a locului. Şi cerşindui domniia mea dmsale agăi lui Iordachie ca să ne arăte vreo dovadă di iau dejmuit vreodată cu acel hrisov, dmlui sau părintele dmsale întratâţa ani ce au trecut la mijloc dmlui nici o dovadă nau arătat de stăpânire, fără de cât numai acel hrisov de danie de la Ioan Vodă. Dintru care sau cunoscut că târgoveţii înaintea hrisovului lui Ion Vodă au avut aceste hrisove domneşti la mână; pentru aceia au răbdat vist. Alistarhu şi au tăcut până acum cât şi fiul dsale, că de nar fi avut dresă ca aceale la mână, cum putea să tacă sau să sufere întratâţia ani până acum, şi acum să se scoale peste atâţia ani săi supere pe numiţii târgoveţi nu este cu dreptate. Şi mai ales tocmai când nu neam fi adiverit domnie mea că au avut şi cărţi domneşti de apărare tot nu găsim domnia mea cu dreptate a să supăra lăcuitorii aceştia târgoveţi până întratâta de vreame că şi pricinueşte supărare şi răsipă atâtor lăcuitori ce petrecu dintru începutul lor acolo.

Dreptu aceia iată că liam dat acestu hrisov a domnii meale, prin care hotărâm domnia me că de acum înainte toţi târgoveţii de Dorohoi să trăiască în pace şi în apărare de către aga Iordachi Hrisoscoleul nici odată să nu să supere mai multu cu altă dejmă din ţarini sau din fânaţă sau din prisăci cu stupi sau cu bezmăn de casă, sau din grădină sau dintraltă ceva, ce volnici să fie a trăi şi a să hrăni pe locul târgului unde lea fi voia, şi aşi paşte dobitoacele după cum au trăit şi sau hrănit dintru început şi până acmu despre nime să naiba nici o supărare sau opreală ori câtu de puţin. Fără de cât vor da şi ei dejmă de a zece şi din pâne mare, adică numai din grâu, cum şi pentru fân, de vor face pe locul târgului de prisosinţă afară peste trebuinţa dobitoa-

celor lor, atunci şi pe acel fân cât vor face mai mult pentru alişverişul lor vor plăti dejmă după obiceaiu, iar cu altă cu nemică să nu să supere de către aga Iordachi sau de către alţii de pe locul târgului ori cât de puţin. Aciastă milă am făcut domniia mea cu numiţii târgoveţi de Dorohoiu şi poftim şi pre alţi luminaţi domni ce vor fi miluiţi de Dumzău în urma noastră cu domniia acestei ţări să nu li să strice sau să le strămute mila şi apărarea ce am făcut domniia mea ce mai vârtos să le întăriască pentru a domniilor sale vecinică pomenire.

1764 Noem. 2

Iѡ Grigore Ghica Voevod

l. p. domneşti

ЕЕГГ

1764

Ştefan Roset vel logofăt procitoh

Lăscărachi Roset treti logofăt procitelnomu

XIII. *7274 Iunie (1766)* **Hotarnica locului dăruit din trupul moşiei Dorohoiului dat miluire către Broscăuţii lui C. Sturza spatar.**

Facem ştire cu această mărturie a noastră hotarnică că din luminată poronca Prea Inălţat Domnului nostru măria sa Grigorie Alexandru Ghica Vvd poruncindune ca să mergem la satul *Broscăuţii* în ţinutul Dorohoiului şi să cercetăm pietrele hotară ce sau fost pus de dmlui C. Silion medelnicer şi cu alţi boiari ce au fost hotarnici *dând miluire din hotarul târgului Dorohoi Măria sa Cost. Mihai Vodă răposatului Sandul Sturzăi ce au fost vel logofăt;* şi arătând dmlui Cost. Sturza vel spătar fiiul dsale răposat. Sandul Sturza ce au fost logofăt cum că o samă de pietre sar fi fărmat şi sar fi şi scos şi la hotărâtura *Dumenilor* a dsale către dmnei păhărniceasa şi a dsale *Darie Donici* râdicând hotarnic pe Calistru arhimandritul şi pe un vornic de poartă, au *intrat cu hotărâtură Dumenilor în hotarul târgului în bucata cea de miluire a răposatului Sturza logofăt,* nefăcând ştire dsale Cost. Sturza vel spătar ca săşi trimeată vechil cu scrisorile, au luat o bucată de loc, şi din poronca gospod cercetând noi în anul trecut şi dmlui Darie Donici fiind faţă nau avut cu ce răspunde şi cunoscândusă că rău au intrat hotarnicul dovedindusă din o hotarnică a Dumenilnr din let...Avg... în care hotarnică arată că nu trece hotarul Dumenilor peste valea Bilaucăi sau lepădat petrele; acum poroncindumisă ca să să îndirepteze după hotarnica veche pietrele am lăsat câţiva oameni din Broscăuţi şi pe *Vasile Durăscul ce au fost şoltuz în Dorohoi* şi am mers *la o piatră veche despre hotarul târgului ce iaste în malul Jijiei lângă iazul ce să numeşte al Holovschii* şi din piatra aceasta merge hotarul spre răsărit pe costişe peste părăul Zahariei, şi la deal peste capul unei vâlcele pe

podiş am găsit o piatră fărîmată, şi am pus şi o altă piatră lângă drum dinapoi şi aceasta caută parte peste podiş şi peste o vâlcea din gios de un iaz vechiu pe subt un seciu şi iarăşi peste o vâlcea la deal în podiş am pus piatră şi aceasta caută în movila *bortoasă* şi din movila *bortoasă* spre răsărit pe podiş şi peste o vale până la fântâna Putredă, şi din fântâna Putredă purcede cu Dumenii în gios pe valea Bilavcăi pe marginea apei heleşteului până în iaz, unde se întâlneşte cu Miclăuşenii, din capul iazului Dumenilor despre apus purcede hotarul drept la deal cu Miclăuşenii până într'o piatră ce am puso în podiş între doao movilițe şi de acolo spre ameazăzi la *drumul ce vine de la Ibăneşti* şi peste drum am pus o piatră întrun dâmb lângă iazul bălții seci şi de acolo podişul alăturea cu drumul întro moviliță aproape de drum, şi din moviliţa aceasta drept la movila cea mare ce iaste în zarea dealului am pus piatră; şi de acolo la vale spre apus peste *Valea Carasăi* întro piatră veche, ce este pusă în buza piscului şi aceasta caută întro piatră veche ce iaste în malul Suhăi şi de acolo rămân Miclăuşenii, şi purcede cu Verbiia mănăstirii Suceviţei ce iaste de ţinutul Hărlăului şi trece hotarul peste Jijia de purced Moşenii tot a d-sale spătarului cu Verbia, şi de acolo drept la dial întro movilă cei zic Sihna iaste piatră veche şi de acolo peste vale Hliboca Ruscăi în pisc iaste piatră veche, şi de acolo în podiş între ţarina Lozenilor şi a Verbiei iaste piatră; şi de acolo spre ameazăzi lângă drumul Sauceniţei întro movilă iaste piatră, şi de acolo purced Lozenii cu Sauceniţa pe drum spre apus la o piatră ce iaste pusă între doao moviliţe, şi de acolo la vale pe o vâlcea purced Trebujănii cu Prelipca şi de acolo peste drum tot spre apus purced Broscăuţii cu Cobâla în piatra ce iaste în costişă şi de *acolo tot spre apus întro piatră veche în costişa ce se desparte Broscăuţii de Dorohoi şi de Cobâla şi de acolo purcede la vale în Dorohoi pe muche până întro piatră ce să chiamă Beldiman ce iaste în pisc, şi de acolo mai la vale peste şes la Jijia la vadul Holovcăi şi aici sau încheiat hotarul Broscăuţilor* şi Trebujănilor şi a Lozenilor şi bucata cea de loc ce este danie din hotarul Dorohoiului şi aşa am isprăvit hotarăle acestei moşii de giur împregiur.

Leat 7274 Iunie . .

Vasile Curt vel şatrar. Ştefan Tabără vornic de poartă

„poslăduindusă cu cea adevărată sau aflat întocmai.

Ion Ursoianu 3-a logofăt 1792 Dec. 30.

XIV. *1775 Sept. 9 Iaşi.* **Gr. Alex. Ghica Vodă rânduește pe Proca Roman vel căpitan la Dorohoi, fixându-i atribuţiile şi leafa.**

Io Grigorie Alexandru Ghica Voevod, bojieiu milostieiu gospodaru zemli Moldavscoi, datam carte domniei meale boiarului nostru Proca Roman pre carele lam socotit domnie mea şi lam

făcut vel căpitan la Dorohoi, drept aceia să fie volnic cu cartea domniei meale aşi purta de grijă căpităniia lui şi a odihni pre toţi locuitorii acei margini despre toată supărarea şi strâmbătăţile ce vor avea, şi poroncesc domniia mea şi voaѡ vornicilor i voaѡ lăcuitorilor de prin satele de la acea margină, viinduvă numitul căpitan săl cunoaşteţi de căpitan şi săi daţiᶚascultare la toate cele ce var da poronci şi învăţături din poronca domniei meale, iar carele sar arată împotrivitor poroncei iam dat voe pe unii ca aceia săi certe pe fieştecarele după vina sa şi înştiinţând şi pe domnia mea pe uniia ca aceia şi mai cu grea urgie se vor pedepsi. Iar carele din lăcuitori nu se vor odihni cu gudecata căpitanului să vie aicea şi să afle dreptatea lor de la divanul domniei meale; aşijderele şi pentru venitul căpitanului să aibă aşi căuta şi a lua după obiceiul vechiu. Poruncim domnie me şi dumnalor ispravnicilor de Hârlău la cele ce săntu obişnuite vechi ale căpităniei să nu se amesteci şi să le e deplin după obiceiul vechi. Aĉasta.

u Ias leat 1775 Septemvre 9

procit. hatman.

XV. *1785 Aug. 2.* **Diiata răposatului pitar Ilie Holban.**

De vremea ce întâmplare cea viitoare, astea nevăzută şi însuş îngerilor necunoscută pentru că numai la D mnezău toate sănt cunoscute; drept aceia eu *Ilie Holban vel p tar*, săn lui *Toader Holban biv vel armaş*, am socotit mai înainte pănă a nu mă cuprinde sfârşitul vieţii mele şi pănă îmi sînt minţile întregi şi sănătoasă, să fac diată, şi să dovedesc gândul meu, cătră moştenitorii mei cel aleşi, cu care voesc să chivernisască ei averea mea, mişcătoare şi nemişcătoare, după petrecerea mea din viiaţă, ce întăi mă rog lui Dumnezeu ca unui milostiv, sămi iarte mulţimea păcatelor mele, celea ce am greşit ca un om întraĉastă lume, mă rog şi tuturor creştinilor, cui ce voi fi greşit, să mă erti, şi de mine încă să fiiă ertaţi toţi, câţi îm vor fi greşit şi veri ce rău miar fi făcut.

Făcutam împărţeala fiilor miei de părţi de moşia ce am i din bucate, i din bani şi din toate alte acareturi ce am, ca după moartea mea să naibă pricină între dânşii, 1785 Avgust 2.

— Datam fiului meu celui mai mare anume *Vasile*: a triia parte din giumătate de sat din *Buda* la ţinut Cernăuţilor, care moşiea îm iaste di pe moşul meu Ioan Stroescul biv vel jicnicer, şi iam mai dat şi din bucate, 8 boi şi 4 cai şi 6 stupi.

— Datam fiului meu anume *Toader*, iarăşi a triia partea din giumătatea de sat din *Buda*, şi iam dat şi lui 8 boi, 4 cai, 6 stupi cum şi pentru o livadă de pomi, ĉau făcut cu osteniala şi cheltuiala sa, alţii din fraţi întru nimic să nu se amesfice la acea livadă care sau dat în parte lui Toader.

— Datam fiului meu *Ilie*, iar a treia partea din ğumătate de sat de *Buda* şi sau plinit pol sat de Buda, la trei fečori, parte din sus şi iam mái dat lui Ilia 8 boi şi un cal, şi iam mai dat şi 80 lei bani şi 10 stupi.

Datam fiului meu lui Andrei 3 vist(ernic) a şasa partea din sat din *Vlădeni*, la ţinut Sucevei, pe apa Molniţii, care moşiia ni ĭaste cumpărătură de la niamul soţului meu Ioniţă, fečor lui Ghedeoan Ciomârtan călugăr, cu vad de moară pe pârău Vlădesc, şi iam mai dat iar la Vlădeni şi părţile de moşii, ce am cumparat de la Drăceşti, şi iam mai dat şi la Prut *ğumătate* de *Poenile* lui Talpă, unde am dat şi fiului meu Ştefan, şi iam dat şi bani 300 lei, iară doî sute lei iam dat de la mine, partea lui ce am dat şi altor fii, şi o sută iam dăruit, şi după moartea mea cea a mai rămâne iarăşi săşi iai.

— Datam fiului meu *Ştefan* a şăsa parte din *Pelipăuţi* şi ğumătate de *Poianile* lui Talpă la ţinut Cernăuţului, pe apa Prutului de cumpărătură de la niam soţului mieu, de la Vasile fečor lui Toader armaş, ce să hotăraşte din sus cu Molniţa şi iam mai dat 8 boi 2 cai 10 stupi şi 50 lei bani.

— Datam fiicii mele *Marandii* cu ginerele meu *Vasile Morţun* cum arată în ğos anume: una ğubè de aclaz, cu flori de fir în şetrangi, blănită cu jder; una sucnă de aclaz, cu ačaste sau cheltuit 50 de lei, una cămeşă cu fir 12 lei, o părechi de paftale de argint cu colan de dram, cu brău de Şam cu capetile de hir, un inel de aur cu piiatră, un inel de argint, cu piiatră, patru sahani de aramă, şase talgeri de cositor, un ibric şi cu lighin, una tigai de aramă, un sfeşnic de alamă, una scaltuşcă cu şipuri, una cămeşi şi izmene de burangic cusutea cu fir, care sau cumpărat 50 lei 2 năfrămi şasă lei, şasă feţe de perni cumpărate, una faţă de celi mari, una scoarţă de celi turceşti, una scoarţă de ţară, un oghial şi un mindir, prostire mari, şărveti, ştergari, nafrămi, şi altea măruntuşuri. Bucate sau dat 8 boi de plug, şase vaci cu viţăi, 6 epe cu mănzi, 30 de stupi, una cocie cu bobou, patru telegari şi hamuri leşăşti şi hăţiuri. Aceste toate am dat zăstri fiicii meli Marandii, iară partea de moşiea aicea din părţile din Moldova, nu iam dat, fiind că iam dat zăstri mai multă, de căt fiilor mei de mai sus numiţi, ce dar eu când am logodit pe fiica mea Măranda cu gineri meu Vasile Morţun, *fiind că atunce sau fost luat de la măna Turcilor tinut Hotinului, la vreme Moscalilor,* am socotit săi dau, partea de moşiea din moşiile ce avem la ţinut Hotinului şi la logodna fiicii meale, sau dat partea la Costiceni, în ţinut Hotinului, iar apoi *după cea au rămas ţinut Hotinului iar la stăpânirea Turcilor,* am socotit şi iam dat a patra parte din Stroeşti, care mergi din părău Stroeştilor până în apa Prutului, iar peste Prut în iasta parte, la a şăsa parte de Pilipăuţi, şi cu poenile lui Talpă, să nu să amestece, unde am dat fiului meu Ştefan; nici peste poiana Stroeştilor la vadurile de moară, să naibă triabă, iar *când vor*

eşi moşiile din ţinut Hotinului la stăpânire noastră atuncea la Stroeşti să naibă treabă fiicămea cu ginerele meu ce să meargă la Costiceni, unde iam dat la logodnă partea ei, şi fiii mei sor împărţi frăţăşti cu moşiile din ţinut Hotinului, iară fiică mea a rămânea cu partea din Costiceni.

— Iară fiiului meu *Gheorghii* cari au murit la Ţarigrad, iam făcut partea de moşiea, iam dat nişte locuri de casă şi de dugheni în târgul Cernăuţilor, care şi eu le am de la părinţii mei fiind că sau dus de la mine de acasă făr de voia me, şi mergând la Ţarigrad sau însurat şi au murit de ĉumă. iară încaş pentru sufletul lui fiindu-mi milă, iam făcut şi lui parte, că *iam făcut o sfântă biserică la târgul Herţii, cu care biserică am cheltuit 1500 lei*, însă la aceşti bani au fost şi a lui 380, adică 180 au avut a lui bani ia mine; iară 200 lei i sau venit şi lui parte, de la casa mea după cum am dat şi celoralanţi fii ai mei partea, iar 1120 lei am pus de la mine la acea sfântă biserică, ce sau făcut pentru sufletul lui, şi deosebit iam mai dat şi 2 cai când au venit de la Ţarigrad, cu *mujdeaoa* lui Calimah Vodă.

— Aceastea voesc să facă moştenitorii mei după moartea mea, precum cu dreptatea minţii mele am rânduit şi limba mea au grăit înaintea acestor mărturii vrednici de credinţă; cari sau aflat faţă, şi sînt mai ĝos iscăliţi, şi ori care din moştenitorii mei care iam zis mai sus, sau din ĝudecători sau din boeri, sau din cei bisericeşti, sau din cei lumeşti, sar ispiti am străca, diata aĉasta, să aibă a da samă şi răspuns la înfricoşata zioa aceaia a răsplătirii înaintea ĝudecătoriului celui drept şi nefăţarnic Domnul nostru Is. Hs. Dumnezăul cel adivărat, şi asămene aceştii scrisori am făcut la fieştecare din fii al meu şi leam dat la mână câte una.

Ilie Holban vel pitar

» după cearirea pitar Iliia Holban sau adiverit diiata aĉasta cu al noastră iscălitură 1785 Av. 14.

Gavriil Mitropolit

I. p. domneşti Iω. MX. KCT. CT. vv 1793.

boerii ce sânt în ce adivarată mărturie: Dimitrie Sturza vel log. Iordachi Canta vel logofăt martur; Matei Canta vel vist. martur; Iordachi Canta spatar, Costin Catargiul vel spatar, Theodor Balş spatar.

» prin poronca Inălţimei sali am iscălit eu la toate filele Constandin 3. logofăt procitelnomu.

XVI. *1794 Iunie 17.* **Scrisoare de inchinare bisericii din Herţa la sfeti Ionu ot Kuraceşme din Ţarigrad.**

Eu cea mai ĝos cu însuşi mâna mea iscălită *Elenco* fiica raposat. *Gheorghie Holban*, ĉau fost başcapuoglu, înştiinţare fac. cu aĉastă scrisoare a me, pentru ca să fie ştiut că raposat tatăl

meu, depărtândusă de aicea de la patriia sa, la Țarigrad, undi căsătorindusă au petrecut păn la sfârşit vieţii sali, apoi părintele sâu raposat Ilia Holban biv vel pitar, înştiinţindusă că fiiul său adică tatăl meu sau săvârşit au ales din parte sa de moştenire a tătanimeu şi au zidit o biserică durată în târgul Herţa, *pe moşia răzăşească*, unde se cinsteşte şi să prăznueşte hramul sfântului mare mucenic şi purtător de biruinţă Gheorghie spre pomeniri părintelui meu; la care biserică au afierosit mulţi din creştini oareşcare acareturi, adică o casă în târgul Herţa *ce să dă cu chirie boerilor ispravnici*, şi altea doî casă şi o dughiană de lemn tot acolo mai dau şi breasla čubotari or pe tot an câte 20 lei cum pe largu să arată la osebit zapisele acestor venituri; acum dar viind şi eu aicea am apucat pe unchii, fraţii tătanimeu anume, dmlui Andrei Holban biv vel stolnic, Vasile Holban jicnicer, Theodor Holban biv vel pitar, ca săm dea partea de avere tatălui meu şi dmlor miau arătat că din partea sa sau cheltuit cu arătata biserică, eu încă ştiind că tatăl meu sau îngropat la Țarigrad, la biserica prorocului, şi înainte mergător Ioan, ce iaste la Kuruceşmea, am afirosit această biserică, cu toate acareturile sale, cătea păn acum are, şi cu căte va mai câştiga, ca luând preoţii de la proroc Ioan veniturile bisericii meale, sfeti Gheorghi din Herţa, să aibă a pune numele tatănimeu, şi al nostru la pomelnicul cel mare. ca să să pomenească peste an, la sfântul jărtfelnic, cum şi la zioa îngropării în toţi anii să i să facă colivă şi običnuitele pomeni, şi acum cu dare aceştii scrisori de afierosire am dat şi una sută lei bani gata, din care să să facă început pomenirilor. deci spre încredinţare şi păzire în veci a acestei din toată inima mea afierosire, mam iscălit cu mâna mea, puind şi pecete înainte marturilor ce sau întâmplat.

l. peceţii Eleanco Holban 1784 Iuni 17 dni.

l. pecetii domneşti : Iω. MX. KCT. CT. b b. 1793.

„Văzindusă de cătră noi la divan împreună cu ačasta şi însuşi diata răposatului Ilie Holban biv vel pitar din anii 1785 Avgust 14, adiverită cu iscălitura răposat Gavril Mitropolit ţării al dumnilorsale veliţilor boeri din vremia aceaea, din care cunoscândusă ca ačastă scrisoare de afierosire iastea urmatoare dieţii şi că priveşti spre sufletescul folos, sau adeverit cu al noastre iscălituri :

1794. Iuni 17.

Ioan Canta vel logofăt martur :

„după noima dieţii fiind ačasta am
iscălit Șerban sulger
Constandin 3. logofăt procitelnomu

XVI. *Iulie 28 Iaşi.* **Hrisov gospod de întărituri pe acareturile bisericei din Herţa.**

Iω Mihail Constatin Suciu Voevoda, cu mila lui Dumnezeu domn ţării Moldaviei.

Inştiinţare să face cu acest hrisov al domniei noastre, pentru biserica din târgul Herţa, unde să cinsteşte şi să prăznueşte hramul sfântului mare mucenic şi purtător de biruinţă Gheorghie, că prin jaloba ce au dat domniei mele *Eleanco Holban*, fiica răposatului *Gheorghie Holban* čau fost başcapuoglan, nepoată pitarului Ilii Holban au arătat că după cea au venit aicea au apucat pe unchii săi fraţii tătănisău, anume Adrei Holban biv vel stolnic, i Vasile Holban jăcnicer, şi Toader Holban biv vel pitar, ca săi dea partea de avere tâtănisău, şi iar fi dat răspunsu că din partea aceluia sau cheltuit cu arătata biserică, şi ştiind ea că tatăl său Gheorghie Holban, sau îngropat în Ţarigrad, la biserica sfântului Prooroc şi înainte mergătorului şi botezătorului Ioan, ce iastea la Kurucesmea au afierosit ačastă bisărică cu toate acareturile sale, căte pănă acum are, şi cu câte va mai câştiga, că luînd preoţii de la sfetea Ioan veniturile bisăricei sale din Herţa, să facă căzutele pomeniri cum pe largu arată scrisoarea ei de afierosire, ce iaste din anul aces'a 1794 Iunie 17: după care rugânduse dumniaei domniei meale ca să întărim afierosire ačasta cu al nostru domnescu hrisov, domnia mea am rănduit scrisoare ei ca să să cerceteze de al nostru cinstit şi credinčios boeriu, dumnealui Ioan C[illegible] vel logofăt de ţara de gos, şi văzănd dumnealor la divan [illegible] scrisoarea de afierosire cât şi însuşi diiata pitar Iliie Holban din anii 1785 Augus 14 adiverită cu iscălitura raposat Gavriil mitropolit ţării, şi a domniilorsale veliţilor boeri din vremea aceea din care cunoscăndusă că acea scrisoare de afierosiri, iastea următoare dieţii, şi că priveşti spre sufletescul folos, au adeverit, dumnealui scrisoarea cu iscălitura dumisale: apoi sau cercetat şi cea acareturi are bisărica ačasta, şi cu cea scrisori şi diresă şi mi sau arătat aceastea scrisori: adică, *Iniăi* o scrisoare de la răzăşi de moşia *Ţinteanii, ce acuma se numeşte Herţa,* anume Vasile Ţintă mazil, Ioniţă Ţintă, Ursul Ţintă, i Anisiia lui Ursul Ţintă, i Gheorghe Ţintă, i Arsăni Ţintă, i Balan, i Grigorie Ţintă, i Catrina, i Neculaiu Ţintă, i Savin Ţintă, i Chiriac Ţintă, i Stefan ţintă, i Roman Ţintă, prin care dau daniie locul ţintirimului acestii numite bisărici, adică din talpa bisăricei în fişte care parte înpregiur câtea treizăci stânjăni gospod, adeverită fiind scrisoarea, de dumnealui ispravnic de Herţa ; fiind din anul acesta 1794 Iuni 24.

Al doilea altă scrisoare, iscălită de Gheorghiia proin protopop Herţii, i hagi Dimitrie, i Apostol Băcalul, i Gheorghie Lazăru, Theodori Necolao, toţi Epitropi acestei bisărič, prin care arată că biserica ačasta are danie o casă în târgul Herţii pe locul dumisale logofătului Iordachi Ghica, cu întăritură de la domniea sa Alexandru

Mavrocordat Voevoda, al doile casă tot în Herţa, iarăş daniie de la Nastasia Hăndăgiasă, fimeaia lui Ivan Sârbul, iară pe locul dumisale logofăt Ghica, şi o dugheană de scânduri pe roate mişcătoare, făcută cu banii bisăricii · şi *altă casă de şcoală lângă biserică*, făcută iarăş cu banii bisăricii; şi pe lângă aceste arată numiţii epitropi, că închinarea acestii sfintea bisărici la sfântul prooroc Ioan, iaste cu a lor bunăvoie şi primire; adeverită fiind scrisoarea acasta cu iscăliturile dumilorsale boerilor ispravnici de Herţa, din anul acesta, Iuni 27; *Al treilea* altă scrisori a lui Neculai starostele de ciubotari, cu toată briasla ciubotarilor de Herţa, prin care afierosăsc venitul ce iastea a breslilor, legat prin cartea acealor de mai nainti ispravnici de Herţa din leat. 1794 Fev. 29, adeverită fiind scrisoare de dumnealor boerii ispravnici ai domnii meli la leat. 1794 Iuni 27, cum mai pe largu arată aceleş scrisori de sus aratate, care sau văzut de domniia mea, din care încredinţândune că închinare acestii sfinte biserice la sfântul prooroc Ioan, de la Ţarigrad ot Kurucişme, sau făcut cu bună voea stăpănitorilor ctitori, şi că acareturile de mai sus arătate sînt drepte a sale.— Iată dar şi domnia mea prin acest al nostru domnescu hrisov, dăm şi întărim sfintei biserici, a sfântului slăvitului prooroc înainte mergătorului şi botezătorului Ioan, de la Kuruceşmea, pe acest al său metoh bisărica sfântului Gheorghie din târgul Herţa, cu toate veniturile şi acareturile sale, câte pănă acuma au câştigat şi cu câte deacuma înainte va mai câştiga, din milile luminaţilor domni, şi a creştinilor care vor bine voi a să face ctitori pe care să le stăpânească în veci şi strângândule Epitropii la v[illegible] bine cuviincoasă, să aibă a le trimete pe tot anul de doă [illegible] an, nestrămutat la sfântul prooroc Ioan în Ţarigrad; as[illegible]ra cărora să fiia hrisovul dmniei mele aceasta de întăritură, statornic neclintit şi neruşiit în veci, care sau întărit cu al noastră domniască iscălitură şi peceti.

Scrisusau hrisovul acesta la scaunul domniei mealea, în oraşul Iaşii, întru cea dintăi domnie al noastră la Moldaviia în anul al doile.

Ia anii 1794 Iule 28 dni.

L. p. domneşti Iω. MX KCT. CT. bb. 1793

Constandin 3 logofăt procitelnomu.

XVII. *1794 Iuli 28.* **Hrisov gospod de miluire bisăricei din Herţa câte 400 lei pe an din banii răsurilor de la ţiganii gospod.**

Iω Mihail Constandin Suţu Voevod, cu mila lui Dumnezeu domn ţării Moldaviei.

După deosebită râvnă ce avem domnia mea cătră a lui Dumnezeu svinte lăcaşuri, biserici şi mănăstiri, a căror chivirnisire, fiind atârnată la mila şi ajutorul creştinilor, domnia mea precum

pentru altele, nam trecut cu vedere şi pentru sfânta bisărică din târgul Herţa unde să cinsteşti şi să prăznueşti hramul sfântului mare mucenic şi purtător de biruinţă Gheorghie, ce iastea închinată de cătră ctitorii ei la sfântul prooroc înainte mergătorului şi botezătorului Ioan, care fiind ia marginea ţării, şi încă necuprinsă cu tot căzutul şi trebuincosul ajutor spre mai bună întemeiare podoabei sale; Domnia mea osăbit de altea mile; cătea până acum o am ajutat, nam lipsit şi acum a nu o ajuta cu oareşicare al noastră domnească osebită milă, şi iată prin acest al nostru domnesc hrisov, facem obiceiu de milă şi hotărâm prin acest al nostru domnesc hrisov, ca pe tot anul să aibă a lua câte 400 lei, adică patru sute lei din adunarea banilor răsurilor ce să string la patru dăjdii a ţiganilor gospod, câte cinci parale de leu, care bani săi ia de la naziriul ţig. gospod de doî ori pe an, adică doî sute lei la sfântu Ghiorghiia şi doî sute lei la sfântu Dumitriiă, iară ceaialalţi bani ai acelor răsuri să rămână pentru leafa vornicului de ţig. i pentru logofăt vornicii, i pentru ocolaşi, i alţi slujbaşi ai ţiganilor gospod, după vechiul obicei. Deci dar poruncim domniia mea, nazirului şi epistatului de ţig. gospod, de acuma înainte pe tot anul nestrămutat să aveţi a da aceşti patru sute lei, la epitropia acestii sfintei biserici ot Herţa, la rânduitele vremi spre agiutorire sa, la care poftim domniea mea, cu dragosti şi pe alţi fraţi luminaţi domni, ce vor fi în urma noastră la domnia aceastei ţări, să nu supere sau să strămute acastă puţină milă, ce am făcut domnia mea, cu acest sfânt lăcaş ce mai vărtos adăogând să înîntărească pentru al domniilor sale cinste şi vecnică pomeniri, şi pentru ca să să păzască acest obicei de milă în veci sau dat acest al nostru domnesc hisov, întărim cu al noastră domnească iscălitură şi pecete; scrisusau hrisovul acesta la scaonul domniei mele în oraşul Iaşi, întru cea dintăi domnie al noastră la Moldavia, în anul al doile la anul 1794 Iuli 18 dni.

XVIII. *1794 Iuli 1.* **Mortasipila tărgului Focşani ot ţinutu Putnii.**

Iѡ Mihail Constandin Suţul Voevoda, cu mila lui Dumnezău domn ţării Moldovei.

După deosebita răvnă ce avem domnia mea cătră sfintele lui Dumnezeu lăcaşuri bisăriceşti şi mănăstiri, a căror chivirnisală fiind că razimă numai la ağutorul creştinilor, iată oăsbit de altea al noastre domneşti mili cu care am miluit pe sfânta biserică din tărgul Herţii, unde să cinsteşte şi să prăznueşte hramul sfântului marelui mucenic şi purtător de biruinţă Gheoghie, am mai miluito domnia mea şi cu mortasăpiea târgului Focşani, ce iestea la ţinut Putnei, din care târgu să aibă a lua venitul mortăsăpiei cătea doîzeci şi patru bani de toată vita. cal, iapă, bou vacă, ce să va vinde întracel târgu, care venit măcar că au fost a vămii domneşti, dar domnial

mea lam dat danie şi miluire, aceştii sfinte biserici spre mai bună statorniciiă şi întemeeria sa deci dmlor epitropii aceastii sfintei bisărici cu cartea domniei meale ačasta să fie volnici a lua acest venit, de acum inainte şi în veci, iar vameşii carvasararii gospod, întru nimică să nu să amestice la venitul acesta; la care poruncim Dmv. starosti pe Putna să daţi tot chipul de ağutor vechilului, ce va rândui epitropii acestii bisărici spre a lua venit acesta de la ori fiştecarele după vechiul obiceiu. ačasta poruncim.

1794. Iuli 1 dni.

I. p. domneşti Iω. MX KCT CT. Bb. 1793.

Constantin 3 logofăt procitelnomu

XVIII. *1794 August 2.* **Mortasipia târgului Tuzăra ţinut Orheiului.**

Io Mihail Constandin Suţu Voevoda cu mila lui Dumnezău domn ţării Moldaviei.

După deosebita râvnă ce avem domnie mea către sfintele lui Dumnezău lăcaşuri bisărici şi mănăstiri a căror chivirnisăli fiind că razimă, numai la ajutorul creştinilor, iată osebit de alte al noastre domneşti mili cu care am miluit pe sfânta biserică din târgul Herţii, unde să cinsteşte şi să prăznueşte hramul sfântului marelui mucenic şi purtătorului de biruinţi Gheorghie, am mai miluito domnie mea şi cu mortasăpiia târgului Tuzără ce iaste la ţinut Orheiului i Lăpuşna; din care târgu să aibă a lua venitul mortasăpii câte doîzăcī şi patru bani de toată vita, cal, iapă, bou, vacă, ce să va vinde întracel târgu, carele venit măcar, că au fost a vămii domneşti, dar domniia mea lam dat danie şi miluire, aceastii sfintei bisărici, spre mai bună statornicire şi întemeiare sa, deci dar epitropii aceştii sfintei bisărici, să fiia volnici cu cartea domniei mele ačasta, a lua acest venit de acum înainte şi în veci. Iară vameşii şi carvăsărarii gospod întru nimică să nu să amestice la venit acesta, la care poruncim Dmv. sărdari de Orheiu să daţi tot chipul de agiutoriu vechilului ce vor orândui epitropii aceaştii bisărici, spre a lua venit acesta, de la ori fieştecarile după vechiul obiceiu. aceasta poroncim.

1794 Avgust 2 dni.

Ioc p. domneşti, Costandin 3 Logofăt procitelnomu.

XIX. *1794 Avgust 5.* **Mostăsăpie târgului Foleşti sau Kelearsă ot ţinut Iaşii,**

Io Mihail Constandin Suţu Voevoda, cu mila lui Dumnezău domn ţării Moldaviei.

După deosebita râvnă cea avem domnie mea către sfintele lui Dumnezău lăcaşuri, bisărici, i mănăstiri, a căror chivernisăli, fiind

că razămă numai la agiutorul creştinilor, iată osebit de altea al noastre domneşti mili, cu care am miluit pe sfânta biserică din târgul Herţii, unde să cinsteşte şi să prăznueşti hramul sfântului mare mucenic şi purtătorului de biruinţi Gheorghie, am mai miluito domnie mea şi cu mortasăpiia a târgului Foleştii, ce iaste la ţinut Orheiului i Lăpuşna, din care târgu să aibă a lua venit mortasipii căte doîzeci şi patru bani de toată vita, cal, iapă, bou, vacă, ce să va vinde întracel târgu care venit măcar că au fost a vămii domneşti, dar domnie mea lam dat danie şi miluire aceastii sfintei bisărici, spre mai bună statorniciia şi întemeiare sa, deci dar epitropii aceastii sfintei bisărici să fiia volnici cu cartea domnii mele acasta, a lua acest venit de acum înainte şi în veci, iar vameşii şi carvasararii gospod, întru nemică să nu să amestice la venit acesta, la care poronc'm dumnevoastră sărdari de Orheiu, să daţi tot chipul de agiutor vechilului ce vor răspundi epitropii acestii bisărici spre a lua venitul acesta, de la ori fieşte carele după vechiul obiceiu acasta poroncim.

1794, Avgust 5 dni.

l. p. domneşti Iω. MX KCT CT b. b. 1794.

Costandin 3 Logofăt procite'nomu.

XX. 1794, Iuli 30. **Hrisov de milă din vamă i din ocnă i 20 liudi posluşnici i trii dugheni şi doi crăcime ot Herţa să fiia scutit**

Iω Mihail Costandin Sucu Voevoda cu mila lui Dumnezău Domn ţării Moldovei.

Cel mai întăiu temeiu de laudă şi adivărată arătare a sufleteştii cunoştinţă de milostivire a eghimonilor domni, iaste facere de bine, căci numai acasta rămâne şi după moartea neuitată şi aduce vecinică pomenire, mai ales când să urmează, spre agiutoriul sfintelor dumnezăeşti lăcaşuri, biserici şi mănăstiri, pe acasta dar ca pe o mai trainică toţ cei mai denainte noastră luminaţi domni sau silit di apurure a o ave cu săneş, precum şi domniia mea, din ciasul ce Dumnezăiască pronie niau încoronat cu stema domniei acestor doî bine credincioase ţări de apurure neam silit a nu o dipărta de la noi. Drept aceiia între alte sfintea dumnezăeşti lăcaşuri, bisărici si mănăstiri, din ţara aciasta, ce din al noastră domniască osăbită milă sau agiutorat, luatam domnie mea aminte şi pentru *bisărica din târgul Herţii, ce din temelie iastea zidită de răposat. Ilie Holban* biv vel *pitar* cu cheltuiala fiiului său Gheorghie Holban biv capuoglan cau murit la Ţarigrad, la care bisărică să cinsteşte şi să praznueşte hramul sfântului mare mucenic şi purtător de biruinţă (Gheorghie), pe care bisărică măcar că mai pe urmă mulţi din creştini, o au agiutorat cu cele cea leau mai dat mâna, dar acum prin jaloba ciau dat domniei meale, atât ctitorii şi epitropii săi, cât şi toţi târgoveţii de acolo, sau rugat ca făcân-

du-ne şi noi ctitori, să fiiă împărtăşită bisărica aciasta şi cu osăbit al noastre domneşti mile, a cărora ceriri fiind potrivite cu însuşi al noastră osăbită râvnă ce avem către sfintele dumnezăeşti lăcaşuri, nu o am trecut cu vedere, şi iată osăbit de trebuincioasele veşminte şi altea lucruri împodobitoare, a sfiutei biserici, ce de la domniasca noastră chemare sau dat, hotărăm domniia mea prin acest al nostru domnescu hrisov, şi facem obiceiu de milă, acestii svinte biserici, că in toată vremea şi deapurure să aibă a lua din vama cea mare gospod câte doîzăci de lei pe toată luna, care să fie pentru făclii, i lumănări de ciară, untdelemn şi tămâia, şi să ia pe fieştecare trei luni o dată la începutul lunii, aşijdere şi din venitul Ocnii, din banii cămării gospod să aibă a lua câte una sută cincizăci lei la zioa hramului pe tot anul nestrămutat, deosăbit să aibă a scuti doîzăci liudi posluşnici a bisericii, care să fiiă oameni străini ce nau avut nici un amestec de bir cu ţara aciasta, care oameni avănd la mâna lor adiverinţa dregătorilor din cea vreme au venit de piste hotar în ţara aciasta, hotărăm domniia mea întru nimica să nu fiiă supăraţi nici de banii slujbii agiutorinţilor cum nici de altea ori cea dări, şi angării vor fi pe alţi lăcuitori. Aşijdere şi trei dugheni, doî cârciume ce va ave bisărica aciasta, drepte a sale în târgul Herţa, hotarăm domniea mea, ca întocma asămine să nu fiiă supărat, nici de vre un fel de dare sau havalea. Deci dar poroncim domnie mea vameşilor de la carvarsara, cămăraşilor de ocnă ca ori în credinţă, ori în vânzare de va fi vama şi ocna, de apurure să avem a da aceşti bani, din banii cămării gospod nestrămutat, şi viţi fi scăzuţi la samă, şi pentru ca să să păzască în veci năstrămutat şi neclătit acest obiceiu de milă, sau dat de către domniia mea acestei sfinte bisărici acest al nostru domnescu hrisov, întărit cu al noastră domniscă iscălitură şi pecete. La care poftim domniia mea, cu dragoste şi pe alţi fraţi luminaţl domni, ce vor fi în urma noastră la domnie acestii ţări, să nu strice aciastă puţină miluire, ce spre sufletescul folos am făcut domnia mea, cu acest sfânt şi dumnezăescu lăcaş, precum nici domniia mea nam stricat milele altor luminaţi domni, ce mai vârtos adăogând să întăriască pentru al domniilor sale cinste şi vecinică pomenire. Scrisusau hrisovul acesta la scaonul domniei meale în oraş Iaşii, întru cea dintăi domnie a noastră la Moldavie în anul al doile.

la anii 1794 Iuli 30.

I. p. domneşti (Iω MX. KCT. CT. bb. 1793).

Iω Mihai Costantin Suţu Voevod.

Costantin 3 Logofăt procitelnomu.

XXI. *1794 Săptembre 28.* **Hrisov de miluire bisăricii a 20 sălașe de țigani rudari.**

Iω Mihail Costandin Suțul Voevod cu mila lui Dumnezeu domnul țării Moldaviei.

Ağutorul și chivirnisire svintelor lui Dumnezău lăcașuri, bisărici și mănăstiri fiind atârnată la mila creștinilor, domnie mea dea purure cu deosebita râvnă am fost și săntem, și pe cât am găsit cu cale, și au fost prin putință, deapurure nam lipsit a nu milui și ağuta de obște svintele lăcașuri a lui Dumnezău, deci dar între alteli luatam domnia mea aminte și pentru bisărica de la târgul Herța, unde să cinstești, și să prăznuești hramul svântului mare mucenic și purtătoriu de biruință Gheorghie, care bisărică iaste închinată de ctitorii săi, mitoh bisăricii din Țarigrad, de la Kurucișmea, unde să cinstește și să prăznuește hramul svântului slăvitului prooroc înainte mergătorului și botezătoriului Ioan, spre a cărora chivirnisire și buna podoabă spre deapurure slujire svintei și dumnezăeștii leturghii, osăbit de alte al noastre domnești mili, iată prin acest al nostru domnesc hrisov, liam mai miluit domniia mea și cu doîzăci sălașe de *țigani rudari*, dintru ai noștri drepți țigani domnești, ce nau fost dați nimănui pără acum, și au fost supuși între *lingurarii* pământeni anume : Gavril sân Chirica Coman, i Murguleț sân Chirica Coman, i Artenie sân Chirica Coman, i Gheorghie Ciurar cii zic și *Coroer*, Lupul sân Gheorghie, Niță sân Gheorghie Coroer, Onică Ciurar, i Toader sân Onică, i Luca scripcar, i Sandul Cobzariul, i Grigorie Rudar, i Leontie Rudar cei zic și Ciobul, i Vasile sân Lupe, i Spiridon sân Ioniță, i Roman Bursuc, i Apostul sân Pleșa, i Calia Rudariul, i Lune sân Nasturu, i Simionu Sprinciană, i Fănucă brat lui Ștefan ; toți aceștia cu femeile și cu toți copii lor, să fii a svintelor bisărici de mai sus arătate drepți robi în veci cu tot rodul ce sau născut și să va naște dintru ei, Asupra cărora să lea fie hrisovul domniei meali acesta de miluire statornic neclătit și nerușeit, nici odinioară în veci. Care hrisov sau întărit cu al noastră domnească iscălitură și pecete, la care poftim domniia mea cu dragoste și pe alți frați luminați domni, ce vor fi în urma noastră la domnia acestii țări să nu strice aciasta puțină miluire, ce am făcut domniia mea, cu acestea svintea dumnezăești lăcașuri, ce mai vârtos să întăriască cu adăogire pentru al domniilor sale cinste și vecinică pomenire. Scrisusau hrisovul acesta la scaunul domniei meli în orașul Iașii întru cea dintăiu domnie al noastră la Moldavia, în anul al doile.

la anii 1794 Săpt. 28 dni.

Iω Mihail Costandin Suciul Voevoda

l. p. domnești. Constandin 3 logofăt procitelnomu.

XXII. *1794 Oct. 28.* **Carte de epitropii asupra dumnialui hatmanul Costachi Ghica, i stolnicul Andrei Holban.**

Să face ştire cu aciasta cartea a domniei mealea, că biserica din târgul Herţa ce iastea făcută pe locul său întru care se cinsteşte şi să prăznuiaşte hramul svântului mare mucenic şi purtătorul de biruinţă Gheorghie, iastea metoh svintii bisărici din Ţarigrad, de la Kuruceşmea, unde se cinsteşte şi să prăznueşte hramul svântului, slăvitului prooroc înainte mergătorului şi botezătoriului Ioan, fiind închinată de ctitorii săi anumea Elena fiica răposatului Gheorghe Holban baş capuogian (care aceala iastea îngropat acolo în Ţarigrad) deci fiind că numita biserică din Herţa are câteva acareturi date de ctitorii săi, şi de alţi creştini, fii svintei mari biserici a răsăritului, şi deosăbit fiind şi domnia mea cu deosebită râvnă către svintele lui Dumnezeu lăcaşuri, bisărici şi monastiri, miluitam aceastei svintea bisarici dintru al noastre oareşcare domneşti mile, cum pe largu să cuprind la arătatele hrisoavele domnii meale, care trecândusă la condica bisericii, sau adiverit cu punerea domneştii noastre peceţi, asupra cărora fiind trebuinţă de a să rândui epitropi purtători de grijă pentru de a fi *pămtntea* deapurure Domniea mea am socotit şi am ales pe al nostru cinstit şi credincios boeriu dumnialui *Costachi Ghica hatman* i pe dmlui *Andrei Holban biv vel stolnic*, pe care îi rânduim epitropi purtători de grijă, cu deplină puteri şi îi volnicim, ca să aibă a ceri şi a lua toate veniturile şi milele ce sânt rânduite prin domneştile noastre cărţi şi hrisoave; la fiiştecare vremea rânduită şi fiind toatea trebuincioasele podoabe, şi lumânări şi alte cheltueli a bisericei ot Herţa, câţ baui vor mai primi să aibă ai triimite la proestosul svintei mănăstiri de la Kurucişmea, pe tot anul de doî ori pe an, ca să s folosască şi acelaş svânt şi Dumneziesc lăcaş din domneştile noastre mili. Spre acasta dar sau dat aceasta al noastră domniască cartia, întărită cu al noastră domniască iscălitură şi peceati, sau dat la scaunul domnii meale în oraşul Iaşii, întru cea dintăiu domniia al noastră la Moldavia, în anul al doilea.

la anii, 1794 Oct. 28 dni.

Iœ Mihail Constantin Suĉul voevoda

l. peceţii domneşti (Iœ. MX. KCT. CT. bb. 1793.

Constandin 3. logofăt pocitelnomu.

XXIII. *1795 Ghenar 7.* **Mortasăpia târgului Fulticenii.**

Iœ Mihail Costandin Suţu Voevod, cu mila lui Dumnezeu domn ţării Moldoviei. După deosebita râvnă ce avem domnie me cătră svintele lui Dumnezeu lăcaşuri, biserici şi monastiri, a cărora chivernisală fiind că razimă numai la ağutorul creştinilor, iată osăbit de altea al noastre domneşti mile cu cari am miluit pe svânta biserică din târgul Herţa, unde să cinsteşte şi să prăznu-

eşte hramul svântului mare mucenic şi purtătorului de biruinţă Gheorghie, am mai miluito domnia me şi cu *mortăsipia tărgului Fulticenii ot ţinut Sucevei*, din care târgu să aibă a lua venitul mortăsipiei câte doîzeci şi patru bani de toată vita, cal, iapă, bou, vacă sau catâr, ce să va vinde întracel târgu, care venitu măcar că au fost a vămii domneşti, dar domnie me lam dat danie şi miluire acestei svintei biserici să fie volnici cu cartea domnii mele aceasta a lua acest venit de acum înainte şi în veci, iar vameşii, carvasararii gospod intru nemică să nu se amestece la venitul acesta, la care poroncim domnie me dmv. ispravnicii ţinut Sucevii să daţi tot chipul de agutor, vechilului ce vor rândui epitropii aceştii biserici spre a lua venitul acesta de la ori fiiştîcarile după vechiul obiceiu. Acasta poruncim.

1795. Ghenariu 7 dni.
l. p. domneşti, Iω MX. KCT. CT. bb. 1793.
Costandin 3. log. procitelnomu.

XXIV. *1795 Ghenar 17.* **Mortăsipia Dorohoiului**

Iω Mihail Costandin Suţul Voevod, cu mila lui Dumnezeu domn ţării Moldoviei.

După deosebita râvnă ce avem domnie me către svintele lui Dumnezeu lăcaşuri, biserici şi monastiri, a cărora chivernisală, fiind că razimă numai la agiutorul creştinilor, iată osebit de alte al noastre domneşti mile cu cari am miluit pe svânta biserică din târgul Herţii, unde se cinsteşte şi să prăznueşte hramul sfântului mare mucenic şi purtătorului de biruinţe Gheorghie, am mai miluito domnie me *şi cu mortasipia târgului Dorohoiu ot ţinut Dorohoiului*, din care târgu să aibă a lua venitul mortăsipiei câte doîzăci şi patru bani de toată vita cal, iapă, bou, vacă sau catâr ce să va vinde întracel târgu, care venit măcar că au fost a vămii domneşti, dar domnie me lam dat danie, şi miluire acestii sfinte biserici, spre mai bună statornicie şi întemiere sa, deci dar epitropii acestii sfinte biserici, să fie volnici cu carte domnii meale acăasta a lua acest venit de acum înainte şi în veci iar vameşii, carvarsararii gopod întru nemică să nu se amestece la venitul acesta, la care poroncim dmv. ispravnici din ţinut Dorohoiului, să daţi tot chipul de agutor vechilului ce vor rândui epitropii acestii biserici, de a lua venitul acesta de la ori fiiştîcarele după vechiul obiceiu, acasta poroncim.

1795, Ghenar 17.
l. p. domneşti, Iω MX. KCT. CT. bb. 1793.
Costandin 3. log. procitelnomu.

XXV. *1795 Ghenar 18.* **Dania locului bisericei Sf. Gheorge din Herţa din partea logofătului Iordachi Ghica.**

Gheorghi Ghica vel logofăt înştiinţare fac cu acastă scrisoare iscălită de mine, că răpausatul Ilie Holban biv vel pitar, făcând o biserică durată pe moşia me târgul Herţei, spre pomenirea sa care este închinată la biserica din Ţarigrad de la Kuruceşmea unde să prăznueşte hramul sfântului Ioan *ce este a înălţimei sale Mihail Constandin Sucul voevoda,* şi fiind hotărât şi înălţimea sa ca un ctitor ca acea biserică din târgul Herţa să o zidească de piatră spre mai multă pomenire, eu încă din dumnezăiasca râvnă fiind îndemnat, iată prin acastă scrisoare dau danie acestei sfinte bisărici din târgul Herţa tot locul pe care este binaoa bisericei cu ţintirimul cât va fi pentru trebuinţa îngropării morţilor, care să fie pentru ertare păcatelor noastre, şi nici o dată vechilii miei să nu aibă a ceri bezmăn de la locul acesta, ce am dat acestii sfinti biserici, şi spre statornicire acestii danii am iscălit scrisoarea acasta cu însuşi mâna me.

1795 Ghenar 18.

Iordachi Ghica vel logofăt.
Neculai Rosăt logofăt martur.
Costachi Ghica hatman.
Iordachi Rosăt vel vist. martur.
l. p. domneşti : Iω MX KCT CT. b. b. 1793.
Constandin 3 logofăt procitelnomu.

XXVI. *1795 April 8.* **Mortasipia târgului Kişnovului.**

Iω Mihai Costandin Suţul Voevod cu mila lui Dumnezeu domnitor Moldaviei.

După deosăbita râvnă ce avem domniia mea cătră svintele lui Dnmezău lăcaşuri, bisărici şi mănăstiri, a căror chivernisală find că razimă numai la ajutorul creştinilor, iată osăbit de altele al noastre domneşti mile cu care am miluit pe sfânta biserică din târgul Herţei unde să cinsteşte şi să prăznueşte hramul sfântului mare mucenic şi purtătorul de biruinţă Gheorghie, am mai miluito Domnia mea şi cu mortasăpia a târgului Chiş(i)novului ce iaste la ţinutul iarăşi a Chişinovului i Lăpuşnăi, din care târgu să aibă a lua venit mortasipia căte doîzăci şi patru bani de toată vita cal, iapă, bou şi vacă ce să va vinde întracel târgu, care venit măcar de au fost a vâmii domneşti, dar domnia mea lam dat danie şi miluire acestei sfinte biserici spre mai bună statornicie şi intemeeria sa. Deci dar Epitropii acestei sfinte bisărice să fie volnici cu carte domnii mele aceasta, a lua acest venit de acum înainte şi în veci, iar vameşăi şi carvasararii gospod întru nemică să nu să amestece la venit acesta, la care poroncim dmnia me si Dv. sardari de

Orhei i Lăpuşna să daţi tot chipul de ağutor vechilului ce va orândui epitropii acestii biserici spre a lua venit acesta de la ori fieştecarele după vechiul obiceiu. acasta poruncim.

1795 April 8 dni.

l. p. domneşti Iω MX KCT. CT. b. b. 1793
Constantin 3 logofăt procitelnomu.

XXVIII. *1795 April 5.* **Mortasipia târgului Stroeşti.**

Iω Mihail Costandin Suţul Voevod cu mila lui Dumnezeu domn ţării Moldovii.

După deosăbita râvnă ce avem cătră sfintele lui Dumnezeu lăcaşuri, biserici i mănăstiri, a cărora chivernisală fiind că razimă numai la ağutorul creştinilor, iată osăbit de alte al noastre domneşti mile cu care am miluit pe sfânta biserică din târgul Herţa, unde să cinsteşte şi să prăznueşte hramul sfântului mare mucenic şi purtătorului de biruinţă Gheorghie am mai miluit domnie me şi cu *mortasipia a târgului Stroeşii,* ce iaste la ţinut... din care târgu să aibă a lua venit mortasipiei câte doîzăci şi patru bani de toată vita, cal, iapă, bou i vacă, ce să va vinde întracest târgu, care venit măcar că au fost a vămii domneşti, dar domnia mea lam dat danie şi miluire acestii sfinte bisărici spre o mai bună statornicie şi întemeiare sa, deci dmlor. epitropii acestii sfinte biserici, să fie volnici cu carte domnii meli acasta a lua acest venit de acuma înainte şi în veci, iar vameşii şi carvasararii gospod întru nemica sâ nu să amestece la venit acesta, la care poroncim domnia me şi dmv. să daţi tot chipul de agiutor vechilului ce vor rândui Epitropii acestei biserici spre a lua venit acesta de la orifieştecarile, după vechiul obicei, acasta poruncim.

1795 April 5 dni.

l. p. domneşti Iω MX KCT CT b. b. 1793.
Costandin 3 logofăt procitelnomu.

XXIX. *April 14.* **M. C. Suţul Vodă dărueşte bis. Sf. Gheorghie din Hărlău venitul din vatra târgului Dorohoiului, loc domnesc**

Iω Mihail Constandin Suţul Voevod cu mila lui Dumnezeu pomnul ţărei Moldoviei.

Strălucită poruncă iaste domnilor aşi însoţi oblâduirea cu rodurile bunătăţilor ca să cuprindă cu milă lucrările cuviincioase şi mai ales sfintele lui Dumnezeu bisărici, spre a le rămâne numile nemuritoare de a purure pomenindusă întru toţi vecii. Drept aceia, şi domnia mea râvnitor fiind a urma celor dinaintea noastră oblăduitori, carii sau silit aşi lăsa în urmă izvoară de bunătăţi, prin cât neau fost cu putinţă nam trecut cu viderea datoria ce sau căzut

din partea noastră spre a agiutura cuviincioasele locuri, dintre carî fiind şi biserica din tărgul Herţii, unde să cinsteşte şi să prăznueşte hramul sfântului mare mucenic şi purtătorul de biruinţă Gheorghie, spre care trebuinţă ceişind a să agiuta cu oareşcare milă pentru mai bună statornicire ca în toată vremea de obştie să să săvărşască întrânsa dumnezeeştile slujbe, osăbit de alte agiutoruri ce am făcut domnia me acestei sfinte bisărici, iată că mai afierosim şi vatra târgului Dorohoi ce iaste drept a noastră domnească şi hotărâtă mai dinainte vreame de către locul din pregiurul ei, după care vatră a numitului târg, să aibă această bisărică aşi lua venit după rânduiala ce să urmează şi la alte târguri ce sânt date altora de cătră alţi luminaţi domni. Adică întăi pe tot vinul şi rachiul ce vor vinde în crăčme tărgoveţii creştini *i jidovi* şi alţii să aibă a plăti câte doi bani de toată vadra de vin, şi câte un ban de toată oca de rachiu. Al doile dohotul numai a numitei bisărici să sâ vănză. Al treile gospodarii cei ce vor fi şezători la faţa uliţilor să plătească câte opt zeci parale un gospodar pe an pe toată uşa, iar cei ce vor fi şăzători pe la mahalale să plătească câte un leu de un gospodar pe an şi nefiind silit de către biserică fără voe lor ca să lucreză, ci să aibă a da banii iar fimeile cele sărace şi fără de feciori să nu de nimică. Al patrule câte scaune de carne vor fi pe vatra târgului să aibă a plăti cum plătescă şi la alte târguri. Aşijderea din 50 de stupi, să aibă a lua un stup de sămânţă şi toamna săl rădici din prisacă, iar find mai puţini de 50 să ia căte una para de stup. Iar la vânzarea peştelui, a lumânărilor i a pănei să fie târgoveţii slobozi fără a nu plăti nemica. Deci precum să cuprinde prin acest al nostru domnesc hrisov să aibă numita biserică prin Epitropii săi aşi lua venitul di pe vatra numitului târg Dorohoi, ca de pe aî sa dreaptă ocină ce sau afierosit de către domniia mea şi hrisovul acesta al domniei mele să fie de întăritură şi cu a noastră iscălitură şi pecete. Poftim dar Domnia me cu dragoste şi pe alţi foşti luminaţi domni, pe care sf. Dumnezeu îi va rândui în urma noastră domni acestei ţări, să nu surpe nici să strice această puţină miluire ce am făcut eu această sfăntă biserică, ci mai ales adăogănd să întărească pentru a domniilor sale cinste şi veşnica pomenire. Scrisusau hrisovul acesta la scaunul domniei meale în Iaşi, intru ce dintâ domnie a noastră la Moldavia în anul al treilea.

Iѡ Mihai Costandin Suţu Voevod. la an 1795 April 14.

l. p. domneşti.

XXX. *1795 April 21.* **Donaţia moşii Vărful Câmpului.**

Facem ştire cu acest hrisov al domnii meale tuturor cuî să cade a şti, că find că cu pliroforie niam înştiinţat domnie mea că *Vârful Câmpului, ce iastea la ţinutul Sucevei, fiind moşia dreaptă a noastră domnească,* să cuprinsăsă de cătră răzăşii îm-

preĝuraşi şi nici domniei mele să pricinuia dobăndă nici acei ce cu neştiinţă, încunĝiurasă aĉasta moşie să căştiga. Drept aceaia după osăbitea mili şi danii, cu care am miluit, domniia mea, pe svântă bisărică din Târgul Herţa, unde să cinsteaşte şi să prăznueşte hramul svăntului mare mucenic şi purtătoriului de biruinţă Gheorghie, iată o mai miluim domnie mea şi cu aĉastă mai sus numită moşie Vărvul Cămpului ci iaste la ţinutul Sucevii, care o facem desăvârşit danie şi miluire svintei, bisărici, acestei de la care să aibă aş lua obiĉnuitul venit din toatea după vechiul obicei, şi fiind că aĉastă moşie Vârvul Câmpului, să hotărăşti dispre răsărit cu moşia Sauceniţa, şi despre apus să dispartea de altea moşii prin apa Sireatiului, iară despre amiazăzi cu moşia Ionăşanii şi spre miazănoapte cu moşia Dobronăuţii ; am dat poruncă ca să să trimită boiarii domniei mele hotarnici, carei să facă hotarnica moşiei aceştie, şi pentru ca să fiiă aĉastă miluire nestrămutată şi neruşeita în veci, am dat de către domnia mea acestei svintea bisărici, acest al nostru domnesc hrisov întărit cu al noastră domnească iscălitură şi pecete, la care poftim domnie me cu dragoste şi pe alţi fraţi luminaţi domni ce vor fi în urma noastră la domnia acestii ţări să nu strâce sau să strămute aĉastă danie precum nici domnia me nam stricat milile altor luminaţi domni, ce mai vărtos adăogând cu scrisori să întărească pentru al domniilor sale cinstea şi veĉnică pomenire ; scrisusau hrisovul acesta la scaunul domniei mele în oraşul Iaşi, întru cea dintăi domnie al noastră la Moldavie, în anul al treile.

Ia anul 1795 April 21 dni.

Iω Mihail Constandin Suţul Voevod.

l. peceţii domneşti Iω MX KCT CT b. b. 1795.

Constandin 3 logofăt procitelnomu.

Obs. Documentele de la n".... se găsesc copiate in o condică mare legată: „în această condică să cuprind 92 adică noâzeci şi două file *scrisă* şi *albe*. 1848 Sept. 2 Iancu Stamate".

Scrise sunt filele 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 şi 10 faţa întia. Tot restul de file sunt *albe*.

Copiile sînt toate adiverite de Constantin 3 logofăt, care şi copiază cu mâna lui doc, 15, 16, 17, Copiile sînt scrise de 4 scriitori deosebiţi. Cred că legătura s'a făcut în 1840, iar copiile sunt din 1795, căci nu cuprind toate actele bisăricei din Herţa, date ulterior.

XXXI. *1795 April 25.* **M. C. Suţul Voevod dă hrisov Sf. Gheorghe din Herţa, rezumând toate daniile anterioare prin hrisoavele date, în număr de 16 bucăţi.**

Cu mila lui Dumnezeu Noi Mihail Costandin Suţul Voevod domn ţării Moldaviei.

Inaintea domnii meale viind al nostru cinstit şi credinĉos boiariu, dumnealui *Costachi Ghica hatman*; dmlui stolnic Andrei

Holban Epitropii Sfintei biserici *din târgul Herței, ot ținutul Cernăuțului*, carea biserică iaste închinată de ctitorii săi a fi metoh sfintei bisărici de la *Kuruceșmea din Țarigrad*, unde să cinstește și să prăznuiaște hramul sfântului slăvitului Prooroc Inainte mergătorul și botezătoriului Ioan, făcutau cerere cătră domniia mea ca spre mai bună statornicie și înlesnirea cautării și strângerea veniturilor și milelor ce au aceste sfinte și dumnezăești lăcașuri, să să facă de către domnia mea un deosăbit al nostru domnesc hrisov, întru care să să cuprinză *toate* scrisorile de danie și de afieorosire ce au, ca în acelaș hrisov să iconomisască strângerea tuturor veniturilor fără să fie primejdie de a să rătăci sau a să piarde vreo scrisoare. Care cearire și domnia mea găsinduo cu cale am orânduit la al domniei meale cinstit și credincios boiariu dumnialui Ioan Cantacuzin marele logofăt de țara de gios ca cercetând toate scrisorile să facă osăbit un singur hrisov cuprinzător a toate, unde stându dumnialor la cercetare și alegere cuprinderii toturor scrisorilor, *întâiu* am aflat *diata* lui *Ilie Holban biv vel pitar* din anii *1785 Avgust 2* [1]) întru care să cuprinde că după ce împarte averea sa mișcătoare și nemișcătoare fiilor săi, între altele arată și pentru fiul său *Gheorghi Holban*, cum că iau făcut parte de moșie și iau dat niște locuri de casă și de dugheni în târgul Cernăuților, ce și el Ilie Holban leau avut de la părinții săi, dând pricină acestui fiu al său că sau dus de acasă fără voia sa, și mergând la Țarigrad acolo sau însurat și au murit de ciumă; iară încă și pentru sufletul lui fiindui milă iau făcut a lui partea de sus arătată, și iau mai făcut și o biserică la târgul Herța, cu care biserică au cheltuit...... lei, în care somă arată că au fostu și a lui Gheorghie..... lei, adică ..... lei ce avea lăsați la tatăl său și ..... lei, sau venit și lui parte de la cumpărătură, iar ..... lei arată Ilie Holban că au pus de la sine la acea sfântă biserică, ce au făcut pentru sufletul său Gheorghe Holban, căruia arată că iau mai dat și *doi* cai, cum pe larg arată aceiași diată a lui Ilie Holban pitariu, ce sau văzut adiverită cu iscălitura răposatului Gavriil Mitropolitul, și a veliților boiari din vremea aceaia.

Al doilea. O scrisoare din anul *1794 Iunie 17* [2]) iscălită de Ilinca Holban fiica lui Gheorghe Holban ce au fost *baș Capuoglu*, prin care arată cum că știind ea cum că tatăl său sau îngropat în Țarigrad la biserica sfântului Prooroc înainte mergătorului și Botezătorului Ioan, ce iaste la *Kuruceșmea* au afierositu acolo această biserică cu toate acareturile sale câte până acum are, și cu câte va mai câștiga, ca luându preuții de la sfântul Prooroc Ioan ot Kuruceșmea veniturile bisericei sale sfeti Gheorghie din Herța, să aibă a pune numele tatăsău și al său la pomealnicul cel mare, ca să să pomenească peste an la sfântul jertfelnic, cum și la zioa îngropării

1) Vezi mai sus pagina 66.
2) Vezi mai sus pagina 68.

în toţi anii, să se facă colivă şi obişnuitele pomeni şi mai arată că împreună cu această scrisoare de afierosire iau dat ..... lei bani gata ca să facă începutul pomenirilor, cum pe largu arată aceiaşi scrisoare ce sau văzut adiverită cu iscălitura cinstitului şi credincios boiarului domnţiei meale dumnealui Ioan Cantacuzin vel logofăt....

Al treilea, un hrisov al domniei meale de întăritură asupra acestei afierosiri ce face Ilinca Holban [3]), şi pe *alte* scrisori de danie ce au dat creştinii la această sfântă biserică, adică *întâiu* pe o scrisoare de la răzeşii de *moşia Ţintenii; ce acum se numeaşte Herţa*, anumea Vasile Ţintă mazil, Ioniţă Ţintă, Ursu Ţintă, Catrina lui Neculai Ţintă, Anisia sora lui Ursu Ţinţă, Gheorghe Ţintă, Arsenie Ţintă, Balaşa lui Gligoraş Ţintă, Savin Ţinta, Chiriac Ţinta, Ştefan Ţinta şi Roman Ţintă prin care dau danie locul ţintirimului acestei sfinte bisearici, adică din talpa bisearici în fieşte care parte împrejur câte treizăci stânjăni gospod, adiverită fiind scrisoarea de ispravnicii de Herţa, care scrisoare iaste din anul 1794 Iunie 24.

Al doilea, o altă scrisoare iscălită de proin protopopul Herţei, Hagi Dumitru, Apostol Bacalul, Gheorghe Lazar; Teodor Neculau, toţi epitropi acestei sfinte bisearici, prin care arată că bisearica aceasta are danie o casă în târgul Herţei, pe locul dumisale logofătul Iordachi Ghica, cu întăritură de la domniasa Alexandru Mavrocordat Vvod; şi al doilea casă tot în Herţa, iarăşi danie de la Nastasiia Hadângeasa, femeaia lui Ioan Sârbul, iarăşi pe locul dumisale logofătului Ghica şi o *dugheană de scânduri mişcătoare*, făcută cu banii bisearicii, şi altă *casă de şcoală* lângă biserică, făcută iarăşi cu bani bisăricii şi pe lângă acestea mai arată numiţii Epitropi că închinarea acestei sfinte biserici la sfântul prooroc Ioan iaste cu a lor bună voe şi primire, adiverită fiind scrisoarea aceaia cu iscălitura ispravnicului de Herţa, fiind tot din leat 1794 Iunie 23.

Al treile, scrisoarea lui Neculai starostele de cibotari cu toată breasla cibotarilor din Herţa prin care afierosescu venitul ce iaste al breslei lor, legat prin cartea acelor de mai înainte ispravnici de Herţa, din anul 1794 Februari 28, adiverită fiind scrisoarea de ispravnicii din Herţa, tot din acelaş an 1794 Iuni 23, care mai pe larg arată aceleaşi scrisori de sus arătate, care sau văzut de domniia mea; din care încredinţândune că închinarea acestei sfinte bisearici la sfântul Prooroc Ilie din Ţarigrad ot Kuruceşmea sau făcut cu bună voia stăpânitorilor ctitori şi că acaretele de sus arătate sânt drepte ale sale, Domniia mea prin acestaşi hrisov am dat şi am întărit sfintei bisearici a sfântului slăvitului prooroc înainte mergătoriului şi botezătorului Ioan de la Kuruceşmea pe acest al său metoh biserica sfântului Gheorghe din târgul Herţa cu toate veniturile şi acareturile sale câte până acum au câştigat şi cu câte de acum vor mai câştiga din milele luminaţilor domni şi a creştinilor,

3) Vezi mai sus pagina 70.

cari vor binevroi a să face ctitori, pe care să le stăpânească în veaci; şi strângândule epitropii la vremea bine cuviincioasă să aibă ale trimete pe tot anul de doao ori pe an, nestrămutat la sfântul Prooroc Ioan în Ţarigrad, cum mai pe larg arată acelaşi hrisov întărit cu iscălitura şi pecetea domniei meale în anul 1792 Iulie 24.

Al patrulea. Tij alt hrisov al domniei meale de miluire acestei sfinte bisearici ot Herţa. ce iaste închinată de ctitorii săi la biserica sfânt slăvitului înaintea mergătorului şi botezătorului Ioan din Ţarigrad ot Kurucişmea, făcândui obiceiu de milă ca pe tot anul să aibă a lua câte 400 lei din adunarea banilor răsurilor ce să strângu la patru dăjdii a ţiganilor gospod, câte cinci parale de leu, care bani săi ia de la nazirul ţiganilor gospod câte de doao ori pe an, adică doao sute lei la sfete Gheorghe şi doao sute lei la sfete Dimitrie, iară ceialalţi bani acelor răsuri să rămâe pentru leafa vornicului de ţigani, pentru logofătul vorniciei, pentru ocolaş i alţi slujbaşi a ţiganilor gospod după vechiul obiceiu, prin care hrisov să porunceaşte nazirului şi epistatului de ţigani gospod ca pe tot anul să aibă a da nestrămutat aceşti câte patru sute lei la Epitropii acestii biserici ot Herţa, la orânduitele vremi spre ajutorirea sa, cum pe largu arată acelaşi hrisov, care iaste întărit cu iscălitura şi pecetia domniei meale din anul *1794 Iulie 28 zile*[4]).

Al cincile. O carte gospod de la domnia mea de miluirea bisericii sfeti Gheorghie ot Herţa, cu *mortasipia târgului Focşanii*, ce iaste la ţinutul Putnei, den carele să aibă a lua venitul mortasăpiei câte doaozăci şi patru bani de toată vita, cal, iapă, bou, vacă ce să va vinde în acel târgu, care venit măcar că au fost a vămii domneşti, dar domnia me lam dat danie şi miluire aceastei sfinte bisărici, care venit să aibă Epitropii al strânge la vreame, cum pe largu arată acelaşi hrisov întărit cu iscălitura şi pecetea domnii meale la leat *1794 Iulie 1* [5]).

Al şăsălea. Altă asemenea carte tot aceiaşi sfinte bisărici, de miluire cu mortăsapia târgului *Tuzira* din ţinutul Orhei-Lăpuşna, (cu porunca ca vameşii şi carvasărarii să nu o supere cu nemica), tot asăminea ca şi cea de sus arătată din leat *1794 Avgust 2* [6]).

Al şâptelea. Un hrisov tij de la domniia mea de miluire acelor siinte bisărici din târgul Herţa, ce iaste închinată la bisearica sfânt-slăvitului prooroc înainte mergătorului şi botezătoriului Ioan din Ţarigrad ot Kurucişmea, cuprinzătoriu că osebit de trebuincioasele veşminte şi alte lucruri împodobitoare a sfintei bisearici, cede la domniasca noastră camară sau dat, am hotărât domniia mea şi făcut obiceaiu de milă acei sfinte bisearici ca în toată vremea şi deapururi să aibă a lua din vama cea mare gospod câte doaozăci lei pe toată luna ca să fie pentru făclii, lumânări de ceară,

---

4) Vezi mai sus pagina 71.
5) Vezi mai sus pagina 70.
6) Vezi mai sus pagina 72.

undelemn şi tămâe, şi să ia pe fieşte care trii luni odată la începutul lunii. Aşijdere şi din venitul Ocnei din banii cămării gospod să aibă a lua câte una sută cincizăci lei, la zioa hramului pe tot anul nestrămutat, deosăbit să aibă a scuti doaozăci liuzi posluşnici a bisericii, care să fie oameni străini ce nau avut nici un amestec de bir cu ţara aciasta; care oameni având la mâna lor adeverinţa diregătorilor din ce vreame au venit în ţara aceasta de peste hotar, hotărâm domnia me ca întru nemica să nu fie suparaţi nici de banii agiutorinţelor, cum nici de alte dări şi havalele ce vor fi pe alţi lăcuitori. Aşijderea şi trei dugheni şi doao crăşme ce va avea biserica aceasta dreapte ale sale în târgul Herţa am hotărât domniia mea ca întocmai asămine să nu fie suparate nici de vreun feliu de havale; prin care hrisov am poruncit domniia mea cu întocmai asămene să nu fie suparate cu nici de vreun feliu de havalele; prin care hrisov am poruncit domniia me vameşilor de la cărvarsară, i cămăraşilor de ocnă ca ori în credinţă—ori în vâinzare de va fi vama şi ocna de-a pururi să aibă a da aceşti ban din banii cămării gospod nestrămutat, şi vor fi scăzuţi la samă, cum mai pe larg să cuprinde la acelaş hrisov, ce iaste întărit cu iscălitura şi pecetea domnii meale din leat *1794 Iulie 30* [7]).

Al optulea. Alt hrisov al domnii meale de miluirea acestei sfinte bisărici din Herţa cu doaozăci salaşe de ţigani anumea: Gavril sin Chirica Coman, Murguleţ sin Chirica Coman, Artenie sin Chirica Coman, Gheorghe Ciurariu cei zic Coroeriu, Lupu sin Gheorghie, Niţă sin Gheorghie Coroeriu, Onică Ciurariu, Toader sin Onică, Luca Scripcariu, Sandu Cobzariu, Gligorie Rudariu, Leonte Rudariu cei zic şi Ciobul, Vasile sin Lupan, Spiridon sin Ioniţă, Roman Bursuc, Apostol sin Pleaşcă, Călin Rudariu, Lunei sin Nastur, Simion Sprinceană, Fănică brat lui Stefan; toţi aceştia cu femeaile şi cu toţi copii lor să fie a sfintei bisearici de sus arătate, direpţi robi în veaci cu tot rodul ce sau născut şi să va mai naşte dintru dânşii, cum mai pe larg să cuprinde la acelaşi hrisov ce iaste întărit cu iscălitura şi cu pecetea domnii meale din leat *1794 Septemvrie 25* [8]).

Al noulea. Altă carte gospod tot de la domniia mea dată aceleiaşi sfinte biserici, miluire cu mortăsăpia târgului Fălticeni de la Ţinutul Sucevei, tot asăminea arătând cuprinderea ca şi celelalte de sus arătatele cărţi de mortasăpie (câte 24 bani de vită din vama domniască (care carte iaste din leat *1795 Ghenar 7 zile* [9]).

Al zăcilea. Altă aseminea carte a domnii meale de miluire aeeleaşi sfinte biserici cu *mortasăpia târgului Dorohoiu de la ţinutul Dorohoiului,* tot asăminea având a sa cuprindare (câte 24

---

7) Vezi mai sus pagina 74.
8) Vezi mai sus pag. 76.
9) Vezi mai sus pag. 77.

bani de toată vita, cal, iapă, bou, vacă sau catâr), ce iaste tot dintracelaş an şi lună *1795 Ghenar 17 zile* [10]).

Al unsprezecelea. Altă osăbită scrisoare de la al nostru cinstit şi credincios boeriu, dumnialui Iordachi Ghica vel logofăt, prin care aşa arată dumnialui că fiind îndemnat din dumnezăiasca râvnă au dat danie aceiaşi sfinte bisearici din Herţa, tot locul pe care iaste binaua bisericii cu ţintirimul cât va fi pentru trebuinţa îngropării morţilor, cum şi pe largu arată aceiaşi scrisoare din anul *1795 Ghenar 18* [11]), adeverită cu iscălitura dumisale logofătului încredinţată şi cu osăbită iscălitură a cinstiţilor şi credincinşilor boiari a domnii meale, dumnialui Neculai Rosăt biv vel logofăt, dumnealui Costachi Ghica hatman, dumnialui Iordachi Rosăt vel visternic, ce sau întâmplat marturi.

Al doisprezecelea. Altă carte a domnii meale de miluire a sfintei bisarici din Herţa cu mortasăpia târgului Chişinăului ot ţinutul Lăpuşnei tot în asăminea cuprindere ca şi cele de mai sus arătate (câte 24 bani de vită mare) fiind dintru acest an *1795 April 8* [12]).

Al treisprczecelea. Tij altă carte a domnii meale de miluire a sfintei bisărici cu mortasăpia târgului Stroeştii tot cu asăminea cuprindere (câte 24 bani de vită), fiind din acest an *1795 April 5* [13]).

Al patrusprezelea. Un hrisov al domnii meale prin care am dat acestei sfinte bisărici danie şi am *afierosit vatra târgului Dorohoiului, ce au fost direaptă al nostru domnească, hotărâtă ma înainte vreame* de pe care vatra târgului să aibă această sfântă bisearică aşi lua venitul după rânduiala cum să urmează şi la alte târguri ce sânt date altora de către alţi luminaţi domni, adică *întâi* pe tot vinul şi rachiul ce vor vinde în crăčme târgoveţii creştini, jidovi şi alţii să aibă a plăti câte *doi* bani de vadra de vin, şi câte *un* ban de toată vadra de rachiu; *al doilea* dohotul numai al numitei bisarici să să vânză; *al treilea* gospodarii ce vor fi şăzători la faţa uliţelor să plătească câte optzăci parale un gospodar pe an pe toată uşa; iară cei ce vor fi pe la mahalale să plătească câte un leu de gospodariu pe an, nefiind siliţi de cătră bisărică fără voia lor ca să lucreze, ci să aibă a da bani, iară femeile ceale sărace şi fără feciori să nu dea nimica; *al patrule,* câte scaune de carne vor fi pe vatra târgului să aibă a plăti cum plătesc şi pe la alte târguri; aşijderea din cincizăci stupi să aibă a lua biserica un stup de sămânţă, şi toamna săl rădice din prisacă, însă fiind mai puţin de cinzăci să ia câte o para de stup; iară la vânzarea peştelui, a lumânărilor, a pânei să fie târgoveţii slobozi fără a nu plăti nimica, cum pe largu arată acelaşi hrisov, ce iaste întărit cu iscălitura şi pecetea domnii meale din anul acesta *1795 April 14* [14]).

---

10) Vezi mai sus pagina 78.
13) Vezi mai sus pagina 79.

Al cincisprezecelea. Alt hrisov de la domniia mea prin care osăbit de altă milă şi danie cu care am miluit domniia mea pe aceastâ sfântă bisarică din Herţa ; iam mai dat danie şi afierosire de istov moşia Vârful Câmpului ce iaste la ţinutul Suceavei, care aŭ fost direaptă domnească a noastră, şi măcar că împregurașii o împresurasă cu nedreptate, dar domnia mea ca pe o moşie direaptă a noastră domnească am dezbătuto prin boerii ce am trimes la faţa locului şi după ce am luato întru a noastră domnească stăpânire am dato danie şi afierosire sfintei bisearici de sus pomenită care această moşie Vârful Câmpului despre răsărit să hotăreşte cu moşiia Sauceniţa, şi despre apus să desparte de alte moşii prin apa Siretiului, iară despre miazăzi să hotărăşte cu moşia Ionăşănii şi despre miazănoapte să hotărăşte cu moşia Dobrinăuţii; de pe care moşie Vârful Câmpului să aibă sfânta biserică a lua obişnuitul venit din toate de a zăcea după obiceiu şi după ponturile ce sântu în visterie cu pecetea gospod, cum mai pe largu arată acelaşi hrisov care iaste întărit cu iscălitura şi pecetea domniei meale ce iaste din leat *1975 April 21* [15]).

Deci pe toate acestea de mai sus daruri şi afierosiri dăm şi întărim sfintei acestei bisearici din Herţa în veaci stăpânire şi deplină putere neclintită; asupra cărora fiind trebuinţă de a se rândui epitropi purtători de grijă, domnia mea am socotit şi am ales pe ai noştri cinstiţi şi credincioşi boiari, pe dumnealui Ghica hatman, pe dmlui Andrei Holban biv vel stolnic, fiecare prin deosăbit hrisov al domnii meale *(al şasăsprezelea)*, din trecutul an *1794 Octombrie 28* [16])., iam orânduit pe dumealor Epitropi purtători de grijă cu depline puteri, volniciţi ca să aibă a cere şi a lua toate veniturile şi milele ce sânt rânduite prin domneaştile noastre cărţi şi hrisoave la fieşte care vreame rânduită şi făcând toate trebuincioasele podoabe şi lumânări şi alte cheltueli ale bisaricei ot Herţa, câţi bani vor mai prisosi să aibă ai trimite la proestosul sfintei bisărici de la Kuruceşmea, unde iaste închinată metoh pe tot anul, de doao ori pe an ca să să folosască şi acelaşi sfânt şi dumnezăesc lăcaş din domneaştele noastre mile. Care numiţii boiari epitropi din poronca domnii meale am orânduit şi vameş spre înlesnirea strângerii veniturilor şi a milelor pe credincios boiarul domnii meale dumnealui *Stefănachi Ţicău* biv vel jitniciariu, carele să aibă a ţinea condica curată de toate veniturile şi întâmplătoarele cheltueli, ce prin ştirea dumnealor boerilor Epitropi se vor face. Şi pentru ca să să păzască şi să se urmeaze toate acestea mai sus arătate sau dat la mâna domnilorsale boiarilor epitropi acest al nostru domnesc hrisov la care poftim domnia mea cu dragoste şi pe alţi fraţi luminaţi domni, care din dumnezăiască pronie vor fi orânduiţi în urma noastră cu domnia acestei ţări să nu surpe aceste puţini mile ce am făcut domniia mea cu aceaste doao sfinte

---

15). Vezi mai sus pagina 80.

dumnezăeşti lăcaşuri ce mai vârtos adăugândule cu sporire să le întărească pentru a domniilor sale cinstită şi veacnică pomenire. Şi spre aceasta iaste credinţa a însăşi Domniii meale Noi *Mihail Suţul Voevod.* şi credinţa a prea iubiţi fiilor domnii meale *Ioan Voevod, Grigorie Voevod* şi *Alexandru Voevod* şi credinţa a cinstiţi şi credincioşi boiarii divanului domnii meale, dumnealui *Ioan Cantacuzin* vel logofăt, i dumnealui *Costin Catargiul* vel vornic, i dumnealui *Drăcachi Depaste* vel vornic, i dumnealui *Neculai Rosăt* vel vornic; i dmlui *Todiraşco Balş* vel vornic, i dmlui *Săndulache Sturza* hatman i părcălab Sucevei, i dmlui *Costachi Gerachi* vel agă, şi dmlui *Anastasachi Caliarhi* vel postelnic, i dmlui *Iordachi Ruset*, vel visternic, i dmlui *Mihai Sturza* vel spătar, i dmlui *Mihalachi Luca* vel ban, i dmlui *Costachi Ghica* vel comis, i dmlui *Iacovachi Arghiropol* vel cămăraş, i dmlui *Iordachi Mavro* vel căminar, i dmlui *Vasile Lăcusteanul* vel păharnic, i dmlui *Costantin Carp* vel sărdariu, i dmlui *Andrei Holban* vel stolnic, şi credinţa tuturor boiarilor domnii meale a mari şi mici.

Scrisusau hrisovul acesta la scaunul domnii meale în oraşul Iaşii întru cea dintăiu domnie a noastră la Moldaviia, în al treilea an, în anii de la mântuitorul Hristos, *1795 April 23.*

Io Mihail Suţul Voevod.

XXXII *1804 Mai 15.* **Alex. C. Muruz Vodă trece către mon Sf. Spiridon din Iaşi biserica Sf. Gheorghe din Herţa cu toate venitnrile afierosite ei, între care şi vatra târgului Dorohoiului.**

Cu mila lui D-zeu Noi Alexandru Constantin Muruz Voevod Dom ţării Moldovei.

Se face ştire, că cu D-zeescu ağutoriu, domnind de al doilea rând întru acastă ţară a Moldovei, au dat către domniia me jalobă un oareşi-care neguţitoriu arman Ovanez Apiczade, arătând şi înştiinţând că un văr a lui, Hogea Bogoz Apiczade, având a lua trei-zeci mii lei de la pre luminatul Domn Mihail Suţu Voevod, a luat de la pre luminarea sa pentru aceşti bani cu desăvârşită vânzare, biserica ce iaste în Herţa, împreună cu târgul Dorohoiului, şi cu cele-lalte averi a ei, şi că numitul vărul său lau orânduit Epitrop din partea sa, ca să stea să vânză numita biserică, prin Sultan mezat, şi au cerut prin jaloba sa să i să dea ţidulă gospod; care jalobă orânduinduse la cinstiţi boiarii Divanului Domnii meale, ca să să facă cercetare cu amăruntul, atât pentru scrisoarea de Epitropie a numitulu Apiczade, şi pentru cele ce să arată în jalobă, şi pentru bisearică, cum şi pentru averile aceastei bisearici. Şi după poronca domnii meale cercetând dmlor veliţii boiari cu adâncime pentru toate, au făcut arătare către domnia me, cum că numita biserică din Herţa, împreună cu cele înfiinţate a sale avuturi, la 1794 Iunie 17, sau făcut metoc a bisericei Sfântului mer-

gătorului înainte Ioan, ce iaste la Kuruceşme, dânduse danie de Ilinca Holbăneasa, fiica lui Gheorghe Holban ce au stătut baş-capuoglan, şi că sau întărit această danie tot la acel an luna lui Iulie 28 zile, şi de prea luminatul Mihai Suţul Voevod, domnind întru această vreame întru această ţară, şi că pe lângă alte avuturi ce avea mai înainte această biserică, a mai miluito şi Domnia sa cu târgul Dorohoiului şi cu mortăsapia acestui târg, şi cu alte câteva mortăsapii de pe la alte târguri, încă şi cu mortasăpia de la târgul Focşanii. Dar această mortasăpie de la Târgul Focşani fiind cu câţiva ani mai înainte încă la 1784 Septemvrie 20, dăruită cu hrisov gospod de domnia sa Alecsandru Constantin Mavrocordat Voevod fiicei domniei seale, luminatei Domniţe Ralu Mavrocordat, şi cerşinduse de domnia sa, nu sau căzut a se lua de biserica Herţei, căci după pravili, şi obiceiurile pământului, cele mai vechi hrisoave sunt mai tari şi puternice de cât cele făcute mai în urmă; deci după această orânduială şi hrisovul domnului Alixandru Mavrocordat Voevod ce iaste pentru acestă mortasăpie a Focşanilor, are mai multă tărie şi putere, de cât aceasta ce au dat domnia sa Mihai Vodă, pentru aceasta mortasăpie la biserica Herţii, mai arată domnialor boiarii că au văzut şi zapisul domnului Mihai Vodă, prin care vinde bisearica aceasta la neguţitorul Hagi Bogoz Apiczade, pentru *trei-mii lei*, ceì iaste datoriu, scris fiind acel zapis la 1801 Oct. 1, în care mărturisesc trustelile beizadelile Domniei-sale, cum şi cartea de epitropie ce au dat numitul Hagi Bogoz Apiczadc scrisă fiind la anul 1802 Septemvrie 23, prin care face vechil pe vărul său Ovanes Apiczade, ca să stăpânească numita biserică şi avuturile ei, şi să urmeze după a sa oranduială, arătând către Domnia me aceste cercetări, şi arătări a dmlor sale veliţilor boeri, şi cu întregime luând sama, şi cu căzută râvnă, şi cuviincioasă sprijinire ce să cuvine la cele dumnezeeşti şi la sfintele lăcaşuri, negăsind a fi nici după lege, nici după plăcerea lui D-zeu, a se da dajnică biserica Herţii la neguţitori şi mai vârtos fiind şi ne pravoslavnicu, şi fără cuviinţă, şi urât a se vinde lăcaşul lui D-zeu în ivală, strigânduse prin oraş şi preţuinduse (făcânduse şi aceasta o ră pildă către alţii) lucru hulit de către oameni, vrednic de toată judecarea. Lângă aceaste socotind Domnia me că şi veniturile dintre avuturile acestei biserici iaste mai temelnic, şi cu curgerea anilor merge spre sporire, prin sprijinirea şi ajutorul a pravoslavnicilor luminaţi Domni, cu ağutorul şi dăruirile ce fac iubitorii de D-zeu creştini, şi cu buna purtare de grijă a iubitorilor de D-zeu epitropi, şi cu ce spre toată credinţă, vrednicie, şi silinţă acelor orânduiţi la biserica aceasta a Herţii, şi la averile ei, şi că dintru aceasta poate a se face vre un ağutor, şi folosire la vre una din bisaricele obştiei. Am făcut Domnia me cuviincioasă înştiinţare, că de va voi cineva dintru cei de aice, sau din boeri, sau din mănăstiri, sau din biserici, să ia asupra sa această biserică a Herţei, cu avuturile, şi cu veniturile sale, şi să plătească datoriile ce se

cer, şi ne vrând nimine ; am socotit să să lipească această biserică a Herţei cu toate cele ce are, la biserica Sf. Dimitrie ce este la Kuruceşmea, şi au fost primit epitropii acei bisearici, ca să plătească banii ce are a lua Apiczade, şi doao mii şepte sute lei, ce sânt datorie la cei ce ţinea biserica Herţei, şi să ia biserica Herţei cu toate ale sale, (afară de mortăsapia Focşanii ce este dată luminatei domniţei Ralu Mavrocordat, după hrisovul de danie a Domniei sale Alexandru Const. Mavrocordat Vv.). După care această aşezare în trecutul an 1803 în luna lui Decemvrie sau făcut şi hrisov gospod al Domniei meale, dar mai arătânduse şi alt datornic al Domnii sale Mihai Vodă, cu vreo *doao-zeci mii lei*, anume Efstatie Petru Pencovici sudit austriecesc, cerşind şi acesta ca să să plătească dintru această bisearică, ca unul ce o avea amanet pentru aceşti bani, şi ţinia în mânule sale scrisorile bisearicii. Deci, văzind epitropia Sf. Dimitrie de la Kuruceşmea că sau îndoit datoria ce trebuia a să plăti din biserica Herţii, sau lăsat de a primi asupra lor, şi de a lua bisearica Herţii, neputând a plăti atâta mare sumă de datorie, şi pentru această pricină au rămas nepusă în lucrare orânduiala ce să făcuse prin hrisovul Domnii meale.

In vremea ce să făcea aceste, întâmplatusau ca şi obştea neamului creştinesc din Ţarigrad a vedea cea de obşte patrierşască şcoală a Ţarigradului, neavând cuviincioasă orânduială spre sporirea învăţăturilor şi folosirii ucenicilor, cu toate că are nu puţine venituri, pentru ceale trebuincioasă cheltueli, a plăţii dascalilor şi hranei ucenicilor, şi adunânduse la un loc atât Preosfinţitul Patriarh, şi Sf. Sobor, şi toţi cei întâi ai neamului şi făcând căzuta socotinţă pentru mai bună starea acestei şcoli, toţi de obştie am găsit cu cale, şi de trebuinţă a muta şcoala de la Fanarul Ţarigradului la Kuruceşmea, fiind sat prea chibzuit pentru învăţături, şi găsinduse loc acolo bun de zidirea unei case, şi de alcătuirea scoalei, şi cerşind trebuinţa a se cumpăra acest loc cu mare sumă de bani, şi neavând de unde da această sumă, după multă socotinţă negăsind alt prilej şi lesnire pentru săvărşirea acestui folositor lucru, fără numai să economisască această sumă de bani, din darul de pe moşia Hotărnicenii, ce sau fost făcut la această scoală a Ţarigradului, de fericitul întru vecnica pomenire părintelui Domnii mele, D-sa Constantin Muruz Vv, întărit prin hrisovul gospod al înălţimei sale, şi făcânduse această hotărire prin patriarşeşti şi soborniceşti cărţi, au scris cătră Domnia mea, poftind ca să primim şi noi această hotărâre, şi să dăm obştea neamului creştinesc această trebuincioasă sumă de bani, ca să nu rămâie neîmplinit acest deobştie folositor lucru, şi întru nimică întrebuinţat folosul din Hotărniceni, în vreme ce nu se face la această scoală nici un rod de învăţătură, precum au fost până acum, pentru că nu au fost bine chibzuită. Drept aceasta, văzind şi Domnia mea această deobşte poftire şi hotărâre, şi rugăminte, am scris la prea luminatele beizadele fraţii Domnii meale, Dimitrie Muruz Vv. Panaghiotache Muruz Vv., şi

iubitul fiiul nostru Constantin Muruz Voevod, ca să să silească a lua acest loc trebuincios pentru zidirea şcoalei, plătind banii ce să cer, numai ca să să săvârşaşcă cea de obşte cerire ce să face, pentru folosinţa neamului nostru. Şi luminarea lor cu mare râvnă făcând tot chipul, au rescumpărat acel loc cu mare sumă de bani, pe care lau şi dat la obştia neamului, luând pe acest loc Hotărnicenii, după hotărârea ce sau făcut mai înainte de toţi, şi după patrierşască şi sobornicească scrisoare de întăritură, trecând dar moşia Hotărnicenii după chipul cel mai sus arătat, la stăpânirea luminatelor beizadele fraţii şi fiul Domnii meale.

Mai cercetând Domnia me am aflat, că din venitul ce ave moşia Hotărnicenii la ace vreme, sau fost orânduit de fericitul întru pomenire părintele Domniei mele, să să dea o parte şi la spitalul ce era să să facă din nou, în Monăst. Sf. Spiridon din Iaşi, orânduit întru acest chip; iar cealaltă jumătate luândo epitopii spitalului de aice, să îndatoresc a întimpina trebuinţele cheltuelelor de peste an a deosebitului spital, ce să va zidi întru această mănăstire pentru odihna şi răpausul a celor mai cinstiţi dintre bolnavi, sau străini, sau neputincioşi, a suferi strâmtoreală şi nevoie în spitalul obştiei, sau cari întralt fel se vor întâmpla scăpătaţi, nesuferind Dmniia me nici de cum a rămâne nelucrată şi fără de folosire orânduiala ce au făcut prea fericitul părintele Domniei mele. Socotitoam datorie neplătită, ceia ce fericitul nu au apucat a face spre oareşi care mângăere de obştie celor pătimaşi, după cel cu iubire de oameni şi de D-zeu cuget ce au fost pus, ca să împlinim noi, învrednicindune de a lua părintesc scaunul acei de D-zeu păzitei ţări a Moldaviei, şi puind gând ca să facem cu a noastră cheltuială întru această mănăst. a Sf. Spiridon, o casă pentru bolnavi; şi voind a da mai cu înmulţire acel mai înainte orânduit venit din Hotărniceni, şi fără nici o amestecare şi mai cu statornicie. Am socotit Domnia me a fi mai cu priinţă, să să deie numita biserică a Herţii cu toate averile şi veniturile sale la acest nou spital ce să va face în mănast. Sf. Spiridon, în locul acei părţi de Hotărniceni, pentru care am scris şi Domnia me către luminatele beizadele îndemnândui să să îndatorească a plăti banii ce ave a lua Apicoglu şi Pencovici, ca să scape biserica Herţii din străinele mâni, şi câştigânduse, să să deie danie la spitalul ce se va zidi de către noi; ca să ia veniturile şi milele a acestei biserici, şi să fie pentru grija săracilor şi a neputincioşilor, şi pentru pomenirea fericitului nostru părinte şi a noastră, şi primind luminarea lor această îndemnare, sau însărcinatu cu toată suma a acelor datorii, din care sumă luminatul Beizade Dimitrie Muruz, scoţind bani, au plătit doaă părţi, şi luminatul Beizade Panaghiotachi au plătit o parte, şi doaă părţi au plătit iubitul fiu al Domnii mele Constantin Muruz (după care analogie şi pentru cumpărarea locului pentru şcoala Ţarigradului, asemine au număraı bani fieşte carele beizade) şi cu acest fel ce sau zis mai sus, au plătitu

şi lui Apiczade, şi lui Pencovici suma banilor ce au avut a lua, şi au trimis către Domniia me scrisori de izbrănire ce au luat de la fieşte carele, luând deosebită scrisoare de la Domniia sa Mihai Suţu Vv. în care arată că nu are nici o împărtăşire din această biserică a Herţii, nici din avuturile, nici din veniturile acestei biserici, nici însuşi prea luminarea sa, nici iubiţii fii, nici urmaşii preluminărei sale.

Deci sfârşinduse această pricină după a noastră voinţă, şi spitalul zidinduse de către Domniia me, luând de la luminatele beizadele biserica Herţii cu toate ale sale, am dato danie la acest nou spital, în locul părţii acei din Hotărniceni. bine voind Domniia me, ca să şi mai înmulţim folosinţa acestei miluiri, ce dintru început sau fost făcut de fericitul părintele Domnii mele, şi săl şi mai înlesnim, de la loc curat şi fără de amestecătură, şi slobod, şi cu putinţă a se spori, cu ağutorul iubiţilor de D-zeu şi de bunătăţi, şi prin grija şi silinţa a epitropilor Sf. mănăstiri şi a spitalului. Intru acest fel acum cu ağutorul lui D-zeu sfârşind şi zidirea spitalului ce sau fost cugetat atunce de fericitul Domnu părintele Domniei mele şi părintescul dar ce sau fost făcut la acel spital mai sporindul şi întemeindul prin chibzuiri şi dare de mai mult venit întru încredinţarea mai cuviincioasă deosebită câştigătoare şi mai cu folos.

Aducând înaintea Domniei mele pe D-loru epitropii Sf. Spiridon, şi dândule în mânule D-lor sale *cinci spre-zece mii lei* dintru a noastră Domnească camară, pentru zidirea a acestui nou spital, şi orânduind ca să fie D-lor purtători de grijă la zidire, şi epitropi ai acestui spital, am dat la D-lor şi hrisoavele şi alte scrisori a bisericii Herţii, dând şi stăpânire a acestei biserici cu toate averile şi veniturile sale, şi poruncind să poarte de grijă pentru buna orânduială a bisericei precum se cade, şi pentru mai înbunătăţirea acaretelor şi pentru sporirea şi strângerea veniturilor, ca să fie pentru cele trebuincioase a acestui nou spital, şi D-lor luând această bună vestire, şi primind această facere de bine şi purtare de grijă a zidirii, au şi început cu mare sirguinţă şi râvnă ;—*Drept aceasta puind în orânduealǎ,* ce sau arătat toate aceste de mai sus, am dat şi acesta al nostru Domnesc hrisov, prin care întărind, şi întemeind, dăruirea ce sau făcut mai înainte de fericitul părintele nostru, şi cea de către Domnia me cu sporire de bun cugetu spre schimb; hotărâm ca biserica Herţii cu toate ale sale, (afară de mortasăpia Focşanilor) care mai nainte sau fost pus zălog, de D-sa Mihai Suţul Vv. la numiţii neguţitorii Apiczade şi Pencovici pentru banii ce era luminarea sa datoriu, şi apoi sau răscumpărat de luminatele beizadele, fraţii şi fiul Domnii mele, prin ağutorul ce lau dat Domniia me, la plata datoriilor către acei neguţitori, şi făcânduse câştigare a luminărilor sale, iar de acum prin schimbul părţii din Hotărniceni, viind la stăpânirea spitalului ce sau ziditu de către Domniia me, în Sf. mănăstire a Sf. mănăstiri,

ce are întru a sa cuprindere spitalul, stăpâninduse după economia şi orânduiala epitropilor Sf. Spiridon şi a spitalului, de către care are să să aleagă cel după vremi egumen, sau purtătoriu de grije la această biserică. Iar cele înfiinţate acareturi ce are numita biserică a Herţii acum, sunt aceste ce mai ğos se scriu.

a) Tot locul pe care se află zidirea bisericei şi toată ograda ce iaste trebuincioasă pentru îngroparea morţilor, dat danie de răposat. logof. Gheorghie Ghica, la anul 1795 Ghenar 18.

b) Trei case, adecă doaă pe loc reposat Logof. Gheorghie Ghica, dăruite fiind de alţii spre pomenire, iar una aproape de biserică care este şcoală, şi făcută cu cheltueala bisericei.

c) Una dugheană mişcătoare pe roate.

d) Venitul de la rufetul ciobotarilor ce sau datu danie de însuşi acest rufetu.

e) *Patru sute lei* milă pe an din răsurile ţiganilor gospod, care se ia de doaă ori pe an, adecă ğumătate la Sf. Gheorghie, şi ğumătate la Sf. Dimitrie, cu hrisov al preluminatului Mihai Suţul Vv. din anul 1795 Iulie 28.

f) Mortasăpia de la târgul Tuzora ot ţinutul Orheiului, prin carte gospod tot a acestui Domn, şi tot dintru acel an, August 2.

g) *Doaă-zeci lei*, pe toată luna de la carvasaraoa vămii gospod pentru făclii, unt de-lemn şi tămâie la biserică, şi una sută cinci-zeci lei la ziua hramului bisericei, luânduse de la camara gospod din venitul Ocnei, şi 20 doaă zeci scutelnici posluşnici bisericei, şi încă să scutească de va ave trei dugheni şi doaă cărciume în târgul Herţii, iarăşi cu hrisovulu acestui Domn din 30 Iulie, tot a acelui anu.

h) *Doaă zeci* salaşe de ţigani, cu hrisovul acestui Domn din 28 Septemvrie tot a anului aceluia.

i) Mortasăpia de la târgul Folticenii prin carte gospod tot a acestui Domnu din anul 1795 Ghenarie 7, care întru acest an sau vândut trei sute lei pe an.

j) Mortasăpia târgului Dorohoiului prin carte tot a acestui Domn, din 17 Ghenarie, tot a acelui anu.

k) Mortasăpia târgului Kişinăului la ţinut. Orheiului, prin cartea tot a acestui Domn, de la 18 Aprilie, tot a acelui anu, şi sau vândut întru acest an în şase sute cinci-zeci lei.

l) Mortasăpia târgului Stroeştii, prin cartea tot a acestui Domn, din 5 Aprl, tot al acestui an.

m) Vatra târgului Dorohoiului cu tot venitul ce are de să ia venit, după cum şi de la alte târguri ce sau rânduit la alte obraze, de către alţi luminaţi Domni, dată iarăşi prin cartea a acestui Domn din 14 Aprilie tot al acestui an, care împreună cu mortasăpia tot a acestui târg sau vândut acum drept *una mie* lei întrun an, iar moşia Vârvul Câmpului, cu toate că sau fost dat danie la această biserică de numitul Domn prin hrisov, dar sau şters din numărul averilor bisericei, pentru că pe urmă pornind jalobă D-lui Stoln.

Ioan Cheşcu pentru această moşie, făcânduse gudecată sau arătat prin anaforaoa D-lor sale veliţilor boeri scrisă din anul 1795 Decemvrie 12, şi întărită de Domnia sa Alexandru Ioan Calimach Vv. şi iar prin hrisovulu Domniei sale din anul 1798 Aug. 10 se arată că numita moşie, este dreaptă a d-sale Stoln. Ioan Cheşcu, iar nu domnească.

n) Doaă sute lei din Ocnă prin hrisovul Domniei mele din anul 1803 Noemvrie 2.

Şi din toate aceste arătate, adecă mortăsăpii, şi Târg. Dorohoiului, şi din Ocnă, din vamă i din răsurile ţiganilor, întracest an curgătoriu, sau făcut suma venitului, doaă mii noaă sute patruzeci lei; drept aceasta hotărâm şi întărim Domnia me, ca toate aceste ce sau pomenit a bisericii Herţii, să fie spre ajutorul şi trebuincioasa cheltuială a bolnavilor ce vor fi în spital. Poftim şi pe cei ce vor fi în urma noastră luminaţi Domni în scaunul Domniei a acestei ţări, să bine voească a da această milă la acest spital agutorind ighemoniceşte, şi sprijinind toate aceste, ca să ne învrednicim toţi împreună Dumnezeeştilor răsplătiri. Spre aceasta am dat acesta al nostru domnesc hrisov, cu credinţa a însumi Domnii mele Noi Alexandru Constantin Muruz Vv, şi a prea iubiţi fiilor Domnii mele Constantin Vv., Dimitrie Vv. şi Nicolae Vv. aşijderea şi credinţa Preosfinţitului Mitropolit al Moldaviei Chirio chir Veniamin, a iubitorilor de Dumnezeu, chir Gherasim Episcop Romanului, chir Meletie Episcop Huşului, şi a D-lor sale veliţilor boeri ai Divanului, D-lor Costachi Ghica vel Logofăt de ţara de jos, i Ioan Razul vel Logofăt de ţara de sus, i Nicolae Balş vel Vorn. de ţara de jos, i Alexandru Ianculeo vel Vorn. de ara de jos, i Gavriil Conache vel Vorn. de ţara de sus, i Dimitrie Sturza vel Vorn. de ţara de sus, i Dimitrie Ghica vel Vorn. al obştiei, i Alecsandru Mavrocordat Hatman, i Luca vel Post. i Nicolae biv vel Post. epistat cămărei, i Iordachi Roset vel Vist., i Alecsandru Balş vel Aga, i Grigorie Ghica vel Vornic de Aprozi, i Dimitrie Bogdan biv vel Spat. Epistat comisiei, i Neculae Balş vel Spat., i Vasilie Roset vel ban, i Neculae Dimache vel Caminari, şi credinţa tuturor boerilor Domnii mele a mari şi mici, ca să fie încredinţare şi de vecnică întăritură.

Scrisusau acest hrisov în scaunul Domnii mele în cel de D-zeu păzit oraş al Iaşului, întru al doilea an al Domnii noastre al doilea, la anul de la Hristos 1804 Mai 15.

Noi Alexandru Muruz Voevod.

Sigilulu Domnescu cu şnuru de matase şi cutie de argint.

Contra semnat
Iordachi Roset vel Visternic.

XXXIII. *1820 Decembre*. **Catagrafia Dorohoiului**

Birnici:

Sava Prilogeanu, Ostafie Moisa, Mihalachi Răileanu, Nichita a Aniţei, Sămion Răcilă, Toader Tiron, Stefan a Prodanei, Ion Guţic, Sămion Pricop, Gheorghe a Aniţei, Ioan a Babei, Vasile Văcariu Sămion Ciobanu, Toader Prilogeanu, Anton Cheptănariu, Toader a Anisiei, Sămion zet Prilogeanu, Toader Cheptănariu, Ilieş Murariu, Ioan Ciubotaru, Tănasă Stratin, Iordachi Bălan, Neculai Păscariu, Vasile Ciubotariu, Mihalachi Morariu, Ioan Călugăreanu, Ioan a Parascăi, Sava Solonariu, Sămion Moşneagu, Matei Dulgheriu, Tănasă Solonariu, Petre Ostafie, Toader a Petrei, Ioan Prilogeanu, Sămion a Ilincăi, Mihai Vătămanu, Gligore Ghiniţă, Ioan Bălan, Ioan Vătămanu, Tănasă Răcilă Cost. Stratin, Chirilă a Grigoroaei, Iftime Mihai, Gavril Chihulca, Vasile Gavriliţă, Gheorghe Cornea, Iordach Cioată, Maftei Sărbu, Sămion Gavriliţă, Iosaf Tatul, Matei Dulap, Sămion Sârbul, Ioan Săcrieriu, Grigore Budeanu, Tănasă a Sandului, Dumitru a Sandului, Ioan a Simionesei, Grigoraş Oltea, Ioan Solonariu, Ioan a Lucăi.

„ din aceşti 60 de birnici, 7 sânt fruntaşi, 10 mijlocaşi, iar 37 sânt codaşi, *bez.* 5 liude nevolnici, săraci şi *ertaţi*; toţi aceştia au 123 vite mari, 9 cai şi 170 oi.

Breslaşii Sămeşiei: Iacov Motan—Ion Calancea—Darie Cucireanu—Acsinte *zet* Munteanu—Ion Filip.

Neguţitoraşi ot Dorohoi: Ion Botoşăneanu, Ion Furmagiu, Grigore Ciubotar, Onofrei Ciubotar, Toader Creţu, Toader a Radului, Antrei Crâşmar.

Bresle : a) *Cioclii bisăricii Sfântului Nicolae*: Matei Ciubotar, Mihai Herţanu, Vasile Dubălariu, Leonte Ciubotar, Vasile Furmagiu, Iordachi Cojoca, Grigore Popovici, Dum. Vântu.

b) *Liudi tot acestei bisărici*: Iordachiu *sin* Apostol, Roman Ungureanul, Nedelcu.

c) *Cioclii ai bisăricii* **Ospeniei**: C. Şoltuzu, Ioan Onofrei Şoltuzu, Iordachi *sin* Onofrei, Axinte Vântul, Ioan Vântul, Manole Cojocu.

d) *Liudi tot a acestei bisărici*: Ioan Morţun, Andrei Horobat.

e) *Liudi mănăstirei* **Gorovei**: Ioan Culicean ciubotar, Iancu Ciubotar, Iosep Ciubotar, Timofti Culiceanu, Pintilie Ciubotar.

f) *Lumânărari isprăvniceşti*: Ilie Ciubotar, Dumitrachi Bărbieriul, Alexandru Croitoriul, Toma sân ego (fiul său), Costandin Crâşmariul.

g) *a Beşlegei*: Gheorghe Ciubotariu, Petrea Ciubotariu, Ioan Casap, Neculai Rotar, Sămion Casap, Ioan Ungureanu, Dumitru Culiceanu, Toader Irimenco, Toader Dulgheru, Neculai Cojocariu, Toader Ungureanu, Stefan Ivaşco, Vasile *zăt* Răileanu *(din bir)*.

h) *a dumisale Zoiţa Potlog*: Petrea Rusu, Mihai *sin* Andrei,

Ioan Cimpoeşul, Neculai Rusul, Chirilă *zet* Rusu, Lupu Ilaş, Vasile Rusu, Pricope Ilaş, Grigoraş Buzilă, Alexandru Moşneagu, Miron Dulap, Costachi Munteanu, Gheorghe Vieriul (din bir), Anton Gogâţă (din bir).

i) *a dumisale Ilie Caftangiu*: Ioan *sin* Macovei, Vasile Rusul, Macovei Moşneagul, Dumitru *sin* ego (fiul său), Ilaş nepot lui, Vasile Lozneanu, Grigoraş Ţintilă, Ioan Ciubotariu, Iancu Ciubotariu.

j) *a dumisali Vameşului Teodosachi*: Costachi Căldăruşă, Iftime Căldărnşă, Lupu Ungureanu, Ioan Ungureanu, Mihalachi (toţi aceştia după cărţile visteriei).

k) *a Doricăi monahia*: Costandin a Vieriţei, Ursu Mâţoaei, Gheorghe a Mutencii.

l) *a Căpitanului Arhanghel*; Neculai Jitariu, Gheorghe Ungureanu, *in* (alt) Gheorghe Ungureanu, Vasile Ungureanu (toţi aceştia după hrisov).

m) *a Căpitanului Pascal*: Dămian Rusu, Toader Ciubotariu, (toţi după carte gospod).

n) *a Polcovnicului Mihalachi*: Ioan Vezetiu, Gavril Butnariu, Vasile Pânzariu, Onofrei Livărariu, Grigore (toţi după carte gospod).

o) *ai Sărdariului Crupenschi*: Toader, Pintilie Prilogeanu, Tudosâe *sin* Nechita, Vasile Ivaşcu, Tănasă Chihae.

p) *ai Marghioalei Vârnăvoaei*: Vasile Cojocariu, Ioan Papuc.

r) *ai Căpitanului Şişcală*: Vasile Cojocariu, Simion Butnariu, (toţi după carte gospod).

s) *a dumisale Spatar. Alecu Balş*: Vasile Bordiianu.

ş) *a Căpitanului Pavăl*: Vasăle *zet* Pintilie Ciubotar.

t) *a mănăstirei Sf. Spiridon din Ioşi*: Gheorghe Harabagiu (cu cartea Epitropilor).

ţ) *ai iconomului Gheorghe protopop ţinutului*: Mihai Hancu, Gheorghe *zet* Apostol, Pavăl Dinşăs, Gheorghe Cojocar, Leonte Purice.

u) *a protopopului Vasile*: Ion Bălan, Iacob Morariu.

v) *ai preutului Chirilă i doao preutesă*: Dumitru Rusu, Iacob Rusu, Ioan Ungureanu, Gheorghe Burduj (toţi în loc de argaţi).

z) *ai hatmanului Răducan Roset*: Căpitan Dumitrachi Inţa.

x) *ai lui baş beşleagasi din Iaşi*: Toader Ţigănariu.

y) *a lui Odriţchi*: Grigore Crâşmariu.

W) *a Căpitanului Dumitru Costrăş*: Gheorghe Crâşmariu.

aa) *a Spătariului Cost. Ruset*: Ioniţă Cilibiu.

bb) *a lui Ioniţă Gherghel*: Ţonea Silitrariul (din bir),

cc) *a lui Chinargiu de la vamă*; Panaite Căpitan, Vasile Botezatu, Ioan Creţu Botezatu (aceştia cu cartea Sfintei Mitropolii).

dd) *ai Căpităniei de târg*: Ioan Bălăniţki, Onofrei, Petre Rusu.

Adunarea sumelor; 60 birnici, 5 breslaşi ai Sămeşiei, 7 negustoraşi birnici, 120 bresle, fac peste tot 192, *bez.* afară de 20 haimanale burlaci şi calici.

Preuţi şi alţi slujitori ai bisericilor:

1) La biserica Sfântului Nicolae: iconom Gheorghe, Protopopul Vasile, preutul Dimitrie, preutul Ioan, diiaconul Grigorie, dascalul Ioan, Stefan Pălămar.

2) La biserica Adormirii Maicii Domnului: preutul Chirilă, preutul Ioan, Costandin psalt, dascalul Costandin, Tanasă pălămar.

Peste tot 204 persoane.

Obs. In dosul paginei stă scris: „toţi aceştia şădu pe moşie domnească şi a dumisale vornicului Ioniţă Sturza, locu de câmpu, strâmtoraţi foarte, pentru cele trebuincioase ale hranei lor, chivernisala şi alijverişul birnicilor cu cărătura de piatră şi lucrul mânuriior, starea lor foarte proastă.

Ruptaşi noi: Ioniţă sin Tănasă Şoltuzul, ot Dorohoi (din sluga boerască). Ştefănachi Chepşa ot Dorohoi.

Ruptele visteriei: Ţone Silitranul ot Dorohoi (din neguţitor)

XXXIII.—*7175 Sept. 5 (1666). Iaşi.* **Iliiaş Vodă rândueşte cercetare pentru morile din Dorohoi.**

Iω Iliiaş Alexandru Voevod. bojieiu milostiiu gospodaru Zemli Moldavscoi. Scriem domniie mea la boieriul nostru *C. Andriian parcalabul şi vornicii de Dorohoiu* dămuvă ştire deacă veţi vedea cartea domniei meale, iar voi să strângeţi oameni buni megiaşi şi slugi domneşti şi meşteri cari vor putea pricepe precum să aşaze moara *Polcovnicului Andronic* să nu înece moara lui *Dumitraşco visternicul,* ce să socotiţi să îmble şi moara Polcovuicului şi moara lui Dumitraşco vistiernicul; precum veţi socoti cu oamenii săi aşezaţi pe dreptate; şi precum veţi afla să le faceţi şi scrisoare să nu mai aibă ei price pentru acele mori andesine. Şi precum veţi aşăza să ne faceţ şi noaă ştire Za toe pişem. (De aceasta scriem).

u Ias leat 7175 Săpt. 5.

Saam gospodinъ veleal. (Insuşi Domnul a poroncit).

l. p. gospod.

XXXIV—*7229 Sept. 11 (1720) Iaşi.* **Mihai Racoviţă Vodă dărueşte ban. D. Macri un vad de moară în apa Jijiei, lângă biserica domnească.**

Iω Mihai Racoviţă Voevoda, bojiiu milostiiu gospodaru zemli Moldavscoi adec domnia mea mam milostivit şi din osăbita a noastră milă am dat de am miluit pre cinstit şi credincios boeriu nostru' dmlui Dumitru Macri biv vel ban starostele de Cernăuţi cu *un vad de moară pe apa Jijia cu amândoaă ţărmurile apei la siliştea târgului Dorohoiului, ce este hotarul domnesc din sus de biserica cea de piatră gospod şi din ĝos de pod,* însă nefind vad vechiu săşi facă moară pe unde a socoti pre vad nou pentru a lui dreaptă slujbă ce slujeşte domniei mele şi ţării cu dreptate. Drept aceia ca săi fie de la domniia mea dreaptă ocină şi miluire lui şi fecorilor lui şi a toată seminţeniia lui şi uric de danie şi întări-

tură cu tot venitul stătător în veci... u Ias vlt 7229 Sept 11 tretiago gospodstva.

Iω Mihai Răcoviţă Voevod Axintie uricar.

Note. In jurul acestei cărţi de danie se găsesc între hârtiile caselor Anast. Başotă din Iaşi (azi Gimnaziul Ştefan cel Mare) alte *opt* documente şi anume:

¹) *7235 Apri 13 Iaşi (1727).* Grigori Vodă Ghica întăreşte lui D. Macri biv vel ban dania lui Mihai Vodă Racoviţă din 7229 „slujind şi domniei meale cu dreaptă slujbă şi credinţă“.

²) *1758 Mai 21 Iaşi.* Gr. Ion Calimah Vodă judecă pricina dintre Iordache Hrisoscoleu biv vel vist. şi C. Macri jitniciar, dând căştig acestui din urmă:

„...şi după cătăva vreame stricândusă moara au ramas de nu au mai putut ca să o facă. Acum jicniciarul Macri vroind ca să'şi facă moara în locul unde au fost şi moara moşului său şi apucândusă şi de lucru, dmlui Iordachi Hrisoscoleu biv vel vist. Iau propit zicândui ca să nu facă moară că are şi dmlui danie pe Dorohoiu, afară din vatra târgului de la răpausat domniiasa Ion Vodă Mavrocordat.... şi la aceasta întrebândusă şi pe dlor veliţi boeri ca să arăte *care danii sânt mai statornice şi mai intemeiate*, dumnialor aşa au dat răspuns că deapururea daniile cele mai vechi de cât cele mai noao sânt mai întemeiate şi mai statornice.....“.

³) *1768 Mai 29.* Scrisoare de învoială prin care Iordache Hrisoscoleu vist dă voe lui C. Macri jitniciar să-şi facă moara din sus de pod „... dar find că pricinueşte târgului stricăciuni cu vărsarea apei şi podul încă fiind din sus nu poate să stea au cerşut de la mine cu poftă ca să-i învoesc să facă moara din sus de pod, fiind că moşia Dorohoiului iaste dată danie părintelui meu de răposatul Ioan Vodă Mavrocordat şi după pofta dumisale iam învoit ca săşi facă moara din sus de pod, însă cu această aşezare ca să nu pricinuiască nici o stricăciune morii mele ce vroiu so fac iarăşi pre apa Jijiei mai gos...“

Celelalte cinci scrisori privesc procesul ce s'a incins între târgoveţii de Dorohoi şi proprietarii morii lui Macri, că se înecau unele pe altele şi divanul dispune că acea moară să rămâe care va fi mai veche, căci în acel vad nu pot încăpe două mori.

(Surete ms. XII, 137—144).

XXXV. *1763.*—**In sama vestieriei din 1765 găsim următoarele sume globale pe sama ţinutului** *Hârlău i Dorohoi.*

Un sfert ce sau scris la luna lui Iunie după tabela ce au dat zlotaşii „*810 galbeni* au dat Hârlăul i Dorohoiul“.

— un şfert îndoit ce sau scos pentru plocoanele baeramlâcului după tabelele ce au dat zlotaşii:

„ 727 galbeni 3 potronici, Hârlău i Dorohoi“.

— un şfert a ruptelor visterii ce au dat pe 2 luni Iunie şi Iulie.

Hârlăul și Dorohoiul nu figurează cu nici o dajdie.

— la slujba mucarerului ce sau scos la Iulie după tabelele zlotașilor.

„ Hârlăul i Dorohoi : 7929 lei, bani 65 ; însă :

7129 lei 45 bani suma birnicilor ; 259 lei 30 bani mori i crâşme ; 220 lei preuţi i diaconi ; 88 lei 50 bani ţigani ; 33 lei mazili i ruptaşii ce nu sîntu în dajdii ; 173 lei 80 bani mazili cu dare ; 23 lei 90 bani mănăstirile ot Hârlău bez mănăstirile de Botoşani".

— Răsurile ce sau dat boerilor, dumilorsale boerilor ce au fostu zlotaşi pe la ţinuturi cu slujba mucarerului şi altor boeri şi giupănese sărace.

„ 690 lei Hărlău i Dorohoi ; însă 100 Iordachi Canano medelnicer, 150 medelnicer Iordachi ispravnic de Cernăuţi, 80 Popa ispravnic, 50 vel căpitan de Dorohoi, 80 Cost. Cogălniceanu stolnic, 150 Manolachi Clucer vornic, 150 Vasile Abaza şatrar".

— Slujba deseatinei după cum sau rânduit de la Cochii vechi într'acest an :

„ 3080 ughi Hârlău i Dorohoi, faţă cu 40603 ughi din toată ţara

— Un şfert ce s'a scos la luna lui Octombre după tabelele zlotaşilor.

„ 670 ughi Hârlăul i Dorohoiul".

— Doaî şferturi ce sau scos pe ruptele visteriei, însă un şfert obişnuit pe 2 luni Oct. şi Noembre şi un şfert pentru menzil.

„ Hârlăul şi Dorohoiul nu figurează cu nici o cifră.

— Un şfert şi giumătate ce sau scos pentru cheltuelile menzilului după tabelele ce au dat zlotaşii :

„ 668 ughi Hârlăul i Dorohoiul".

— Doai şferturi ce sau scos la luna lui Dechembrie după tabelele ce au luat zlotaşii :

„ 653 ughi 4 potronici Hărlăul i Dorohoiul".

— In socoteala dobânzilor plătite pe la ispravnicii de ţinuturi, Hârlăul şi Dorohoiul figurează cu aceste sumi :

„ 30 lei pentru 1000 lei daţi paharnicului Răducanu ispravnic de Hârlău ; plătit lui Iordachi Hrisoscoleu agă la ajutorinţă.

„ 10 lei pentru 475 lei tij, lui Costachi Capichihaè.

— dobânzi date ispravnicilor de la ţinuturi pentru bani, daţi la şfertul îndoit pentru ploconul baeramlâcului :

„ 121 pol Hârlăul i Dorohoiul (din cari 100 lei pe 4768 prodosie, 21 pol lei pe 1083 din Iunie).

— dobânzi ce sau dat pe banii ce sau luat din mucarer :

„ 293 lei Hârlău i Dorohoi (din cari 60 lei prodosie, 180 lei pe 1500 împrumutaţi de la medelniceriul Gheorghe la Mart pe 5 luni ; 53 lei pe 2647 din baeramul).

— dobânda ce sau dat ispravnicilor pe banii ce li au trecut daţi mai mult la visterie din mucarer i pe banii ce au dat pentru cumpăratul cailor de menzil.

„40 lei Hârlăul şi 2420 mucarer".

— dobânda ce sau dat ispravnicilor pe banii ce leam trecut din Septembrie:

„10 lei Hârlăul pe 1598 lei".

(Vezi Surete ms. III. 576).

XXXVI. Cătră 1775. **Din o vechs condică a visteriei; Canano Iordachi medelnicer**

Hărlău i Dorohoi.

1578	lei 60	bani	suma ţinutului pe 574 ug,=galbeni).
789	„ 30	„	banii zaherelei câte 55 parale
52	„ 74	„	banii giudecătoriei câte un potronic de ug.
5	„ 31	pol.	havait lui *vtori* şi *treii* vesternic.
2425	lei 75	pol.	bani fac.

čau dat:

1449	lei 99	bani	au dat *prodosie.*
500	„ —		rânduiala dumisale visternicului.
30	„ —		dobânda pe prodosie de Apríl.
30	„ —		dobânda pe 1500 lei čau dat la Mart.
140	„ 103	pol „	ce trec daţi mai mult.
3	„ 99	„	ce au greşit Vasile Purece de au încărcat mai mult.
20	„ —		la Mart cu 17 potronici la samă.
			răsura căpitanului de Dorohoi pe Mart i 1 April, bez câte 5 lei ce sau dat răsură zlotaşilor.
40	„ —		emiclic čauşului i čohodarilor pe 40 zile čau îmblat pe margine pentru teftiţe.
2	„ 80	„	emiclic la 2 liude neferi a lui tufecci başa pe 4 zile.
20	„ —		cheltuelala drumului la Stefăneşti i Crasnaleuca pe April.
15	„ —		la căpitan de Stefăneşti pentru pod ot Crasnaleuca.
20	„ —		la 4 levinţi pe April.
8	„ —		birul timiraşilor.
52	„ 74	„	giudecătorie.
5	„ 31	pol.	havaetul lui ftori visternic
45	„ —		pentru facle pe o lună.
2423	„ 96	„	fac peste tot.

Scutelnicii

120 lei — bani, 60 liude dumisale vel visternic.
28 „ 30 liude dumisale Iordachi Canta vel spatar
20 „ 10 liude dumisale C. Canta paharnic
8 „ 4 liude Iordachi Canano medelnicer

8 „	4 liude	C. Vârnav medelnicer
8 „	4 liude	Sandu Sturza Clucer
6 „	3 liude	Stefan Donici sluger
8 „	4 liude	Zosim sluger
6 „	3 liude	Ioan Iamandi jicnicer
6 „	3 liude	C. Macri jicnicer
6 „	3 liude	Ioan Vârnav jicnicer
4 „	2 liude	Gheorghe Arapul şatrar
4 „	2 liude	Ioniţă Arapul şatrar
4 „	2 liude	Toader Isăcescul şatrar
4 „	2 liude	Sandu i Constandin sin V. Balş
4 „	2 liude	Neculai Aslan postelnic
4 „	2 liude	Pahomie Crupenschi
10 „	5 liude	medelnicerul Macri
4 „	2 liude	medelnicerul Stamati
6 „	3 liude	logofetesei Hurmuzechioaei
4 „	2 liude	jignicer Cariofil
4 „	2 liude	şatrar Gorovei

276 lei 30 bani iar peste tot fac 2709 lei 7 bani şi trec daţi mai mult 283 lei 56 pol bani.

Obs. Condica pare a fi între anii 1775 | 80 după rangurile boerilor amintiţi aicia.

XXXVII. *1811 Mai 30.* **Căminariul Ioniţă Başotă cumpără la mezat cu suma de 559 lei, dughenile lui Vasile bacalu din Dorohoi, ca unuia ce i împrumu ase 500 lei încă din 1809 Avg. 20 o sumă de bani cu dobândă din zece unsprezece sau 5 lei de pungă pe lună. Şoltuzul de Dorohoi.—Tanasă—îndeplineşte formele mezatului.**

Iată actul de stăpânire:

„Fiind că acest Vasile Băcalu au făcut cerere şi rugăminte ca să i se dea o bucată de loc *din locul domnesc* săşi facă casă, deci iată te rânduim pe dta Tanasă Şoltuz, însă din dosul târgului de la Vatavu dsale stoln. Iordachi Crupenschi în gos şi din pâräul ce este acolo în gos osăbindusă 6 stânjâni ce ai dta acolo, de acolo în gos nefiind loc fără de pricină să dai şi acestora o bucată de loc cât i se va socoti pentru trebuinţa lui măsurândusă în stânjăni şi prin ţidula aceasta să ne arăţi ca să i să dea carte de stăpânire la mână. 1794 Mai.

In dos: „Din porunca dmlor sale cinstiţi boeri ispravnici miau poruncit ca să mergu şi să dau, o bucăţică de loc lui Vasile din locul domnescu neprins de nime: după poroncă am mersu şi iam dat *cinci pol* stânjeni gospod de loc, care loc din gos să hotărăşre cu locul lui Gheorghe Altiţa, iar din sus să hotăreşte cu locul lui Tanasă Şoltuz. Mai 8 (1794).

In dos: „După cererea ce au făcut înaintea nostră acest Vasile de aice din Dorohoiu ca să i să dea o bucată de loc din locul domnescu, care rânduindusă pe Tănase Șoltuzul, ca din locul ce se va afla fără de pricină și nestăpânit de nimine să i se dea o bucată de loc; care prin țidula ce sau rânduit ne-au înștiințat că i sau ales cinci stânjâni pol fața locului și 12 stânjini lungul din ğos, care loc din ğos să hotărăște cu locul lui Gheorghe Altițe, iar din sus cu locul lui Tanasă Șoltuz i pentru care i sau dat aciastă scrisoare cu care să aibă al stăpâni în pace și nesupărat de nimene făcânduși casă și orice va vrea pe dânsul ca pe nn loc drept al său, neavând nici o pricină.

1794 Mai 9,

ss. Veisa; ban Vârnav.

XXXVIII. *1816 Sept. 12* (regeste). **Casele Zoiței Potlog.**

Cartea lui Sc. Alex. Calimach Vodă prin care întărește Zoițe[i] Potlog stăpânire pe casele, ce le-a cumpărat lângă biserica domnească a Sf. Nicolae, cum și 6 pogoane vie la dealul Beldiman, așezate pe loc domnesc, toate acestea cu 5000 lei, de la Chirica Gracul și fiicăsa Safta, soția postelnicului Iordachi Leca.

Obs. Din condica documentelor com. urbei Dorohoi, No. 6.

XXXIX. *1823 Febr. 10* (regeste).

Târgoveții creștini și jidovi din Dorohoi fac jalobă la domn că unii și alții din targoveți au făcut binale pe locul slobod, unde se vînd vitele, și care cuprindea 90 stânjeni lungul pe 40 stânjeni latul; deci cuprindea o suprafață de 17902 m. p. 4400.

In jalba lor arată: 1) că medelnicerul C. Dimitriu a incălcat 40 stânjeni cu îngrăditura locului caselor sale. 2) Spatarul Gh. Lățăscul a încălcat 4 stânjeni; iar feciorul logofătului Chirica altă parte. Cer „să nu se îngăduiască a face binale pe acest loc, ci să rămînă cum a fost și până acum", căci altfel «nu ne rămîne de cît să ne mutăm cu totul din acest tîrg".

(Din condica de documente a com. Dorohoi, No. 10).

XL. *1803—1820—1831.* **Trei statistici ale Dorohoiului, târg și ținut.**

A. *Ocolul tîrgului*	1803		1820		1831	
Birnicii ot Dorohoi	130	liuzi	192	liuzi	243	liuzi
Liuzii negustori ottam	7		7		—	
Breslașii spat. M. Costachi	2		—		—	
„ cămn, Ion ță Bașotă	2		—		—	
Liuzii Sameșiei	5		27		—	
Pomăria lui Bașotă	2:1		160		215	

Breslaşii ottam	17	47	—	
— Pomâ la lui Patraşco	—	42	—	
„ lui Volcinschi	—	24	18	
Ibăneştii chrosului	376	256	277	
I. Belibou ot „	1	—	—	
Crăştineştii	—	77	100	
Dămilenii Buzniii (de jos)	172	12	21	
Breslaşii „ „	—	4	2	
„ lui Murguleţ ottam	9	22	40	
Dămilenii Cristii (de sus)	70(10 f. bir)	38	37	
Breslaşii ottam	10	17	2	
Comăneşti	80	97	98	
Suharău	—	149	125	
Cotu „	55	55	76	
Breslaşii lui N. Cerchez ottam	5	—	—	
Sfărcăuţii	120	106	65	
Lişna	35	66	38	
Mlenăuţii Manole	84	71	58	
Breslaşii ot „	4	21	—	
Mlenăuţii răzeşi	10	13	11	(mazili)
Orofteana răzeşi	35	35	56	
Hudeştii mari	360(10 f. bir)	434	227	
Popenii Cracalie	30	20	6	
„ Vârgolici	12	32	11	
„ Mavrodin	—	24	35	
Breslaşii „ „	2	—	—	
Căşlele	10	—	—	
Odaia Liveni	—	—	29	
Jidovii prin sate	17	23	32	
	1875 liuzi	2006	2442	

Obs. In condica liuzilor din 1803 nu ni se dau alte specificări, de cît că 20 erau fără bir.

In 1820 din numărul de 2006 liuzi. erau birnici 1589, bresle 273, (din cari 23 jidovi) fără bir 49, tagma bsericească 95.

In 1831 din numărul de 2442 liuzi erau 1178 birnici, 195 fără căpătâiu, 19 mazili, 18 ruptaşi, 32 jidovi orândatori.

B. *Ocolul de sus, (Prutul)* 1803		1820	1831
Conceştii de sus	60	67	—
Breslaşii ot „	4	—	—
Conceştii de jos	58	51	82
Breslaşii ot „	4	17	—
Bagiura	70	75	81
Darabanii	74 (4 f. bir)	125	159
Corneşti	56	46r	548
Teioasa	70	102	86

Breslaşii ot „	2	—	—
Păltiniş (cu odaia)	150	121	111
Ivancăuţii	65	61	66
Cuziăul	35	46	55
Crăinicenii	60	65	76
Horodişte	30	42	57
Isnovăţul	35	—	74
Rădăuţii	40	65	91
Hudeştii mici	120	130	143
Bivolu cu bejenari	68	103	95
Coţuşca	65	118	83
Cras: aleuca (odaia)	55	84	49
Mitocul	120	116	117
Breslaşii ot Mitoc	—	15	—
Ghireni (liuzi)	3	—	8
Hotcăuţi	—	26	23
Oda a Niculiţii	—	—	26
Odaia Ghereni	—	—	14
Câşla Bogdan	—	13	—
Adăşenii	—	25	17
Câşlele	—	53	—
Jidovii prin sate	19	20	42
Total. .	1261	1608	1611

Obs. In 1803 erau numai 8 fără bir din totalul de 1261 liuzi.

In 1820 din totalul de 1608 liuzi erau bresle 211, bejenari fără bir 78, tagma bisericească 75, jidovii 20, birnici 1221.

In 1831 din totalul de 1611 liuzi erau birnici 1269, bejenari hrisovoliţi 14, oameni fără căpătâiu 173, mazili 4, ruptaşi 7, parte bisericească 102, jidovi 42.

C). *Ocolu Başăului*	1803	1820	1831
Pomârlenii clirosului	55	—	—
Vornicenii „	150	210	223
Milianca	130	119	145
Tătărăşenii	80	74	89
Drăguşănii	80	111	123
Săvenii	90	120	128
breslaşii ot „	20	—	—
Sârbii cu breslaşii	9	61	114
Hăneştii	75	67	102
Moara lui Scobihorn (liuzii)	15	—	—
Vicolenii Negruţi	12	21	6
„ Isăcescu	6	—	—
Movila Ruptă	55	52	40
Răpiceni	85	84	62
Lehneştii	15	17	29

Volovățul	16	22	34
Borole	2	22	26
Odaia Lupaşcu	3	—	—
„ Stihi	3	—	—
„ Turculeț	3	—	—
Jidovii prin sate	11	.	.
Brătenii	(40 Hârlău)	64	63
Câşla Ichimeni	—	14	—
Teşcureni Timuş	—	5	47
„ Crăciun	—	6	—
Câşla Liveni	—	13	23
„ Buneni	—	19	27
„ Domuşăni	—	13	10
Vlăsineşti	—	133	120
Liuzii post. Marcu	—	5	—
„ Cam. Iftime	—	2	—
Casa isprăvniciei Cornoae	—	5	—
Ioan Hariţchi	—	1	—
Câşla Bivolari	—	5	11
Liuzii Isăcescu St.	—	3	—
„ „ Toader	—	3	—
Plopenii sat	—	3	4
Buneni	—	27	6
Odaia „	—	7	—
Dolniceni	—	36	5
Lehneştii Odaia	—	12	6
Râşca „	—	14	—
Sărbăcuţa „	—	6	6
Şerpeniţa „	—	7	2
Domuşeni „	—	7	9
„ „	—	18	6
Jivreteni „	—	15	9
Balinţi „	—	4	3
Ichimeni „	—	4	7
„ „	—	—	3
Ştiubeeni „	—	43	10
Tăuteşti „	—	6	7
Gărbeni „	—	8	4
Bărzăşti „	—	4	5
Plopenii „	—	8	6
Zahoreni	—	12	19
Joldeşti	—	—	3
Avrămeni	—	13	4
Ghitcăuţi odae	—	4	2
Ciorteni „	—	5	5
Nichiteni „	—	5	21
Total	910	1520	1563

Obs. In ocolul Başăului s'au dezvoltat în cursul a 30 de ani o sumă de odăi şi căşle cu populaţie flotantă, care era urmarea stărilor economice ale marei proprietăţi de pre atunci. Unele din ele au devenit sate stabile; altele au dispărut. Numărul acestor căşle şi odăi era de 40 în aceste piasă.

D). *Ocolul Coşuia*	1803	1820		1831
Derţca clirosului	156	137		124
Hilişău Curt	140	19		90
breslaşii ot „	2	8		—
Hilişău Gafencu	125	57		99
Buhaiul	85	—		—
Şăndricenii Gherghel	60	48	(de sus)	44
Şăndricenii de jos	—	39		33
breslaşii ot „ sus	5	6		11
Eşiţii lui Bosie	25	21		17
Trestiana i Strahova	66	111		74
Broscăuţii	120	165		141
Cobâlele	58	30		30
Ghiţescu	—	—		33
Prelipca	60	71		—
Teleman	—	—		12
breslaşii ot „	2	—		—
Horlăcenii	22	12		29
bresaşii ot „	2	—		—
Văculeştii	150	186		154
Brăeştii de sus	60	65		99
breslaşii ot „	9	13		—
Brăeştii de jos	38	18		68
breslaşii ot „	—	20		—
Popenii	35	26		37
breslaşii ot „	9	9		32
Verbia clirosului	50	—	(odaia Hătienii)	—
Levărda	35	42		59
Cerviceştii	50	—		—
breslaşii ot „	17	—		—
breslaşii ot Matieni	6	17		54
Jidovii prin sate	13	36		36
Costăneştii	—	90		29
Pristeşti	—	14		13
	1399	1225		1292

E). *Ocolul Berhometele.*

Slobozia lui Talpă	—	21	28
Călineştii	—	21	22
Căndeştii	—	101	124

Părău Negru	—		52	94
Slobozia Holban	—		41	—
Vlădenii	—		18	18
Sănăuţii	—		51	66
Stăneştii	—		24	23
Tureatca	—		87	140
Mihoreni	—		70	192
birnicii ot Tâgu Nou	—		20	143
		Total	506	682
Adunarea sumelor:	*1803*		*1811*	*1831*
ocolul târgului	1875	liude	1589	1321
ocolul de sus (Prutul)	1253	„	1284	1269
ocolul Başăul	910	„	1262	1356
ocolul Coşului	1399	„	1231	1229
ocolul Berhometele	—		506	539
Târgul Dorohoiului	—		192	213
Târgul Nou	—		20	143
mazili	15		10	37
ruptaşi	5		4	34
ruptele visteriei	3		1	1
jidovi	150		150	149
apoi bresle fără bir:				
slujitori isprăvniceşti	96		223	802
postelnicii	10		22	37
preuţi	145		196	225
diaconi	21		31	49
Total	5882	liuzi	6721	7404

Obs. Intru cât astăzi ţin. Dorohoiului cuprinde şi vechiul ţinut al Herţei, ce aparţinuse Cernăuţului, şi care n'a avut o lungă durată administrativă, dau în complectare şi catagrafia ţinutului Herţei pe aniii 1803 şi 1820 întru cât cea pe 1831 lipseşte pentru târgul Herţa.

	1803	1820
Fundul Herţii	85 (6 fără bir)	70
Movila răzăşească	57	91
Pilipăuţi clirosului	182	161
Oroftiana	51 (3 fără bir)	75
Eşiţii din Molniţa	26 (4 fără bir)	47
Molniţa	41 (3 fără bir)	42
Ştreanga	45 (2 fără bir)	43
Sânihău	179 (12 fără bir)	180
Godineşti	65 (2 fără bir)	83
Mamorniţa	39 (5 fără bir)	47
Lucoviţa de sus	41	39
Slobozia „	35 (2 fără bir)	42

Lucovița de jos	27	(2 fără bir)	23
Novoselița	45	(5 fără bir)	80
Buda de sus	27	(10 fără bir)	48
breslaşii pit. Holban	8		—
Buda de jos	35	(6 fără bir)	76
breslaşii sărd. Holban	7		—
Beceştii	65	(10 fără bir)	63
Mogoşeştii	73	(4 fără bir)	61
Fundoae Hòlban	47	(6 fără bir)	35
Culicenii	67		45
Tămauca	154	(20 fără bir)	236
liuzi şi breslaşii	30		—
Proboteştii	171	(20 fără bir)	135
Țintenii	23		30
Hreațca Epitropiei	58		109
Herța târgoveți străini	99	(6 fără bir)	204
mahalagii	108		—
„ jidovi	300		339
mazili	2		—
ruptaşi	10		—
ruptele visteriei	4		11
slujitori isprăvniceşti	44	(fără bir)	78
postelnicei	6	„	18
preuți	49	„	49
diaconi	7	„	13
jidovi prin sate	24		62
	2424		2665

XLII. *1851*.—**Sama sfatului orăşănesc a târgului Dorohoiu pe 6 luni (Iulie—Decembrie anul contenit 1851)**.

A. Venituri.

19.500 lei — pe 6000 vedre rachiu, spirt sauşuki câte 3 lei 10 parale de vadră (se scad 16888 lei 111 bani pentru că venitul s'a încasat numai 4 luni, căci de la 1 Noembri s'au dat í ratuzele în antrepriză).

1.850 lei — pe 5000 vedre vin ce sau *tăhminuit* că ar întra, câte 10 parale de vadră, osăbit *măhâlitul* vaselor de la 30 vedre în sus, 5 lei de vas, şi *cotăritul* câte 2 parale de vadră (sau încasat cu 507 lei 107 bani mai mult).

750 lei — pe 500 vedre păcură (dohot), câte 60 parale de vadră (se scad 594 lei 108 bani, căci s'a încasat numai pe 4 luni).

1.000 lei	din venitul căntariului (se scad 339 lei 102 bani căci sa încasat numai 4 luni).
300 lei	de la tăetoarea vitelor (se scad 150 lei tij)
250 „	pe 2000 vedre bere *tahminuite* că ar întra într'un an (se scad 166 lei tij).
3.914 lei 12 bani	zecimile dajnicilor târgului şi a mahalalelor (se scad 2888 lei 62 bani care i-a primit poliţia oraşului, în plata lefilor până la înfiinţarea eforiei).
27.564 lei 12 bani	suma după budget.
527 „ 107 „	adunaţi mai mult.
28.091 „ 119 „	
21.027 „ 93 „	scăderi faţă cu sumele budgetului.
7.064 „ 26 „	sumă totală.
adaos 610 „ 99 „	de la isprăvnicie din veniturile eforiceşti pănă la 1 Iulie, *când s'a înfiinţat Eforia.*
29 „ 30 „	Poliţia oraşului de pe biletele de drum.
7.704 „ 35 „	
856 „ 35 „	din avansul ficărei sumi.
8.560 „ 70 „	
5.718 „ 42 „	câştiul pe Noem. şi Decem de la antreprenorii iraturilor pe analoghie a 830 galbeni pe an (câte 37 lei galbenul, cursul fiscului).
13.678 „ 112 „	

Aceasta este suma primului buget al Eforiei oraşului Dorohoi pe 6 luni de zile, de la 1 Ianuari—31 Decembrie 1851.

B. Cheltueli.

Prevederi,	iconomii,	plăţi.	
2.400	1.200	1.200	leafa secretarului, care a primit 100 lei pe lună în loc de 200 lei prevăzut.
1.200	700	480	leafa comisarului, care a primit câte 80 lei pe lună în loc de 100.
600	600	—	leafa unui scriitor a 50 lei pe lună ; slujba a făcut-o secretarul.
480	300	180	odagiul s'a plătit câte 30 lei pe lună în loc de 40 lei.
480	240	240	condicarul.
480	380	100	un slujitor (de la 15 Oct.).
.2.880	1.905	975	opt fanaragii, (necomplecţi tot timpul şi pe vară li s'a plătit câte 20 lei pe nume în loc de 30 lei după buget).
100	(spor)	100	cotarul până la vînzare iraturilor.

400	(spor)	400	casierul câte 100 lei pe lună ; dar s'a pus leafă 75 lei pe lună.
720	540	180	2 hornari câte 30 lei pe lună (de la 1 Octombrie).
1.000	49.67	905.53	chiria casei şi mobilele.
200	132.22	87.98	canţeleria câte 18 lei 40 bani pe lună.
200	200	—	facere din nou a 10 fanare.
240.15	240.15	—	birul a 6 ciocli câte 39 lei pe nume.
949.105	660.85	289.20	luminarisirea pe un an, dar iconomie s'a adus că au fost numai 20 fanare, iar 10 nu s'au făcut.
10	6	4	100 buletine pentru alegerea mădularelor eforiei.
14.700.90	14.700.90	—	Comanda de pompieri 10 oameni, cai, uneltele şi furajul pe an ; nu s'a înfiinţat.
26.560.99			

Sporuri:

83	118	—	83	118	leafa cantaragiului.
18	50	—	15	50	chiria cântarilor.
5	24	—	5	24	frânghiia la cântare.
44	91	—	42	91	5 condici pentru eforie.
18		—	18		lemnul la 3 rohatce.
47	110	—	47	110	2 peceţi pentru Eforie.
40		—	40	—	un tom din Regulament.
7	116	—	7	116	legatul.
18	28	—	18	28	reparaţii fănarelor vechi.
1	64	—	1	64	2 coturi de lemne.
6	—	—	6	—	un tacâm oci de tenechè.
7	78	—	7	78	„cheltuială făcute cu scândurile cumparate în trebuinţa aşăzatului popo-
7	60	—	7	60	neţelor la *luminaţia din 28 Aug.*".
5	—	—	5	—	o condică de expediţie.
18	69	—	18	69	6 cofe legate cu fher.
5	—	—	5	—	80 bilete de drum.
7	60	—	7	60	condici de poliţie să treacă biletele, de pe care urmează a plăti câte 50 parale de unul.
6	—	—	6	—	o vadră de stejar.
50	96	—	50	96	reparaţia a 6 săcale.
269	93	—	269	93	o încăpere pentru adăpostirea uneltelor pojărniceşti.
55	—	—	55	—	un stânjen lemne foc.
250		—	250	—	cheltuiala secretarului cu ducere sămilor în Capitală.

26560 90+1474 97—21919 39=6116 18

Adunarea sumelor

13678	112	bani	încărcăturile
6116	28	„	scăderile
7562	84	„	rămîn capital în casa Eforiei către anul 1851.

Această samă a Eforiei pe cele dintăiu 6 luni este întărită de divanul obştesc în 31 Maiu 1852 (Suţu, Crupenschi, C. Ghica, Gr. Beldiman vornic, Iancu Cantacuzino, Pogor spatar, Grigore Cuza, Leon, A. Donici, Iordachi post).

XLIII. 1846 - 1851. **Vidomostie de venitul zăciuirilor ce sau dat de dajnicii tîrg. Dorohoi de la 1 Ghenar 1846—1 Iuli 1851**

Pe 1846	2687 lei	1 ban	
1847	5753	106 bani	zeciuiala dajnicilor
1848	5753	106	tij
1849	4530		tij
1850	4530		tij
1851	2265		pe ½ an 1851 (1 Ghenar—1 Iulie)
	25519 lei	93 bani	93 bani fac peste tot

Cheltueli

	1846	1847	1848	1849	1850	1851
1) 4 fanaragii a 240 lei pe an	960	960	960	690	960	(480)
2) iluminarisirea tîrgului	726	726	726	726	726	(363)
3) plata foii săteşti	25	25	25	25	25	(12.6)
4) comisarul a 40 lei pe lună pe 4 luni (an. I)	160	960	960	960	960	(480)
5) 2 sacale	—	80	—	—	—	—
6) meremetul fanarilor		30	—	—	—	—
7) cumpărarea unei tulumbe		3330	—	—	—	—
	1871	6081	2671	2671	2671	1335.60
			17300,60			

Perilipsis :	25519	93	venituri pe 5 ani şi jumătate
	17300	60	cheltueli „ „
	8219	33	rămîn în casă

XLIV. **Condiţiile veniturilor iraturilor tîrg Dorohoi 1851—1854 Noem. 1.** (regeste)

a) 3 lei 10 parale de toată vadra de holercă, rum, spirt care va intra spre vînzare (a adus 1057 vedre lei 3435—36 parale).

b) 10 parale pe vadra de vin.

c) 2 parale pe vadră la cotitul vaselor.

d) 5 lei măhălitul de vas, ce se coboară în beciu, mai mare de 30 vedre.

e) 5 parale de vadra bere.

f) 60 parale la vadra de păcură (dohot) se vinde cu 820 galb. lui Simon Bacalu şi Aizic Zaharia din Mihaileni.

g) 20 parale la un cîntar de 44 oci pentru orice obiect ce se va cîntări.

h) 10 parale la 100 ocă sare.

i) 10 parale la 44 ocă făină grău, popuşoi, legume.

j) 10 parale la 40 ocă de fher.

Obs. Contractul se închee la 18 Noem. 1851

(isc.) Avram sin David
Simon sin Ilie
D. Burghele prezident
Mih. Stefanovici

XLV. 1851. Tabelă de lucrătorii de zidărie, ce se află în oraşul *Dorohoi.*

a) *8 teslari*, din cari 6 maestri (Iordachi Crăşmariu 35 ani, Toader a lui Ion Chelar, 35 ani, şi Gheorghe a Babei 40 ani), şi 2 lucrători (Gheorghe a Telibăniţei, 30 ani, Toader a lui Iacob Rusu 35 ani).

b) *2 pietrari*, din cari 1 calfă (Toader Ciubotar, *rus* 55 ani) şi 1 maestru Iacob *zet* (ginere) lui Ioan a Irinei, *rus*, 36 ani) din Cordun.

c) 1 săpător în piatră (Herşcu zet Avraam buiungiu) din Mamorniţa, Vasile a lui Neculai a Nechitei 32 ani, Vasile Rotar 45 ani şi Stefanachi Grosul 40 ani.

Obs. Deci din 11 meseriaşi, 8 erau Moldoveni, 2 erau Ruşi şi 1 Jidov. Toţi erau *raele.*

XLVI. 1851. Iulie — Septembre **Contabilitatea sfatului orăşănesc de veniturile şi cheltuelile întrebuinţate de la 18 Iunie, când s'a înfiinţat Eforia, şi până la Sept. 1851.**

Pe Iulie

A. Venituri.

57 lei	90 bani	pe 722 vedre bere cîte 5 parale pe vadră.
185 „	102 „	pe 743 ¼ cîntare faină. cîntărit de Iancu Cantarajiu cîte 10 parale tetiariu.
57 „	108 „	pe 22350 ocă sare cîte 10 parale pe sută
610 „	99 „	de la isprăvnicia ţinutului, bani adunaţi de pe feluri de obiecte prinse din iraturile acestui târg.
19 „	24 „	pe 12 vedre şi opt ocă păcură.
929 „	63 bani	

pe August

128 „	93 „	pe 515 tetiare de făină
10 „	75 „	pe 4254 ocă sare
11 „	45 „	pe 91 vedre bere

17 lei	30 bani	pe 11 vedre pol păcură
881 „	30 „	pe 271 vedre una pol ocă rachiu
1049 „	33 „	
		pe Septembre
1057 „	60 „	pe 25 vedre, jum. ocă rachiu
139 „	63 „	venitul cîntariului
375 „	36 „	de pe vin
14 „	105 „	de pe bere
8 „	48 „	de pe dohot
2172		

B. Cheltueli

		pe Iulie
472 „	60 „	localul închiriat de la jidovul Ioină Cibotariu
46 „	96 „	leafa cantaragiului Iancu sin David (16 Mai—28 Iunie).
16 „	78 „	chirie a 2 cântare luate de la Froim bacalul pe pol an.
30 „	18 „	mărunte obiecte
40 „	39 „	pe 5 condici
38 „	30 „	pe 2 mese, 2 scaune lungi şi un dulapaş în părete
16 „	39 „	pe 3 bariere de făcut
79 „	24	peceţile, şi 1 tom Reglementul
54 „		leafa odagiului şi a barierului
36 „		leafa revizorului
830 „	18 „	
		pe August
33 „	6 „	mărunte condee
94 „	60 „	leafa a 2 barieri şi odagiul
16 „	51 „	reparaţia fanarelor din oraş
28 „	96 „	leafa cantaragiului
36 „	— „	leafa revizorului
360 „	— „	leafa d-lui Gh. Ciornei, cît a fost scriitor secretar pe 2 luni
		pe Septembre
18 „	69 „	pe 6 cofe legate cu cercuri de fher (sic)
7 „	60 „	privazuri şi stecle la planurile benalelor ce s'ar face din nou
5 „	— „	tipărire a 80 bileturi de drum trimese redacţiei
7 „	60 „	condica dată poliţiei p. bilete pasajerilor
127 „	24 „	p. mobilele canţileriei
6 „	— „	pe o vadră de stejar
50 „	96 „	repararea la 6 secale
5 „	30 „	o lădiţă p. lumânările fanarelor din oraş

200	lei	—	bani	leafa secretarului
100	„	—	„	leafa casierului
14	„	65	„	cheltueli de canţilerie
30	„	—	„	leafa odagiului
60	„	—	„	leafa a 2 barieri cîte 30 lei pe lună
40	„	—	„	leafa revizorului
269	„	93	„	şură p. uneltele pojarnicilor
942	„	17	„	

XLVII *1856*. Dosar de actele bis. domneşti sf. Nicolae (Dosar 66).

1) *1674 Noem. 25*. Zapisul lui Vasile Verescul.

2) *7268 Febr. 2 (1760)*. Carte de blăstăm a Episc. Dosoftei de Rădăuţi pentru vadul morii.

3) *7273 April 18 (1765)*. Zapisul lui Luca Murariu pentru moara bisericii.

4) *1764 Noem. 26*. Copie de pe hrisovul lui Gr. Ghica Vodă privitoare la locul de danie locurilor din tîrgul Dorohoiului.

5) *1802 Mai 16*. Actele pentru moara bisericei şi balta Crivdei.

6) *1802 Iulie 3*. Cartea lui Chirica log. şi Ilie Zota caminar pentru biserică.

7) *1816 Noem. 16*. Cartea isprăvniciei de Dorohoi către căpitan Paval şi cătră Ion Şoltuzul să măsoare locul pe care şi-au făcut casă Grigore Pleşa.

8) *1817 Mai 11*. Scarlat Alex. Calimah Vodă dă carte ca să nu se tragă apă din Jijia la morişţele de supt tîrg ca să nu pătimească lipsă de apă moara bisericii.

9) *1820*. Condică şnuruită cu averea bisericii.

10) *1824 Sept. 11*. Carte mitropolitului Veniamin că Grigore Pleşa poate să-şi facă binaoa pe locul bisericii.

11) *1834 April 30*. Scrisoare iconomului Vasile cătră Epitrop

12) *1835 Ghenar 31*. Izvod de averea bisericei, iscălit de căminarul Gavril fostul epitrop.

INDICE

TABLA DE MATERII

Din publicaţiile D-lui Gh. Ghibănescu

a) ISTORICE

1) Originile Huşilor, (extras din *Bârladul*) Bârlad 1888.
2) Epilogul izvodului lui Clanău, (extras din Uricar XVII) Iaşi 1893.
3) Uricar vol XVII, XXIII şi XXIV (colecţia T. Codrescu) doc. slavo-române, Iaşi 1892, 1893, 1894.
4) Documentul, studiu istoric şi arheologic, (prefaţă la vol. XXIII din Uricar) Iaşi, 1894.
5) Originele Iaşilor, studiu istoric (extras din *Arhiva*) Iaşi, 1904.
6) Ştefan cel Mare, studiu şi doc. slavo-române (extras din *Arhiva* Iaşi 1904.
7) Personalitatea religioasă a lui Ştefan cel Mare, (extras din *Viitorul*) Iaşi 1904.
8) Centenarul Scolei (extras din *Evenimentul*) Iaşi 1904.
9) Schiţă despre ţigani, după M. Cogălniceanu (extras din *Viitorul*), Iaşi 1900
10 Opt urice slavone de la Ştefan cel Mare, Iaşi 1904.
11) Din trecutul bisericii române (Bisericile din Iaşi) Iaşi 1904.
12) Istoria unei moşii (Plotuneşti) *Arhiva* I 385.
13) Vlad Ţepeş, studiu de critică istorică, *Arhiva* VIII, 373.
14) 100 palme domneşti, *Arhiva* XIII, 154.
15) Târgu Ocna, studiu istoric, *Arhiva* II, 593.
16) Vlad Vodă Călugărul *Arhiva*, VII 121.
17) Surete şi Izvoade, vol. I, (1410—1572) Iaşi 1906.—Vol. II (1433—1634) Iaşi 1907.—Vol. III 1634—1653) Iaşi 1907.—Vol. IV (1488—1672) Iaşi 1907.—Vol. V (1423—1691) Iaşi 1908—Vol. VI (1472—1715) (docum. Munteneşti) Iaşi 1909, Vol. VII (Cuzeşti) Iaşi 1912—Vol. VIII (Racoviţeştii) Iaşi 1914.—Vol. IX (Doc. Basarabene=Catargieşti) Iaşi 1914—Vol. X (doc. Băşcăneşti) Iaşi 1915, Vol. XI (Doc. basarabene)—Iaşi 1922. Vol. XII (doc. Dorohoiului), vol. XIV (doc. Vasluiului) supt presă. Iaşi 1923, Vol. XIII (doc Româneştilor) Huşi 1923.
18) Ispisoace şi zapise, vol. I p. 1 (1400—1600 Iaşi 1906.—Vol I partea II (1601—1631) Iaşi 1907.—Vol. II p. I (1631—1641) Iaşi 1908.—Vol. II p. II (1641—1651) Iaşi 1909.—Vol. III p. I (1651—1663) Iaşi 1910.—Vol. III p. II (1663—1673) Iaşi 1911.—Vol. IV p. 1 (1673—1691) Iaşi 1914—Vol. IV p. II (1692—1694] Iaşi 1915—Vol V p I (1694—seq.) Iaşi 1921.—Vol. V p. II (1696—seq.) Iaşi 1922.—Huşi 1924.
19) Ponturile vămilor Munteni i 1827, (extras din Surete IV) Iaşi 1909.
20) Ideia Unirei, conferinţă (extrasă din *Opinia*) Iaşi 1909.
21) Breasla Armenilor din Roman (extras din *Arhiva*) Iaşi 1910.
22) Istoria unui sat din Başarabia—Cobâlele pe Nistru (Prefaţa la vol. IX din Surete şi Izvoade) Iaşi 1914.
23) Istoria Docolinei, (extras din Vol. V p. I al Ispisoacelor) Iaşi 1921.
24) Roşieşti şi proprietatea pe vale Idriciului (prefaţa la Isp. V. 2. Huşi 1924.

25) Catastiful vămilor Moldovei din 1765 (extras din *Ion Neculce*) Iaşi 1922.
26) Catastihul Iaşilor din 1755 extras din *Ion Neculce* Iaşi 1922.
27) Iaşii in 1820 (în Ion Neculcea fa c. 3) Iaşi 1923.
28) Th. Codrescu, revistă istorică, anul I, Octomb. 1915—1916. anul II No. 1 şi 2 (1916). Va reapare în curând.
29) Uricile satelor Bereasa, Grumezoaia Grajduri, Drănceni, Fălciu, şi b's. Armeneşti din Iaşi, (in foi volante)
30) Surete şi izvoade, colecţie manuscriptă de documente slavo-române în 54 vol. mari, cuprinde peste 40 000 documente.

b) LITERARE DIDACTICE, PEDAGOGICE

1) Şcoala privită prin prisma socială (extras din Gh. Lazăr) Bârlad 1887.
2) Invăţământul primar în Bulgaria (extras din *Evenimentul*) Iaşi 1904.
3) Tradiţia literară la Români, conferinţă Buc. 1890.
4) Gheorghe Lazăr, revistă de pedagogie şi literatură (in colaborare) Bârlad 1887, 1888, 1889.
5) Gramatica l. române, p. cursul primar urban şi rural, 3 ediţii, Iaşi Tip. Dacia 1894—1904.
6) Gramatica l. române, pentru clasa III şi IV urbană pentru divizia III rurala, Bucureşti, Editura Steinberg, 1914
7) Gramatica l. române, p. cursul secundar, 2 vol. Morfologia şi Sintaxa, Iaşi 1894
8) Studiu critic anteproectului Legei Instrucţiunei, prezentat de d. Spiru Haret, Iaşi, 1898
9) Ţinerea clasului după A Vessiot, Piatra-Neamţ, 1899.
10) Baba Vodoaia şi Dascalul Dumitrachi nuvele, Iaşi 1892.
11) Şcolile normale din iniţiativă particulară, Iaşi 1906.
12) Bârladul, ziar politic literar, Bârlad 1888.
13) Gramatica limbii slavone, traducere din ruseşte după Colosoff, Iaşi Tipografia Dacia, 1900.
14) Glosarul psaltirei Scheiane (extras din *Viitorul* Iaşi 1901.
15) Glosar Slavo-Român (extras din Ispisoace şi *Zapise*) Iaşi, (III-2) 1914.
16) Din traista cu vorbe, Iaşi 1905. Ediţia II supt presă.
17) Grafia Chirilică la Români, Bârlad, 1888.
18) Leastviţa de Varlam Mitropolitul (extras din Arhiva, Iaşi 1914.
19) Articole politice şi studii (literare-istorice în următoarele *ziare* „Vocea Tutovei“ Bârlad, „Bârladul“ Bârlad, „Românul“ Buc., „Lupta“ Iaşi-Buc., „Evenimentul“ Iaşi „Sara“ Iaşi, „Opinia“ Iaşi, „Patria“ Buc., „Ordinea“ Buc., „Presa“ Buc. „Gloria“ Iaşi, „Ziua de mâne“ Iaşi, „Jurnalul“ Iaşi, „Poporul“ Huşi, şi *reviste*: „Gheorghe Lazăr“ Bârlad, „Arhiva“ Iaşi, «Arhiva Genealogică“ Iaşi, „Indrumarea“ Iaşi, „Analele Literare“ Buc. „Viitorul“ Iaşi, „Ţara Nouă“ Buc.) „Şcoala Nouă“ Bucureşti, «Şcoala Normală» Iaşi, „Ioan Neculce“ Iaşi, «Viaţa Creştină» Iaşi, „Revista Arhivelor“ Bucureşti.

